

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY KACZORY NA LATA 2027-2036

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

Opracowanie:

Urząd Miasta i Gminy w Kaczorach

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Kaczory na lata 2027-2036 opracowano w oparciu o analizę materiałów źródłowych (aktualnych dokumentów planistycznych i sprawozdań) Urzędu Miasta i Gminy w Kaczorach i gminnych jednostek organizacyjnych, dane statystyczne ujęte w formie wskaźników, wykresów i tabel porównawczych oraz informacje pozyskane w procesie partycypacji społecznej.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kaczory na lata 2027-2036 zawiera najaktualniejsze dane w momencie opracowywania niniejszego dokumentu, a więc dane według stanu na 31 grudnia 2024 roku (o ile nie zaznaczono inaczej).

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU MIASTA I GMINY KACZORY	7
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.....	8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej	11
3. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	13
4. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej.....	15
5. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych	18
5.1. Ocena sytuacji w Gminie	19
5.2. Pożądane priorytety rozwojowe.....	22
6. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej.....	23
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU MIASTA I GMINY KACZORY	26
1. Misja i wizja	27
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.	28
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy Kaczory oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie	44
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....	60
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.....	66
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	68
Załącznik nr 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Miasta i Gminy Kaczory	71
Załącznik nr 2: Wzór ankiety	149
Załącznik nr 3: Tabela ewaluacyjna.....	155

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kaczory na lata 2027-2036 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2036 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastrukturalne czy środki finansowe. Strategia stanowi również formalną podstawę i uzasadnienie do aplikowania o zewnętrzne środki finansowe na realizację celów rozwojowych Gminy oraz wsparcie w procesie przygotowania dokumentacji aplikacyjnej.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kaczory na lata 2027-2036 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategiczych obowiązujących w Gminie Kaczory, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku, Strategią Rozwoju Powiatu Pilskiego do 2030 roku, a także Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Pity. Będzie ona wyznaczała również ramy dla innych sektorowych planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania. Dodatkowo, Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kaczory będzie stanowiła ramy dla tworzenia planów i programów lokalnych, które będą realizowane w trakcie jej obowiązywania. Dzięki temu dokument ten będzie zawierał wytyczne oraz stanie się punktem odniesienia dla wszelkich inicjatyw i działań podejmowanych na poziomie lokalnym w Gminie Kaczory, mających na celu wspieranie rozwoju w okresie od 2027 do 2036 roku.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kaczory na lata 2027-2036 została opracowana w sposób kompleksowy, z wykorzystaniem różnorodnych danych i dokumentów jako podstawy dla jej tworzenia. Dokument powstał w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne, sprawozdania oraz dane statystyczne, co umożliwiło rzetelne i uzasadnione podejście do wyznaczenia celów i priorytetów rozwojowych dla Gminy Kaczory w określonym czasie. Kluczowym aktem prawnym, który był wykorzystywany w procesie przygotowania Strategii, była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ustawa ta stanowi podstawę prawną dla funkcjonowania samorządów lokalnych (w tym Gminy Kaczory) i określa ich zakres kompetencji oraz zasady działania. Wykorzystanie tego aktu prawnego pozwoliło na opracowanie strategii rozwoju uwzględniającej istniejące ramy prawne i możliwości działania Gminy w zakresie jej rozwoju na lata 2027-2036.

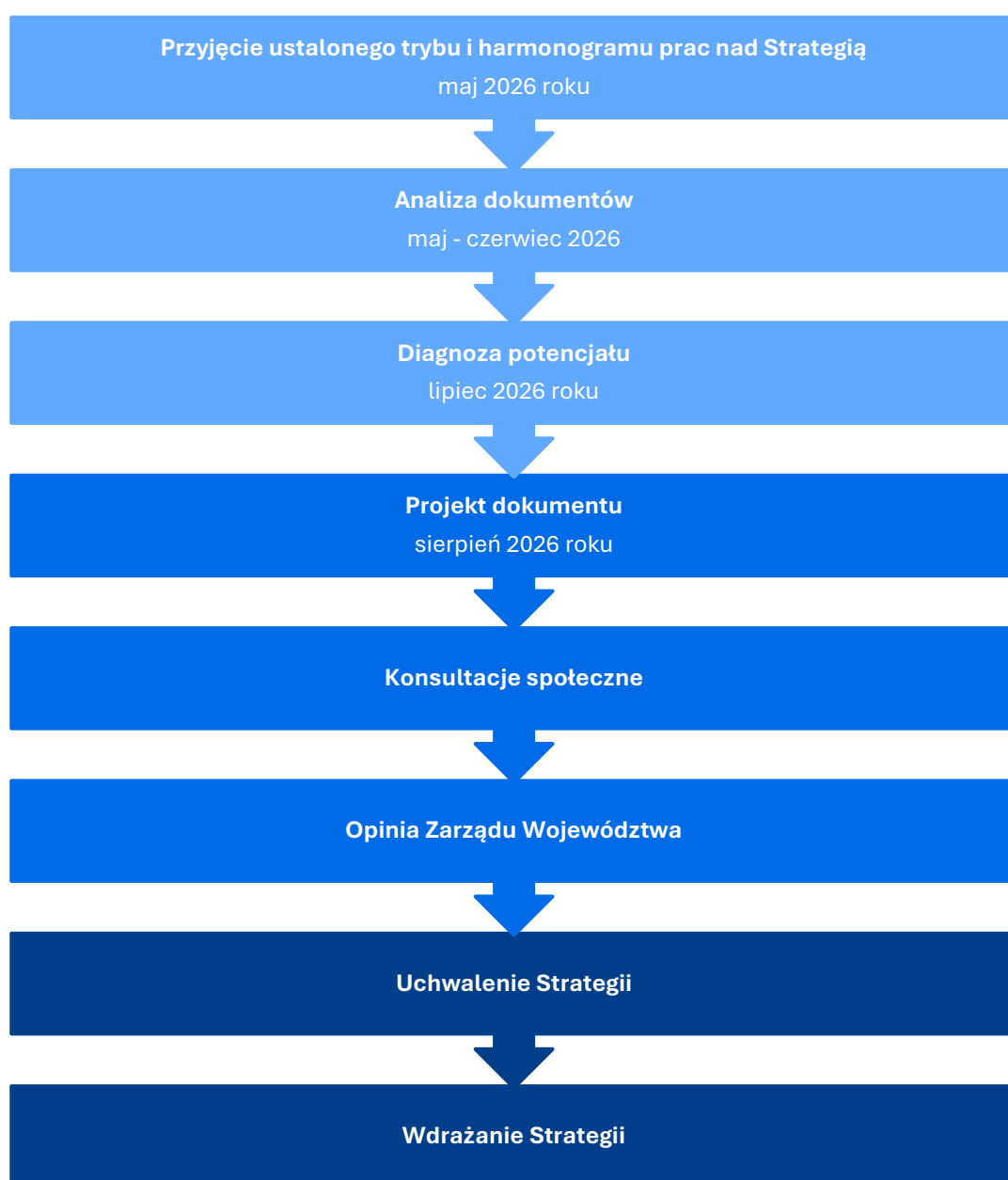
Prace nad Strategią rozpoczęto w kwietniu 2026 roku, po decyzji Burmistrza Miasta i Gminy Kaczory o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Pierwszym krokiem było podjęcie Uchwały Nr XVII/117/2026 Rady Miasta i Gminy Kaczory z dnia 22 maja 2026 roku w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kaczory na lata 2027-2036, w tym trybu konsultacji. Proces tworzenia dokumentu poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy. Analiza pogłębiona została o wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego oraz o informacje i materiały pozyskane podczas wywiadu pogłębionego.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Dokument powstał przy wsparciu ekspertów z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania, w składzie:

- **Joanna Michałowska** – kierownik zespołu,
- **Marcin Najewski** – kierownik projektu,
- **Aleksander Orbach** – członek zespołu.

Na poniższym schemacie przedstawiono kluczowe etapy przygotowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kaczory na lata 2027-2036:

CZĘŚĆ I:

STAN I WYZWANIA ROZWOJU MIASTA I GMINY KACZORY

Na podstawie przeprowadzonej **Diagnozy sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Miasta i Gminy Kaczory** zidentyfikowane zostały najważniejsze potencjały rozwojowe oraz problemy dotyczące Gminy i jej najbliższego otoczenia. Poniższe wyszczególnienie zawiera **wnioski w wymiarze przestrzennym, klimatyczno-środowiskowym, gospodarczym i społecznym** opracowane w oparciu o Diagnozę, która stanowi Załącznik nr 1. Wnioski stanowią jedną z podstaw do sporządzenia celów strategicznych i kierunków działań zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszej Strategii.

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina Kaczory jest gminą miejsko-wiejską położoną w północnej części województwa wielkopolskiego, w środkowej części powiatu pilskiego. Status gminy miejsko-wiejskiej uzyskała 1 stycznia 2022 roku, wraz z nadaniem Kaczorom praw miejskich. Powierzchnia Gminy wynosi 150 km², a w 2024 roku zamieszkiwało ją 7 429 osób. Miasto Kaczory pełni funkcję głównego ośrodka administracyjno-usługowego i skupia najważniejsze instytucje oraz usługi publiczne o znaczeniu lokalnym.

Gmina Kaczory charakteryzuje się korzystną dostępnością transportową w skali lokalnej. Główną oś komunikacyjną badanej jednostki stanowi droga krajowa nr 10, zapewniająca połączenie drogowe z Piłą oraz większymi ośrodkami miejskimi w dwóch województwach: kujawsko-pomorskim i zachodniopomorskim. Układ drogowy Gminy Kaczory uzupełniają drogi powiatowe o łącznej długości 48,7 km, a także sieć dróg gminnych i wewnętrznych. W ciągu około 30 minut mieszkańcy mogą dotrzeć do większości gmin położonych w powiecie pilskim, a także do Chodzieży i Wałcza. Odległość od największych ośrodków miejskich, w tym Poznania, Bydgoszczy i Szczecina, może jednak ograniczać dostęp do części usług wyższego rzędu oraz osłabiać konkurencyjność inwestycyjną Gminy Kaczory. Niemniej jednak istotną szansą rozwojową dla badanej jednostki jest planowana budowa drogi ekspresowej S10 na odcinku Piła – Bydgoszcz.

Przez teren Gminy Kaczory przebiegają dwie zelektryfikowane linie kolejowe: linia nr 18 relacji Kutno – Piła oraz linia nr 354 relacji Poznań – Piła. Stacje w Kaczorach i Dziembówku umożliwiają bezpośrednie podróże m.in. do Piły, Poznania i Bydgoszczy. Połączenia kolejowe powinny być traktowane jako ważny element wzmacniający atrakcyjność osiedleńczą Gminy Kaczory, a także ułatwiający dojazdy do pracy i szkół oraz ograniczający zależność mieszkańców od transportu samochodowego. Problemem pozostaje jednak zły stan techniczny i wyłączenie z użytkowania budynku dworca w Kaczorach. Zagospodarowanie obiektu oraz poprawa otoczenia stacji mogłyby przyczynić się do stworzenia lokalnego węzła przesiadkowego i podniesienia jakości przestrzeni publicznej.

W Gminie Kaczory organizowany jest również autobusowy transport zbiorowy, który realizowany jest przez prywatnych przewoźników. Zauważa się jednak, że obecny system transportu autobusowego na terenie Gminy Kaczory jest niewystarczający. Jest to sytuacja niekorzystna, ponieważ może prowadzić do wykluczenia transportowego osób nieposiadających samochodu osobowego, a w szczególności młodzieży, seniorów i osób o ograniczonej mobilności. Konieczne jest zatem rozwijanie zintegrowanego systemu transportowego, łączącego kolej i komunikację autobusową, w celu zwiększenia wewnętrznej dostępności transportowej dla wszystkich mieszkańców Gminy Kaczory.

Jednym z najważniejszych uwarunkowań rozwojowych Gminy Kaczory jest bezpośrednie sąsiedztwo Piły, która stanowi główny ośrodek administracyjny, gospodarczy, edukacyjny i usługowy północnej części województwa wielkopolskiego. Gmina Kaczory została zaliczona do strefy zewnętrznej obszaru funkcjonalnego miasta subregionalnego oraz włączona do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Subregionalnego Piły. Położenie to umożliwia korzystanie z rynku pracy, usług publicznych i infrastruktury ponadlokalnej Piły, a jednocześnie stwarza warunki do rozwijania funkcji mieszkaniowej i gospodarczej Gminy. Istotne znaczenie będzie miało dalsze pogłębianie współpracy samorządów w ramach MOF Piły, w szczególności w zakresie transportu, gospodarki, turystyki, ochrony środowiska i usług publicznych.

W strukturze użytkowania gruntów Gminy Kaczory dominują lasy i użytki rolne. Łącznie zajmują one blisko 92% powierzchni całkowitej badanej jednostki. Główne skupiska lasów występują w zachodniej i centralnej części Gminy. Z kolei przestrzenna koncentracja użytków rolnych widoczna jest w północno-wschodniej oraz środkowo-południowej części badanej jednostki. W południowej części Gminy Kaczory rozciąga się pas łąk położony w dolinie Noteci, który odznacza się dużą bioróżnorodnością oraz wysokimi walorami krajobrazowymi.

Do największych barier przestrzennych dla rozwoju nowej zabudowy w Gminie Kaczory zalicza się dolinę Noteci, tereny zagrożone powodzią oraz zwarte kompleksy leśne. Wymagają one ochrony przed niekontrolowaną urbanizacją i zachowania pełnionych funkcji przyrodniczych, retencyjnych i krajobrazowych. Jednocześnie rozwój osadnictwa powinien następować przede wszystkim poprzez uzupełnianie istniejącej już zabudowy, co pozwoli ograniczyć koszty realizacji i utrzymania infrastruktury, a także przeciwdziałać zjawisku „rozlewania się” zabudowy. W ostatnich latach Gmina Kaczory charakteryzowała się wysoką aktywnością budowlaną. Liczba pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców była niemal dwukrotnie wyższa od średniej dla gmin powiatu pilskiego. Największy ruch budowlany obserwowany jest na terenie miasta Kaczory, a także w Brodnej, Dziembowie, Krzewinie, Rządкові, Morzewie i Żelgnowie. Świadczy to o atrakcyjności osiedleńczej Gminy, ale wymaga jednocześnie świadomego sterowania procesami urbanizacyjnymi. Szczególne znaczenie ma zapewnienie odpowiedniej podaży dobrze skomunikowanych i uzbrojonych terenów mieszkaniowych, pozwalającej skuteczniej konkurować o nowych mieszkańców.

Do 2025 roku w Gminie Kaczory obowiązywało 77 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obejmujących 7,87% jej powierzchni. Na pozostałym obszarze rozwój zabudowy odbywa się przede wszystkim na podstawie decyzji o warunkach zabudowy. Taka sytuacja może prowadzić do fragmentaryzacji zagospodarowania, utrudniać koordynację rozwoju infrastruktury oraz zwiększać ryzyko konfliktów przestrzennych. Priorytetem powinno być sukcesywne zwiększanie pokrycia powierzchni Gminy Kaczory aktualnymi planami miejscowymi oraz koncentracja zabudowy na obszarach o najlepszym dostępie do infrastruktury i transportu publicznego. Działania w zakresie ładu przestrzennego powinny obejmować również poprawę estetyki przestrzeni publicznych i zagospodarowanie obiektów obniżających jakość krajobrazu. Dotyczy to zwłaszcza terenu dawnej Spółdzielni Gminnej w Kaczorach, występujących w miejscowościach pustostanów oraz nieuporządkowanych szyldów i banerów reklamowych.

Znaczącym potencjałem Gminy Kaczory jest jej dziedzictwo kulturowe. W Gminnej Ewidencji Zabytków ujęto 154 obiekty, a na jej obszarze znajdują się zabytkowe kościoły, parki, cmentarze oraz miejsca pamięci narodowej. Prowadzone w ostatnich latach prace konserwatorskie, wsparte środkami zewnętrznymi w wysokości ponad 1,2 mln zł, pozwalają stopniowo poprawiać stan najważniejszych zabytków gminnych. Ochrona dziedzictwa kulturowego Gminy powinna być łączona z jego udostępnianiem i wykorzystywaniem do budowania tożsamości lokalnej, edukacji historycznej oraz rozwoju lokalnej oferty turystyczno-rekreacyjnej. Podstawę rozwoju turystyki i rekreacji w Gminie Kaczory stanowią rozległe kompleksy leśne, dolina Noteci, jeziora w rejonie Kaczor i Śmitowa, urozmaicona rzeźba terenu oraz istniejące szlaki piesze, rowerowe i konne. Szczególny potencjał do rozwoju tej funkcji stanowi rozbudowywana sieć dróg rowerowych, łącząca Kaczory z Piłą i pozostałymi miejscowościami. Podejmowane przez Gminę działania powinny koncentrować się na zapewnieniu ciągłości wyznaczonych tras, wyposażaniu ich w miejsca odpoczynku i oznakowanie, a także na łączeniu atrakcji przyrodniczych z dziedzictwem kulturowym oraz prowadzeniu wspólnej promocji w ramach MOF Piły i Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej

Gmina Kaczory charakteryzuje się unikatowymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, które wynikają z połączenia rozległych kompleksów leśnych, terenów rolnych, jezior, torfowisk, łąk oraz doliny Noteci. Urozmaicona rzeźba młodoglacjalna, obejmująca wzgórza morenowe i rozległą pradolinę rzeczną, stanowi istotny element lokalnego krajobrazu i potencjał dla rozwoju rekreacji, turystyki przyrodniczej oraz edukacji ekologicznej.

Lesistość Gminy wynosi 45,56% i jest wyraźnie wyższa od wartości notowanych w powiecie pilskim i województwie wielkopolskim. Lasy pełnią funkcje produkcyjne, rekreacyjne, klimatyczne, retencyjne i siedliskowe, a także ograniczają erozję i spowalniają odpływ wód opadowych. W ich strukturze gatunkowej zdecydowanie dominuje sosna, co może zwiększać podatność drzewostanów na suszę, pożary, gradacje szkodników i inne skutki zmian klimatycznych. Istotne jest zatem prowadzenie gospodarki leśnej zwiększającej różnorodność gatunkową i odporność ekosystemów.

W granicach Gminy Kaczory występują liczne formy ochrony przyrody: Obszar chronionego krajobrazu Pojezierze Waleckie i Dolina Gwdy, Obszar chronionego krajobrazu Dolina Noteci, Rezerwat przyrody Torfowisko Kaczory, 4 obszary Natura 2000, w tym: Dolina Noteci, Ostoja Pilska, Puszcza nad Gwdą, Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego, 6 użytków ekologicznych oraz 7 pomników przyrody. Przez obszar badanej jednostki przebiegają również dwa korytarze ekologiczne. Uwarunkowania te wskazują na istotną rolę Gminy Kaczory w regionalnym systemie przyrodniczym, ale jednocześnie wymagają uwzględniania ochrony siedlisk i ciągłości ekologicznej przy lokalizowaniu zabudowy, infrastruktury transportowej, energetycznej i gospodarczej. Szczególnej ochrony wymagają tereny podmokłe, torfowiska, jeziora i łąki w dolinie Noteci. Pełnią one funkcję naturalnych magazynów wody, ograniczają skutki gwałtownych opadów i stanowią siedliska ptaków wodno-błotnych, płazów i ssaków związanych ze środowiskiem wodnym. Ich przesuszenie, eutrofizacja lub nadmierne przekształcenie mogłyby prowadzić do utraty bioróżnorodności i pogorszenia zdolności retencyjnej krajobrazu.

Zasoby wodne należą do kluczowych uwarunkowań środowiskowych Gminy Kaczory. Główną oś hydrograficzną badanej jednostki stanowi rzeka Noteć, a jeziora zajmują blisko 70% ogólnej powierzchni wód. Szczególnym walorem Gminy jest Jezioro Kopcze. Jest to bezodpływowy zbiornik charakteryzujący się bardzo dużymi sezonowymi wahaniami poziomu wód, dochodzącymi do 3,3 m. Jest to zjawisko wyjątkowe w skali kraju, dlatego akwen stanowi istotny element dziedzictwa przyrodniczego Gminy oraz wymaga uwzględnienia w działaniach dotyczących ochrony i monitorowania zasobów wodnych. Gmina Kaczory położona jest również w zasięgu trzech Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, które stanowią strategiczne źródło zaopatrzenia ludności w wodę. Zauważa się konieczność podjęcia działań związanych z ochroną tych zasobów przed zanieczyszczeniami rolniczymi, komunalnymi i przemysłowymi oraz przed nadmierną

eksploatacją. Południowa część Gminy znajduje się na terenach zagrożonych powodzią. Brak obwałowań Noteci sprawia, że znaczne fragmenty pradoliny mogą być okresowo zalewane. Tereny te powinny pozostać wolne od nowej zabudowy mieszkaniowej, a ich zagospodarowanie powinno uwzględniać naturalne procesy hydrologiczne. Jednocześnie konieczna jest poprawa bezpieczeństwa istniejącej zabudowy, utrzymanie urządzeń melioracyjnych i kontynuacja współpracy z właściwymi zarządcami wód. Równolegle Gmina jest narażona na skutki suszy. Oznacza to konieczność wdrażania działań adaptacyjnych, takich jak zwiększanie retencji krajobrazowej, ochrona mokradł, odtwarzanie niewielkich zbiorników, gromadzenie wód opadowych, ograniczanie uszczelniania powierzchni oraz wprowadzanie zieleni odpornej na niedobory wody. Utrzymanie rowów melioracyjnych powinno być prowadzone w sposób uwzględniający zarówno ochronę terenów rolnych przed podtopieniami, jak i potrzebę zatrzymywania wody w krajobrazie.

W zakresie jakości powietrza głównym problemem pozostaje emisja pochodząca z indywidualnych źródeł ogrzewania. Pomimo wysokiej dostępności sieci gazowej na terenie Gminy Kaczory w 2025 roku, węgiel i biomasa odpowiadały łącznie za ponad połowę zinwentaryzowanych źródeł ciepła. Wskazuje to na konieczność kontynuowania wymiany nieefektywnych urządzeń grzewczych, termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, rozwoju niskoemisyjnych systemów ogrzewania oraz edukacji ekologicznej mieszkańców. Gmina Kaczory posiada korzystne warunki do rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej. Na jej terenie funkcjonują już farmy fotowoltaiczne, a w ostatnich latach wydawane były decyzje środowiskowe dla kolejnych przedsięwzięć. Rozwój OZE może wzmacniać lokalne bezpieczeństwo energetyczne, ograniczać emisje oraz generować wpływy podatkowe. Skala i lokalizacja instalacji powinny być jednak określone w Planie Ogólnym i planach miejscowych z uwzględnieniem ochrony krajobrazu, terenów rolnych, siedlisk przyrodniczych, korytarzy ekologicznych oraz jakości życia mieszkańców. Oprócz dużych instalacji należy wspierać również rozwój energetyki prosumenckiej, magazynów energii oraz instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej.

Istotnym atutem Gminy Kaczory jest bardzo wysoki poziom rozwoju infrastruktury sieciowej. W 2024 roku z wodociągu korzystało 97,3%, z kanalizacji 91,1%, a z gazu 83,5% mieszkańców. Wartości te przewyższały średnie dla gmin powiatu pilskiego i województwa. Zapewniony jest również odpowiedni poziom oczyszczania ścieków. Problemem pozostaje jednak stan techniczny części infrastruktury wodociągowej, w tym występowanie rur azbestowo-cementowych i potrzeba modernizacji stacji uzdatniania wody.

Gminny system gospodarki odpadami komunalnymi obejmuje odbiór selektywny oraz Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Pozytywnym zjawiskiem jest wzrost udziału odpadów segregowanych w ogólnej masie zebranych odpadów. Jednocześnie osiągnięty poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu wyniósł 44,94%, przy wymaganej wartości przekraczającej 55%. Konieczne jest zatem dalsze doskonalenie systemu, poprawa jakości segregacji, prowadzenie kontroli, rozwój

edukacji oraz ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów. Ważne pozostaje również kontynuowanie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

W Gminie Kaczory prowadzone są działania edukacyjne i informacyjne dotyczące ochrony środowiska, skierowane m.in. do uczniów szkół podstawowych. Powinny one być rozwijane i obejmować szersze grupy mieszkańców, w tym właścicieli nieruchomości, rolników oraz przedsiębiorców. Wzrost świadomości ekologicznej będzie miał kluczowe znaczenie dla skuteczności działań dotyczących ochrony powietrza, gospodarki wodnej, odpadów, bioróżnorodności oraz adaptacji do zmian klimatu.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Lokalna gospodarka Gminy Kaczory opiera się na małych i średnich przedsiębiorstwach, rolnictwie oraz działalności kilku większych zakładów przemysłowych i przetwórczych. W 2024 roku w rejestrze REGON figurowało 716 podmiotów, o 86 więcej niż w 2020 roku. We wszystkich analizowanych latach liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych, co może wskazywać na rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy Kaczory. Należy jednak zaznaczyć, że w 2024 roku różnica ta wyniosła tylko trzy podmioty. Pomimo wzrostu liczby przedsiębiorstw, poziom przedsiębiorczości mierzony liczbą podmiotów gospodarczych na 1 tys. mieszkańców w Gminie pozostawał niższy od średniej dla gmin powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego. W 2024 roku Gmina Kaczory skupiała ok. 4,8% wszystkich przedsiębiorstw w powiecie. Wskazuje to na potrzebę wspierania osób rozpoczynających działalność, poprawy obsługi inwestorów, przygotowania terenów gospodarczych oraz promocji lokalnych możliwości inwestycyjnych. Analizując strukturę przedsiębiorstw w podziale na sekcje PKD, zaobserwowano, że w Gminie Kaczory dominują podmioty zajmujące się handlem i naprawą pojazdów (21,4% podmiotów) oraz budownictwem (20,4%). Istotną rolę odgrywa również przetwórstwo przemysłowe, pozostała działalność usługowa, działalność profesjonalna i techniczna oraz transport i magazynowanie. Taka struktura wskazuje na znaczący udział tradycyjnych branż usługowych i budowlanych, ale jednocześnie na stosunkowo niewielki udział działalności związanych z informacją, komunikacją, zakwaterowaniem i gastronomią. Działania rozwojowe powinny służyć dywersyfikacji lokalnej gospodarki, powstawaniu usług specjalistycznych, w tym cyfrowych, a także zwiększaniu lokalnej wartości dodanej.

Szansą dla rozwoju gospodarczego Gminy Kaczory jest położenie w sąsiedztwie Piły, a także dostęp do drogi krajowej nr 10 i dwóch linii kolejowych. W przyszłości dodatkowym impulsem rozwojowym może być budowa drogi ekspresowej S10. Poprawa dostępności transportowej badanej jednostki powinna zostać wykorzystana do przyciągania inwestycji, szczególnie działalności produkcyjnych, przetwórczych i logistycznych o umiarkowanej presji środowiskowej. Warunkiem jest przygotowanie

odpowiednio skomunikowanych i objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego terenów inwestycyjnych.

Rolnictwo pozostaje ważnym elementem gospodarki, ponieważ użytki rolne zajmują ponad 46% powierzchni Gminy. Warunki produkcji rolnej są jednak mało korzystne ze względu na jakość gleb i ograniczony udział gruntów najlepszych klas bonitacyjnych. Atutem pozostaje jednak struktura obszarowa gospodarstw. W 2020 roku w Gminie Kaczory działały 282 gospodarstwa, a ich średnia powierzchnia wynosiła 28,85 ha i była wyższa od średniej dla powiatu pilskiego. Gospodarstwa o powierzchni 15 ha i więcej stanowiły 46% ogólnej liczby, co zwiększa możliwości mechanizacji, specjalizacji i poprawy efektywności produkcji. Rozwój rolnictwa powinien koncentrować się na modernizacji gospodarstw, racjonalnym gospodarowaniu wodą, wdrażaniu technologii precyzyjnych, ograniczaniu presji na gleby i zasoby wodne oraz dostosowywaniu produkcji do zmian klimatu. Szansą jest również rozwój lokalnego przetwórstwa, krótkich łańcuchów dostaw oraz punktów sprzedaży bezpośredniej. Pozarolnicze źródła dochodów, w tym usługi, działalność gospodarcza, agroturystyka i energetyka prosumencka, mogą zwiększać odporność ekonomiczną gospodarstw. Część gospodarstw uzyskuje również dochody z emerytur, rent, pracy najemnej i działalności pozarolniczej. Może to wskazywać na potrzebę dywersyfikowania źródeł utrzymania, ale także na ryzyko problemów z sukcesją gospodarstw. Zauważa się, że planowane kierunki działań powinny wspierać młodych rolników, transfer wiedzy i podejmowanie działalności uzupełniającej, tak aby ograniczyć ryzyko porzucania produkcji rolnej i odpływu młodych mieszkańców.

Sytuacja na rynku pracy w Gminie Kaczory jest relatywnie korzystna. W 2024 roku udział zarejestrowanych bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 2,2% i był niższy od średniej dla gmin powiatu pilskiego. Jednocześnie w powiecie występują niedobory pracowników m.in. w zawodach technicznych, budowlanych, transportowych, medycznych, edukacyjnych i usługowych. Wskazuje to na potrzebę lepszego dopasowania kwalifikacji mieszkańców do potrzeb pracodawców oraz rozwijania współpracy między szkołami, przedsiębiorstwami, urzędem pracy i instytucjami szkoleniowymi. Korzystna sytuacja na rynku pracy nie eliminuje zagrożenia odpływu osób młodych i wykształconych. Bliskość Piły umożliwia dojazdy do miejsc pracy, ale może również powodować przenoszenie aktywności gospodarczej i konsumpcyjnej poza Gminę. W związku z powyższym ważne jest tworzenie atrakcyjnych miejsc pracy, wspieranie pracy zdalnej poprzez rozwój Internetu szerokopasmowego oraz poprawa oferty mieszkaniowej i usługowej, zwiększającej atrakcyjność osiedleńczą Gminy Kaczory.

Korzystna sytuacja finansowa Gminy Kaczory stwarza warunki do prowadzenia aktywnej polityki inwestycyjnej. Dochody Gminy wzrosły z 41 mln zł w 2020 roku do ponad 60,3 mln zł w 2024 roku. W analizowanym okresie dochody w przeliczeniu na mieszkańca były wyższe od średniej dla gmin powiatu pilskiego, choć niższe od średniej dla gmin województwa wielkopolskiego. W latach 2022-2024 stwierdzono wystąpienie deficytu budżetowego, którego wartość stopniowo malała. Gmina Kaczory utrzymuje

nadwyżkę operacyjną, a jej zadłużenie pozostaje na poziomie umożliwiającym zaciąganie kolejnych zobowiązań. Skumulowany potencjał inwestycyjny na lata 2026-2030 oszacowano na ponad 39,1 mln zł. W 2024 roku udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem osiągnął 28,5% i przewyższał średnie dla gmin powiatu i województwa. Istotnym atutem Gminy Kaczory jest wysoka skuteczność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych. W ostatnich latach wartość dofinansowanych projektów z Funduszy Europejskich wyniosła ponad 8,9 mln zł, a wartość wsparcia z Rządowego Funduszu Polski Ład przekroczyła 22,2 mln zł. Środki te wykorzystano m.in. na drogi, infrastrukturę rowerową, sieć wodno-kanalizacyjną, obiekty oświatowe, termomodernizację i ochronę zabytków. W kolejnych latach konieczne będzie utrzymanie zdolności do zapewnienia wkładu własnego, przygotowywanie dokumentacji projektowej oraz wykorzystywanie instrumentów dostępnych w ramach ZIT MOF Piły. Wyzwaniem pozostaje jednak wzmacnianie dochodów własnych i lokalnej bazy podatkowej. Dotacje stanowiły średnio największą kategorię dochodów budżetowych, co z jednej strony potwierdza skuteczność w pozyskiwaniu finansowania zewnętrznego, a z drugiej wskazuje na znaczenie środków zależnych od polityki państwa i programów pomocowych. Rozwój przedsiębiorczości oraz przyciąganie nowych mieszkańców i inwestorów powinny służyć zwiększaniu samodzielności finansowej Gminy Kaczory w najbliższych latach.

4. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Najważniejszym wyzwaniem społecznym Gminy Kaczory są niekorzystne trendy demograficzne. Liczba mieszkańców zmniejszyła się z 7 543 osób w 2020 roku do 7 429 osób w 2024 roku. Skala spadku jest umiarkowana na tle części pozostałych gmin powiatu, jednak utrzymywanie się ujemnego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji wskazuje na możliwość dalszej depopulacji. W 2024 roku przyrost naturalny wyniósł -1,62‰, a saldo migracji -1,90‰. Niekorzystne pozostają również zmiany w strukturze wiekowej mieszkańców. Udział osób w wieku 25-34 lat zmniejszył się do 11,41%, natomiast wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wzrósł z 22,7% w 2020 roku do 26,7% w 2024 roku. W analizowanym okresie liczba osób w wieku produkcyjnym spadła o 206, a liczba osób w wieku przedprodukcyjnym o 66. Jednocześnie liczba seniorów zwiększyła się o 158. Ponadto, od 2023 roku liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przewyższa liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Starzenie się ludności będzie wpływać na rynek pracy, dochody samorządu, funkcjonowanie oświaty oraz zapotrzebowanie na usługi zdrowotne, opiekuńcze i transportowe. Polityka społeczna powinna zatem jednocześnie wspierać rodziny z dziećmi, zwiększać atrakcyjność Gminy dla młodych mieszkańców oraz rozwijać ofertę dla seniorów. Szczególne znaczenie będą miały dostępne mieszkania, stabilne zatrudnienie, transport publiczny, opieka nad dziećmi, tereny rekreacyjne i wysoka jakość usług publicznych.

System opieki nad dziećmi do lat trzech w Gminie Kaczory opiera się na jednej prywatnej placówce w Kaczorach, dysponującej 34 miejscami. Dostępność tej usługi może wpływać na możliwość powrotu rodziców na rynek pracy i decyzje młodych rodzin dotyczące miejsca zamieszkania. Należy monitorować poziom zapotrzebowania, dostępność cenową oraz możliwość rozwijania dodatkowych form opieki, w tym opieki publicznej lub punktów opieki w większych miejscowościach.

System wychowania przedszkolnego w Gminie obejmuje siedem placówek publicznych, działających w Kaczorach, Śmitowie, Rządкові, Morzewie, Dziembowie, Żelgniewie i Dziembówku. Rozbudowana sieć placówek przedszkolnych zapewnia dostęp do opieki nad dziećmi zarówno na terenie miasta Kaczory, jak i na terenach wiejskich. Średni odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie Kaczory wynosił w latach 2020-2024 około 84,7% i był nieznacznie niższy od średniej dla gmin powiatu i województwa. Zauważa się zatem konieczność podjęcia działań ukierunkowanych na zwiększenie udziału dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, dostosowanie godzin funkcjonowania placówek do potrzeb pracujących rodziców oraz utrzymanie dostępności terytorialnej przy rosnących kosztach.

Na terenie Gminy funkcjonują trzy szkoły podstawowe, które zlokalizowane są w Kaczorach, Śmitowie i Dziembowie. Wszystkie placówki zapewniają uczniom dostęp do sal gimnastycznych, komputerów, projektorów, świetlic, pomocy psychologicznej i gabinetów pielęgniarskich. Z kolei pracownie językowe dostępne są wyłącznie w Szkole w Kaczorach. Ponadto, we wskazanej placówce baza sportowa wymaga remontu. Żadna ze szkół nie posiada monitoringu wizyjnego. Działania inwestycyjne powinny obejmować poprawę infrastruktury sportowej, rozwój pracowni przedmiotowych i językowych, modernizację wyposażenia cyfrowego oraz poprawę bezpieczeństwa. Podstawowym celem rozwoju edukacji oraz bazy edukacyjnej w danej jednostce jest zwiększenie jej skuteczności, rozumianej jako rozwój wiedzy i kompetencji uczniów. Najczęściej stosowaną formą weryfikacji ich postępów edukacyjnych są testy, egzaminy i sprawdziany wewnętrzne oraz zewnętrzne. W 2024 roku uczniowie z terenu Gminy Kaczory uzyskali porównywalne lub lepsze wyniki ze wszystkich części egzaminów ósmoklasisty od średnich wyników dla powiatu. Z kolei w 2023 i 2025 roku wyniki ze wszystkich części egzaminów były niższe niż w grupach porównawczych. Zauważa się zatem potrzebę związaną z rozwojem jakości kształcenia w szkołach, w szczególności w zakresie matematyki i języka angielskiego. Konieczne jest również systematyczne analizowanie wyników, rozwijanie zajęć wyrównawczych i kół zainteresowań, wspieranie kadry pedagogicznej oraz wymiana doświadczeń między placówkami. W ostatnich latach widoczny jest wzrost wartości nakładów finansowych na oświatę. Wydatki zwiększyły się z około 11,9 mln zł w 2020 roku do ponad 28,1 mln zł w 2025 roku, a subwencja pokrywała od 40% do 56% kosztów. Wskazuje to na znaczne obciążenie budżetu Gminy, ale jednocześnie na prowadzoną aktywność inwestycyjną. W obliczu zmian demograficznych należy monitorować liczebność oddziałów, koszty funkcjonowania placówek i efekty nauczania, zachowując równowagę pomiędzy efektywnością ekonomiczną a dostępnością edukacji w różnych częściach Gminy.

Silną stroną Gminy Kaczory jest rozwinięta działalność kulturalna. Miejsko-Gminne Centrum Kultury dysponuje nowoczesnym, dostosowanym do potrzeb osób z niepełnosprawnościami obiektem oraz prowadzi zróżnicowane zajęcia artystyczne, sportowe i edukacyjne. Na terenie badanej jednostki funkcjonuje również Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kaczorach z filią w Śmiłowie oraz Pływalnia „Relaks”. Liczne wydarzenia, w tym Święto Miasta i Gminy Kaczory, dożynki, biegi, konkursy artystyczne i Wielka Gala Jeździecka, wzmacniają integrację oraz budują rozpoznawalność Gminy. Dalszy rozwój oferty powinien uwzględniać potrzeby różnych grup wiekowych, szczególnie młodzieży i seniorów, a także zapewniać możliwie równy dostęp mieszkańcom poszczególnych miejscowości. Ważne jest wykorzystywanie świetlic, obiektów sportowych, terenów rekreacyjnych i instytucji kultury jako lokalnych centrów aktywności. Potencjał istniejących wydarzeń może być szerzej wykorzystywany w promocji turystycznej Gminy Kaczory.

Bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy zapewniają funkcjonariusze Posterunku Policji w Kaczorach oraz strażacy ochotnicy z pięciu jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, z których OSP Kaczory należy do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Jednostki OSP pełnią również ważne funkcje społeczne, edukacyjne i integracyjne. Konieczne jest ich dalsze wyposażanie, modernizacja remiz, szkolenie członków oraz rozwijanie młodzieżowych drużyn pożarniczych. Najczęściej zgłaszanymi zagrożeniami są przekroczenia prędkości i nieprawidłowe parkowanie. Na terenie Gminy nie funkcjonuje gminny system monitoringu wizyjnego. Działania na rzecz bezpieczeństwa powinny obejmować uspokajanie ruchu, budowę chodników i nowoczesnych przejść dla pieszych, poprawę oświetlenia, edukację oraz rozważenie instalacji monitoringu w miejscach szczególnie uczęszczanych i narażonych na akty wandalizmu.

Jednym z elementów otoczenia wewnętrznego jednostek samorządu terytorialnego są organizacje pozarządowe działające na ich obszarze. Według danych pochodzących ze sprawozdań Gminy Kaczory działalność pożytku publicznego na badanym obszarze prowadziło 14 organizacji pozarządowych, a liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wzrosła z 3,18 w 2020 roku do 3,90 w 2024 roku. Wartość ta pozostawała jednak niższa od średnich wartości dla grup porównawczych. Zauważa się zatem, że należy wspierać rozwój lokalnych liderów, wolontariatu, inicjatyw oddolnych, kół gospodyń wiejskich, klubów sportowych i organizacji młodzieżowych na terenie Gminy Kaczory.

Gmina Kaczory uczestniczy w licznych organizacjach i partnerstwach, w tym w Lokalnej Grupie Działania „Krajna nad Notecią”, ZIT MOF Piły, Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej i Unii Miasteczek Polskich. Współpraca ta zwiększa możliwości realizacji przedsięwzięć ponadlokalnych, pozyskiwania finansowania i wymiany doświadczeń. Ważnym elementem pozostaje również partnerstwo z niemiecką gminą Wabern, które rozwijane jest w obszarze kultury, turystyki i wymiany młodzieżowej.

Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej na terenie Gminy zapewniają podmioty działające w Kaczorach. Z kolei najbliższy szpital zlokalizowany jest w Pile. Problemem

pozostaje jednak brak gminnych programów profilaktyki zdrowotnej. W obliczu starzenia się społeczeństwa wskazane jest rozwijanie badań profilaktycznych, promocji zdrowego stylu życia, edukacji zdrowotnej oraz działań skierowanych do seniorów. W ostatnich latach widoczny jest wzrost zapotrzebowania na pomoc społeczną w Gminie Kaczory. Wskaźnik beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców zwiększył się z 351 w 2020 roku do 402 w 2024 roku, podczas gdy średnie wartości dla gmin powiatu i województwa mały. W 2025 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przyjął 454 wnioski, a pomocą objętych było 161 rodzin. Wskazuje to na konieczność rozwoju usług społecznych, pracy środowiskowej, wsparcia rodzin, osób z niepełnosprawnościami, seniorów i osób zagrożonych wykluczeniem.

W 2025 roku zasób mieszkaniowy Gminy Kaczory obejmował 50 lokali komunalnych. W kontekście potrzeb osób znajdujących się w trudnej sytuacji oraz planów przyciągania nowych mieszkańców konieczne jest monitorowanie popytu na mieszkania, poprawa stanu istniejących lokali oraz rozważenie zwiększenia zasobu komunalnego i mieszkań dostępnych cenowo. Polityka mieszkaniowa powinna być powiązana z działaniami demograficznymi, społecznymi i przestrzennymi Gminy.

5. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

W celu pogłębienia wniosków z diagnozy Miasta i Gminy Kaczory przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców. Odpowiedzi udzielać można było poprzez kwestionariusz dostępny online. Badanie było anonimowe, a udział w nim dobrowolny dla wszystkich zainteresowanych. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców oraz interesariuszy Gminy na temat jakości życia w Gminie oraz określenie priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Ankietowani odpowiadali na pytania z zakresu kilku obszarów funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego, a poruszane tematy dotyczyły społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni, środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki, rekreacji, edukacji i kultury.

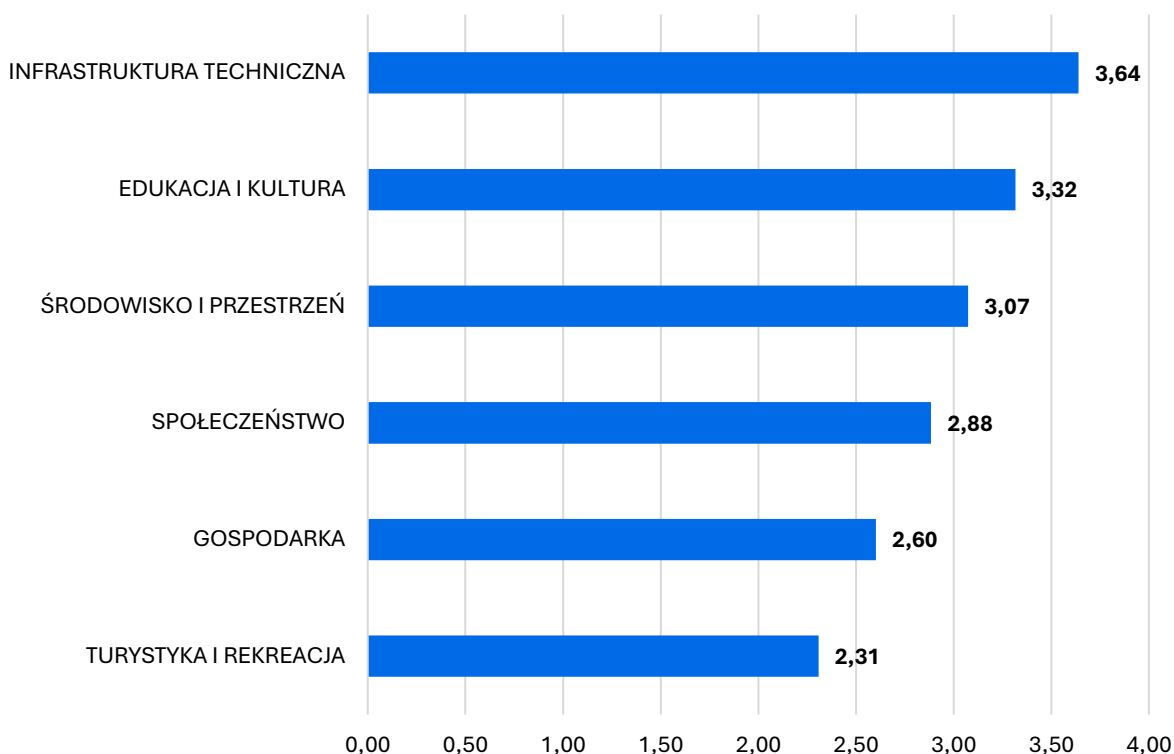
Badanie ankietowe trwało od 26 maja 2026 roku do 21 czerwca 2026 roku. Łącznie zebrano 110 odpowiedzi. Wśród respondentów przeważały kobiety, które stanowiły 55,5% wszystkich ankietowanych. Analizując strukturę wieku osób biorących udział w badaniu, należy stwierdzić, iż najliczniejszą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-46 lat (32,7% ankietowanych). Pod względem zatrudnienia, największy odsetek stanowiły osoby pracujące poza rolnictwem i prowadzeniem własnej działalności gospodarczej (65,5%).

5.1. Ocena sytuacji w Gminie

W przeprowadzonym badaniu ankietowym przyjęto skalę od 1 do 5, gdzie:

- 1 – oznacza „bardzo źle”,
- 2 – oznacza „źle”,
- 3 – oznacza „dostatecznie/zadowolająco/neutralnie”,
- 4 – oznacza „dobrze”,
- 5 – oznacza „bardzo dobrze”.

Mieszkańcy **najwyżej** ocenili działania w zakresie **infrastruktury technicznej** – średnia ocena dla tego obszaru wyniosła 3,64. Z kolei **najniżej** oceniony został aspekt związany z **turystyką i rekreacją** – średnia ocena dla tego obszaru wyniosła 2,31. Natomiast średnia ocena dla wszystkich przedstawionych obszarów wyniosła 2,97. Oznacza to, że poszczególne aspekty funkcjonowania Gminy w większości ocenione zostały negatywnie lub zaledwie dostatecznie.

Ryc. 1. Średnia ocena rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

W poniższej tabeli przedstawiono średnią ocenę poszczególnych komponentów, które wchodziły w skład przedstawionych powyżej obszarów rozwojowych. Wyniki badań pomagają w określeniu priorytetów rozwojowych Gminy na kolejne lata. Najwyżej oceniono: dostęp do edukacji przedszkolnej (4,10), dostęp do edukacji w szkołach podstawowych (4,06), dostępność sieci kanalizacyjnej (4,05), dostępność sieci gazowej (4,02), dostępność sieci wodociągowej (4,01), jakość infrastruktury przedszkolnej (3,98) oraz dostępność szerokopasmowego Internetu (3,81). Z kolei najniżej oceniono: poziom

bazy gastronomicznej (1,74), działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów (1,79), oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży (1,86), poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (1,94), oferta spędzania wolnego czasu dla dorosłych (1,97), a także możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem (2,00).

Tab. 1. Ocena poszczególnych komponentów w badanych obszarach rozwojowych w Gminie Kaczory

Infrastruktura techniczna	Ocena:
dostępność sieci kanalizacyjnej	4,05
dostępność sieci gazowej	4,02
dostępność sieci wodociągowej	4,01
dostępność szerokopasmowego Internetu	3,81
stan dróg	3,37
mała infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, przystanki itp.)	3,31
bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem samochodów osobowych i ciężarowych	2,89
Edukacja i kultura	Ocena:
dostęp do edukacji przedszkolnej	4,10
dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	4,06
jakość infrastruktury przedszkolnej	3,98
organizacja dowozu dzieci do szkół	3,73
jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie itp.)	3,70
jakość edukacji przedszkolnej	3,66
jakość edukacji w szkołach podstawowych	3,54
działalność instytucji kultury (np. Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Kaczorach, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kaczorach)	3,26
dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)	2,92
dostęp do obiektów kulturalnych (godziny i dni otwarcia itp.)	2,88
wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach	2,84
działalność świetlic wiejskich	2,80
wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach	2,79
jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych	2,76
dodatkowa oferta w szkołach (koła zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.)	2,71
Środowisko i przestrzeń	Ocena:
walory środowiska przyrodniczego	3,61
estetyka (czystość przestrzeni publicznych)	3,53
jakość powietrza	3,46
system odbioru odpadów	3,28
czystość terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)	3,09
oferta działań wspierających ochronę środowiska (np. dofinansowania do wymiany źródeł ciepła)	3,08
dostępność terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)	2,87

rozwój odnawialnych źródeł energii	2,79
świadomość ekologiczna mieszkańców	2,74
efektywność zagospodarowania przestrzeni (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)	2,72
czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	2,63
Spółeczeństwo	Ocena:
jakość opieki w żłobkach/klubach dziecięcych	3,57
dostępność architektoniczna budynków administracji publicznej	3,50
bezpieczeństwo publiczne	3,40
dostęp do żłobków/klubów dziecięcych	3,37
dostęp do podstawowej opieki medycznej	3,22
zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Miasta i Gminy	3,13
skuteczność działania pomocy społecznej	2,68
dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	2,49
możliwości zapewnienia dojazdu do specjalistycznej opieki medycznej poza teren Gminy	2,44
wsparcie osób niesamodzielnych (np. opieka wytchnieniowa, usługi opiekuńcze, asystent rodziny)	2,32
wsparcie osób starszych (np. domy pomocy społecznej, kluby seniora)	2,31
aktywność mieszkańców na rzecz Gminy (np. wolontariat, partycypacja społeczna, inicjatywy oddolne)	2,21
Gospodarka	Ocena:
dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze)	3,75
perspektywy rozwojowe działalności rolniczej	3,00
atrakcyjność inwestycyjna	2,85
konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym	2,69
warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej	2,54
połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	2,31
funkcjonowanie transportu zbiorowego	2,16
możliwość uzyskania zatrudnienia	2,12
możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem	2,00
Turystyka i rekreacja	Ocena:
system ścieżek rowerowych (połączenia, ciągłość, możliwości traktowania ich jako alternatywy dla transportu samochodowego)	3,23
jakość istniejących ścieżek rowerowych	3,21
jakość istniejących chodników	3,17
atrakcyjność turystyczna	2,32
poziom bazy sportowo-rekreacyjnej	2,23
wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	2,22
oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci	2,17
oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów	2,16
oferta spędzania wolnego czasu dla dorosłych	1,97
poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (m.in. szlaki turystyczne, miejsca noclegowe)	1,94

oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży	1,86
działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów	1,79
poziom bazy gastronomicznej	1,74

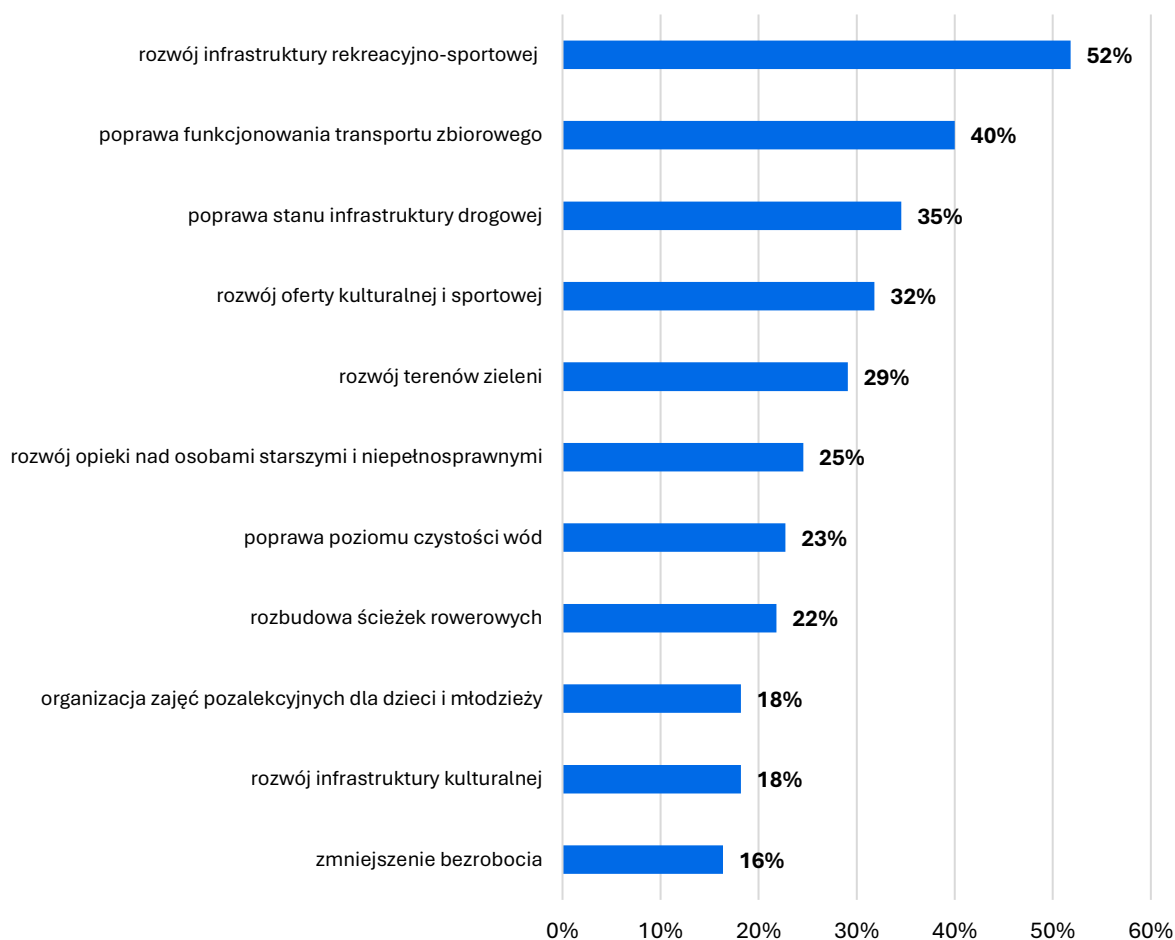
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

5.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie zapytano także o to, co według respondentów powinno być wizytówką Gminy. Było to pytanie otwarte, dzięki czemu respondenci zyskali swobodę wskazania komponentu czy miejsca. Poniżej zestawiono najczęściej pojawiające się odpowiedzi:

- Jezioro Kopcze i rekreacja nad wodą,
- Walory przyrodnicze, zieleń i krajobraz,
- Sport, ścieżki rowerowe i aktywny wypoczynek.

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy Kaczory w ciągu najbliższych kilku lat. Respondenci najczęściej wskazywali na: rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej, poprawę funkcjonowania transportu zbiorowego, poprawę stanu infrastruktury drogowej, rozwój oferty kulturalnej i sportowej, a także rozwój terenów zieleni.

Ryc. 2. Odsetek respondentów wskazujących na poszczególne priorytety rozwojowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

6. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest często stosowanym narzędziem diagnozy strategicznej w jednostkach administracji publicznej. To narzędzie pozwala na porównanie **mocnych i słabych** stron jednostki wynikających z jej **wewnętrznego** otoczenia oraz identyfikację **szans i zagrożeń** dla rozwoju, które płyną z otoczenia **zewnętrznego**. Ponadto, dzięki analizie SWOT, można również określić, jak te elementy wzajemnie na siebie oddziałują.

Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

Analizę SWOT dla Gminy Kaczory opracowano na podstawie:

- diagnozy sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Miasta i Gminy Kaczory oraz zawartych w niej danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Kaczorach, gminnych jednostek organizacyjnych oraz źródeł zewnętrznych;
- wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców oraz interesariuszy Strategii;
- materiału wypracowanego podczas spotkania z przedstawicielami władz Gminy i pracownikami Urzędu Miasta i Gminy w Kaczorach.

Analizę SWOT dla Gminy Kaczory przedstawia poniższa tabela.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Bliskość Pity, która zapewnia dostęp do usług wyższego rzędu mieszkańcom Gminy Kaczory, • Rozwinięta sieć drogowa zapewnia wewnętrzną spójność komunikacyjną Gminy Kaczory, • Dostępność linii i przystanków kolejowych w Gminie Kaczory pozytywnie wpływa na jej dostępność transportową w ujęciu regionalnym, • Na terenie Gminy Kaczory występują liczne formy ochrony przyrody, które świadczą o jej unikalnych walorach przyrodniczych, • Wyjątkowe walory krajobrazowe oraz ukształtowanie i rzeźba terenu Gminy Kaczory, które stanowią potencjał do rozwoju turystyki aktywnej, • Rozwinięta sieć hydrograficzna oraz liczne jeziora na terenie Gminy Kaczory stwarzają dogodne warunki do rozwoju turystyki wodnej, • Ponadprzeciętna podaż nowych terenów mieszkaniowych w Gminie Kaczory, • Rosnąca liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Kaczory, która świadczy o rozwoju przedsiębiorczości na jej terenie, • Niski poziom bezrobocia na terenie Gminy Kaczory, • Korzystna struktura obszarowa gospodarstw rolnych w Gminie Kaczory, • Wysoki udział mieszkańców korzystających z sieci wodno-kanalizacyjnej i gazowej wzmacnia atrakcyjność osiedleńczą Gminy Kaczory, • Dostęp do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Gminie Kaczory, • Korzystne warunki do rozwoju odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Kaczory, w tym energetyki wiatrowej i instalacji fotowoltaicznych, • Wysoka skuteczność Gminy Kaczory w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na inwestycje infrastrukturalne, społeczne i środowiskowe, • Rozwinięta sieć publicznych placówek przedszkolnych w Gminie Kaczory, która zapewnia dobrą dostępność do opieki nad dziećmi w wieku 3-5 lat, • Dobry stan infrastruktury edukacyjnej w Gminie Kaczory, • Rozwinięta działalność instytucji kulturalnych na terenie Gminy Kaczory,	• Peryferyjne położenie Gminy Kaczory względem ośrodka wojewódzkiego, • Niezadowalający stan techniczny części dróg gminnych na terenie Gminy Kaczory, • Skierowanie ruchu tranzytowego przez centrum Kaczor ze względu na brak obwodnicy miasta, • Niewystarczająca oferta autobusowego transportu zbiorowego przyczynia się do powstania zjawiska wykluczenia transportowego części mieszkańców Gminy Kaczory, • Nierównomiernie rozwinięta sieć dróg rowerowych na terenie Gminy Kaczory, • Obecność zdegradowanych obiektów oraz pustostanów przyczynia się do pogorszenia krajobrazu Gminy Kaczory, • Presja środowiskowa na zbiorniki wodne, w szczególności Jezioro Kopcze, • Niedostateczny poziom retencji oraz podatność części obszaru Gminy Kaczory na skutki suszy i gwałtownych opadów, • Nadmierny pobór wód głębinowych w Gminie Kaczory, • Niedostateczna dostępność szerokopasmowego Internetu w części Gminy Kaczory, • Uciążliwości zapachowe związane z działalnością gospodarczą wybranych zakładów pogarszają jakość życia mieszkańców Gminy Kaczory, • Nieuzbrojone tereny przeznaczone pod rozwój zabudowy ograniczają atrakcyjność osiedleńczą Gminy Kaczory, • Znaczny udział tradycyjnych działalności gospodarczych związanych z handlem i budownictwem wpływa na niską dywersyfikację lokalnego rynku pracy, • Zły stan techniczny części infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy Kaczory, • Brak systemu monitoringu wizyjnego ogranicza poziom bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Kaczory, • Ujemny przyrost naturalny i starzenie się ludności mogą prowadzić do braku zastępowalności pokoleń na rynku pracy oraz warunkować konieczność wdrażania nowych usług społecznych, • Odptyw młodych mieszkańców i ujemne saldo migracji, choć niższe niż w powiecie, wciąż negatywnie wpływa na rozwój

które przyczyniają się do aktywizacji mieszkańców, • Rozwój sportu i rekreacji w oparciu o istniejącą infrastrukturę, w tym m.in. pływalnię w Kaczorach, • Funkcjonowanie lokalnych organizacji pozarządowych, • Dobra dostępność do podstawowej opieki medycznej na terenie Gminy Kaczory.	demograficzny Gminy Kaczory, • Niewystarczający poziom wsparcia dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz seniorów, • Brak rozwoju usług opiekuńczych oferowanych mieszkańcom Gminy Kaczory, • Na terenie Gminy Kaczory nie realizowane są programy profilaktyki zdrowotnej, • Brak ogólnodostępnych miejsc integracji dla mieszkańców Gminy Kaczory, a w szczególności dzieci i młodzieży, • Brak ogólnodostępnej i atrakcyjnej przestrzeni publicznej w centrum Kaczor.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Budowa drogi ekspresowej S10, która poprawi dostępność komunikacyjną i atrakcyjność inwestycyjną Gminy, • Pojawienie się nowych perspektyw rozwojowych wraz z rozwojem miasta Piły, które stanowi regionalny ośrodek wzrostu; • Kontynuacja współpracy w ramach ZIT MOF Piły oraz innych stowarzyszeń i organizacji, • Przyjęcie Planu Ogólnego Gminy Kaczory jako nowego narzędzia planistycznego, które umożliwi prowadzenie stabilnej i konsekwentnej polityki przestrzennej, • Nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej stwarzająca możliwości pozyskiwania środków finansowych przez Gminę Kaczory, • Wykorzystanie walorów przyrodniczych Gminy Kaczory w celu stworzenia kompleksowej oferty turystyczno-rekreacyjnej, • Trendy społeczne związane z aktywizacją seniorów, które umożliwiają osobom starszym czynny udział w życiu społecznym, co pozytywnie wpływa na ich dobrostan, • Wzrost popularności aktywnych form turystyki, w tym agroturystyki, turystyki przyrodniczej i ekoturystyki, • Zwiększająca się świadomość ekologiczna oraz coraz silniejsze postawy przyjazne środowisku wśród mieszkańców.	• Wysoka presja inwestycyjna związana z rozwojem nowych instalacji OZE oraz pozostałych instalacji energetycznych może negatywnie wpływać na walory krajobrazowe Gminy Kaczory. • Postępujące zmiany klimatu, które mogą negatywnie wpływać na walory środowiska przyrodniczego Gminy Kaczory, • Dalszy odpływ młodych i wykształconych mieszkańców, który prowadzi do pogłębiania się depopulacji i spadku potencjału rozwojowego, • Niewystarczająca odporność lokalnej gospodarki na wahania koniunktury, • Spadek opłacalności produkcji rolniczej, który może ograniczać wykorzystanie potencjału rolniczego Gminy Kaczory, • Rosnące koszty utrzymania infrastruktury publicznej i usług społecznych mogą obciążać budżet i ograniczać nowe inwestycje, • Zagrożenia związane z kryzysami międzynarodowymi i globalnymi oraz sytuacja polityczna na świecie (konflikty zbrojne, przymusowe migracje), które mają bezpośredni wpływ na sytuację gospodarczą w kraju.

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU MIASTA I GMINY KACZORY

1. Misja i wizja

W trakcie procesu strategicznego wypracowano MISJĘ oraz WIZJĘ Gminy Kaczory, które stanowiły fundament do określenia celów strategicznych i operacyjnych jej rozwoju.

Misja jest kluczowym elementem strategii, który określa główne kierunki rozwoju Gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają Gminie i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie, co jest naszym priorytetem. Jest to ścieżka, którą należy podążać w celu osiągnięcia wizji.

Uwzględniając przyjęte założenia, **misja Gminy Kaczory** brzmi następująco:

Misją Gminy Kaczory jest zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej i lokalnej gospodarki, wzmacnianie aktywności i integracji jej mieszkańców oraz odpowiedzialne wykorzystywanie i ochrona walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.

Z kolei **wizja** to jasno określony obraz Gminy w 2036 roku, który odzwierciedla aspiracje władz oraz oczekiwania lokalnej społeczności. Wizja pełni rolę drogowskazu – wskazuje kierunek, w którym Gmina powinna zmierzać, aby poprzez konsekwentną realizację zaplanowanych działań osiągnąć pożądane zmiany i rezultaty. WIZJA ukazuje Gminę Kaczory w perspektywie strategicznej – zmienionej dzięki realizacji przyjętych działań i osiągnięciu zamierzonych celów.

Wizja Gminy Kaczory brzmi następująco:

W 2036 roku Gmina Kaczory jest atrakcyjnym miejscem do życia, pracy i aktywnego wypoczynku. Jest dobrze skomunikowana, dysponuje nowoczesną infrastrukturą, wysokiej jakości usługami publicznymi oraz uporządkowaną przestrzenią. Gmina wykorzystuje lokalne potencjały do rozwoju nowych miejsc pracy oraz przyciągania inwestorów. Jednocześnie skutecznie chroni swoje zasoby przyrodnicze oraz rozwija się w sposób zrównoważony.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Na podstawie analizy aktualnej sytuacji Gminy Kaczory, jej aspektów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i klimatyczno-środowiskowych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, określono cztery główne cele strategiczne, które mają być osiągnięte w zgodzie z wizją rozwoju Gminy. W celu skutecznej realizacji założeń strategicznych, wyznaczono również cele szczegółowe (operacyjne), którym przypisano konkretne kierunki działań prowadzące do osiągnięcia zamierzonych rezultatów.

Wyznaczone dla Gminy Kaczory cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej, które są ze sobą powiązane i wzajemnie się przenikają. W sferze przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej podstawę działań powinno stanowić dążenie do zrównoważonego rozwoju, opartego na racjonalnym gospodarowaniu przestrzenią, ochronie zasobów naturalnych oraz adaptacji do zmian klimatu. Z kolei w sferze gospodarczej i społecznej szczególne znaczenie ma wzmacnianie lokalnego potencjału, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości, integracji społecznej i poprawie jakości życia mieszkańców.

Poniższa tabela przedstawia cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im celami operacyjnymi. Realizacja założonych celów będzie kluczowym elementem w osiąganiu zamierzonych rezultatów rozwoju Gminy Kaczory.

CELE STRATEGICZNE			
Cel 1: Uporządkowana, funkcjonalna i dostępna przestrzeń w Gminie Kaczory	Cel 2: Ochrona walorów przyrodniczych i adaptacja do zmian klimatu w Gminie Kaczory	Cel 3: Przedsiębiorczość, ekologiczne rolnictwo i unikatowa oferta turystyczna w Gminie Kaczory	Cel 4: Wysokiej jakości usługi publiczne i aktywne społeczeństwo w Gminie Kaczory
CELE OPERACYJNE			
1.1. Uporządkowana, bezpieczna i funkcjonalna przestrzeń Gminy Kaczory	2.1. Aktywna ochrona środowiska przyrodniczego w Gminie Kaczory	3.1. Wspieranie przedsiębiorczości w Gminie Kaczory	4.1. Rozwinięta opieka zdrowotna i wysokiej jakości usługi społeczne w Gminie Kaczory
1.2. Dostępność transportowa i mobilność mieszkańców Gminy Kaczory	2.2. Adaptacja do zmian klimatu na terenie Gminy Kaczory	3.2. Rozwój ekologicznego rolnictwa w Gminie Kaczory	4.2. Nowoczesna edukacja i wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży w Gminie Kaczory
		3.3. Unikutowa oferta turystyczna w Gminie Kaczory	4.3. Aktywizacja i integracja mieszkańców Gminy Kaczory

W tabeli na kolejnych stronach przedstawiono cele strategiczne wraz z przypisanymi do nich celami operacyjnymi oraz kierunkami działań.

Cel strategiczny 1: Uporządkowana, funkcjonalna i dostępna przestrzeń w Gminie Kaczory

Cel strategiczny 1 koncentruje się na kształtowaniu uporządkowanej, bezpiecznej oraz funkcjonalnej przestrzeni, która będzie odpowiadała na potrzeby mieszkańców, a jednocześnie tworzyła warunki do dalszego podnoszenia atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy Kaczory. Jego realizacja opierać się będzie na dwóch wzajemnie uzupełniających się celach operacyjnych dotyczących ładu przestrzennego oraz dostępności transportowej i mobilności mieszkańców.

Pierwszy cel operacyjny (1.1. Uporządkowana, bezpieczna i funkcjonalna przestrzeń Gminy Kaczory) poświęcony został prowadzeniu racjonalnej polityki przestrzennej. Kluczowe znaczenie będzie miało opracowanie nowych i aktualizacja istniejących już miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także wyznaczanie nowych terenów mieszkaniowych z uwzględnieniem prognoz demograficznych i kosztów rozwoju infrastruktury. Podejmowane kierunki działań służyć będą również poprawie estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych, stworzeniu atrakcyjnej przestrzeni publicznej w centrum Kaczor, zwiększeniu dostępności architektonicznej obiektów użyteczności publicznej oraz ochronie i odpowiedniemu wykorzystaniu obiektów zabytkowych w Gminie. Uzupełnieniem będą przedsięwzięcia poprawiające bezpieczeństwo mieszkańców, w tym rozwój monitoringu wizyjnego oraz wyposażanie przestrzeni publicznych w defibrylatory AED.

Drugi cel operacyjny (1.2. Dostępność transportowa i mobilność mieszkańców Gminy Kaczory) ukierunkowany jest na poprawę wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Gminy Kaczory. Wśród zaplanowanych kierunków działań przewidziano współpracę z podmiotami zewnętrznymi w celu budowy drogi ekspresowej S10 oraz podnoszenia standardu drogi krajowej i dróg powiatowych, systematyczną poprawę stanu dróg gminnych, rozwój chodników, bezpiecznych przejść dla pieszych, a także tworzenie spójnej sieci pieszo-rowerowej. Istotnym elementem będzie również przemodelowanie lokalnego systemu transportu autobusowego, utworzenie zintegrowanego węzła przesiadkowego w Kaczorach wraz z remontem dawnego dworca, a także współpraca ze spółką PKP na rzecz poprawy stanu technicznego przystanków kolejowych na terenie Gminy. Zaplanowane kierunki działań uzupełni dalszy rozwój dostępu do Internetu szerokopasmowego.

Realizacja celu przyczyni się do poprawy jakości, bezpieczeństwa i dostępności przestrzeni Gminy Kaczory, usprawnienia codziennej mobilności mieszkańców oraz zwiększenia jej atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej.

Cel 1: Uporządkowana, funkcjonalna i dostępna przestrzeń w Gminie Kaczory			
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
1.1. Uporządkowana, bezpieczna i funkcjonalna przestrzeń Gminy Kaczory	- Opracowanie nowych i aktualizacja istniejących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. - Wyznaczenie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, z uwzględnieniem realnych szacunków demograficznych oraz opłacalności ekonomicznej budowy i utrzymania niezbędnej infrastruktury technicznej. - Zwiększenie jakości, funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej poprzez odpowiednie jej zagospodarowanie, uwzględniające potrzeby mieszkańców Gminy Kaczory. - Utworzenie nowych przestrzeni publicznych w centrum Kaczor. - Poprawa dostępności architektonicznej budynków użyteczności publicznej – usunięcie barier architektonicznych (windy, podjazdy, likwidacja progów i krawężników). - Zahamowanie degradacji obiektów zabytkowych i dóbr kultury współczesnej, poprawa ich stanu i sposobu wykorzystania, m.in. zabytkowych kościołów na terenie Gminy Kaczory. - Budowa systemu monitoringu wizyjnego w strategicznych miejscach na terenie Gminy Kaczory. - Zakup i montaż w miejscach publicznych automatycznych defibrylatorów zewnętrznych AED.	Efektywne zagospodarowanie przestrzeni Gminy Kaczory zgodnie z zasadami ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju. Zwiększenie atrakcyjności i funkcjonalności przestrzeni publicznych na terenie Gminy Kaczory. Poprawa dostępności obiektów użyteczności publicznej w Gminie Kaczory dla osób z niepełnosprawnościami poprzez likwidację barier architektonicznych.	- Liczba opracowanych nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.), - Powierzchnia wyznaczonych terenów pod zabudowę mieszkaniową (ha), - Liczba zrealizowanych projektów na rzecz poprawy funkcjonalności przestrzeni publicznej (szt.), - Powierzchnia utworzonych nowych przestrzeni publicznych w gminie (ha), - Liczba budynków użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (szt.), - Liczba odrestaurowanych obiektów zabytkowych (szt.), - Liczba utworzonych punktów monitoringu wizyjnego (szt.), - Liczba zakupionych

			defibrylatorów zewnętrznych AED (szt.).
1.2. Dostępność transportowa i mobilność mieszkańców Gminy Kaczory	• Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w celu budowy drogi ekspresowej S10 na terenie Gminy Kaczory. • Współpraca z zarządcami dróg wyższych kategorii w zakresie modernizacji, rozbudowy i podnoszenia standardu dróg będących w ich utrzymaniu, w tym drogi krajowej i dróg powiatowych. • Systematyczna poprawa stanu dróg gminnych oraz infrastruktury towarzyszącej poprzez jej modernizację, przebudowę i rozbudowę. • Poprawa bezpieczeństwa i komfortu ruchu poprzez budowę chodników wzdłuż dróg w miejscowościach, tworzenie bezpiecznych przejść dla pieszych oraz doświetlenie przejść i newralgicznych skrzyżowań. • Wspieranie alternatywnych środków transportu poprzez budowę spójnego systemu ścieżek pieszo-rowerowych na terenie Gminy Kaczory. • Przemodelowanie gminnego systemu autobusowego transportu zbiorowego w celu zwiększenia jego efektywności oraz optymalizacji przejazdów. • Utworzenie zintegrowanego węzła przesiadkowego w Kaczorach wraz z remontem dawnego budynku dworca. • Współpraca z PKP w celu bieżącej modernizacji przystanków kolejowych w Kaczorach i Dziembówku. • Kontynuacja działań mających na celu rozwój sieci Internetu szerokopasmowego na terenie Gminy Kaczory.	Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Gminy Kaczory. Poprawa bezpieczeństwa i komfortu podróżowania samochodem osobowym po terenie Gminy Kaczory. Rozwój zrównoważonej mobilności na terenie Gminy Kaczory. Bardziej efektywny i dostosowany do potrzeb mieszkańców system gminnej komunikacji autobusowej. Zapewnienie powszechnego dostępu do szybkiego Internetu.	• Liczba działań podjętych na rzecz budowy drogi ekspresowej S10 (szt.), • Długość dróg krajowych i powiatowych poddanych modernizacji (km), • Długość dróg gminnych poddanych modernizacji (km), • Liczba zainstalowanych urządzeń poprawiających bezpieczeństwo w ruchu drogowym (szt.), • Długość wybudowanych ścieżek pieszo-rowerowych (km), • Liczba realizowanych połączeń autobusowych na terenie gminy (szt./dzień), • Liczba utworzonych węzłów przesiadkowych (szt.), • Liczba przystanków kolejowych poddanych modernizacji (szt.), • Udział gospodarstw domowych z dostępem do Internetu szerokopasmowego (%).

Cel strategiczny 2: Ochrona walorów przyrodniczych i adaptacja do zmian klimatu w Gminie Kaczory

Cel strategiczny 2 odpowiada na potrzeby związane z ochroną szczególnych walorów przyrodniczych Gminy Kaczory przy jednoczesnym zwiększaniu jej odporności na skutki zmian klimatycznych. Podejmowane kierunki działań łączyć będą aktywną ochronę środowiska i bioróżnorodności z rozwojem infrastruktury technicznej, poprawą efektywności energetycznej oraz racjonalnym gospodarowaniem zasobami, w szczególności wodnymi.

Pierwszy cel operacyjny (2.1. Aktywna ochrona środowiska przyrodniczego w Gminie Kaczory) koncentruje się na zachowaniu ciągłości i trwałości lokalnych ekosystemów. Zakłada aktualizację dokumentów dotyczących ochrony środowiska, utrzymanie istniejących form ochrony przyrody, ograniczanie antropopresji oraz ochronę bioróżnorodności, siedlisk i korytarzy ekologicznych. Istotne znaczenie będzie miało również zwiększanie efektywności segregacji i recyklingu odpadów oraz kontynuacja kampanii edukacyjnych skierowanych do mieszkańców. Uzupelnieniem zaplanowanych kierunków działań będzie również wzmacnianie potencjału jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych poprzez ich wyposażenie i zakup niezbędnego sprzętu gaśniczo-ratowniczego.

Drugi cel operacyjny (2.2. Adaptacja do zmian klimatu na terenie Gminy Kaczory) obejmuje działania zwiększające odporność Gminy na susze, podtopienia i inne zjawiska ekstremalne. Planowany jest rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, małej retencji oraz lepsze zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych. Równolegle prowadzone będą działania służące poprawie efektywności energetycznej, obejmujące termomodernizację budynków publicznych, wykorzystanie OZE, wsparcie mieszkańców w wymianie źródeł ciepła oraz rozwój energooszczędnego oświetlenia. Ważnym kierunkiem będzie także modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i stacji uzdatniania wody oraz wspieranie mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków.

Realizacja wskazanych przedsięwzięć pozwoli ograniczyć presję na środowisko, poprawić gospodarowanie zasobami wodnymi i energią oraz zwiększyć odporność Gminy Kaczory na skutki zmian klimatycznych, przy jednoczesnym zachowaniu jej cennych zasobów przyrodniczych dla przyszłych pokoleń.

Cel 2: Ochrona walorów przyrodniczych i adaptacja do zmian klimatu w Gminie Kaczory			
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
2.1. Aktywna ochrona środowiska przyrodniczego w Gminie Kaczory	- Opracowanie nowych oraz aktualizacja istniejących dokumentów strategicznych i programowych w zakresie ochrony środowiska. - Utrzymanie i zachowanie właściwości istniejących form ochrony przyrody. - Ograniczanie antropopresji na cenne tereny przyrodnicze poprzez odpowiednie planowanie przestrzenne i działania informacyjne. - Ochrona lokalnej bioróżnorodności poprzez utrzymanie i wzmacnianie korytarzy ekologicznych oraz działania wspierające siedliska gatunków roślin i zwierząt występujących na terenie Gminy Kaczory. - Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego na terenie Gminy Kaczory. - Ochrona Jeziora Kopcze przed utratą wody. - Poprawa efektywności segregacji i recyklingu odpadów komunalnych. - Kontynuacja działań edukacyjnych na rzecz zwiększania świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Kaczory. - Doposażenie jednostek OSP i zakup nowych wozów strażackich.	Zapewnienie ciągłości i trwałości lokalnych ekosystemów przyrodniczych. Usprawnienie monitorowania stanu środowiska i wczesnego wykrywania zagrożeń. Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Kaczory.	- Liczba opracowanych dokumentów strategicznych w zakresie ochrony środowiska (szt.), - Liczba działań podjętych na rzecz ochrony obszarów cennych przyrodniczo (szt.), - Liczba działań podjętych na rzecz ochrony korytarzy ekologicznych (szt.), - Liczba działań podjętych na rzecz ochrony zbiorników wodnych przed wysuszeniem (szt.), - Poziom recyklingu odpadów komunalnych (%), - Liczba przeprowadzonych kampanii na rzecz świadomości ekologicznej (szt.), - Liczba doposażonych jednostek OSP (szt.).
2.2. Adaptacja do zmian klimatu na terenie Gminy Kaczory	- Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury na terenie Gminy Kaczory. - Zwiększanie poziomu retencji wodnej poprzez zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych, w tym m.in. poprzez rozwój infrastruktury małej retencji.	Adaptacja do zmian klimatu i zwiększenie odporności na klęski żywiołowe oraz przeciwdziałanie negatywnym skutkom powodzi i suszy. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz	- Liczba wdrożonych rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury (szt.), - Liczba działań podjętych na rzecz rozwoju małej

	• Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej poprzez ich termomodernizację, wymianę źródeł ciepła na ekologiczne oraz montaż instalacji OZE. • Wsparcie mieszkańców Gminy Kaczory w wymianie źródeł ciepła na energooszczędne poprzez lokalne programy. • Budowa biogazowni w północno-wschodniej części Gminy Kaczory. • Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Kaczory. • Zapewnienie wysokiej jakości wody pitnej mieszkańcom Gminy Kaczory poprzez modernizację istniejących stacji uzdatniania wody. • Rozwój nowoczesnej sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Kaczory. • Rozbudowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego LED na terenie Gminy Kaczory.	zmniejszenie emisji CO². Zwiększenie odporności Gminy Kaczory poprzez rozwój nowoczesnej infrastruktury technicznej.	retencji (szt.), • Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji (szt.), • Liczba wymienionych źródeł ciepła w gospodarstwach domowych (szt.), • Liczba wybudowanych biogazowni (szt.), • Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej (km), • Liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody (szt.), • Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej (km), • Liczba nowych punktów świetlnych LED (szt.).
--	--	---	---

Cel strategiczny 3: Przedsiębiorczość, ekologiczne rolnictwo i unikatowa oferta turystyczna w Gminie Kaczory

Cel strategiczny 3 ukierunkowany jest na rozwój gospodarki Gminy Kaczory w oparciu o lokalne potencjały. Zaplanowane kierunki działań mają doprowadzić do zwiększenia liczby miejsc pracy, wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej oraz lepszego wykorzystania lokalnych zasobów w sposób respektujący zasady zrównoważonego rozwoju.

Pierwszy cel operacyjny (3.1. Wspieranie przedsiębiorczości w Gminie Kaczory) zakłada tworzenie korzystnych warunków do prowadzenia i rozwoju działalności gospodarczej. Obejmuje on rozwój nowych i uzbrojenie istniejących już terenów inwestycyjnych, wprowadzanie zachęt dla inwestorów, promocję Gminy jako miejsca atrakcyjnego do prowadzenia biznesu oraz wzmacnianie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami i samorządem. Ważnym kierunkiem działań będzie również wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych wśród mieszkańców oraz kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży.

Drugi cel operacyjny (3.2. Rozwój ekologicznego rolnictwa w Gminie Kaczory) skupia się na podnoszeniu konkurencyjności gospodarstw rolnych przy jednoczesnym ograniczaniu ich negatywnego oddziaływania na środowisko. Przewiduje się wspieranie sprzedaży bezpośredniej i promocję lokalnych produktów, rozwój gospodarstw ekologicznych, modernizację produkcji oraz dywersyfikację źródeł dochodów, w tym poprzez rozwój działalności agroturystycznej. Ważne będzie również wspieranie organizacji szkoleń dotyczących nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa, adaptacji do zmian klimatu i przeciwdziałania skutkom suszy oraz pomoc w korzystaniu z zewnętrznych źródeł finansowania.

Trzeci cel operacyjny (3.3. Unikatowa oferta turystyczna w Gminie Kaczory) zakłada rozwój nowoczesnej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i rozpoznawalnej oferty wypoczynkowej bazującej na lokalnych walorach przyrodniczych oraz kulturowych. Planowane jest zagospodarowanie terenów przy jeziorach, wyposażenie tras pieszo-rowerowych w małą architekturę, rozwój zaplecza wypoczynkowego, noclegowego i gastronomicznego oraz organizacja wydarzeń promujących Gminę Kaczory. Działania te zostaną wsparte aktywną promocją oraz współpracą z partnerami lokalnymi i regionalnymi.

Realizacja celu pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie lokalnych potencjałów gospodarczych, zwiększenie rozpoznawalności Gminy Kaczory oraz stworzenie bardziej zróżnicowanej i odpornej gospodarki, oferującej mieszkańcom nowe możliwości zatrudnienia i rozwoju.

Cel 3: Przedsiębiorczość, ekologiczne rolnictwo i unikatowa oferta turystyczna w Gminie Kaczory

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
3.1. Wspieranie przedsiębiorczości w Gminie Kaczory	- Rozwój terenów aktywności gospodarczej w Gminie Kaczory, w tym uzbrojenie terenów inwestycyjnych. - Stworzenie zachęt podatkowych i inwestycyjnych dla inwestorów m.in. poprzez wprowadzenie lokalnego pakietu ulg dla firm lokujących działalność w Gminie Kaczory. - Podjęcie działań promocyjnych w celu wykreowania wizerunku Gminy Kaczory jako miejsca atrakcyjnego do założenia działalności gospodarczej. - Organizacja na terenie Gminy Kaczory regularnych szkoleń i kursów zawodowych dostosowanych do potrzeb rynku we współpracy z powiatowym urzędem pracy i szkołami branżowymi, w celu podnoszenia kwalifikacji mieszkańców oraz aktywizacji osób bezrobotnych i biernych zawodowo. - Stworzenie i realizacja programów edukacyjnych stymulujących postawy przedsiębiorcze w szkołach. - Rozwój współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a samorządem.	Stworzenie środowiska biznesu w Gminie Kaczory. Wzrost poziomu przedsiębiorczości na terenie Gminy Kaczory. Zwiększenie liczby miejsc pracy dostępnych dla mieszkańców Gminy Kaczory.	- Powierzchnia wyznaczonych terenów aktywności gospodarczej (ha), - Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw na terenie gminy (szt.), - Liczba podjętych działań na rzecz promocji gminy jako miejsca atrakcyjnego dla inwestorów (szt.), - Liczba zorganizowanych szkoleń i warsztatów dla lokalnych przedsiębiorców (szt./rok), - Liczba wdrożonych programów wspierających postawy przedsiębiorcze w szkołach (szt./rok), - Udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (%).

3.2. Rozwój ekologicznego rolnictwa w Gminie Kaczory	• Wspieranie działań środowiskowych w gospodarstwach rolnych m.in. w zakresie usuwania azbestu i odpadów z działalności rolniczej, folii rolniczych itp. • Ochrona gleb o wysokiej przydatności rolniczej. • Wspieranie działań z zakresu sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych, tzw. sprzedaż „u źródła” na terenie Gminy Kaczory. • Wsparcie dla mieszkańców chcących założyć gospodarstwo ekologiczne w Gminie Kaczory. • Promocja lokalnych produktów rolnych w regionie poprzez uczestnictwo w różnego rodzaju wydarzeniach odbywających się na terenie powiatu pilskiego oraz województwa wielkopolskiego. • Wsparcie dla gospodarstw rolnych w unowocześnianiu produkcji oraz dywersyfikacji źródeł dochodu, np. poprzez rozwój agroturystyki. • Tworzenie warunków umożliwiających rolnikom z terenu Gminy Kaczory aplikację o fundusze strukturalne UE oraz inne zewnętrzne źródła finansowania. • Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w celu organizacji szkoleń dla rolników z Gminy Kaczory z zakresu nowoczesnego lub ekologicznego rolnictwa. • Realizacja szkoleń w zakresie zmian klimatycznych dla rolników, w szczególności związanych z przeciwdziałaniem skutkom suszy.	Wzrost udziału sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych w Gminie Kaczory. Poprawa stanu środowiska na obszarach wiejskich (eliminacja szkodliwych materiałów z gospodarstw). Podniesienie wiedzy rolników w zakresie nowoczesnych i ekologicznych metod gospodarowania. Rozwój rolnictwa ekologicznego i agroturystyki na terenie Gminy Kaczory.	• Masa usuniętego azbestu z gospodarstw rolnych (kg), • Liczba działań podjętych na rzecz ochrony gleb o wysokiej przydatności rolniczej (szt.), • Liczba utworzonych punktów sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych (szt.), • Liczba nowych gospodarstw ekologicznych (szt.), • Liczba wydarzeń promocyjnych z udziałem lokalnych producentów rolnych (szt.), • Liczba funkcjonujących gospodarstw agroturystycznych na terenie gminy (szt.), • Liczba przeprowadzonych szkoleń dla rolników (szt.).
3.3. Unikatowa oferta turystyczna w Gminie Kaczory	• Kontynuacja współpracy w ramach partnerstw lokalnych, np. Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej, na rzecz rozwoju oferty turystycznej oraz promocji walorów Gminy Kaczory. • Wspieranie organizacji wydarzeń kulturalnych, sportowych oraz edukacyjnych, promujących dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe Gminy Kaczory w celu zwiększenia jej atrakcyjności turystycznej. • Zagospodarowanie terenów przy jeziorach gminnych	Zwiększenie rozpoznawalności Gminy Kaczory jako atrakcyjnej destynacji turystycznej. Poprawa dostępności informacji turystycznej i oznakowania lokalnych atrakcji w Gminie Kaczory. Rozbudowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej zwiększająca atrakcyjność	• Liczba zrealizowanych wspólnych inicjatyw na rzecz promocji i oferty turystycznej (szt.), • Liczba zorganizowanych wydarzeń na rzecz zwiększenia atrakcyjności turystycznej gminy (szt.), • Powierzchnia

	w celu rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej. • Wyposażenie terenów przy ścieżkach rowerowych w elementy małej architektury (tablice informacyjne, miejsca postojowe, wiaty). • Promocja walorów turystycznych Gminy Kaczory poprzez opracowanie materiałów promocyjnych oraz aktywne prowadzenie profili w mediach społecznościowych. • Rozwój zaplecza turystycznego poprzez wzmocnienie infrastruktury wypoczynkowej oraz sektora gastronomicznego na terenie Gminy Kaczory.	oferty wypoczynkowej Gminy Kaczory. Zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych angażujących mieszkańców i turystów.	zagospodarowanych terenów turystyczno-rekreacyjnych (ha), • Liczba zainstalowanych elementów małej architektury przy ścieżkach pieszo-rowerowych (szt.), • Liczba opracowanych materiałów promocyjnych (szt.), • Liczba funkcjonujących obiektów noclegowych na terenie gminy (szt.).
--	---	---	--

Cel strategiczny 4: Wysokiej jakości usługi publiczne i aktywne społeczeństwo w Gminie Kaczory

Cel strategiczny 4 kładzie nacisk na poprawę jakości życia mieszkańców poprzez rozwój dostępnych usług publicznych, wysokiej jakości edukacji oraz wzmacnianie aktywności i integracji społecznej. Podejmowane działania będą odpowiadały na potrzeby różnych grup mieszkańców.

Pierwszy cel operacyjny (4.1. Rozwinięta opieka zdrowotna i wysokiej jakości usługi społeczne w Gminie Kaczory) obejmuje poszerzenie dostępu do usług zdrowotnych, opiekuńczych i asystenckich. Planowane jest tworzenie warunków do rozwoju opieki medycznej, w tym usług dla seniorów i osób przewlekle chorych, opieki psychologicznej i psychiatrycznej oraz mobilnych form świadczenia usług. Istotne znaczenie będzie miało wsparcie systemu pomocy społecznej, rozwój kompetencji jego pracowników, utworzenie Klubu Seniora oraz rozwijanie usług ułatwiających osobom starszym codzienne funkcjonowanie. Zaplanowane kierunki działań obejmą również przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu mieszkańców Gminy, a także rozwój wolontariatu i samopomocy sąsiedzkiej.

Drugi cel operacyjny (4.2. Nowoczesna edukacja i wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży w Gminie Kaczory) koncentruje się na poprawie jakości i dostępności edukacji. Zakłada dalsze upowszechnianie wychowania przedszkolnego, modernizację i wyposażenie placówek oświatowych, rozwój zajęć pozalekcyjnych, wspieranie uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi oraz systematyczne podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej. Ważnym elementem będzie również wzmacnianie współpracy szkół z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

Trzeci cel operacyjny (4.3. Aktywizacja i integracja mieszkańców Gminy Kaczory) służyć będzie tworzeniu warunków do aktywnego spędzania czasu, integracji międzypokoleniowej i wzmacniania lokalnej tożsamości. Przewiduje się rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, tworzenie dostępnych miejsc spotkań, utworzenie izby pamięci, poszerzenie oferty kulturalnej i sportowej oraz organizację wydarzeń integrujących mieszkańców. Szczególne znaczenie będzie miała współpraca z organizacjami pozarządowymi, Kołami Gospodyń Wiejskich i OSP. Uzupełnieniem będą szkolenia z zakresu pierwszej pomocy, reagowania kryzysowego i obrony cywilnej.

Realizacja celu przyczyni się do poprawy dostępności i jakości usług publicznych, zwiększenia możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży oraz budowy silnej, zintegrowanej i aktywnej społeczności lokalnej, w której mieszkańcy w każdym wieku mogą aktywnie uczestniczyć w życiu Gminy i korzystać z odpowiednio dostosowanej oferty usług.

Cel 4: Wysokiej jakości usługi publiczne i aktywne społeczeństwo w Gminie Kaczory

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
4.1. Rozwinięta opieka zdrowotna i wysokiej jakości usługi społeczne w Gminie Kaczory	• Utworzenie placówki świadczącej usługi medyczne dedykowane osobom przewlekle chorym oraz seniorom. • Ułatwienie dostępu do usług zdrowotnych i profilaktyki dla seniorów poprzez organizację mobilnych punktów we współpracy z lokalnymi placówkami medycznymi. • Wspieranie programów profilaktyki zdrowotnej, szczepień i badań przesiewowych, we współpracy z lokalnymi placówkami medycznymi. • Tworzenie warunków do rozwoju podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej na terenie Gminy Kaczory, w tym opieki psychologicznej i psychiatrycznej. • Rozwój nowych usług opiekuńczych i asystenckich dla mieszkańców poprzez m.in. uruchomienie asystentów osoby niepełnosprawnej czy wydłużenie godzin i zakresu usług świadczonych przez opiekunów środowiskowych. • Wsparcie działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaczorach oraz organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej, w tym przez zapewnienie stabilnego finansowania, rozwoju kadry oraz infrastruktury. • Podnoszenie kwalifikacji pracowników socjalnych poprzez szkolenia dla osób pracujących z osobami ze szczególnymi potrzebami (w tym seniorami, osobami z niepełnosprawnościami, rodzinami w kryzysie). • Utworzenie Klubu Seniora w Gminie Kaczory. • Rozwój usług wspierających codzienne funkcjonowanie seniorów, w tym mobilnych usług typu „taksówka dla seniora” czy „złota rączka dla seniora”.	Poszerzenie zakresu usług opiekuńczych i asystenckich dla osób potrzebujących. Integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem i ograniczenie skali wykluczenia społecznego. Poprawa dostępu seniorów do usług zdrowotnych i programów profilaktycznych. Podniesienie kompetencji pracowników opieki społecznej. Rozwój postaw obywatelskich – wzrost wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej w społeczności lokalnej.	• Liczba utworzonych placówek medycznych (szt.), • Liczba utworzonych mobilnych punktów medycznych (szt.), • Liczba wdrożonych programów profilaktyki zdrowotnej (szt.), • Liczba pomieszczeń dostosowanych na potrzeby świadczenia usług medycznych (szt.), • Liczba osób korzystających z pomocy społecznej (os.), • Liczba zorganizowanych szkoleń dla pracowników socjalnych (szt./rok), • Liczba utworzonych Klubów Seniora (szt.), • Liczba seniorów korzystających z usług mobilnych (os.), • Liczba działań podjętych na rzecz integracji społecznej na terenie gminy (szt.), • Liczba osób przeszkolonych w zakresie obsługi

	• Działania na rzecz integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz aktywizacja społeczności na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. • Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu poprzez rozwój usług cyfrowych i zwiększenie dostępu do nich, w tym nauka korzystania z Internetu i nowoczesnych technologii. • Rozwój wolontariatu i samopomocy sąsiedzkiej na terenie Gminy Kaczory.		Internetu i nowych technologii (os.), • Liczba działań zrealizowanych w ramach wolontariatu (szt.).
4.2. Nowoczesna edukacja i wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży w Gminie Kaczory	• Przedszkola, jako pierwszy etap edukacji i socjalizacji dzieci w wieku 3-5 lat. Dążenie do podniesienia poziomu upowszechnienia edukacji przedszkolnej poprzez dostosowanie oferty gminnych przedszkoli do potrzeb i oczekiwań mieszkańców Gminy Kaczory. • Modernizacja placówek szkolnych i przedszkolnych oraz doposażenie ich w nowoczesne pomoce dydaktyczne. • Organizacja zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania oraz pasje dzieci i młodzieży (sportowe, artystyczne, naukowe) wraz z możliwością dojazdu na zajęcia autobusem. • Wzmacnianie współpracy szkoły z rodzicami i lokalnym środowiskiem w celu wspólnego wspierania rozwoju dzieci i młodzieży. • Prowadzenie wsparcia dla uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi w nauce, w tym poprzez indywidualizację nauczania i dodatkowe zajęcia wyrównawcze. • Wspieranie rozwoju umiejętności i kompetencji kadry nauczycielskiej.	Zwiększenie udziału dzieci w wieku 3-5 lat objętych opieką przedszkolną w Gminie Kaczory. Poprawa warunków infrastrukturalnych placówek edukacyjnych w Gminie Kaczory. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania i talenty uczniów. Podniesienie kompetencji kadry nauczycielskiej.	• Udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (%), • Liczba zmodernizowanych placówek oświatowych (szt.), • Liczba uczniów korzystających z oferty zajęć pozalekcyjnych (os.), • Liczba zrealizowanych inicjatyw przez szkoły, rodziców i społeczność lokalną (szt.), • Liczba uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi objętych wsparciem (os.), • Liczba przeprowadzonych szkoleń dla nauczycieli (szt.).

4.3. Aktywizacja i integracja mieszkańców Gminy Kaczory	• Modernizacja i rozwój bezpiecznej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenie Gminy Kaczory, w tym m.in. budowa skateparku w Kaczorach oraz budowa obiektu wielofunkcyjnego typu Orlik. • Utworzenie izby pamięci we współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi. • Tworzenie i wspieranie dostępnych miejsc integracji społecznej, w tym przestrzeni dedykowanych młodzieży, seniorom oraz rodzinom, sprzyjających budowaniu więzi sąsiedzkich i aktywizacji społecznej. • Kontynuacja współpracy z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami, Kołami Gospodyń Wiejskich i OSP w zakresie wspólnej organizacji wydarzeń i inicjatyw społecznych oraz wspieranie ich aktywności jako ważnego elementu rozwoju lokalnej społeczności i realizacji inicjatyw odpowiadających realnym potrzebom mieszkańców. • Rozszerzenie oferty kulturalnej i sportowej dostosowanej do potrzeb różnych grup społecznych. • Organizacja wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych o charakterze lokalnym i międzypokoleniowym w celu wzmacniania tożsamości lokalnej. • Szkolenia z zakresu pierwszej pomocy, reagowania kryzysowego i obrony cywilnej dla mieszkańców Gminy Kaczory i lokalnych służb.	Zwiększenie liczby miejsc sprzyjających integracji społecznej wszystkich mieszkańców Gminy Kaczory. Zwiększenie aktywności społecznej seniorów i ich udziału w życiu lokalnej społeczności. Wzmocnienie roli organizacji pozarządowych w rozwoju lokalnej społeczności.	• Liczba wybudowanych obiektów sportowych (szt.), • Liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych poddanych modernizacji (szt.), • Liczba utworzonych izb pamięci (szt.), • Liczba utworzonych miejsc integracji społecznej (szt.), • Liczba wydarzeń zorganizowanych we współpracy ze stowarzyszeniami lokalnymi (szt.), • Liczba corocznie organizowanych wydarzeń kulturalno-sportowych (szt.), • Liczba osób przeszkolonych z reagowania kryzysowego (os.).
--	---	--	--

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy Kaczory oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Gmina Kaczory jest gminą miejsko-wiejską, położoną w północnej części województwa wielkopolskiego, w środkowej części powiatu pilskiego. Całkowita powierzchnia Gminy Kaczory wynosi 150 km², co stanowi ok. 11,9% powierzchni powiatu pilskiego. Głównym ośrodkiem administracyjno-usługowym Gminy jest miasto Kaczory, gdzie zlokalizowana jest siedziba władz lokalnych. Ponadto, na wskazanym obszarze znajduje się 11 sołectw: Brodna, Dziembowo, Dziembówko, Jeziorki, Krzewina, Morzewo, Prawomyśl, Równopole, Rzadkowo, Śmitowo oraz Zelgniewo.

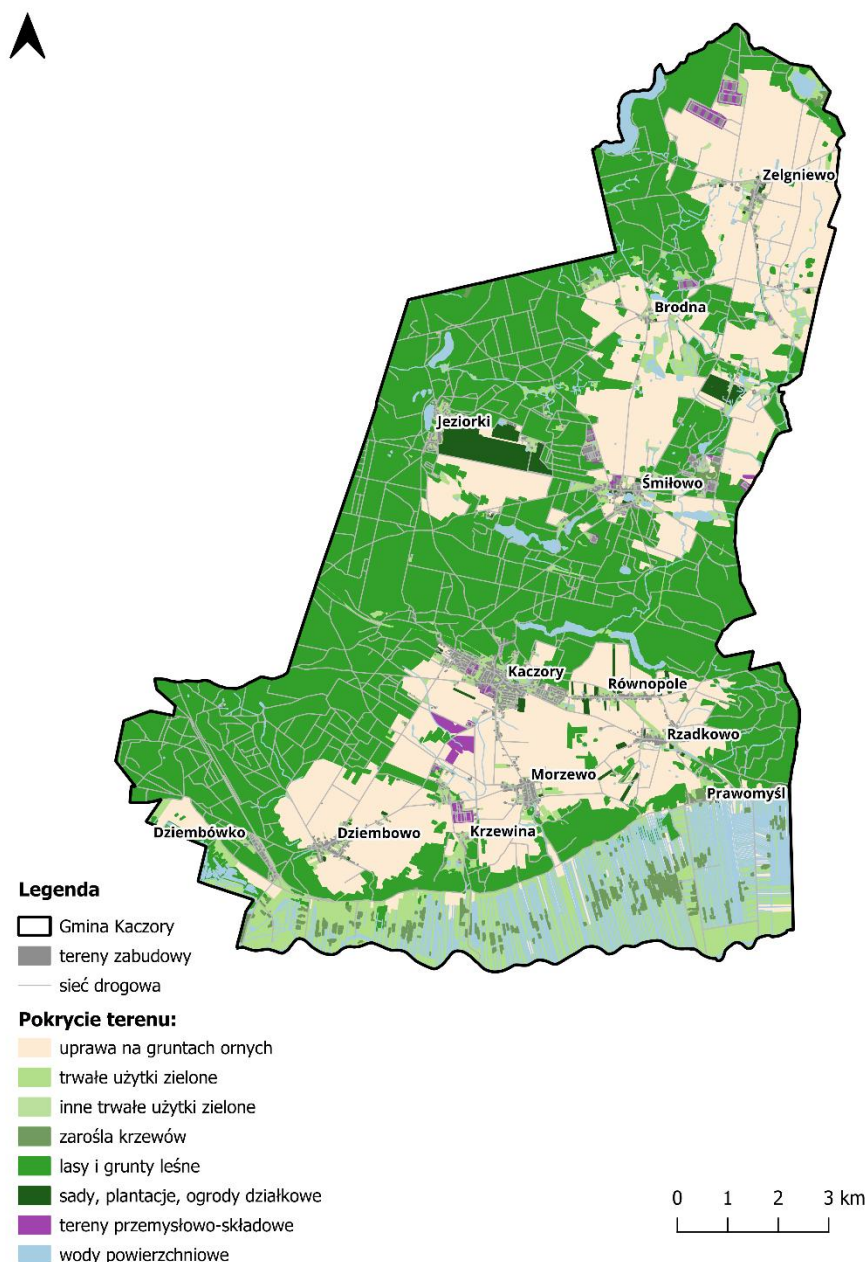
Główną oś komunikacyjną Gminy Kaczory stanowi droga krajowa nr 10 relacji Lubieszyn – Płońsk Południe, której łączna długość w obrębie Gminy wynosi 7,5 km. Droga ta łączy trzy ważne aglomeracje krajowe: szczecińską, bydgosko-toruńską oraz warszawską. Wskazany szlak przebiega przez Gminę Kaczory w układzie wschód-zachód, dzieląc ją na część północną i południową. Droga krajowa nr 10 zapewnia mieszkańcom Gminy Kaczory korzystne połączenie z Piłą, która stanowi ośrodek powiatowy, a także umożliwia dojazd do dalej położonych ośrodków miejskich w takich województwach jak: kujawsko-pomorskie, wielkopolskie oraz zachodniopomorskie. Sieć drogową w Gminie Kaczory uzupełniają drogi powiatowe o łącznej długości 48,7 km, a także liczne drogi gminne i wewnętrzne.

Przez teren Gminy przebiegają również dwie linie kolejowe: linia kolejowa nr 18 relacji Kutno – Piła Główna oraz linia kolejowa nr 354 relacji Poznań POD – Piła Główna. Linia kolejowa nr 18 przebiega przez Kaczory, a linia nr 354 przecina miejscowość Dziembówko. We wskazanych miejscowościach zlokalizowane są przystanki kolejowe.

W strukturze użytkowania przestrzeni Gminy Kaczory dominują użytki rolne oraz lasy i grunty leśne, które stanowią kolejno 46,17% oraz 45,56% jej powierzchni całkowitej. Tym samym grunty przeznaczone na cele pozarolnicze, tj. handlowo-usługowe, mieszkaniowe czy przemysłowo-składowe, stanowią 8,27% całkowitej powierzchni badanej jednostki. Największe skupiska użytków rolnych występują w północno-wschodniej oraz środkowo-południowej części Gminy Kaczory. Z kolei przestrzenna koncentracja lasów i gruntów leśnych obserwowana jest w centralnej i zachodniej części badanej jednostki. W południowej części Gminy Kaczory rozciąga się pas łąk położony w dolinie Noteci. Tereny te odznaczają się bardzo dużą bioróżnorodnością oraz wysokimi walorami krajobrazowymi. W przypadku wystąpienia powodzi, obszar ten stanowi naturalny ekosystem zdolny do przechwytywania i magazynowania nadmiaru wody.

Zabudowa mieszkaniowa w Gminie Kaczory występuje głównie jako zintegrowany element zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych. W ostatnich latach obserwowany jest jednak trend związany z powstawaniem wolnostojących budynków mieszkalnych jednorodzinnych, niezwiązanych z gospodarstwami rolnymi. Największy

ruch budowlany w Gminie obserwowany jest na terenie miasta Kaczory. Wzmożony ruch budowlany odnotowano również w następujących miejscowościach: Brodna, Dziembowo, Krzewina, Rzadkowo, Morzewo oraz Żelgiewo.

Ryc. 3. Struktura zagospodarowania terenu Gminy Kaczory

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Nadrzędnym dokumentem w planistycznym w Gminie Kaczory jest Plan Ogólny Miasta i Gminy Kaczory, który przyjęty został na mocy Uchwały Nr XIX/127/2026 Rady Miasta i Gminy Kaczory z dnia 14 sierpnia 2026 roku. Plan Ogólny zastąpił dotychczasowe Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kaczory.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP) stanowią akty prawa miejscowego, które regulują funkcję oraz sposób wykorzystania danego terenu. Do 2025 roku Gmina Kaczory opracowała łącznie 77 miejscowych planów zagospodarowania

przestrzennego, które pokryły 7,87% jej powierzchni całkowitej. Należy jednak zaznaczyć, że 9 MPZP uchwalonych zostało przed 2003 rokiem i wymagają one aktualizacji.

Przez teren Gminy Kaczory przebiegają fragmenty napowietrznych linii elektroenergetycznych o napięciu:

- 2x400 kV relacji Bydgoszcz Zachód – Piła Krzewina, wzdłuż której obowiązuje pas technologiczny o szerokości 70 metrów (po 35 metrów od osi linii w obu kierunkach),
- 2x400 kV relacji Piła Krzewina – Plewiska, wzdłuż której obowiązuje pas technologiczny o szerokości 70 metrów (po 35 metrów od osi linii w obu kierunkach),
- 220 kV relacji Piła Krzewina – Żydowo, wzdłuż której obowiązuje pas technologiczny o szerokości 50 metrów (po 25 metrów od osi linii w obu kierunkach).

Należy jednak zaznaczyć, że linia 220 kV relacji Piła Krzewina – Żydowo przygotowywana jest do demontażu. Ponadto, w momencie opracowywania niniejszej Strategii trwały prace związane z budową napowietrznej linii elektroenergetycznej o napięciu 400 kV relacji Dunowo – Żydowo Kierzkowo – Piła Krzewina, która przebiegać będzie przez teren Gminy Kaczory.

Przez obszar gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia Ø250 mm relacji Ujście – Szczecinek, przesyłający gaz ziemny zaazotowany GZ-35 do Wierzchowa. Na trasie gazociągu znajdują się dwie stacje gazowe.

Na terenie Gminy Kaczory stwierdzono występowanie 3 złóż piasków i żwirów:

- Dziembowo 11088,
- Krzewina 3649,
- Żelgniewo - dz. nr 20/15 10362.

Należy jednak zaznaczyć, że eksploatacja złóż zakończyła się w 2022 roku, a obecnie prowadzone są działania związane z ich rekultywacją.

Ochrona przyrody na terenie Gminy Kaczory realizowana jest na podstawie zapisów ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. Zgodnie z przytoczoną ustawą za ochronę przyrody uznaje się zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, co odbywa się w oparciu o formy ochrony przyrody. Na terenie Gminy Kaczory występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar chronionego krajobrazu Pojezierze Wateckie i Dolina Gwdy,
- Obszar chronionego krajobrazu Dolina Noteci,
- Rezerwat przyrody Torfowisko Kaczory,
- 4 obszary Natura 2000, w tym:
 - Dolina Noteci,
 - Ostoja Pilska,

- Puszcza nad Gwdą,
- Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego,
- 6 użytków ekologicznych,
- 7 pomników przyrody.

Przez teren Gminy Kaczory przebiegają również dwa korytarze ekologiczne: korytarz ekologiczny Lasy Krajeńskie (GKPn-24C) oraz korytarz ekologiczny Dolina Noteci (GKPnC-17).

Gmina Kaczory położona jest na obszarze dorzecza Odry. Jej główną oś hydrograficzną stanowi rzeka Noteć, która przepływa wzdłuż jej południowej granicy. Rzeka ta stanowi istotny zasób przyrodniczo-krajobrazowy Gminy, a także wpływa na jej warunki wodne. W strukturze wód powierzchniowych szczególne znaczenie mają również jeziora, które stanowią blisko 70% ogólnej powierzchni wód w Gminie Kaczory. Są to przede wszystkim zbiorniki polodowcowe, rynnowe i wytopiskowe o powierzchni kilku hektarów.

Podstawowymi jednostkami umożliwiającymi gospodarowanie wodami powierzchniowymi są jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Na terenie Gminy Kaczory znajdują się następujące JCWP:

- LW10662 – Wapieńskie,
- RW600009188549 – Białośliwka,
- RW6000111886899 - Głomia od Doptywu z jez. Zaleskiego do ujścia,
- RW6000111886990 - Radaczka (Kanał Okaliniec),
- RW6000111886999 – Gwda od Piławy do ujścia,
- RW60001618859 – Noteć od Doptywu spod Sipior do Gwdy.

Gmina Kaczory położona jest również w obrębie dwóch jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) o numerach: 25 (GW600025) oraz 35 (GW600035). JCWPd obejmują te wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy należy uwzględnić występujące na obszarze Gminy obszary zagrożenia powodzią, w tym obszary szczególnego zagrożenia powodzią, które mają wpływ na możliwości zagospodarowania przestrzennego, lokalizację inwestycji oraz konieczność uwzględnienia ograniczeń wynikających z przepisów prawa wodnego i planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Gmina Kaczory znajduje się (na podstawie map zagrożenia powodziowego udostępnionych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie):

- częściowo na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%;

- częściowo na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. b) Prawa wodnego, tj. obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%);
- częściowo na obszarach, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat);
- częściowo na obszarach obejmujących tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

Tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonoemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudnienia zarządzania ryzykiem powodziowym.

Na terenie Gminy Kaczory obowiązują zapisy zawarte w następujących dokumentach:

- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry.

Przeciwdziałanie skutkom suszy, zgodnie z art. 183 oraz 185 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, prowadzi się zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy, który uwzględnia podział kraju na obszary dorzeczy. Plan przeciwdziałania skutkom suszy zawiera analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji, jak również katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy. Według analizy przeprowadzonej na potrzeby Planu przeciwdziałania skutkom suszy Gmina Kaczory położona jest:

- w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym suszą atmosferyczną,
- częściowo na terenie słabo, silnie i ekstremalnie zagrożonym suszą rolniczą,
- w całości na terenie umiarkowanie zagrożonym suszą hydrologiczną,
- w całości na terenie słabo zagrożonym suszą hydrogeologiczną.

W łącznym zestawieniu Gmina Kaczory klasyfikowana jest jako obszar częściowo słabo, umiarkowanie i silnie zagrożony suszą.

0 1 2 3 km

Legenda

Gmina Kaczory

Hierarchia jednostek osadniczych:

- Ośrodek lokalny
- Ośrodek wielofunkcyjny

Obszary zagrożenia powodzią:

- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%, lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią:

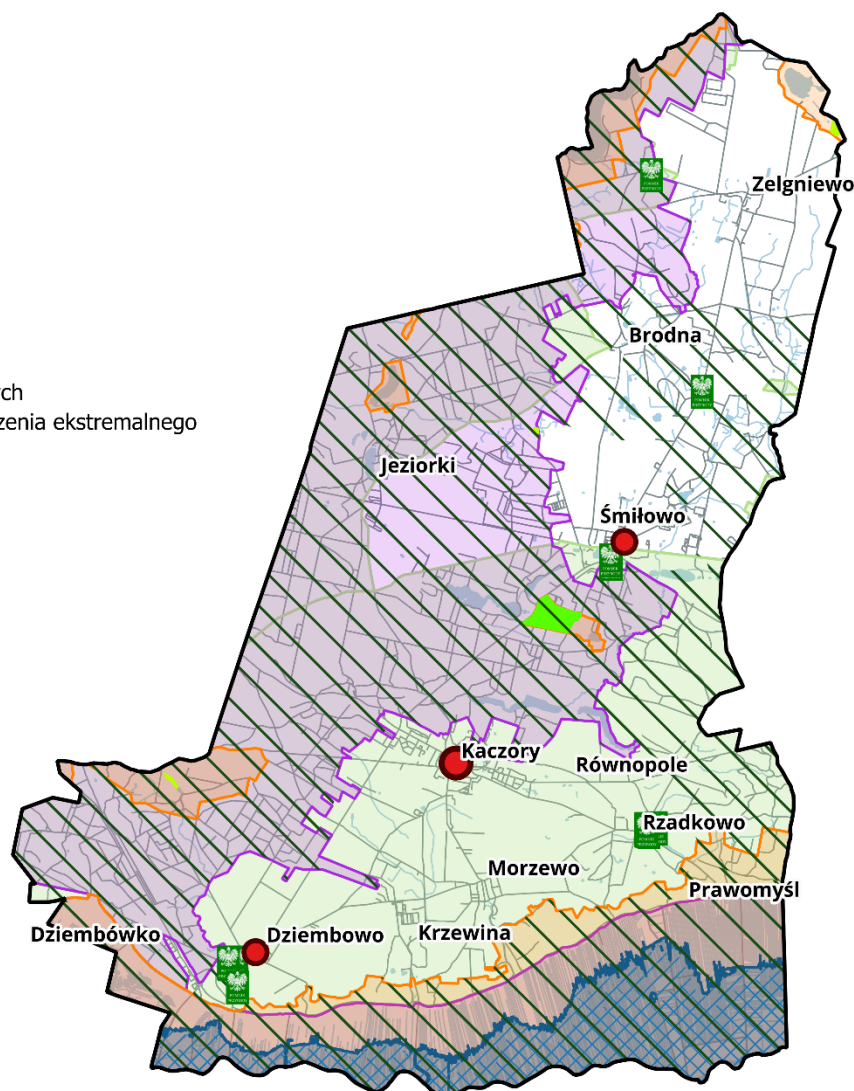
- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%
- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%

System powiązań przyrodniczych:

- korytarze ekologiczne

Formy ochrony przyrody:

- pomniki przyrody
- obszary chronionego krajobrazu
- rezerваты przyrody
- użytki ekologiczne
- specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000
- obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000

Ryc. 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Kaczory – hierarchia jednostek osadniczych i system powiązań przyrodniczych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Legenda

□ Gmina Kaczory

Główne korytarze i elementy sieci transportowych:

— linia kolejowa

○ przystanki kolejowe

Rodzaje dróg:

— krajowa

— powiatowa

— gminna

— wewnętrzna

Główne elementy infrastruktury technicznej:

▼ stacje uzdatniania wody

▲ oczyszczalnia ścieków

● stacja elektroenergetyczna

● stacja gazowa

— gazociąg wysokiego ciśnienia

— linia elektroenergetyczna najwyższego napięcia

— linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia

Główne elementy infrastruktury społecznej:

● Urząd Miasta i Gminy w Kaczorach

● Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaczorach

● Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Kaczorach

● Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kaczorach

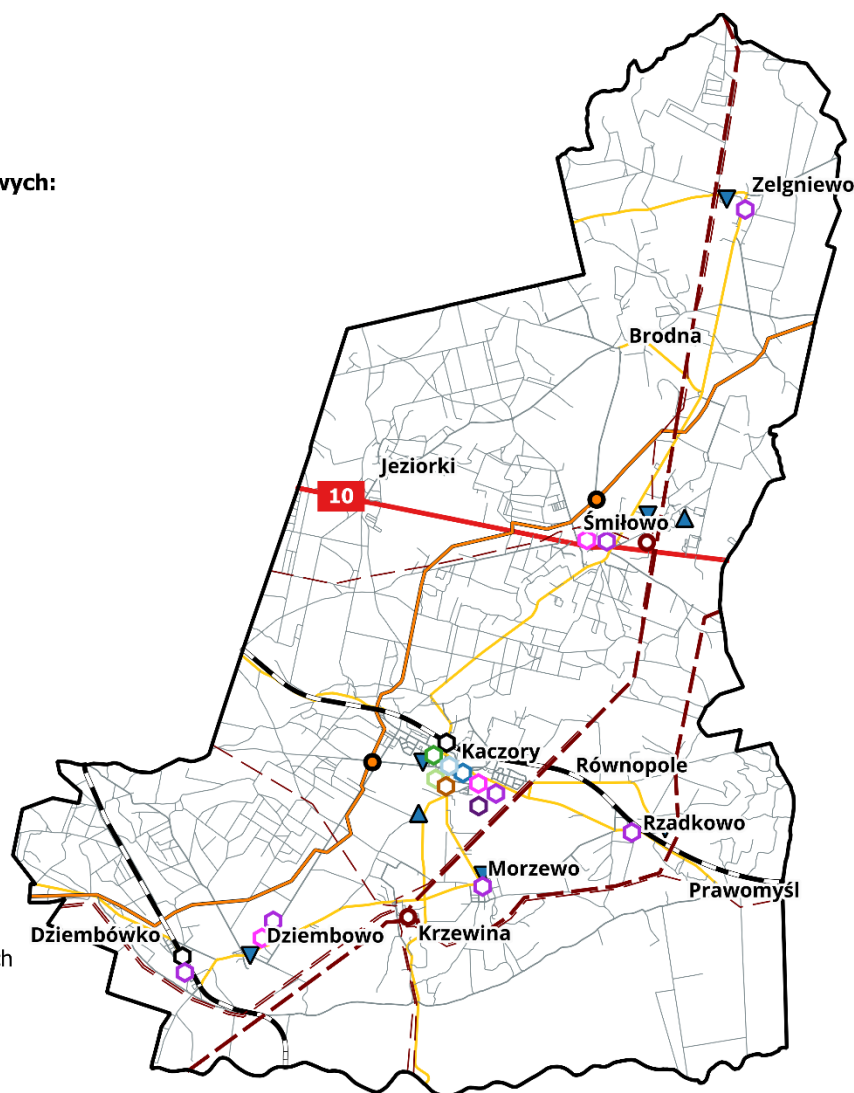
● Prywatny żłobek

● Przedszkole publiczne

● Szkoły podstawowe

● Pływalnia

0 1 2 3 km

Ryc. 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Kaczory – główne elementy sieci transportowych oraz infrastruktury technicznej i społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

0 1 2 3 km

Legenda

 Gmina Kaczory

Planowane kierunki działań:

 budowa planowanych dróg krajowych (warianty S10)

 budowa ścieżek rowerowych

 budowa biogazowni

 budowa skateparku

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania przestrzennego:

 strefa usługowa

 strefa gospodarcza

 strefa zieleni i rekreacji

 strefa produkcji rolniczej

 strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową

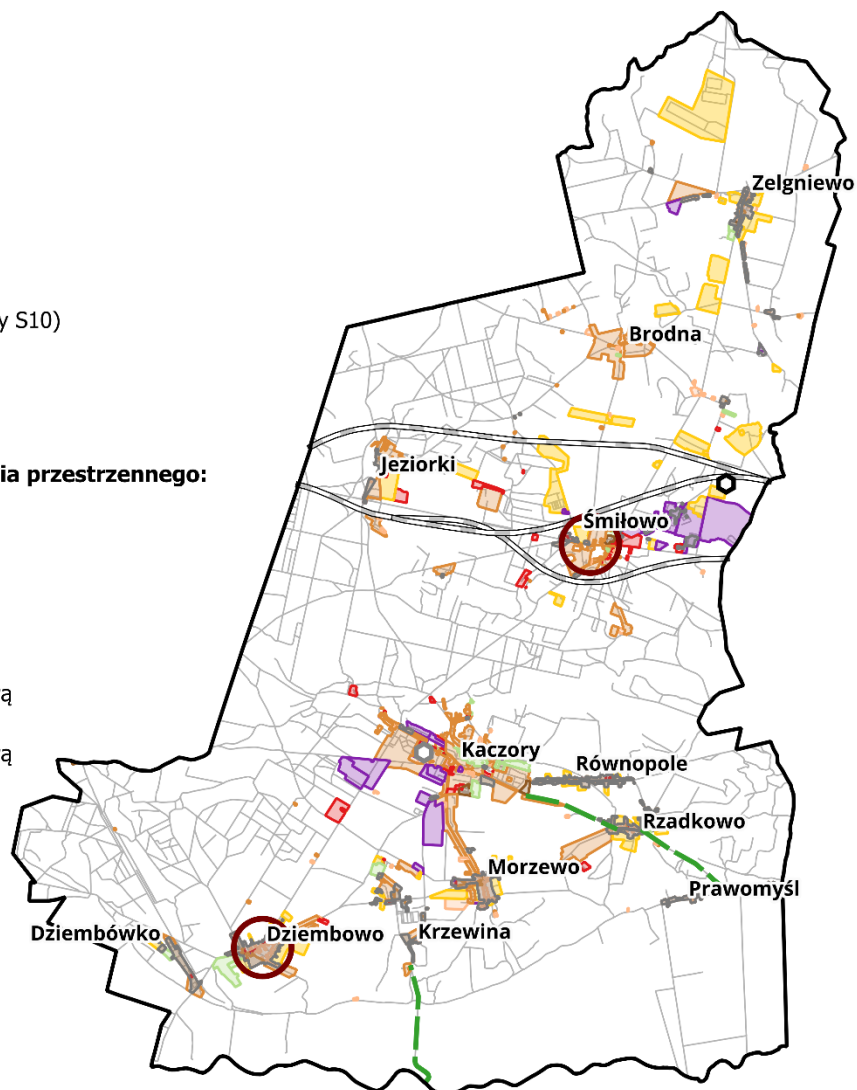
 strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną

 strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną

Kierunki rozwoju zabudowy mieszkaniowej:

 tereny predysponowane do dalszego rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej

 obszary uzupełnienia zabudowy

Ryc. 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Kaczory – planowane kierunki działań oraz zmiany w strukturze zagospodarowania przestrzennego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Ustalenia Strategii Rozwoju Gminy Kaczory na lata 2027-2036 obowiązują na terenie całej jednostki samorządu terytorialnego. Poszczególne cele operacyjne i kierunki działań będą realizowane zgodnie z aktualnymi potrzebami i uwarunkowaniami występującymi w poszczególnych miejscowościach.

Kształtowanie polityki przestrzennej w Gminie opiera się jednocześnie na uwarunkowaniach lokalnych oraz na rekomendacjach zawartych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+”, przyjętego uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r.

Zgodnie z ustaleniami Planu, Gmina Kaczory włączona została do **Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Subregionalnego Pity**. Stanowi on strefę oddziaływania miasta Pity. W jego granicach znajdują się jednostki terytorialne, które wyróżniają się z otoczenia najsilniejszymi powiązaniami przestrzennymi oraz funkcjonalnymi z miastem subregionalnym. Kluczowym celem rozwoju przestrzennego tego obszaru jest zwiększenie dostępności do stolicy regionu, poprawa wewnętrznych powiązań komunikacyjnych i infrastrukturalnych oraz rozwiązywanie problemów przestrzennych i rozwojowych dla osiągnięcia wysokiego poziomu konkurencyjności obszaru oraz poprawy jakości życia mieszkańców. Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

1. Kształtowanie ładu przestrzennego,
2. Poprawa dostępności i obsługi komunikacyjnej,
3. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska,
4. Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego,
5. Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego,
6. Rozwój systemów infrastruktury technicznej.

Gmina Kaczory zaklasyfikowana została również do **Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego**. Wyróżnia się on w województwie wysokim udziałem obszarów cennych przyrodniczo, pełniących funkcje środowiskotwórcze, przy jednocześnie stosunkowo niskim w skali regionu udziale użytków rolnych. Obszar jest niejednorodny i można go podzielić na rejony o dużych, zwartych kompleksach leśnych oraz rejony dobrych gleb w północno-wschodniej części tego obszaru. Kluczowym celem rozwoju przestrzennego Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego jest wykorzystanie potencjału dla rozwoju funkcji gospodarczych, w tym turystycznych, przy jednoczesnej ochronie wyjątkowych cech ekosystemu, pełniących strategiczną rolę w kształtowaniu równowagi środowiska przyrodniczego w skali regionu i kraju. Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

1. Ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych,

2. Stymulowanie rozwoju gospodarczego z wykorzystaniem koncepcji „zielonego wzrostu”,
3. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej.

W zakresie pozostałych obszarów interwencji Gminę Kaczory zaliczono również do:

- obszarów wiejskich uczestniczących w procesach rozwojowych,
- obszarów ochrony gleb dla celów produkcji rolnej,
- obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy,
- obszarów ochrony krajobrazów kulturowych,
- obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.

Analiza powyższych dokumentów, a także diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej oraz cele i kierunki działań przedstawione w niniejszej Strategii, pozwoliły na określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Kaczory, które przedstawiono poniżej.

Tab. 2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Kaczory

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu
• zachowanie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, • ochrona terenów objętych ochroną prawną oraz innych obszarów cennych przyrodniczo, w tym terenów otwartych, • ochrona terenów objętych ochroną prawną oraz innych obszarów cennych przyrodniczo przed presją inwestycyjną związaną z budową nowych instalacji OZE i magazynów energii, • zachowanie i przywracanie układu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz ochrona przed ich defragmentacją, • wbudowanie terenów rolnych i leśnych w obrębie korytarzy ekologicznych w ogólnodostępny system terenów otwartych i zieleni publicznej, powiązanie ich zielonymi ciągami pieszymi i rowerowymi łączącymi poszczególne miejscowości Gminy, • utrzymanie różnorodności biologicznej, • przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy, • wsparcie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, w szczególności poprzez ustalanie racjonalnych wskaźników w zakresie powierzchni biologicznie czynnej w dokumentach planistycznych, zapewnienie i egzekwowanie odpowiedniej retencji oraz wykorzystanie istniejącej przestrzeni i obiektów do jej rozwoju, w tym rozwój korytarzy ułatwiających przewietrzanie (redukcja smogu i obniżenie temperatury), • dążenie do realizacji zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz istniejących i projektowanych zespołów zabudowy, • ochrona cieków wodnych, m.in. poprzez zakaz lub ograniczenie zabudowy w pobliżu zbiorników i cieków wodnych z uwzględnieniem przepisów dotyczących zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, • ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzenia komunikacyjnego i bytowego poprzez kontrole stanu technicznego instalacji kanalizacji sanitarnej i burzowej, konserwację urządzeń do separacji substancji ropopochodnych i osadników piaskowych itp. • wykorzystanie głównych zbiorników wodnych do funkcji związanych z turystyką, rekreacją oraz sportem, z zachowaniem poszanowania środowiska przyrodniczego, • wykorzystanie obszarów zielonych do celów turystycznych i rekreacyjnych poprzez budowę ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, budowę i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej,

- ochrona terenów rekreacyjnych i wypoczynku, lasów i terenów zielonych przed zabudową związaną z uciążliwą działalnością gospodarczą (zakłady przemysłowe, magazynowe i usługowe),
- nadanie funkcji edukacyjnej nowym i istniejącym obszarom zielonym oraz elementom zielono-błękitnej infrastruktury,
- ochrona powietrza i zapobieganie przekraczaniu poziomów dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych w powietrzu poprzez działania termomodernizacyjne, wprowadzanie do celów grzewczych urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej, rozwój zielonej energii i ograniczanie niskiej emisji wynikającej z ruchu samochodowego,
- rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych,
- ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wartościowych układów urbanistycznych i ruralistycznych, historycznych zespołów pałacowo-parkowych, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz obiektów zabytkowych,
- ochrona różnorodności i wielokulturowości dziedzictwa kulturowego regionu i dóbr kultury współczesnej,
- przystosowanie zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, do nowych, współczesnych potrzeb, z uwzględnieniem wymogów w zakresie ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz – w miarę możliwości – wykorzystujących rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej oraz rozwiązania w zakresie adaptacji do zmian klimatu (zatrzymanie wód opadowych, przepuszczalność terenu, ogrody deszczowe i inne),
- restauracja i modernizacja techniczna obiektów zabytkowych zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów, służącej jednocześnie rozwojowi gospodarczemu i włączeniu społecznemu,
- podporządkowanie nowej zabudowy historycznej kompozycji przestrzennej,
- podnoszenie walorów użytkowych oraz komercjalizacja funkcji turystycznej, z wykorzystaniem zasobu historycznego jako istotnego komponentu,
- ochrona gminnych tradycji związanych z jej rolniczą funkcją.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia,
- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- utrzymanie dominującej formy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej realizowanej indywidualnie i w zorganizowanych zespołach mieszkaniowych, ze szczególnym uwzględnieniem kontroli nad charakterem zabudowy, jej intensywnością oraz rozdrobnieniem podziałów ewidencyjnych,
- wyznaczanie zróżnicowanych standardów zabudowy dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w dostosowaniu do charakteru miejsca – z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia dostępności do usług społecznych (przedszkola, szkoły, place zabaw, zieleń publiczna, usługi sportu, rekreacji i turystyki),
- kształtowanie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej w oparciu o układ komunikacyjny o parametrach dostosowanych do intensywności zabudowy i zapewniający przepustowość w skali lokalnej i ponadlokalnej,
- zachowanie, ochrona przed zainwestowaniem i wykorzystanie zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi

oraz otuliną biologiczną cieków wodnych,

- ograniczenie negatywnego wpływu terenów aktywności gospodarczej na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz (np. strefowanie zabudowy, tworzenie pasów zieleni izolacyjnej i granic przestrzennych),
- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- zachowanie i wzmacnianie funkcji usługowych w części śródmiejskiej z jednoczesnym ukształtowaniem dodatkowych centrów służących obsłudze poszczególnych osiedli oraz wsi a także przy głównych trasach komunikacyjnych,
- przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym poprzez zachowanie równowagi pomiędzy dostępnością usług, lokalizacją terenów działalności gospodarczej i terenów produkcyjnych a uciążliwością ich oddziaływania na tereny sąsiednie,
- nawiązanie gabarytami, powierzchnią zabudowy i stylem architektonicznym nowych i przebudowywanych obiektów do istniejącej zabudowy występującej na danym obszarze, w szczególności w obszarze zabytkowej zabudowy i zabudowy śródmiejskiej,
- planowanie zabudowy wielorodzinnej w sposób ekstensywny, z zachowaniem dużej przestrzeni dla zieleni, retencji wodnej oraz miejsc postojowych dla pojazdów i zaplecza społecznego,
- podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- wsparcie dla rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- przyjęcie rozwiązań wynikających z przepisów prawa wodnego oraz ograniczenie rozwoju nowej zabudowy na terenach zagrożonych ryzykiem powodziowym.

Zgodnie z § 3 ust. 10 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydania z niego wypisów i wyrysów, na terenie Gminy Kaczory dopuszcza się określenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, niż wynika to ze wzoru z ust. 2, jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi potrzebami w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.

Potrzeba wyznaczenia nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową wynika przede wszystkim z obserwowanej w ostatnich latach wysokiej aktywności budowlanej oraz rosnącego zainteresowania rozwojem zabudowy jednorodzinnej na terenie Gminy Kaczory. Rozwój funkcji mieszkaniowej uzasadniony jest również położeniem Gminy w bezpośrednim sąsiedztwie Piły. Bliskość ponadlokalnego rynku pracy i usług, dostępność transportu drogowego i kolejowego oraz rozwinięta infrastruktura techniczna wzmacniają potencjał Gminy jako miejsca zamieszkania dla osób pracujących lub korzystających z usług zlokalizowanych w Pile. Wyznaczanie nowych terenów mieszkaniowych powinno mieć jednak charakter kontrolowany, a nie prowadzić do rozpraszania zabudowy. W pierwszej kolejności rozwój powinien następować poprzez uzupełnianie istniejących struktur osadniczych oraz wskazywanie terenów pozostających w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy, posiadających lub możliwych do wyposażenia w infrastrukturę techniczną i komunikacyjną. Przy określaniu ich lokalizacji należy uwzględniać prognozy demograficzne, koszty budowy i późniejszego utrzymania infrastruktury, a także ograniczenia wynikające z występowania terenów zagrożonych powodzią, kompleksów leśnych, obszarów cennych przyrodniczo oraz planowanego przebiegu drogi ekspresowej S10.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,

pod pojęciem handlu wielkopowierzchniowego rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Jego lokalizacja jest regulowana w planie ogólnym poprzez wskazanie strefy handlu wielkopowierzchniowego oraz konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku potrzeby realizacji tego obiektu. Plan miejscowy sporządza się wtedy dla terenu położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji tego obiektu.

Na obszarze Gminy Kaczory nie planuje się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Z tego względu nie ustala się zasad i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w zakresie ich lokalizacji.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem inwestycji celu publicznego należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne) oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, m.in.:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub ich wykorzystania w instalacji odnawialnego źródła energii wytwarzającej biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- budowa, utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictwem,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej,
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody,
- wydzielanie gruntów pod publicznie dostępne przestrzenie i obiekty: ciągi piesze, place, parki, promenady lub bulwary, a także ich urządzenie, w tym budowa lub przebudowa.

W przypadku lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego na terenie Gminy Kaczory przyjmuje się w szczególności:

- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- lokalizowanie kluczowych inwestycji celu publicznego poza obszarami chronionymi, glebami wysokiej przydatności rolniczej i terenami leśnymi,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,

- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury do realizacji inwestycji celu publicznego.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie transportu i komunikacji:

- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej, węzłów komunikacyjnych,
- zwiększenie zrównoważonej mobilności i funkcjonalności oraz efektywności transportu miejskiego poprzez budowę, przebudowę i modernizację infrastruktury transportu oraz zakup i modernizację zero- lub niskoemisyjnych aktywów mobilnych wykorzystywanych w transporcie zbiorowym,
- dążenie do ograniczenia ruchu indywidualnych pojazdów samochodowych, szczególnie na obszarach o dużych walorach przyrodniczych i dużej wrażliwości środowiska na czynniki antropopresyjne,
- wyznaczanie w dokumentach planistycznych dróg o szerokości zapewniającej możliwość wykonania wszystkich niezbędnych do prawidłowego wykorzystania drogi elementów, jak chodniki, parkingi, ciągi rowerowe,
- wspieranie zeroemisyjnych form indywidualnej mobilności, m.in. poprzez budowę i rozbudowę dróg rowerowych (w tym kontrapasów) oraz dróg dla pieszych i rowerów, wraz z infrastrukturą towarzyszącą, kontraruchów oraz pasów ruchu dla rowerów,
- budowa ścieżek rowerowych poprawiających dostępność i obsługę komunikacyjną sołectw poprzez stworzenie ciągłego systemu komunikacji rowerowej,
- wspieranie rozwoju wielogłęziowych powiązań podsystemów transportu publicznego oraz indywidualnego m.in. centrów przesiadkowych, dworców, systemu parkingów P&R, B&R wraz z układem komunikacji kołowej i pieszo-rowerowej oraz rozbudową niezbędnej infrastruktury,
- budowa i rozbudowa infrastruktury do ładowania i tankowania zeroemisyjnych pojazdów komunikacji publicznej.

W zakresie infrastruktury technicznej i społecznej:

- kreowanie połączeń pomiędzy zabudową mieszkaniową a infrastrukturą społeczną oraz dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej i technicznej,
- dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, będącej podstawą do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z działalnością gospodarczą,
- utrzymywanie i poprawa jakości usług o charakterze publicznym (szkoły, przedszkola, instytucje kultury, obiekty sportowe), w tym bazy infrastrukturalnej oraz rozwój systemu opieki nad osobami ze szczególnymi potrzebami,
- kształtowanie centralnych przestrzeni publicznych w poszczególnych wsiach umożliwiających aktywność społeczną, budowę oraz umacnianie więzi społecznych i budowanie lokalnej tożsamości,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zapewnienie odpowiedniej retencji (powierzchnia biologicznie czynna, budowa zbiorników na deszczówkę z terenów utwardzonych w celu wtórnego wykorzystania),
- tworzenie warunków dla lokalizacji instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii na poziomie aktów planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW powinny być lokalizowane na gruntach klasy IV lub niższej i nie mogą wpływać na poszerzenie obszaru stref ochronnych, które związane są z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu oraz użytkowaniu

terenu poza granicami wyznaczonego obszaru. W przypadku lokalizacji takich urządzeń wyznacza się następujące zasady:

- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- lokalizowanie ośrodków produkcyjnych i infrastruktury technicznej (w tym odnawialnych źródeł energii) na terenach ściśle określonych, z uwzględnieniem istniejących form ochrony przyrody oraz z zachowaniem bezpiecznej strefy ochronnej od zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży,
- dbałość o relacje funkcjonalno-przestrzenne z terenami sąsiednimi,
- podejmowanie działań powstrzymujących znaczne przeobrażenie krajobrazu kulturowego,
- w granicach stref ochronnych dla elektrowni fotowoltaicznych wszelkie przedsięwzięcia nie mogą przekraczać standardów jakości środowiska,
- wyłącza się obszary chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się te przedsięwzięcia, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w podziale na przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz te mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie Gminy należy uwzględnić:

- lokalizację w miejscach, które nie naruszają funkcjonowania korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych oraz nie przyczyniają się do niszczenia siedlisk gatunków występujących w Gminie,
- rozmieszczenie form ochrony przyrody, ograniczenia wynikające z uchwał je powołujących, planów ochrony tych obszarów oraz aktów prawa miejscowego,
- realizację działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko
- przeprowadzenie indywidualnej procedury badania wpływu przedsięwzięcia na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy w celu ochrony kompleksów rolnych i leśnych,
- zachowanie korytarzy ekologicznych oraz siedlisk gatunków chronionych i zagrożonych,
- kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową na wsiach,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi,
- zalesianie gruntów najstabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, poprzez właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin,
- zwiększanie opłacalności produkcji rolnej, poprzez polepszanie struktury gospodarstw

rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą oraz z branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk,

- dopuszcza się przekształcenie profilu istniejących gospodarstw rolnych na agroturystyczny, zgodnie ze wskazanymi kierunkami rozwojowymi sektora turystyki w Gminie.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Gmina Kaczory nie posiada obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w myśl ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Ponadto, na terenie Gminy nie występują większe obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz kierunki działań zawarte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów, które mieszkańcy napotykają na obszarze Gminy Kaczory. Jednocześnie są one spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej, wojewódzkiej i ponadlokalnej, takimi jak: Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR), Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku, Strategia Rozwoju Powiatu Pilskiego do 2030 roku oraz Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły. Komplementarność celów, jakie wyznacza Strategia, z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji tego dokumentu.

Cel główny KSRR zakłada „efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”. Cel ten uzupełniony jest trzema celami operacyjnymi:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

Wizja rozwoju województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030 roku brzmi: „Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa.”

Dokument zawiera następującą misję: „Samorząd Województwa umacnia krajową i europejską pozycję Wielkopolski, rozwija jej potencjał społeczny i gospodarczy, podnosi poziom życia mieszkańców oraz dba o środowisko przyrodnicze i dziedzictwo

kulturowe regionu dla dobra jego obecnych i przyszłych pokoleń w myśl zasad zrównoważonego rozwoju.”

W Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców.
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu.
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski.
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

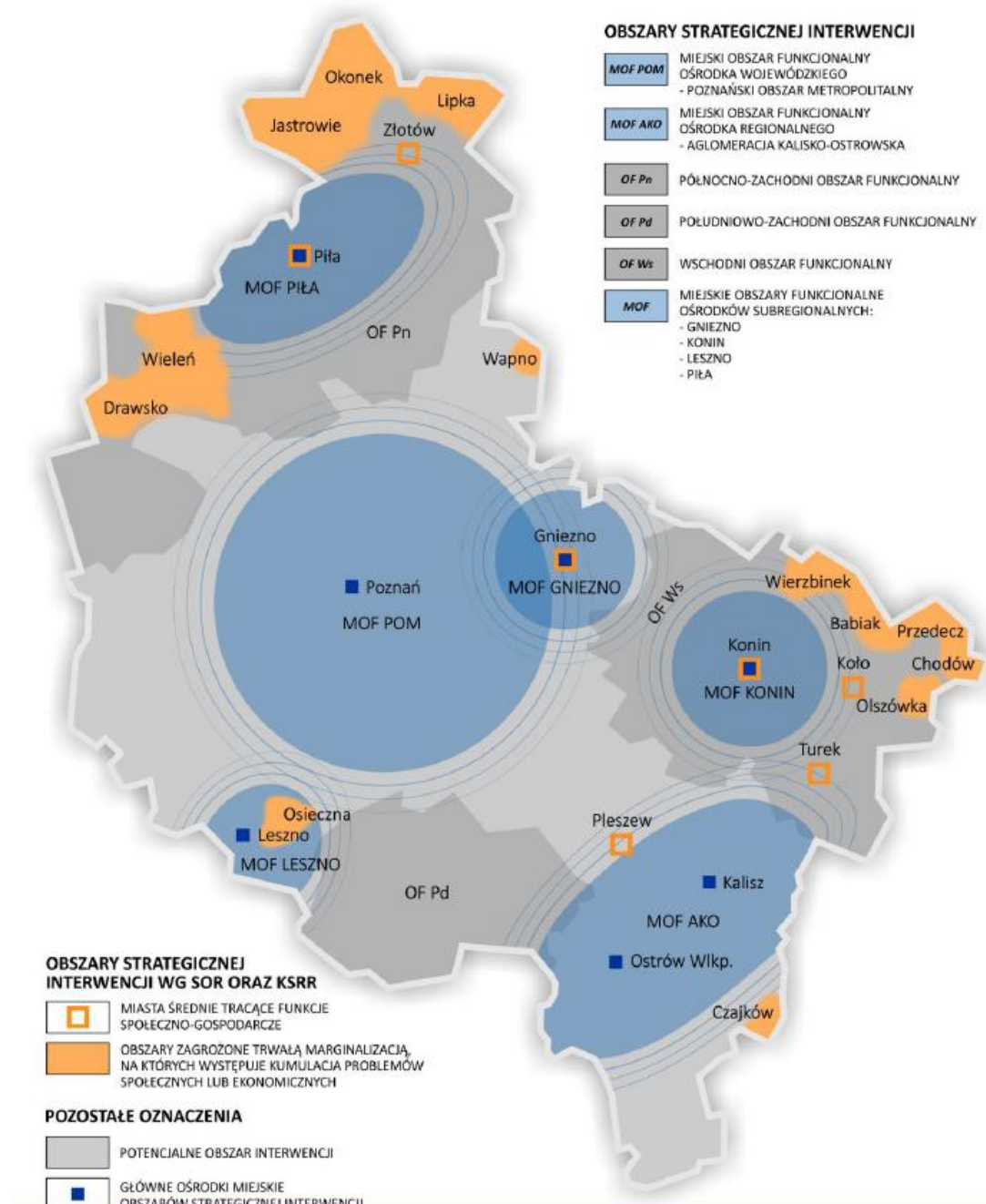
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku wskazuje również Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Do obszarów tych należy w szczególności kierować interwencję publiczną obejmującą finansowane z różnych źródeł inwestycje, w tym gospodarcze, infrastrukturalne i zasoby ludzkie. Dotyczy to zarówno obszarów charakteryzujących się największym potencjałem rozwojowym, które mają znaczący wpływ na wzrost konkurencyjności regionu, jak i obszarów o najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej, które wymagają wsparcia, aby zapobiec ich dalszej marginalizacji.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku klasyfikuje Gminę Kaczory do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Subregionalnego Piły (MOF Piły) oraz Północno-zachodniego Obszaru Funkcjonalnego (PnZOF).

Miejski Obszar Funkcjonalny Ośrodka Subregionalnego Piły obejmuje 7 jednostek administracyjnych. Miasto Piła, ze względu na swój potencjał społeczny i gospodarczy, a także na skutek historycznego podziału administracyjnego, to najważniejszy ośrodek osadniczy w północnej części województwa. Ośrodek skupia szereg instytucji administracji publicznej, ponadlokalnych usług zdrowia, kultury czy edukacji. Jest również ważnym ośrodkiem gospodarczym i akademickim. Istotnym zasobem, który może mieć wpływ na przyszły rozwój obszaru funkcjonalnego jest lądowisko o jednym z najdłuższych pasów startowych w Polsce. Duże znaczenie dla rozwoju obszaru mają ponadto zasoby środowiska przyrodniczego, które z jednej strony stanowią ograniczenia dla rozwoju terenów położonych w obrębie Piły i w jej najbliższym sąsiedztwie, a z drugiej stanowić mogą potencjał dla rozwoju turystyki i rekreacji. Piła jako ośrodek subregionalny wraz z obszarem funkcjonalnym, pełni bardzo istotną rolę w rozwoju regionu. Wspomaga ona proces dyfuzji rozwoju ośrodka metropolitalnego, stanowiąc jednocześnie biegun wzrostu dla północnej części Wielkopolski.

Północno-Zachodni Obszar Funkcjonalny zajmuje powierzchnię 6 155 km², co stanowi 20,6% powierzchni województwa, i zamieszkuje go blisko 380 tys. osób, tj. 11% mieszkańców województwa. Wyróżnia się on w województwie wysokim udziałem obszarów cennych przyrodniczo, pełniących funkcje środowiskotwórcze, przy

jednocześnie stosunkowo niskim w skali regionu udziale użytków rolnych. Obszar jest niejednorodny. Można go podzielić na rejony o dużych, zwartych kompleksach leśnych oraz rejony dobrych gleb w północno-wschodniej części tego obszaru. Zasoby i walory środowiska odgrywają strategiczną rolę w kształtowaniu równowagi ekosystemu przyrodniczego całego kraju, m.in. pełniąc funkcje regulatora flory i fauny, wpływając na warunki klimatyczne, obieg wody, czy chroniąc gleby przed erozją. Obszar ten, ze względu na koncentrację terenów o wysokim potencjale przyrodniczym, charakteryzuje stosunkowo niski w skali województwa udział przestrzeni do potencjalnego zainwestowania, co w połączeniu ze słabszą dostępnością obszaru, stanowi istotne ograniczenia dla rozwoju społeczno-gospodarczego.

Ryc. 7. Obszary strategicznej interwencji w województwie wielkopolskim

Źródło: Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

Ponadto, w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+”, Gmina Kaczory włączona została również do następujących pozostałych obszarów interwencji:

- obszarów wiejskich uczestniczących w procesach rozwojowych,
- obszarów ochrony gleb dla celów produkcji rolnej,
- obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy,
- obszarów ochrony krajobrazów kulturowych,
- obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.

Strategia Rozwoju Powiatu Pilskiego do 2030 roku jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego powiatu, którego częścią jest Gmina Kaczory. Misją Powiatu jest wzmocnienie potencjału gospodarczego, przyrodniczego i społecznego na rzecz zrównoważonego rozwoju i poprawy jakości życia mieszkańców. Realizacji przyjętej wizji służą trzy cele strategiczne: 1. Kadry dla rynku pracy oraz usług publicznych, 2. Moderowanie i wspieranie rozwoju lokalnego oraz 3. Dostosowane do wyzwań, dostępne i nowoczesne instytucje powiatu. Cele te rozwinięto poprzez priorytety dotyczące m.in. nowoczesnej edukacji i aktywności na rynku pracy, promocji gospodarczej i turystycznej, funkcjonalnego systemu komunikacji, bezpieczeństwa publicznego, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, aktywności lokalnej społeczności, dostępności instytucji publicznych oraz dostosowania do wyzwań środowiskowych.

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły stanowi podstawę prowadzenia zintegrowanego rozwoju terytorialnego MOF Piły w perspektywie 2021-2027 oraz realizacji wspólnych przedsięwzięć przez samorządy tworzące Związek ZIT, wśród których znajduje się Miasto i Gmina Kaczory. Dokument służy wzmocnianiu powiązań funkcjonalnych między gminami oraz koordynacji przedsięwzięć o znaczeniu ponadlokalnym, w tym finansowanych z programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027. W Strategii ZIT MOF Piły wyznaczono cztery cele strategiczne: zwiększanie innowacyjności gospodarki, poprawę stanu środowiska przyrodniczego, rozwój zrównoważonej mobilności oraz wsparcie społeczeństwa. Ich realizacja obejmuje m.in. rozwój e-usług, zielono-niebieskiej infrastruktury i ochronę zasobów wodnych zlewni Noteci, tworzenie aglomeracyjnego systemu dróg rowerowych i zintegrowanego transportu, a także poprawę jakości edukacji i kompleksowe wsparcie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

Tabela poniżej przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kaczory na lata 2027-2036 ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku, Strategią Rozwoju Powiatu Pilskiego do 2030 roku oraz Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły.

Tab. 3. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kaczory ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku, Strategią Rozwoju Powiatu Pilskiego do 2030 roku oraz Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Strategia Rozwoju Powiatu Pilskiego do 2030 roku	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły	Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kaczory na lata 2027-2036
Cel strategiczny 1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy	Cel 1. Kadry dla rynku pracy oraz usług publicznych 1.1. Nowoczesny system edukacji 1.2. Wysoka aktywność na rynku pracy Cel 2. Moderowanie i wspieranie rozwoju lokalnego 2.1. Rozpoznawalne produkty, usługi, przedsiębiorcy i oferta czasu wolnego 2.2. Funkcjonalny system komunikacji	Cel strategiczny 1. Zwiększenie innowacyjności gospodarki 1.1. Sprawny i bezpieczny system e-usług i e-zasobów w ZIT MOF Piły	Cel 3: Przedsiębiorczość, ekologiczne rolnictwo i unikatowa oferta turystyczna w Gminie Kaczory 3.1. Wspieranie przedsiębiorczości w Gminie Kaczory 3.2. Rozwój ekologicznego rolnictwa w Gminie Kaczory 3.3. Unikutowa oferta turystyczna w Gminie Kaczory
Cel strategiczny 2: Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu	Cel 1. Kadry dla rynku pracy oraz usług publicznych 1.2. Wysoka aktywność na rynku pracy Cel 2. Moderowanie i wspieranie rozwoju lokalnego 2.2. Funkcjonalny system komunikacji Cel 3. Dostosowane do wyzwań, dostępne i nowoczesne instytucje powiatu 3.1. Dostosowany do wyzwań system pomocy społecznej 3.2. Wysokiej jakości opieka zdrowotna 3.3. Aktywna wspólnota lokalna 3.4. Dostępne i nowoczesne instytucje publiczne	Cel strategiczny 4. Wsparcie społeczeństwa 4.1. Podniesienie jakości edukacji na każdym szczeblu oraz kompetencji i wiedzy uczniów oraz nauczycieli na terenie ZIT MOF Piły 4.2. Kompleksowe wsparcie osób starszych oraz z niepełnosprawnościami ZIT MOF Piły 4.3. Poprawa dostępu i jakości usług społecznych i zdrowotnych na terenie ZIT MOF Piły 4.4. Poprawa dostępu i jakości wsparcia rodziny na terenie ZIT MOF Piły 4.5. Integracja społeczeństwa ZIT MOF Piły, w tym w obszarze kultura i turystyka	Cel 4: Wysokiej jakości usługi publiczne i aktywne społeczeństwo w Gminie Kaczory 4.1. Rozwinięta opieka zdrowotna i wysokiej jakości usługi społeczne w Gminie Kaczory 4.2. Nowoczesna edukacja i wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży w Gminie Kaczory 4.3. Aktywizacja i integracja mieszkańców Gminy Kaczory

Cel strategiczny 3: Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	Cel 2. Moderowanie i wspieranie rozwoju lokalnego 2.2. Funkcjonalny system komunikacji 2.3. Wysoki poziom bezpieczeństwa Cel 3. Dostosowane do wyzwań, dostępne i nowoczesne instytucje powiatu 3.5. Przygotowane na wyzwania środowiskowe instytucje powiatu	Cel strategiczny 2. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego 2.1. Efektywny rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury ZIT MOF Piły 2.2. Ochrona zasobów wody zlewni rzeki Noteć na terenie ZIT MOF Piły Cel strategiczny 3. Rozwój zrównoważonej mobilności 3.1. Aglomeracyjny system dróg rowerowych na obszarze ZIT MOF Piły 3.2. Zintegrowany transport na obszarze ZIT MOF Piły	Cel 1: Uporządkowana, funkcjonalna i dostępna przestrzeń w Gminie Kaczory 1.1. Uporządkowana, bezpieczna i funkcjonalna przestrzeń Gminy Kaczory 1.2. Dostępność transportowa i mobilność mieszkańców Gminy Kaczory Cel 2: Ochrona walorów przyrodniczych i adaptacja do zmian klimatu w Gminie Kaczory 2.1. Aktywna ochrona środowiska przyrodniczego w Gminie Kaczory 2.2. Adaptacja do zmian klimatu na terenie Gminy Kaczory
Cel strategiczny 4: Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju	Cel 2. Moderowanie i wspieranie rozwoju lokalnego 2.1. Rozpoznawalne produkty, usługi, przedsiębiorcy i oferta czasu wolnego 2.2. Funkcjonalny system komunikacji 2.3. Wysoki poziom bezpieczeństwa Cel 3. Dostosowane do wyzwań, dostępne i nowoczesne instytucje powiatu 3.4. Dostępne i nowoczesne instytucje publiczne	Cel strategiczny 1. Zwiększenie innowacyjności gospodarki 1.1. Sprawny i bezpieczny system e-usług i e-zasobów w ZIT MOF Piły	Cel 1: Uporządkowana, funkcjonalna i dostępna przestrzeń w Gminie Kaczory 1.1. Uporządkowana, bezpieczna i funkcjonalna przestrzeń Gminy Kaczory 1.2. Dostępność transportowa i mobilność mieszkańców Gminy Kaczory Cel 4: Wysokiej jakości usługi publiczne i aktywne społeczeństwo w Gminie Kaczory 4.1. Rozwinięta opieka zdrowotna i wysokiej jakości usługi społeczne w Gminie Kaczory 4.2. Nowoczesna edukacja i wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży w Gminie Kaczory 4.3. Aktywizacja i integracja mieszkańców Gminy Kaczory

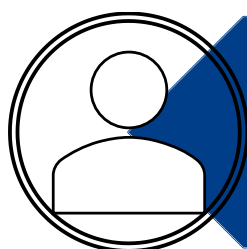
Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku, Strategii Rozwoju Powiatu Piłskiego do 2030 roku oraz Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły.

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg realizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kaczory na lata 2027-2036 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, ewaluację i w razie konieczności – aktualizację.

Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w latach, na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2027-2036. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będą Burmistrz Miasta i Gminy Kaczory, Rada Miasta i Gminy Kaczory oraz pracownicy Urzędu Miasta i Gminy w Kaczorach, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Burmistrz Miasta i Gminy Kaczory

- stymulowanie i koordynacja działań
- integrowanie zasobów

Rada Miasta i Gminy Kaczory

- wsparcie strategiczne przy realizacji i ewaluacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych

Urząd Miasta i Gminy w Kaczorach

- koordynacja działań
- poszukiwanie nowych źródeł finansowania
- monitoring, ewaluacja i przygotowanie zmian do aktualizacji
- realizacja

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kaczory na lata 2027-2036 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu.

W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w Gminie na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych corocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółowić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, samorząd Gminy Kaczory będzie dbał o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu pilskiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu możliwe będzie lepsze dostosowanie działań do potrzeb lokalnej społeczności, efektywniejsze wykorzystanie zasobów, a także wzmocnienie kapitału społecznego i budowanie trwałych relacji międzysektorowych.

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. Odpowiednie uzupełnienie tabeli pozwoli na sprawdzenie tego, czy i w jakim stopniu zaplanowane działanie zostało zrealizowane, a założone rezultaty osiągnięte. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części wykonano założony cel operacyjny, a dalej strategiczny. Monitoring Strategii

przeprowadzany będzie corocznie przy okazji przygotowywania wspomnianego Raportu o stanie gminy.

Po wdrożeniu Strategii zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post. Punktem bazowym, do oparcia wyników, będzie przeprowadzona w 2026 roku ewaluacja ex-ante (Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Miasta i Gminy Kaczory). Celem ewaluacji ex-post będzie określenie długotrwałych efektów wdrażania Strategii, w tym wielkości zaangażowanych środków oraz skuteczności i efektywności podjętych działań. Wynikiem oceny końcowej powinny być wskazania odnośnie do dalszej polityki rozwoju Gminy Kaczory oraz zdefiniowane czynniki, przyczyniające się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Strategii.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kaczory na lata 2027-2036 będą przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Burmistrz Miasta i Gminy Kaczory zidentyfikuje konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy, występuje do Rady Miasta i Gminy Kaczory z wnioskiem o jej zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kaczory na lata 2027-2036 będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza, przestrzenna lub klimatyczno-środowiskowa gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1-4 ustawy o samorządzie gminnym.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Kaczory na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują m.in.:

- fundusze unijne, m.in. **Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027** oraz środki unijne w ramach ogólnopolskich programów operacyjnych dla polityki spójności;
- środki z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności;
- programy rządowe, w tym m.in. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Aktywny Maluch, Senior+, Dostępny Samorząd oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;

- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 jest głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie wielkopolskim w okresie budżetowym 2021-2027. Przewiduje się, że realizacja Strategii będzie kontynuowana również w oparciu o środki przewidziane w kolejnych perspektywach finansowych Unii Europejskiej, zgodnie z kierunkami wsparcia określonymi w przyszłych programach krajowych i regionalnych.

W ramach perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd ma możliwość korzystania z szerokiej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 obejmie fundusze takie jak:

- **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- **FS** – Fundusz Spójności,
- **EFS+** – Europejski Fundusz Społeczny+.

Do programów krajowych w perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- **FEnIKS** – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- **FENG** – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- **FERS** – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- **FERC** – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- **PTFE** – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- **FEPŻ** – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kaczory na lata 2027-2036. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Miasta i Gminy w Kaczorach oraz jednostek organizacyjnych Gminy Kaczory.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem pilskim oraz województwem wielkopolskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób niezagrożający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiającą spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń czy planowane zmiany systemowe np. w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Na tej podstawie wyznaczone będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Natomiast skumulowany potencjał inwestycyjny Gminy Kaczory rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2026-2030 wyniesie ponad 39,1 mln zł. Należy jednak mieć na uwadze, że dane zawarte w WPF najbardziej precyzyjnie odnoszą się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego przedstawione wartości potencjału inwestycyjnego Gminy Kaczory mają charakter szacunkowy.

Załącznik nr 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Miasta i Gminy Kaczory

**Diagnoza sytuacji przestrzennej,
klimatyczno-środowiskowej,
gospodarczej i społecznej
Miasta i Gminy Kaczory**

SPIS TREŚCI

METODOLOGIA BADAŃ	74
CZĘŚĆ 1: SYTUACJA PRZESTRZENNA GMINY KACZORY	75
1.1. Informacje ogólne	75
1.2. Transport i łączność	76
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	81
1.4. Walory kulturowe i turystyczne	88
CZĘŚĆ 2: SYTUACJA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA GMINY KACZORY	92
2.1. Walory przyrodnicze	92
<i>Ukształtowanie powierzchni i rzeźba terenu</i>	<i>92</i>
<i>Budowa geologiczna</i>	<i>93</i>
<i>Złoża kopalin</i>	<i>94</i>
<i>Wody powierzchniowe i podziemne</i>	<i>94</i>
<i>Warunki klimatyczne</i>	<i>98</i>
<i>Jakość powietrza</i>	<i>98</i>
<i>Ochrona przyrody</i>	<i>100</i>
<i>Flora i fauna</i>	<i>103</i>
2.2. Zmiany klimatu i odnawialne źródła energii	103
2.3. Infrastruktura techniczna i działalność w zakresie ochrony środowiska	106
<i>Urządzenia sieciowe i energia ciepła</i>	<i>107</i>
<i>Gospodarka odpadami</i>	<i>109</i>
<i>Pozostała działalność</i>	<i>110</i>
CZĘŚĆ 3: SYTUACJA GOSPODARCZA GMINY KACZORY	112
3.1. Gospodarka lokalna	112
<i>Przedsiębiorczość</i>	<i>112</i>
<i>Rolnictwo</i>	<i>115</i>
<i>Rynek pracy</i>	<i>117</i>
3.2. Stan finansów samorządowych	120
<i>Wykonanie budżetu</i>	<i>120</i>
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	<i>123</i>
<i>Finansowanie ze źródeł zewnętrznych</i>	<i>126</i>
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	<i>127</i>
CZĘŚĆ 4: SYTUACJA SPOŁECZNA GMINY KACZORY	129
4.1. Demografia	129
4.2. Kapitał społeczny	133
<i>Żłobki i przedszkola</i>	<i>133</i>

<i>Szkoły</i>	135
<i>Kultura i sport</i>	140
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	142
<i>Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne</i>	142
4.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	146

METODOLOGIA BADAŃ

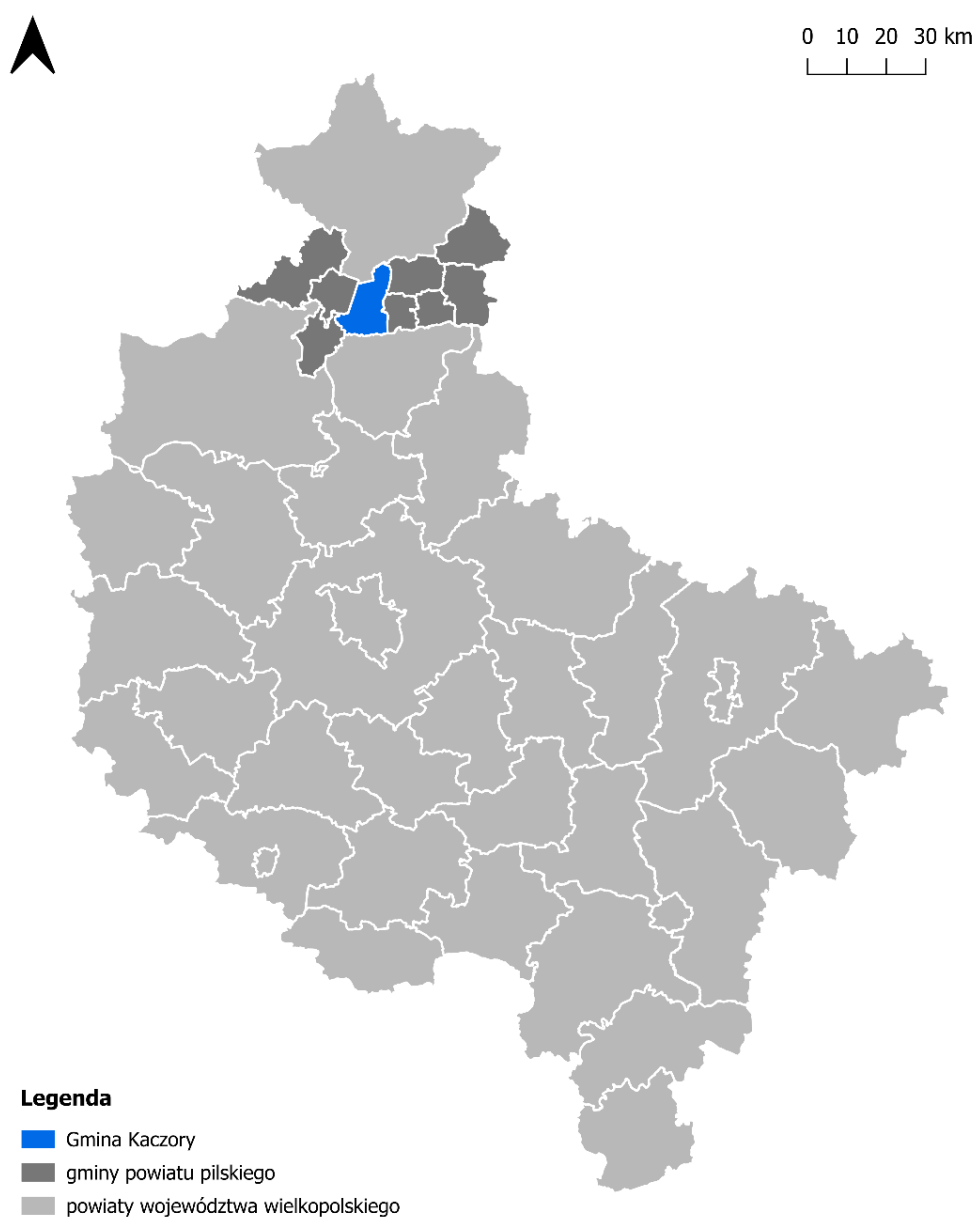
Punktem wyjścia do opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kaczory na lata 2027-2036 jest niniejsza Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej badanej jednostki. Dokument strategiczny wskazuje główne wyzwania społeczno-gospodarcze i przestrzenno-środowiskowe stojące przed Gminą, które powinny zostać podjęte w procesie realizacji Strategii. W tym celu przeprowadzona została ocena stanu istniejącego jednostki w ujęciu systemowym oraz dynamicznym. Ujęcie systemowe oznacza rozpoznanie związków pomiędzy środowiskiem przyrodniczym, społecznym i gospodarczym Gminy oraz jego relacji z otoczeniem zewnętrznym, które to czynniki mają podstawowe znaczenie dla efektywnego funkcjonowania systemu jako całości. Ujęcie dynamiczne oznacza z kolei porównanie sytuacji jednostki w danym przedziale czasowym oraz obserwację zmiany. Na potrzeby niniejszego opracowania analizie poddano sytuację Gminy Kaczory w latach 2020-2024 (o ile nie zaznaczono inaczej). Dla wybranych obszarów wykorzystano również najnowsze dostępne dane z lat 2025-2026. W celu oceny stanu istniejącego Gminy zastosowano również metodę porównawczą, w której wykorzystane zostały średnie wartości dla gmin powiatu pilskiego oraz województwa wielkopolskiego stanowiących punkt odniesienia dla Gminy Kaczory.

Dokument powstał w oparciu o dane Urzędu Miasta i Gminy w Kaczorach, gminne plany, programy oraz dokumenty strategiczne, a także dane Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto przeanalizowane zostały dokumenty wyższego szczebla pod względem ujęcia w nich Gminy. Dane demograficzne pochodzące z Banku Danych Lokalnych GUS mogą różnić się od informacji udostępnianych przez Urząd Miasta i Gminy w Kaczorach, ponieważ w procesie ich pozyskiwania wykorzystano różne metody badawcze. W GUS bilanse liczby i struktury ludności w gminach opracowane są w oparciu o wyniki Narodowych Spisów Powszechnych z uwzględnieniem zmian spowodowanych ruchem naturalnym (urodzeniami i zgonami), migracjami ludności (na pobyt stały i czasowy) oraz przemieszczeniami związanymi ze zmianami administracyjnymi. Dane o zarejestrowanych urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego, dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a źródłem danych o zameldowaniach na pobyt stały w gminie jest rejestr PESEL (od 2006 roku). Mimo niewielkich rozbieżności pomiędzy gminną ewidencją a danymi GUS, analiza danych pozwala na zbadanie trendów i prognozowanych zmian w strukturze demograficznej. Stosowanie przez GUS spójnej metodyki obliczeń dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego umożliwia przeprowadzenie analizy porównawczej gminy, powiatu i województwa, w oparciu o porównywalne dane i wskaźniki.

CZĘŚĆ 1: SYTUACJA PRZESTRZENNA GMINY KACZORY

1.1. Informacje ogólne

Gmina Kaczory jest gminą miejsko-wiejską, położoną w północnej części województwa wielkopolskiego, w środkowej części powiatu pilskiego. Badana jednostka uzyskała status gminy miejsko-wiejskiej w dniu 1 stycznia 2022 roku, kiedy to Kaczorom nadano prawa miejskie. Całkowita powierzchnia Gminy Kaczory wynosi 150 km², co stanowi ok. 11,9% powierzchni powiatu pilskiego. Na koniec 2024 roku badaną jednostkę zamieszkiwało 7 429 osób, co stanowiło ok. 6% wszystkich mieszkańców powiatu. Głównym ośrodkiem administracyjno-usługowym Gminy jest miasto Kaczory, gdzie zlokalizowana jest siedziba władz lokalnych.

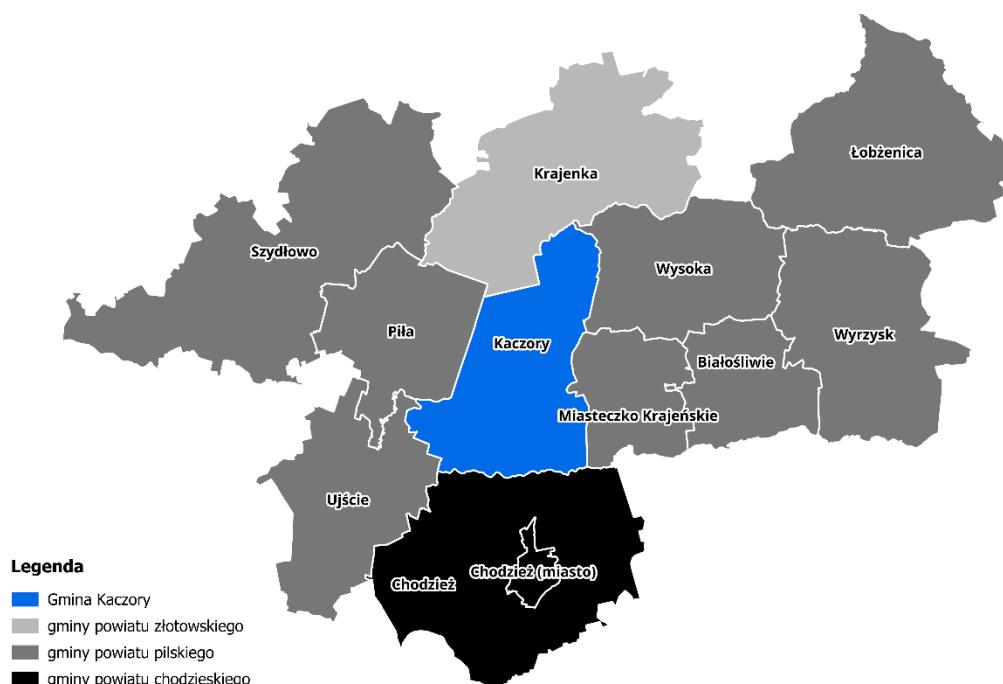

Ryc. 1. Położenie Gminy Kaczory na tle powiatów województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

0 3 6 9 km

Ryc. 2. Położenie Gminy Kaczory na tle gmin powiatu pilskiego, chodzieskiego i złotowskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Gmina Kaczory sąsiaduje:

- od północy z gminą Krajenka (powiat złotowski),
- od południa z gminą wiejską Chodzież (powiat chodzieski),
- od wschodu z gminami Miasteczko-Krajeńskie oraz Wysoka (powiat pilski),
- od zachodu z miastem Piłą (powiat pilski),
- od południowego zachodu z gminą Ujście (powiat pilski).

Zgodnie z Klasyfikacją funkcjonalną gmin Polski na potrzeby Monitoringu planowania przestrzennego P. Śleszyńskiego i T. Komornickiego, Gmina Kaczory zaliczona została do grupy gmin miejsko-wiejskich położonych w strefie zewnętrznej obszaru funkcjonalnego miast subregionalnych (D3).

1.2. Transport i łączność

Nowoczesna i bezpieczna infrastruktura komunikacyjna stanowi jeden z podstawowych czynników przekładających się na atrakcyjność inwestycyjną oraz osiedleńczą każdej gminy. Rozwinięta sieć drogowa ma również istotne znaczenie dla jakości życia mieszkańców i stymulacji lokalnego potencjału społeczno-gospodarczego. Jako jeden z podstawowych czynników wpływających na optymalną lokalizację działalności gospodarczej wskazuje się koszty związane z transportem dóbr i surowców, a zatem na dostępność transportową.

Gmina Kaczory charakteryzuje się rozwiniętą siecią drogową. Główną oś komunikacyjną badanej jednostki stanowi droga krajowa nr 10 relacji Lubieszyn – Płońsk Południe, której łączna długość w obrębie Gminy wynosi 7,5 km. Droga ta łączy trzy ważne aglomeracje krajowe: szczecińską, bydgosko-toruńską oraz warszawską. Wskazany szlak przebiega przez Gminę Kaczory w układzie wschód-zachód, dzieląc ją na część północną i południową. Droga krajowa nr 10 zapewnia mieszkańcom Gminy Kaczory korzystne połączenie z Piłą, która stanowi ośrodek powiatowy, a także umożliwia dojazd do dalej położonych ośrodków miejskich w takich województwach jak: kujawsko-pomorskie, wielkopolskie oraz zachodnio-pomorskie. Sieć drogową w Gminie Kaczory uzupełniają drogi powiatowe o łącznej długości 48,7 km, a także liczne drogi gminne i wewnętrzne.

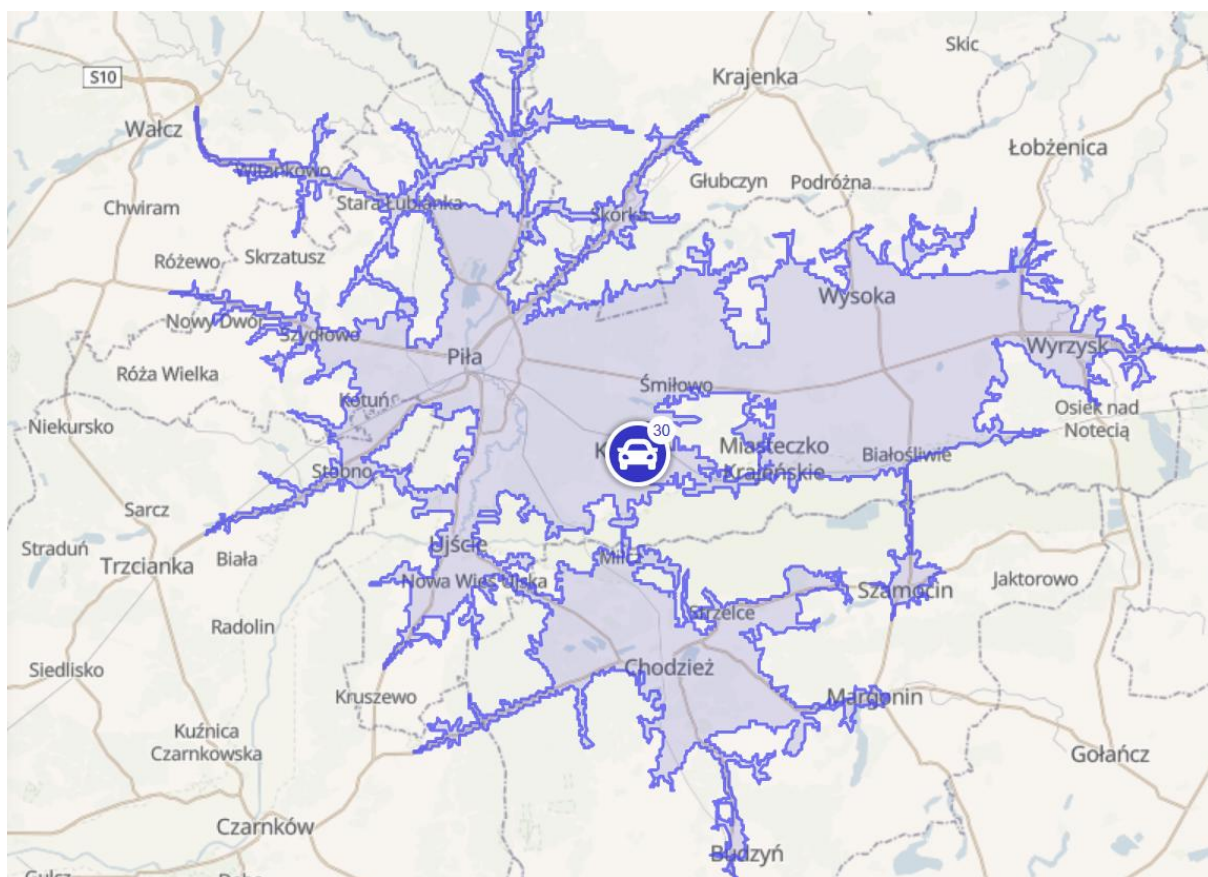

Ryc. 3. Sieć drogową i infrastruktura kolejowa na terenie Gminy Kaczory

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Przegląd stanu dróg w Gminie Kaczory prowadzony jest dwa razy w roku, co umożliwia efektywne planowanie oraz nadzorowanie działań poprawiających komfort podróżowania po jej terenie, a także bezpieczeństwo drogowe jej mieszkańców.

Na poniższej rycinie przedstawiono średnie odległości pokonywane samochodem osobowym od centrum Gminy Kaczory w przeciągu 30 minut. Zebrane dane wskazują, że we wskazanym przedziale czasowym, mieszkańcy badanej jednostki mogą dotrzeć do większości ośrodków gminnych na terenie powiatu pilskiego. Istotne znaczenie ma tu również korzystna dostępność transportowa względem Piły, która stanowi główny ośrodek rozwojowy w północnej części województwa wielkopolskiego oraz centrum administracyjno-usługowe powiatu pilskiego. We wskazanym przedziale czasowym, mieszkańcy Gminy Kaczory dotrzeć mogą również do Chodzieży i Wałcza.

Ryc. 4. Odległości od centrum Gminy Kaczory pokonywane samochodem osobowym w ciągu 30 minut (dane orientacyjne)

Źródło: <https://commutetimemap.com/> (dostęp: 03.07.2026 r.).

Średni czas podróży samochodem osobowym do dalej położonych ośrodków miejskich z centrum Gminy Kaczory zajmuje kolejno:

- ok. 1 godz. 30 min do Bydgoszczy,
- ok. 1 godz. 50 min do Poznania,
- ok. 2 godz. 30 min do Szczecina.

Przedstawione dane wskazują, że Gmina Kaczory charakteryzuje się korzystną dostępnością transportową na poziomie lokalnym. Zauważa się jednak, że badana

jednostka oddalona jest od dużych ośrodków miejskich, co może wpływać na gorszą dostępność do usług wyższego rzędu wśród jej mieszkańców oraz ograniczać efektywne wykorzystanie jej potencjałów rozwojowych.

Przez teren Gminy Kaczory przebiegają dwie linie kolejowe:

- linia kolejowa nr 18 relacji Kutno – Piła Główna,
- linia kolejowa nr 354 relacji Poznań POD – Piła Główna.

Linia kolejowa nr 18 to pierwszorzędna, w całości zelektryfikowana linia kolejowa o znaczeniu krajowym. Linia ta przebiega przez Kaczory, gdzie zlokalizowana jest stacja kolejowa, która obsługiwana jest przez bezpośrednie połączenia regionalne w kierunku Piły, Bydgoszczy oraz Miasteczka Krajeńskiego. Przy stacji w Kaczorach znajduje się budynek dworca kolejowego. Obiekt charakteryzuje się jednak złym stanem technicznym i pozostaje zamknięty. Linia kolejowa nr 354 to pierwszorzędna, zelektryfikowana linia kolejowa w województwie wielkopolskim, która łączy Poznań z Piłą. Linia ta przebiega przez miejscowość Dziembówko, na terenie której znajduje się stacja kolejowa obsługiwana przez połączenia regionalne w kierunku Piły i Poznania. Każda ze stacji wyposażona jest w zadaszone wiaty przystankowe. Zgodnie z danymi Urzędu Transportu Kolejowego, w 2024 roku dobową wymianę pasażerską na stacji Kaczory kształtowała się na poziomie 200-299 osób, a średnia dobową liczbą zatrzymań wyniosła 18,4. W tym samym roku na stacji Dziembówko dobową wymianę pasażerską zawierała się w przedziale 50-99 osób, a średnia dobową liczbą zatrzymań wyniosła 27,8.

W Gminie Kaczory organizowany jest również autobusowy transport zbiorowy. Przewozy realizowane są przez podmioty prywatne, w tym PKS Sp. z o.o. oraz NOVABUS Magdalena Woźniak. Zauważa się jednak, że obecny system transportu autobusowego na terenie Gminy Kaczory jest niewystarczający. Z tego względu zauważa się konieczność podjęcia działań w celu poprawy wewnętrznej dostępności transportowej badanej jednostki oraz aktywnego przeciwdziałania wykluczeniu transportowemu mieszkańców nieposiadających samochodu osobowego.

Na terenie miasta Kaczory, przy ul. Piłskiej 2, zlokalizowana jest stacja ładowania pojazdów elektrycznych. Dostępność punktów ładowania może pozytywnie wpływać na preferencje konsumentów dotyczące zakupu samochodów o napędzie elektrycznym, które charakteryzują się brakiem emisji spalin i niższą presją na środowisko przyrodnicze.

W poniższej tabeli przedstawiono wydatki Gminy Kaczory w Dziale 600 Transport i łączność w latach 2020-2024. Na przestrzeni lat wydatki we wskazanym Dziale wzrosły z ponad 2,9 mln zł w 2020 roku do ponad 6,7 mln zł w 2024 roku. Corocznie obserwowany był sukcesywny wzrost wartości wydatków ogółem w Dziale 600. Wyjątek stanowił jednak 2023 rok, kiedy to wartość wydatków ogółem drastycznie spadła do poziomu 631,28 tys. zł. Spadek ten był jednak jednorazowy i wynikał z braku realizacji kapitałochłonnych inwestycji drogowych. W latach 2020-2024 wydatki majątkowe stanowiły średnio 71% wydatków ogółem w Dziale 600 Transport i łączność,

co świadczy o wysokiej aktywności Gminy Kaczory w zakresie realizacji inwestycji drogowych. Na przestrzeni analizowanego okresu wydatki ogółem we wskazanym Dziale stanowiły średnio 7,6% wszystkich wydatków budżetowych badanej jednostki, a wydatki majątkowe – 6,2%.

Tab. 4. Wydatki w Dziale 600 Transport i łączność w latach 2020-2024 w Gminie Kaczory (tys. zł)

DZIAŁ	2020	2021	2022	2023	2024	średnia	udział*
600 Transport i łączność, w tym:	2 995,48 zł	3 473,62 zł	4 733,94 zł	631,28 zł	6 756,51 zł	3 718,2 zł	7,6%
Wydatki majątkowe	2 234,63 zł	2 820,70 zł	4 297,07 zł	135,17 zł	5 886,20 zł	3 074,8 zł	6,2%

* średni udział w wydatkach ogółem (%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2024 roku na terenie Gminy Kaczory zrealizowano ważne inwestycje drogowe, które związane były z budową nowych dróg oraz modernizacją, przebudową i rozbudową istniejących już ciągów komunikacyjnych. Szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej.

Tab. 5. Inwestycje drogowe zrealizowane na terenie Gminy Kaczory w 2024 roku

Inwestycja	Koszt (zł)
Poprawa infrastruktury drogowej w Gminie Kaczory, w tym: - Budowa ul. Łącznej w Krzewinie, - Budowa ul. Lipowej w Brodnej, - Budowa ul. Wrzosowej oraz ul. Wiejskiej w Brodnej.	3 654 088,18 zł
Budowa drogi za cmentarzem w Kaczorach	325 863,21 zł
Przebudowa ul. Piłskiej w Kaczorach – wykonanie projektu budowlanego	87 330,00 zł
Wykonanie utwardzenia pobocza przy Placu Jana Pawła II w Kaczorach	84 981,84 zł

Źródło: Raport o stanie Miasta i Gminy Kaczory za 2024 rok.

W Gminie Kaczory planowana jest inwestycja celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym związana z budową drogi S10 relacji Piła – Bydgoszcz.

Do najważniejszych inwestycji lokalnych w zakresie dróg i infrastruktury okołodrogowej na następne lata w Gminie Kaczory zalicza się następujące przedsięwzięcia:

- Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż ulicy Dziembowskiej w Kaczorach,
- Budowa ścieżki rowerowej na odcinku Krzewina – Chodzież.

Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój współczesnych jednostek samorządu terytorialnego jest dostęp do wysokiej jakości szerokopasmowego Internetu. W XXI wieku stanowi on integralną część codziennego życia człowieka, wpływając przy tym na jego różne aspekty: m.in. komunikację, pracę, edukację czy rozrywkę. Technologia światłowodowa pozwala na szybkie przesyłanie danych i stabilne połączenie, które wpływają na rozwój społeczności i zwiększenie dostępności do usług cyfrowych.

Według danych z raportu „Polska w zasięgu stacjonarnego dostępu do Internetu”, na koniec 2025 roku w zasięgu stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych na terenie Gminy Kaczory było 2 561 punktów adresowych, a 265 pozostawało bez zasięgu. Na wskazanym obszarze było również 521 białych plam NGA. Zauważa się zatem

konieczność podjęcia działań, które umożliwią objęcie wszystkich punktów adresowych na terenie Gminy Kaczory dostępem do usług Internetu szerokopasmowego.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

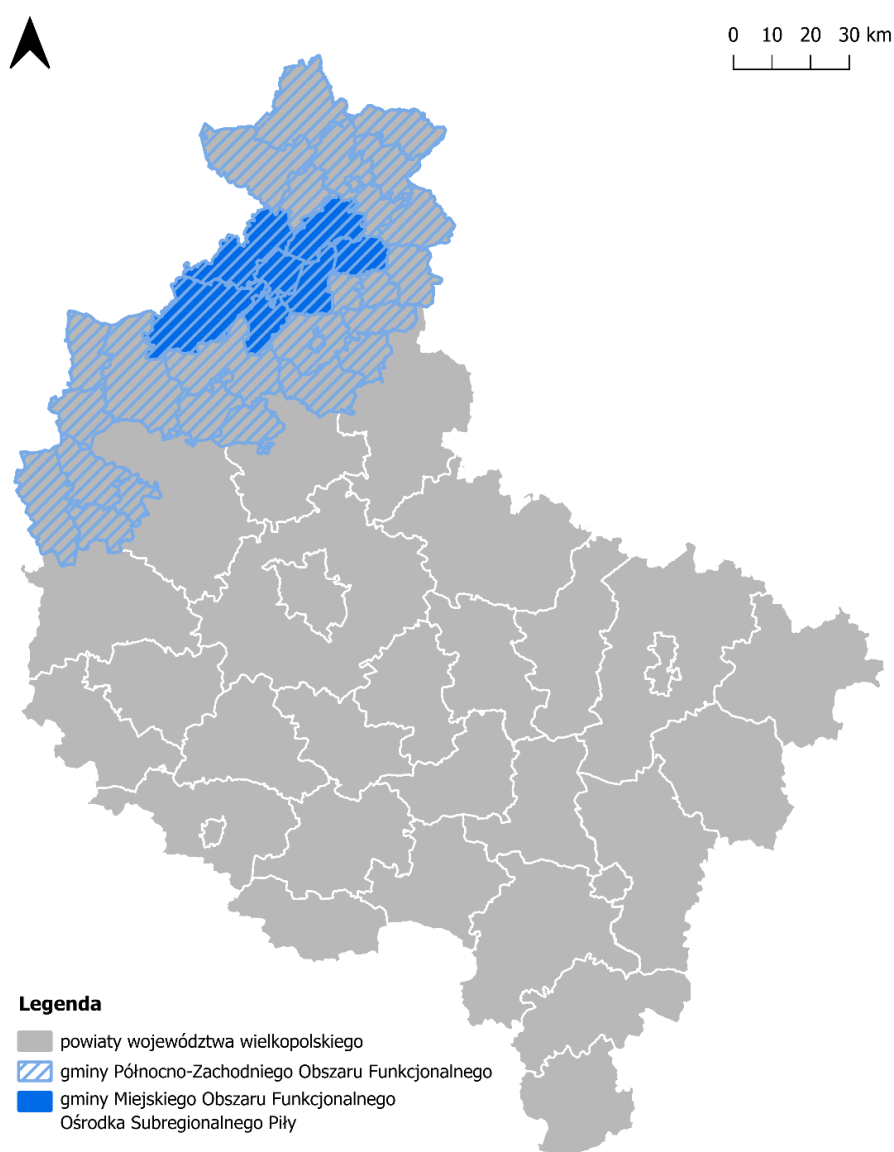
Planowanie przestrzenne stanowi instrument w rękach samorządów umożliwiający przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym oraz optymalne wykorzystanie dostępnych terenów, w oparciu o dokumenty planistyczne i decyzje jednostek wyższego rzędu. Kluczową funkcją planowania przestrzennego jest również zmierzanie w kierunku rozwoju zrównoważonego, czyli stanu, w którym rozwój każdej ze sfer (społecznej, gospodarczej i środowiskowej) odbywa się bez pogorszenia stanu pozostałych.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+” jest nadrzędnym dokumentem planistycznym, który reguluje kwestie związane z planowaniem przestrzennym w regionie. W dokumencie wyznaczone zostały obszary funkcjonalne, które stanowią zwarte układy przestrzenne składające się z funkcjonalnie powiązanych ze sobą terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami oraz celami polityki rozwoju.

Zgodnie z zapisami zawartymi w Planie, Gmina Kaczory zakwalifikowana została do **Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Subregionalnego Piły**. Wskazany obszar obejmuje 7 jednostek administracyjnych, w tym miasto Piłę oraz takie gminy jak: Kaczory, Krajenka, Trzcianka, Ujście, Szydłowo oraz Wysoka. Należy jednak zaznaczyć, że MOF Piły pozostaje jednocześnie w zasięgu oddziaływania czterech województw: wielkopolskiego, zachodniopomorskiego, kujawsko-pomorskiego i pomorskiego. Miasto Piła, ze względu na swój potencjał społeczny i gospodarczy, a także na skutek historycznego podziału administracyjnego, to najważniejszy ośrodek osadniczy w północnej części województwa. Ośrodek skupia szereg instytucji administracji publicznej, ponadlokalnych usług zdrowia, kultury czy edukacji. Jest również ważnym ośrodkiem gospodarczym i akademickim. Istotnym zasobem, który może mieć wpływ na przyszły rozwój obszaru funkcjonalnego jest lądowisko o jednym z najdłuższych pasów startowych w Polsce. Duże znaczenie dla rozwoju obszaru mają ponadto zasoby środowiska przyrodniczego, które z jednej strony stanowią ograniczenia dla rozwoju terenów położonych w obrębie Piły i w jej najbliższym sąsiedztwie, a z drugiej stanowią mogą potencjał dla rozwoju turystyki i rekreacji. Piła jako ośrodek subregionalny wraz z obszarem funkcjonalnym, pełni bardzo istotną rolę w rozwoju regionu. Wspomaga ona proces dyfuzji rozwoju ośrodka metropolitalnego, stanowiąc jednocześnie biegun wzrostu dla północnej części Wielkopolski (Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+”, s. 150).

Zgodnie z zapisami Planu Zagospodarowania Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+”, Gmina Kaczory włączona została również do **Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego**. Północno-Zachodni Obszar Funkcjonalny zajmuje powierzchnię 6 155 km², co stanowi 20,6% powierzchni województwa, i zamieszkuje go blisko 380 tys. osób, tj. 11% mieszkańców województwa. Wyróżnia się on w województwie wysokim udziałem obszarów cennych przyrodniczo, pełniących

funkcje środowiskotwórcze, przy jednocześnie stosunkowo niskim w skali regionu udziale użytków rolnych. Obszar jest niejednorodny. Można go podzielić na rejony o dużych, zwartych kompleksach leśnych oraz rejony dobrych gleb w północno-wschodniej części tego obszaru. Zasoby i walory środowiska odgrywają strategiczną rolę w kształtowaniu równowagi ekosystemu przyrodniczego całego kraju, m.in. pełniąc funkcje regulatora flory i fauny, wpływając na warunki klimatyczne, obieg wody, czy chroniąc gleby przed erozją. Obszar ten, ze względu na koncentrację terenów o wysokim potencjale przyrodniczym, charakteryzuje stosunkowo niski w skali województwa udział przestrzeni do potencjalnego zainwestowania, co w połączeniu ze słabszą dostępnością obszaru, stanowi istotne ograniczenia dla rozwoju społeczno-gospodarczego (Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+”, s. 161).

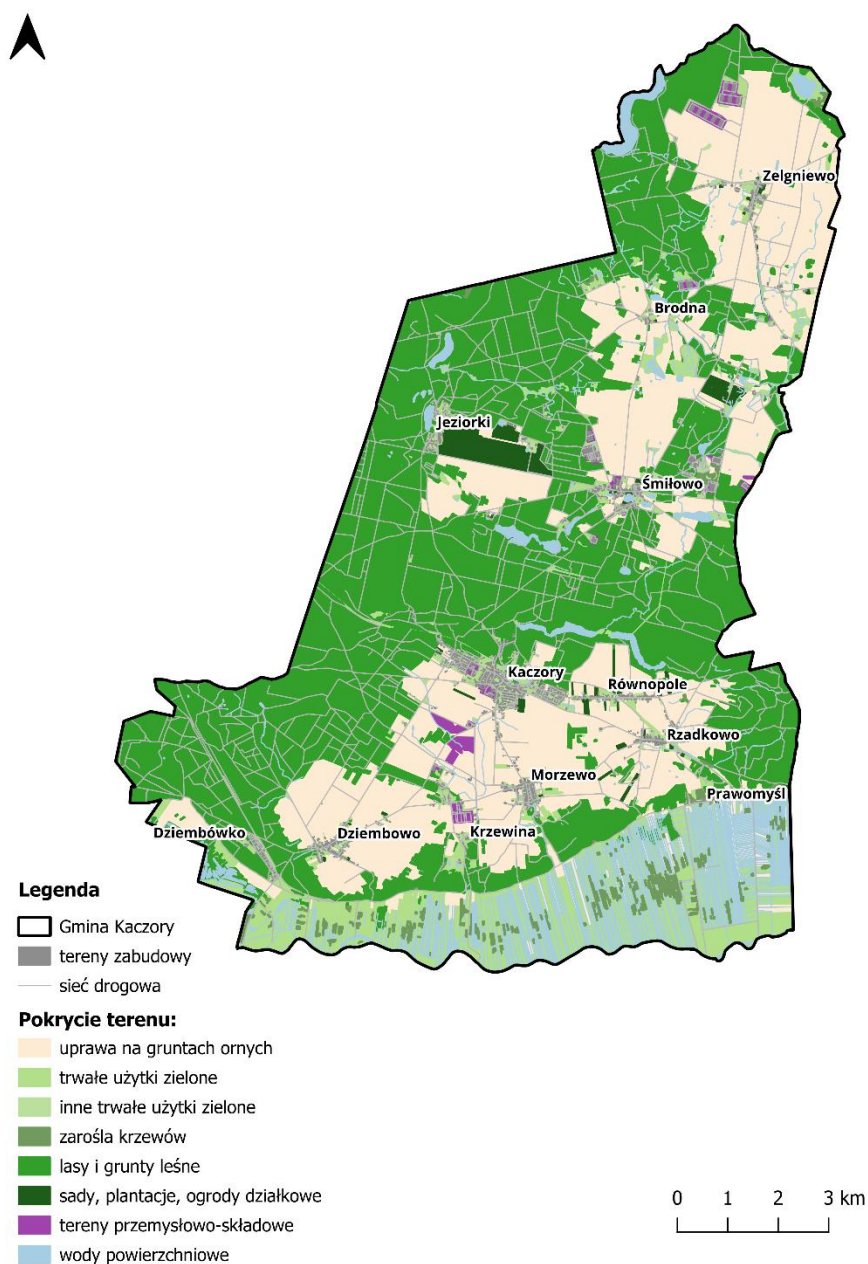
Ryc. 5. Położenie Gminy Kaczory na tle granic Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Subregionalnego Piły, Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego oraz powiatów województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii i PZPWW Wielkopolska 2020+.

Na podstawie przeprowadzonej w Planie delimitacji, Gmina Kaczory włączona została również do następujących pozostałych obszarów interwencji:

- obszary wiejskie uczestniczące w procesach rozwojowych,
- obszary ochrony gleb dla celów produkcji rolnej,
- obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy,
- obszary ochrony krajobrazów kulturowych,
- obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.

Dla wskazanych obszarów sformułowane zostały zasady zagospodarowania przestrzennego oraz zasady polityki regionalnej, które muszą być uwzględnione na poziomie lokalnym, w tym na terenie Gminy Kaczory.

Ryc. 6. Pokrycie terenu Gminy Kaczory

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Całkowita powierzchnia Gminy Kaczory wynosi 150 km², co stanowi ok. 11,9% powierzchni powiatu pilskiego. W strukturze użytkowania przestrzeni Gminy dominują użytki rolne oraz lasy i grunty leśne, które stanowią kolejno 46,17% oraz 45,56% jej powierzchni całkowitej. Tym samym grunty przeznaczone na cele pozarolnicze, tj. handlowo-usługowe, mieszkaniowe czy przemysłowo-składowe, stanowią 8,27% całkowitej powierzchni badanej jednostki. Największe skupiska użytków rolnych występują w północno-wschodniej oraz środkowo-południowej części Gminy Kaczory. Z kolei przestrzenna koncentracja lasów i gruntów leśnych obserwowana jest w centralnej i zachodniej części badanej jednostki. W południowej części Gminy Kaczory rozciąga się pas łąk położony w dolinie Noteci. Tereny te odznaczają się bardzo dużą bioróżnorodnością oraz wysokimi walorami krajobrazowymi. W przypadku wystąpienia powodzi, obszar ten stanowi naturalny ekosystem zdolny do przechwytywania i magazynowania nadmiaru wody. Zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kaczory, obszar badanej jednostki podzielić można na 3 strefy funkcjonalno-przestrzenne:

- Strefa I – obejmująca obszar w rejonie miejscowości gminnej pomiędzy doliną Noteci a kompleksem leśnym w środkowej części gminy oraz obszar sięgający od północno-wschodniej granicy Gminy do kompleksów leśnych w zachodniej części Gminy,
- Strefa II – dolina Noteci,
- Strefa III – kompleksy leśne sięgające zachodniej granicy Gminy Kaczory.

Do największych barier przestrzennych w Gminie Kaczory zalicza się przebieg drogi krajowej nr 10 oraz projekt budowy drogi ekspresowej S10. W momencie opracowywania niniejszej Diagnozy, nie został jeszcze wyznaczony przebieg drogi S10, co ogranicza rozwój nowych terenów mieszkaniowych, gospodarczych i usługowych w centralnej części badanej jednostki. Kolejną barierą przestrzenną w Gminie stanowią tereny łąk położone w dolinie Noteci. Ze względu na zagrożenie powodziowe, obszar ten nie może zostać zagospodarowany w celu rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej. Wysoki udział powierzchni lasów również stanowi element ograniczający rozwój poszczególnych ośrodków gminnych, a w szczególności miejscowości Jeziorki.

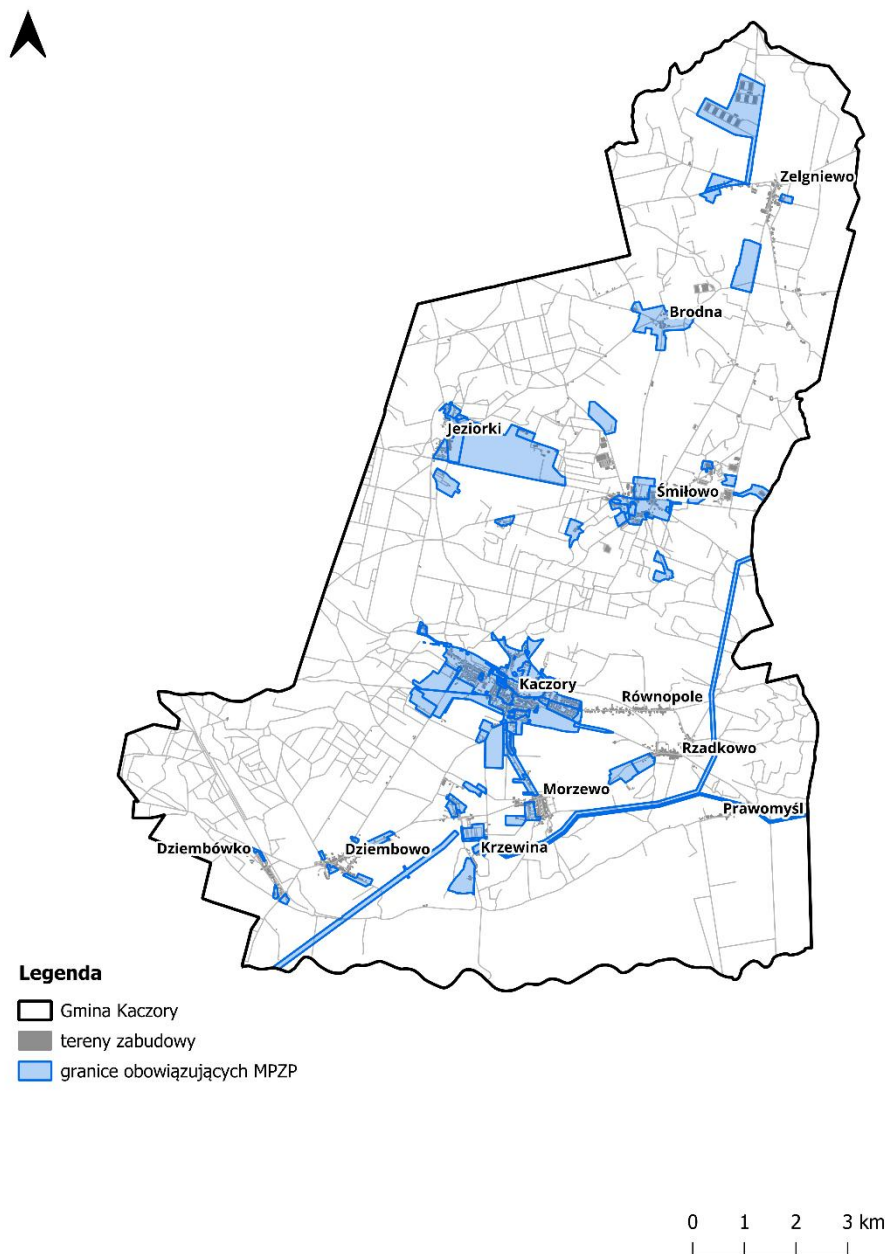
Do głównych elementów pogarszających ład przestrzenny w Gminie Kaczory zalicza się pojedyncze obiekty, które wymagają podjęcia działań ukierunkowanych na poprawę ich estetyki. W szczególności zalicza się do nich: teren Spółdzielni Gminnej w Kaczorach, występujące w poszczególnych miejscowościach pustostany, a także banery i szyldy reklamowe.

Zabudowa mieszkaniowa w Gminie Kaczory występuje głównie jako zintegrowany element zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych. W ostatnich latach obserwowany jest jednak trend związany z powstawaniem wolnostojących budynków mieszkalnych jednorodzinnych, niezwiązanych z gospodarstwami rolnymi (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kaczory, s. 24). Największy ruch budowlany w Gminie obserwowany jest na terenie miasta Kaczory.

Wzmożony ruch budowlany odnotowano również w następujących miejscowościach: Brodna, Dziembowo, Krzewina, Rzadkowo, Morzewo oraz Żelgnowo.

Nadrzędnym dokumentem w planistycznym w Gminie Kaczory jest Plan Ogólny Miasta i Gminy Kaczory, który przyjęty został na mocy Uchwały Nr XIX/127/2026 Rady Miasta i Gminy Kaczory z dnia 14 sierpnia 2026 roku. Plan Ogólny zastąpił dotychczasowe Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kaczory.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP) stanowią akty prawa miejscowego, które regulują funkcję oraz sposób wykorzystania danego terenu. Do 2025 roku Gmina Kaczory opracowała łącznie 77 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które pokryły 7,87% jej powierzchni całkowitej. Należy jednak zaznaczyć, że 9 MPZP uchwalonych zostało przed 2003 rokiem i wymagają one aktualizacji. Zakres przestrzenny obowiązujących MPZP w Gminie Kaczory prezentuje poniższa rycina.

Ryc. 7. Zasięg przestrzenny miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w Gminie Kaczory

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii oraz Rejestru Urbanistycznego.

Na terenach nieobjętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego polityka przestrzenna Gminy Kaczory prowadzona jest w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (tzw. WZ), bądź decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W latach 2020-2024 dla obszaru Gminy Kaczory wydano łącznie 158 decyzji WZ, co stanowiło 6,9% wszystkich decyzji wydanych w tym samym czasie dla gmin powiatu pilskiego. W analizowanym okresie najmniej decyzji WZ dla obszaru Gminy wydano w 2023 roku (18), a najwięcej w 2024 roku (39). Przeliczając liczbę wydanych decyzji WZ na 1 tys. mieszkańców w Gminie Kaczory zaobserwowano, że w latach 2020-2024 kształtowały się one na nieznacznie wyższym poziomie od średniej dla gmin powiatu pilskiego. Wyjątek stanowił jedynie 2023 rok, kiedy to wartość

analizowanego wskaźnika dla Gminy Kaczory pozostawała niższa od średniej dla gmin powiatu pilskiego.

Ogół działań związanych z realizacją inwestycji budowlanych na danym obszarze w określonym czasie nazywany jest ruchem budowlanym. Obejmuje on zarówno nowe inwestycje, jak i przebudowy, modernizacje, rozbiórki oraz remonty istniejących budynków. W latach 2020-2024 w Gminie Kaczory wydano łącznie 223 pozwolenia na budowę, co stanowiło 11% wszystkich pozwoleń na budowę wydanych w gminach powiatu pilskiego. Przeliczając liczbę wydanych pozwoleń na budowę na 1 tys. mieszkańców zaobserwowano, że w poszczególnych latach wartości uzyskane dla Gminy Kaczory były niemal dwukrotnie wyższe od średniej dla gmin powiatu pilskiego. W analizowanym okresie średnio 62,2% wydanych pozwoleń na budowę na terenie badanej jednostki dotyczyło nowych budynków mieszkalnych. Tym samym pozwolenia na budowę nowych budynków zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalnych i obiektów inżynierii lądowej i wodnej stanowiły średnio 37,8% wszystkich pozwoleń w Gminie Kaczory. Wartości te były zbliżone do średnich odnotowanych na poziomie powiatu. Przedstawione dane wskazują, że w latach 2020-2024 Gmina Kaczory charakteryzowała się wyższą aktywnością budowlaną na tle pozostałych gmin powiatu pilskiego. Przewiduje się, że w najbliższych latach badana jednostka nadal będzie wyróżniać się na tle powiatu pod względem aktywności budowlanej. Zgodnie z danymi Urzędu Miasta i Gminy w Kaczorach w 2025 roku dla obszaru Gminy wydano łącznie 50 decyzji WZ. Oznacza to dalszy wzrost liczby wydanych decyzji ogółem, co może wskazywać na zwiększającą się atrakcyjność osiedleńczą Gminy Kaczory. W tym samym roku w Gminie Kaczory wydano łącznie 51 pozwoleń na budowę, z czego ponad 35% stanowiło pozwolenia na budowę budynków mieszkalnych.

Tab. 6. Ruch budowlany w Gminie Kaczory w latach 2020-2024 na tle średniej dla gmin powiatu pilskiego

		2020	2021	2022	2023	2024
Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu						
ogółem	Kaczory	32	37	32	18	39
	powiat	460	507	411	405	521
na 1 tys. mieszkańców	Kaczory	4,24	4,94	4,29	2,41	5,25
	powiat	3,46	3,84	3,13	3,10	4,02
Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym						
ogółem	Kaczory	46	64	42	32	39
	powiat	466	494	418	313	343
na 1 tys. mieszkańców	Kaczory	6,10	8,54	5,63	4,29	5,25
	powiat	3,51	3,74	3,18	2,40	2,65
w tym nowe budynki mieszkalne (%)	Kaczory	67,39	64,06	52,38	65,63	61,54
	powiat	67,60	68,02	57,66	51,76	53,64
w tym nowe budynki zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalne i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (%)	Kaczory	32,61	35,94	47,62	34,38	38,46
	powiat	32,40	31,98	42,34	48,24	46,36`

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Głównym ośrodkiem konkurencyjnym dla Gminy Kaczory w powiecie pilskim jest gmina Szydłowo, która charakteryzuje się wyższą podażą terenów mieszkaniowych, a także wzmożoną aktywnością firm deweloperskich, co wpływa na wyższą skuteczność w przyciąganiu nowych mieszkańców.

1.4. Walory kulturowe i turystyczne

Historia Gminy Kaczory stanowi jeden z podstawowych elementów wpływających na kształtowanie tożsamości lokalnej wśród jej mieszkańców. Obszar dzisiejszej Gminy położony jest w pasie ziem nadnoteckich. Dolina Noteci oraz rozległe kompleksy leśne tworzyły naturalną barierę osadniczą, a w różnych okresach również granicę polityczną. Ślady obecności człowieka na tych terenach sięgają mezolitu. Znaleźiska archeologiczne pochodzą także z neolitu, epoki brązu i epoki żelaza, a cmentarzyska ludności kultury pomorskiej odkryto m.in. w rejonie Rzadkowa i Morzewa. We wczesnym średniowieczu ziemie nadnoteckie znalazły się w obszarze kształtującego się państwa Polan, a następnie państwa polskiego.

Przez długi czas jednym z podstawowych problemów tego obszaru było niewielkie zaludnienie. Zauważalne zmiany nastąpiły dopiero od końca XVI i na początku XVII wieku wraz z rozwojem akcji osadniczej prowadzonej na ziemiach nadnoteckich. Sprowadzani osadnicy, w znacznej części pochodzenia niemieckiego, zasiedlali tereny słabiej zagospodarowane oraz wcześniej wyludnione. W tym okresie ukształtowało się wiele miejscowości tworzących współczesną sieć osadniczą Gminy. Kaczory zostały założone jeszcze przed 1592 rokiem, natomiast na początku XVII wieku rozwijały się m.in. Brodna, Jezioriki, Śmiłowo i Zelgniewo. Starszą metrykę posiadały Dziembowo, wzmiankowane już w XIV wieku, Rzadkowo znane ze źródeł XV-wiecznych oraz Morzewo. Do XVII wieku podstawowa sieć osadnicza obszaru była już w dużej mierze ukształtowana i w podobnej formie przetrwała do czasów współczesnych. Napływ osadników wpłynął również na zróżnicowanie religijne i kulturowe miejscowej ludności. Obok ludności katolickiej znaczącą grupę stanowili protestanci, którzy tworzyli własne wspólnoty i świątynie m.in. w Kaczorach i Śmiłowie. Rozwój osadnictwa został zahamowany przez wojny XVII i początku XVIII wieku. Działania wojenne, przemarsze wojsk, klęski żywiołowe oraz epidemie prowadziły do strat ludnościowych i gospodarczych. Szczególnie dotkliwe skutki przyniosła wojna północna oraz epidemia dżumy, która doprowadziła do znacznego wyludnienia części miejscowości, w tym Kaczor i Morzewa.

Przełomowym wydarzeniem był I rozbiór Polski w 1772 roku, w wyniku którego obszar obecnej Gminy Kaczory znalazł się pod panowaniem Prus. W kolejnych dziesięcioleciach następowały dalsze przekształcenia struktury własnościowej i osadniczej, związane m.in. z parcelacją majątków ziemskich i napływem nowych osadników. W XIX wieku powstały lub rozwinęły się m.in. Równopole i Prawomyśl, a układ przestrzenny niektórych istniejących miejscowości został znacząco przekształcony. Rolnictwo nadal pozostawało podstawowym źródłem utrzymania ludności, jednak stopniowo coraz większe znaczenie zaczęły odgrywać pozarolnicze miejsca pracy. Istotny impuls rozwojowy przyniosła XIX-wieczna industrializacja oraz rozbudowa infrastruktury transportowej. Duże znaczenie miały prace melioracyjne w dolinie Noteci, rozwój wydobywania torfu i żwiru oraz powstawanie zakładów przemysłowych. Szczególnie ważna była budowa linii kolejowej Piła – Bydgoszcz, ukończonej w 1851 roku, przebiegającej m.in. przez Kaczory. W 1879 roku uruchomiono

również linię kolejową z Piły do Poznania, która wpłynęła na rozwój Dziembowa i Dziembówka. W drugiej połowie XIX i na początku XX wieku powstawały nowe drogi, dworce kolejowe, szkoły i inne obiekty użyteczności publicznej. Rozwijała się również infrastruktura sakralna, czego świadectwem są zachowane do dziś kościoły i obiekty związane z katolickim oraz ewangelickim dziedzictwem tych ziem. Po zakończeniu I wojny światowej, na mocy traktatu wersalskiego, ziemie tworzące dzisiejszą Gminę Kaczory znalazły się w granicach II Rzeczypospolitej. Obszar stał się terenem przygranicznym, czego przejawem było funkcjonowanie posterunków celnych m.in. w Jeziorkach i Żabostowie. Zmiana granic wpłynęła również na strukturę narodowościową mieszkańców. Szczególnie tragiczny okres rozpoczął się we wrześniu 1939 roku. Już pierwszego dnia wojny w Jeziorkach poległ kapral rezerwy Piotr Konieczka, a w Żelgniewie zginął strażnik graniczny Szczepan Ławniczak. Jednym z najtragiczniejszych wydarzeń okupacji była egzekucja 41 Polaków dokonana 7 listopada 1939 roku w Górach Morzewskich, którą współcześnie upamiętnia miejsce pamięci narodowej. Wydarzenia te pozostają ważnym elementem lokalnej historii i tożsamości mieszkańców Gminy Kaczory.

Pierwsze wzmianki dotyczące Kaczor pochodzą z późnego średniowiecza, datowane na 1513 rok. Kaczory stanowiły wówczas wieś królewską, która należała do starostwa ujskiego. Z nazwą Kaczory związana jest lokalna legenda, według której miała ona pochodzić od licznie występujących w okolicy kaczek, na które polowali właściciele pobliskiego Morzeza. W XVII wieku Kaczory były niewielką osadą o rolniczym charakterze. Istotnym impulsem rozwojowym było otwarcie w 1851 roku linii kolejowej Piła–Bydgoszcz, przebiegającej przez Kaczory. Połączenie kolejowe zwiększyło dostępność komunikacyjną miejscowości, wzmacniając jej znaczenie w układzie osadniczym i gospodarczym tej części regionu. Szczególny etap w historii Kaczorów przypada na okres po I wojnie światowej. W 1919 roku przez wieś przebiegała tymczasowa granica polsko-niemiecka, która dzieliła miejscowość na dwie części. Polski posterunek celny znajdował się w istniejącym do dziś budynku w Żabostowie. W okresie międzywojennym w Kaczorach funkcjonowała placówka Straży Granicznej I linii „Kaczory”. Dziedzictwo tego okresu jest ważne dla rozumienia historycznej roli miejscowości jako obszaru pogranicza, w którym krzyżowały się funkcje administracyjne, komunikacyjne i społeczne. Do 1939 roku Kaczory rozwijały się jako lokalny ośrodek usługowy. Funkcjonowały tu m.in. hotel, restauracja oraz dobrze wyposażony urząd pocztowy. Charakterystycznym elementem lokalnego krajobrazu jest położony na wzgórzu nad stawem budynek wzniesiony przed II wojną światową, pełniący obecnie funkcję siedziby nadleśnictwa. Po II wojnie światowej Kaczory stały się lokalnym ośrodkiem administracyjnym. W 1954 roku utworzono tu Gromadzką Radę Narodową, a od 1973 roku Kaczory stanowią siedzibę władz lokalnych. 1 stycznia 2022 r. Kaczory po raz pierwszy w swojej historii uzyskały prawa miejskie.

W poniższej tabeli przedstawiono obiekty zabytkowe położone na terenie Gminy Kaczory, które ujęto w rejestrze zabytków nieruchomych województwa wielkopolskiego. Rejestr prowadzony jest przez Narodowy Instytut Dziedzictwa. Należy jednak zaznaczyć, że do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kaczory wpisane zostały łącznie 154 obiekty.

Na szczególną uwagę wśród zabytków zlokalizowanych na terenie Gminy zasługuje **kościół św. Andrzeja Boboli w Kaczorach**. Świątynia powstała w 1912 roku, a koszt jej budowy poniosła cała gmina, tj. katolicy oraz protestanci. Przez krótki okres służyła ona wyznawcom obu wyznań, ale potem została zajęta przez protestantów. Po drugiej wojnie światowej, świątynia została ponownie konsekrowana i przekazana katolickim wiernym. Kolejnym ważnym zabytkiem na mapie Gminy Kaczory jest **kościół Przemienienia Pańskiego w Morzewie**. Kościół wzniesiony został w 1908 roku w miejscu murowanego kościoła z 1824 roku, który spłonął w 1906 roku. Świątynię wyróżnia kopuła wieży, która nawiązuje do budownictwa bizantyjskiego. W miejscowości Dziembowo zlokalizowany jest również **kościół Świętych Apostołów Piotra i Pawła**. Jest to neogotycka świątynia z kamienia ciosanego i cegły, ze strzelistą wieżą. Kościół wybudowany został w latach 1873-1874 przez Lebrechta von Klitzinga dla swojej rodziny oraz nielicznej gminy luterkańskiej, która zamieszkiwała Dziembowo. Po II wojnie światowej kościół został przejęty przez katolickich wiernych. Na uwagę zasługuje również **kościół pw. św. Małgorzaty w Śmitowie**. Świątynia wzniesiona została w 1903 roku, a jej konsekracja nastąpiła w 1953 roku. Kościół został zbudowany w stylu neogotyckim, a jego cechą charakterystyczną jest gotycki wystrój oraz sklepienie krzyżowo-żebrowe nad prezbiterium. W świątyni można podziwiać również wspaniałe elementy stylu gotyckiego takie jak: wieżyczki i wimpergi wieńczone żabkami i kwiatonami, konsole podtrzymujące figury świętych, rozety, a także liczne maswerki. Zlokalizowane na terenie Gminy Kaczory zabytki objęte zostały Gminnym Programem Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Kaczory na lata 2023-2026.

Tab. 7. Wykaz obiektów nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego na terenie Gminy Kaczory

Miejscowość	Zabytek
Brodna	- cmentarz ewangelicki (nieczynny), nr rej.: A-755 z 13.06.1994
Dziembowo	- kościół par. pw. św. Piotra i Pawła, 1873, nr rej.: A-670 z 13.03.1990 - park, nr rej.: A-23 z 14.10.1948
Kaczory	- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. pw. św. Andrzeja Boboli, 1912, nr rej.: A-756 z 18.06.1994 - ogrodzenie, kam., nr rej.: jw. - cmentarz ewangelicki, ob. rzym.-kat., nr rej.: A-718 z 24.11.1990
Krzewina	- park pałacowy, poł. XIX, nr rej.: A-526 z 24.02.1986
Morzewo	- kościół par. pw. Przemienienia Pańskiego, 1908, nr rej.: A-652 z 6.01.1990 - cmentarz katolicki, nieczynny, 2 poł. XIX, nr rej.: A-747 z 23.11.1993 - miejsce pamięci narodowej (miejsce kaźni i mogiła zamordowanych 7.11.1939), nr rej.: A-748 z 23.11.1993
Prawomyśl	- cmentarz ewangelicki, ob. katolicki, nr rej.: A-713 z 30.10.1990
Śmitowo	- kościół par. pw. św. Małgorzaty, 1903, nr rej.: A-651 z 6.01.1990

Źródło: opracowanie własne na podstawie Wykazu zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego prowadzonego przez Narodowy Instytut Dziedzictwa (stan na 31.03.2026 r.).

Na terenie Gminy Kaczory znajdują się liczne miejsca upamiętniające lokalną historię, w tym m.in.: pomnik Polaków zamordowanych przez Niemców w 1939 roku, który znajduje się na Wzgórzach Morzewskich, obelisk w Jeziorkach upamiętniający kaprala Piotra Konieczkę – pierwszą ofiarę II wojny światowej w Wielkopolsce, a także tablica pamiątkowa w Żelgniewie ku czci bohaterskich obrońców ojczyzny.

W ostatnich latach Gmina Kaczory prowadziła liczne prace konserwatorskie na obiektach wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków. W 2023 roku zrealizowane zostały takie inwestycje jak:

- Prace konserwatorskie i malarskie w kościele parafialnym pw. Św. Małgorzaty Panny i Męczennicy i Matki Bożej Szkaplerznej w Śmiłowie,
- Prace konserwatorskie i restauratorskie elewacji i wieży kościoła pw. Św. Andrzeja Boboli w Kaczorach,
- Prace konserwatorskie i roboty budowlane w Kaplicy pw. Matki Boskiej Łaskawej przy kościele parafialnym pw. Matki Boskiej Anielskiej w Rzadkowie,
- Prace konserwatorskie Zespołu Szkoły w Morzewie - siedziba Warsztatu Terapii Zajęciowej,
- Remont muru przy kościele parafialnym pw. Przemienienia Pańskiego w Morzewie,
- Zabezpieczenie cmentarza parafialnego w Dziembowie.

Na wskazane powyżej działania Gmina Kaczory otrzymała dofinansowanie z programu Polski Ład, w ramach pierwszego i drugiego naboru dedykowanego zabytkom. Łączna wartość pozyskanych środków wyniosła ponad 1,2 mln zł.

Istotnym elementem kształtującym potencjał turystyczny jednostek samorządu terytorialnego są szlaki turystyczne. Łączą one funkcje rekreacyjne, edukacyjne i promocyjne, a jednocześnie wspierają lokalny rozwój społeczno-gospodarczy. Przez teren Gminy Kaczory przebiegają następujące szlaki:

- Niebieski szlak pieszy Piła – Żabostowo,
- Pieszy Szlak Nadnotecki im. inż. Jana Gorączko,
- Ścieżka rowerowa Kaczory – Krzewina – Dziembowo,
- Ścieżka rowerowa Kaczory – Równopole,
- Ścieżka rowerowa Morzewo – Kaczory,
- Ścieżka rowerowa Piła – Kaczory,
- Ścieżka rowerowa Śmiłowo – Kaczory,
- Trasa rowerowa Euroroute R1.

Przez teren Gminy Kaczory przebiega również jeden szlak konny.

Walory przyrodnicze Gminy Kaczory stanowią istotny potencjał w zakresie rozwoju jej funkcji turystyczno-rekreacyjnej oraz aktywnych form spędzania czasu wolnego. Znaczną część powierzchni Gminy stanowią lasy, pełniące ważną funkcję ekologiczną, krajobrazową i rekreacyjną. Są one atrakcyjnym miejscem dla mieszkańców i turystów, szczególnie w zakresie turystyki pieszej, rowerowej oraz innych form rekreacji na świeżym powietrzu. Na terenie Gminy znajdują się również jeziora położone w rejonie Kaczor i Śmiłowa, które wykorzystywane są przez mieszkańców przede wszystkim do celów rekreacyjnych. Ofertę turystyczno-rekreacyjną Gminy Kaczory uzupełniają liczne wydarzenia kulturalne i rozrywkowe (Rozdział 4.2. Kapitał społeczny – Kultura i sport).

CZĘŚĆ 2: SYTUACJA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA GMINY KACZORY

2.1. Walory przyrodnicze

Walory przyrodnicze wpływają w sposób znaczący na potencjał rozwojowy jednostki samorządu terytorialnego. Warunki atmosferyczne, ukształtowanie terenu, budowa geologiczna czy zbiorniki wodne stanowią czynniki mogące determinować atrakcyjność turystyczną, warunki do uprawy rolniczej czy eksploatację surowców mineralnych, a zatem definiować stan gospodarki lokalnej oraz wyznaczać kierunki jej rozwoju.

Ukształtowanie powierzchni i rzeźba terenu

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną Polski (Solon i inni) na podstawie pracy Kondrackiego, Gmina Kaczory położona jest w obrębie mezoregionów Pojezierze Krajeńskie i Dolina Gwdy należących do makroregionu Pojezierza Południowopomorskiego oraz mezoregionu Dolina Środkowej Noteci należącego do makroregionu Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka. Makroregiony te wchodzi w skład podprovincji Pojezierza Południowobałtyckiego.

Obszar Gminy Kaczory charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem wysokościowym, jak i morfologicznym. Jest to charakterystyczna cecha krajobrazu młodogłacialnego, ukształtowanego przez działalność lądolodu oraz wód roztopowych. Różnica pomiędzy najwyższym i najniższym położonym punktem w Gminie wynosi blisko 130 m. Najwyższym punktem jest Góra Rzadkowska, położona na wschód od wsi Rzadkowo, osiągająca wysokość 186,4 m n.p.m. Jest ona wierzchołkiem moreny czołowej fazy krajeńskiej. Z kolei najniższe tereny znajdują się w Dolinie Noteci, w południowo-zachodniej części badanej jednostki, na wysokości 47,9 m n.p.m. Pod względem ukształtowania powierzchni Gminę Kaczory można podzielić na dwie zasadnicze części. Pierwszą stanowią tereny położone na północ od Pradoliny Noteci, obejmujące wysoczyznę o wysokościach przeważnie od 80 do 100 m n.p.m. Jest to obszar bardziej urozmaicony, z ciągami wzgórz i pagórków morenowych, równinami morenowymi oraz równinami sandrowymi. Drugą część tworzy południowy fragment Gminy, związany z Pradolina Noteci, mający charakter rozległego, stosunkowo płaskiego obniżenia o rzędnych około 50 m n.p.m.

Północna i środkowa część Gminy posiada wyraźnie polodowcowy charakter. Występują tu formy powstałe w wyniku postępu, cofania się i ponownego nasuwania lądolodu. Szczególnie widoczny jest ciąg czołomorenowych wzgórz i pagórków w rejonie Rzadkowa, Morze i Kaczor. Oprócz Góry Rzadkowskiej wyróżniają się tu m.in. Góra Brzozowa o wysokości 132,7 m n.p.m., Góra Czubatka o wysokości 141,1 m n.p.m. oraz Góra Garncarska o wysokości 116,7 m n.p.m. Południowa część Gminy Kaczory związana jest z Pradolina Noteci, która zaczęła kształtować się po wycofaniu lądolodu na linię stadiu pomorskiego. Pradolina odbywał się odpływ wód w kierunku zachodnim. Współcześnie jest to obszar płaskiego dna dolinowego, obejmujący terasę zalewową oraz fragmenty wyżej położonych teras rzecznych. Rzędne terenu wynoszą tu

od około 53 m n.p.m. przy zboczu doliny do około 48 m n.p.m. w rejonie koryta Noteci. Występują również fragmenty terasy dolnej, położonej na wysokości 55-60 m n.p.m., oraz terasy środkowej, sięgającej 60-70 m n.p.m. Ponadto, na południowy zachód od Dziembówka znajduje się fragment wyższej terasy dolinnej rzeki Gwdy, położonej na wysokości około 60 m n.p.m. (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kaczory, s. 30-31).

Budowa geologiczna

Budowa geologiczna Gminy Kaczory jest wynikiem długotrwałych procesów sedymentacyjnych, glacialnych i rzecznych, które kształtowały ten obszar w kolejnych epokach geologicznych. Gmina położona jest w obrębie jednostki geologiczno-strukturalnej określanej jako Wał Pomorsko-Kujawski. Podłoże tego obszaru budują przede wszystkim utwory jury, na których miejscami zalegają osady kredowe oraz trzeciorzędowe. Taka struktura geologiczna wskazuje, że współczesne warunki przyrodnicze Gminy Kaczory są efektem zarówno głębokiej budowy geologicznej, jak i młodszych procesów związanych przede wszystkim z działalnością lądolodu oraz wód roztopowych.

Utwory trzeciorzędowe występują na obszarze Gminy w postaci osadów oligocenu, miocenu i pliocenu. Charakterystyczną cechą profilu stratygraficznego jest luka obejmująca okres eocenu i paleocenu. Utwory oligoceńskie, obecne głównie na południowym skraju Gminy, reprezentowane są przez ility i mułki z łuszczykiem i glaukonitem, z wkładkami węgla brunatnego oraz przerostami piasków kwarcowo-łuszczykowych. Zostały one jednak w dużej mierze zdenudowane, czyli zniszczone i usunięte w wyniku długotrwałych procesów erozyjnych.

Znacznie większe znaczenie w budowie podczwartorzędowej mają utwory miocene, które występują niemal na całej powierzchni Gminy. Powstały one głównie w środowisku rzeczonym, w wyniku nanoszenia materiału osadowego przede wszystkim z kierunku południowego. Reprezentowane są przez drobnoziarniste piaski kwarcowe, ility oraz mułki z detrytusem roślinnym i przerostami węgla brunatnego. Lokalnie występują również utwory plioceńskie, przede wszystkim w rejonie na wschód od Śmitowa oraz na północny zachód od Dziembowa. Tworzą je głównie tłuste ility, mułki oraz pyły.

Najważniejszą rolę dla współczesnego krajobrazu i warunków przyrodniczych Gminy Kaczory odgrywają utwory czwartorzędowe, które tworzą ciągłą pokrywę osadów o bardzo zróżnicowanej miąższości. Czwartorzęd reprezentowany jest przez utwory plejstocenne i holocenne. Na wysoczyźnie plejstocen tworzą najczęściej dwa poziomy glin zwałowych zlodowacenia bałtyckiego, rozdzielone piaszczystymi osadami interstadialnymi pochodzenia fluwioglacjalnego. Lokalnie poniżej występują również gliny i osady piaszczyste związane ze zlodowaceniem środkowopolskim. Powierzchniową warstwę wysoczyzny morenowej budują głównie piaski gliniaste i gliny piaszczyste, natomiast spiętrzone moreny czołowe tworzą piaski, żwiry, głazy lodowcowe oraz w mniejszym stopniu gliny. Z kolei powierzchnie sandrowe, określane

jako Sandr Gwdy, zbudowane są przede wszystkim z piasków i żwirów wodnolodowcowych (Studium, s. 31-32).

Złoża kopalin

Na terenie Gminy Kaczory stwierdzono występowanie 3 złóż piasków i żwirów. Należy jednak zaznaczyć, że eksploatacja złóż zakończyła się w 2022 roku, a obecnie prowadzone są działania związane z ich rekultywacją.

Tab. 8. Złoża kopalin na terenie Gminy Kaczory

Nazwa	ID	Kopalina	Powierzchnia (m ²)
Krzewina	3649	Piaski i żwiry – złoża skreślone z bilansu zasobów	9 400
Zelgniewo - dz. nr 20/15	10362	Piaski i żwiry – złoża eksploatowane okresowo	19 700
Dziembowo	11088	Piaski i żwiry – eksploatacja złoża zaniechana	9 300

Źródło: System Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski MIDAS, Państwowy Instytut Geologiczny (dostęp: 09.07.2026 r.).

Wody powierzchniowe i podziemne

Gmina Kaczory położona jest na obszarze dorzecza Odry. Jej główną oś hydrograficzną stanowi rzeka Noteć, która przepływa wzdłuż jej południowej granicy. Rzeka ta stanowi istotny zasób przyrodniczo-krajobrazowy Gminy, a także wpływa na jej warunki wodne. Z wysoczyzny do doliny Noteci spływa niewiele statych cieków. Wskazać można tu przede wszystkim cieki w rejonie Krzewiny oraz na wschód od Prawomyśla, należące do zlewni własnej Noteci. Dział wodny IV rzędu przebiega po powierzchni wysoczyzny, w odległości od około 2 km do około 4 km od dna pradoliny. Oznacza to, że południowa część Gminy Kaczory pozostaje bezpośrednio związana z systemem hydrologicznym Noteci, podczas gdy pozostałe fragmenty obszaru charakteryzują się bardziej złożonym układem odpływu. Pradolina Noteci ma charakter obszaru zatorfionego i podmokłego. Wynika to przede wszystkim z niewielkiej różnicy poziomu pomiędzy wodami rzeki a dnem pradoliny, co sprzyjało utrzymywaniu się wysokiego poziomu uwilgotnienia gruntów. Historyczne bagna nadnoteckie zostały w znacznym stopniu przekształcone przez rozbudowany system rowów melioracyjnych. Sieć ta ma skomplikowany przebieg względem Noteci, ponieważ rowy prowadzone są równolegle, prostopadle i skośnie do rzeki. Ze względu na niewielkie spadki wody w rowach, warunki odpływu są tu ograniczone, co ma istotne znaczenie dla gospodarowania wodami, utrzymania urządzeń melioracyjnych oraz ochrony terenów użytkowanych rolniczo. W dnie pradoliny występują również zbiorniki potorfowe, z których największe położone są w okolicach Dziembówka.

Brak obwałowań Noteci powoduje, że znaczna część pradoliny może być zalewana podczas wysokich stanów wody. Jest to ważne uwarunkowanie dla planowania przestrzennego, lokalizacji zabudowy, prowadzenia działalności rolniczej oraz działań związanych z adaptacją do zmian klimatu. Cieki wodne na obszarze Gminy Kaczory posiadają typowy dla tej części kraju śnieżno-deszczowy system zasilania. Najwyższe stany wód przypadają zwykle na okres od stycznia do kwietnia, natomiast najniższe na miesiące od czerwca do października. Jednocześnie obszar Gminy znajduje się w strefie

stosunkowo niewielkiego zróżnicowania stanów wód w skali kraju. Wynika to z wysokiej zdolności retencyjnej terenów, zwłaszcza powierzchni sandrowych i obszarów leśnych, które spowalniają odpływ i sprzyjają infiltracji wód opadowych.

W strukturze wód powierzchniowych szczególne znaczenie mają jeziora, które stanowią blisko 70% ogólnej powierzchni wód w Gminie Kaczory. Są to przede wszystkim zbiorniki polodowcowe, rynnowe i wytopiskowe o powierzchni kilku hektarów. Największym jeziorem jest Jezioro Wapieńskie o powierzchni 128,05 ha, przy czym w granicach Gminy Kaczory znajduje się jego południowo-zachodnia część. Szczególnym walorem hydrologicznym i przyrodniczym Gminy jest Jezioro Kopcze. Jest to bezodpływowy zbiornik wcięty na około 30-40 m w powierzchnię wysoczyzny, charakteryzujący się bardzo dużymi sezonowymi wahaniami poziomu wód, dochodzącymi do 3,3 m. Jest to zjawisko wyjątkowe w skali kraju i niespotykane na innych polskich jeziorach objętych obserwacjami. Zbiornik ten stanowi więc istotny element dziedzictwa przyrodniczego Gminy Kaczory oraz ważny punkt odniesienia dla działań z zakresu ochrony zasobów wodnych (Studium, s. 39-40).

Podstawowymi jednostkami umożliwiającymi gospodarowanie wodami powierzchniowymi są jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Na terenie Gminy Kaczory znajdują się następujące JCWP:

- LW10662 – Wapieńskie,
- RW600009188549 – Białośliwka,
- RW6000111886899 - Głomia od Doptýwu z jez. Zaleskiego do ujścia,
- RW6000111886990 - Radacznicza (Kanał Okaliniec),
- RW6000111886999 – Gwda od Piławy do ujścia,
- RW60001618859 – Noteć od Doptýwu spod Sipior do Gwdy.

Gmina Kaczory położona jest na obszarze charakteryzującym się stosunkowo znacznymi zasobami wód podziemnych. Ich obecność wynika zarówno z budowy geologicznej terenu, jak i położenia Gminy w zasięgu kilku istotnych struktur hydrogeologicznych, zaliczanych do Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Zasoby te mają znaczenie strategiczne, ponieważ stanowią ważne źródło zaopatrzenia w wodę oraz wymagają odpowiedzialnej ochrony przed zanieczyszczeniem i nadmierną eksploatacją.

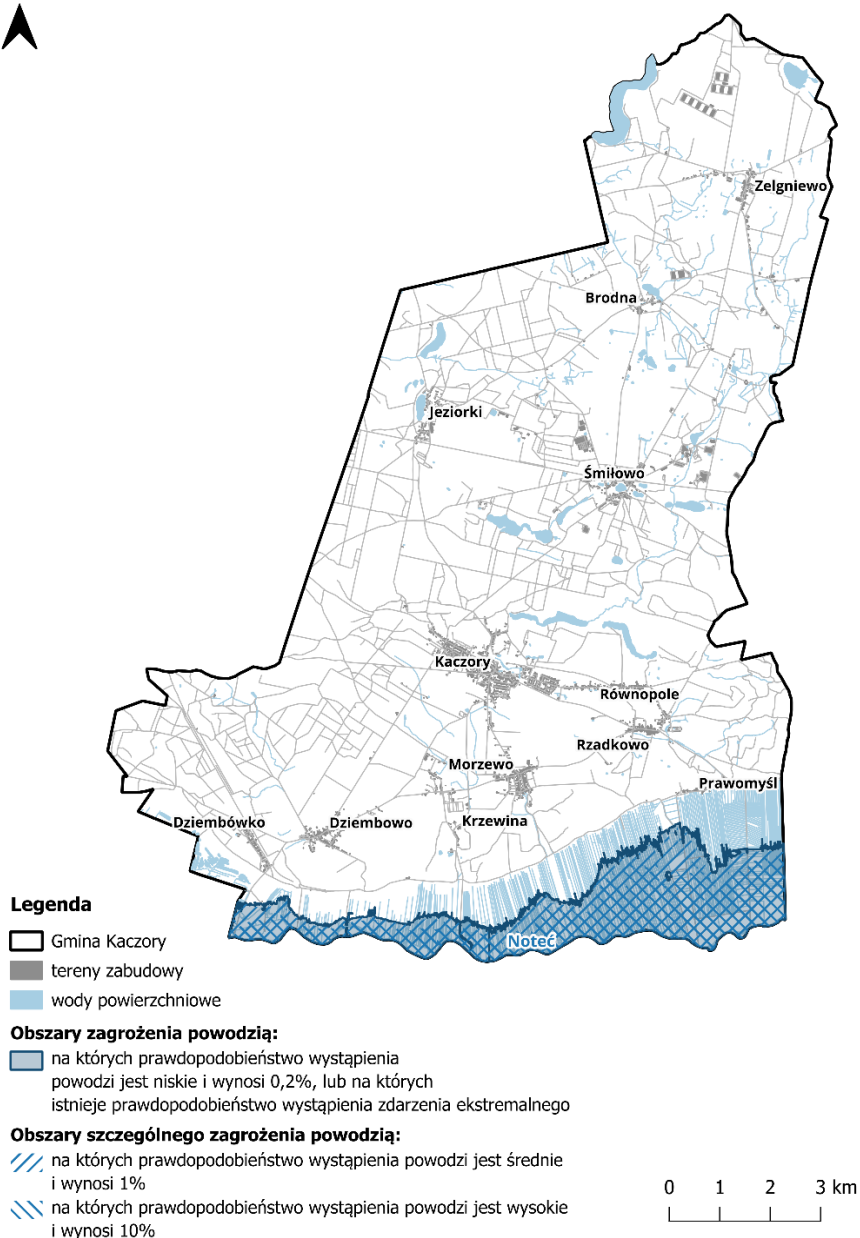
Północno-zachodnia część Gminy znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 127. Jest to zbiornik związany z utworami trzeciorzędowymi. Jego szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 186 tys. m³ na dobę, a średnia głębokość ujęć kształtuje się na poziomie około 100 m p.p.t. Oznacza to, że wody tego zbiornika zalegają relatywnie głęboko, co może sprzyjać ich naturalnej ochronie, choć nie wyklucza potrzeby prowadzenia racjonalnej gospodarki wodnej. W zachodniej części Gminy, w utworach czwartorzędowych, położony jest fragment Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 125. Ma on charakter zbiornika morenowego, a jego szacunkowe zasoby wynoszą 169 tys. m³ na dobę. Średnia głębokość ujęć w obrębie tego zbiornika wynosi około 65 m. Występujące tu struktury hydrogeologiczne charakteryzują się

złożonym systemem zasilania i drenażu wód podziemnych. Istotną rolę pełnią tzw. okna hydrogeologiczne typu erozyjnego, które umożliwiają kontakt hydrauliczny pomiędzy różnymi strukturami wodonośnymi. Południowa część Gminy Kaczory, obejmująca dolinę Noteci, znajduje się natomiast w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 138. Jest to zbiornik pradolinny, związany z utworami czwartorzędowymi. Wyróżnia się on dużymi zasobami, szacowanymi na około 400 tys. m³ na dobę oraz stosunkowo płytkim zaleganiem wód, ponieważ średnia głębokość ujęć wynosi około 30 m. Z jednej strony zwiększa to dostępność zasobów wodnych, z drugiej jednak może oznaczać większą podatność na oddziaływania z powierzchni terenu, zwłaszcza na obszarach rolniczych, podmokłych i przekształconych melioracyjnie (Studium, s. 40).

Gmina Kaczory położona jest również w obrębie dwóch jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) o numerach: 25 (GW600025) oraz 35 (GW600035). JCWPd obejmują te wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

Gmina Kaczory (na podstawie map zagrożenia powodziowego udostępnionych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie) znajduje się:

- a) częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- b) częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. b) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- c) częściowo na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%,
- d) częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. c) Prawa wodnego, tj. obszarze między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału,
- e) częściowo na obszarze narażonym na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

Ryc. 8. Sieć hydrologiczna i obszary zagrożenia powodzią na terenie Gminy Kaczory

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ISOK.

Przeciwdziałanie skutkom suszy, zgodnie z art. 183 oraz 185 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, prowadzi się zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy, który uwzględnia podział kraju na obszary dorzeczy. Plan przeciwdziałania skutkom suszy zawiera analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji, jak również katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy. Według analizy przeprowadzonej na potrzeby Planu przeciwdziałania skutkom suszy Gmina Kaczory położona jest:

- w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym suszą atmosferyczną,

- częściowo na terenie słabo, silnie i ekstremalnie zagrożonym suszą rolniczą,
- w całości na terenie umiarkowanie zagrożonym suszą hydrologiczną,
- w całości na terenie słabo zagrożonym suszą hydrogeologiczną.

W łącznym zestawieniu Gmina Kaczory klasyfikowana jest jako obszar częściowo słabo, umiarkowanie i silnie zagrożony suszą.

Warunki klimatyczne

Zgodnie z podziałem Polski na dzielnice rolniczo-klimatyczne R. Gumińskiego (1948), Gmina Kaczory położona jest w obrębie VI dzielnicy nadnoteckiej (bydgoskiej). Klimat tej dzielnicy ma charakter przejściowy, pomiędzy chłodną i dość wilgotną dzielnicą pomorską, a cieplejszą i suchą dzielnicą środkową. Średnia roczna temperatura powietrza w Gminie Kaczory wynosi ok. 8,8°C, przy czym średnia temperatura powietrza w lipcu kształtuje się na poziomie 19,0°C, a w lutym wynosi ona 0,2°C. Na badanym obszarze średnia roczna suma opadów atmosferycznych wynosi 550 mm przy 165-170 dniach z opadem w ciągu roku. Z kolei okres wegetacyjny w Gminie Kaczory wynosi ok. 210 dni (Studium, s. 40).

Ze względu na rzeźbę terenu na terenie Gminy Kaczory można wyróżnić rejony znacznie różniące się warunkami klimatu lokalnego. Są to:

- Rejon Doliny Noteci i niższych partii doliny Gwdy – jest on najchłodniejszy ze względu na płytkie zaleganie wody gruntowej i obniżanie się temperatury przez silniejsze parowanie oraz częstą stagnację chłodniejszego powietrza w okresach inwersji termicznej. Częstym zjawiskiem są tutaj mgły i zamglenia;
- Rejon krawędzi pradoliny – ze względu na południową ekspozycję zboczy jest to teren najcieplejszy. Gorsze warunki klimatyczne występują w głębokich jarach;
- Rejon wysoczyzny morenowej oraz równin sandrowych – charakteryzuje się on dość jednorodnymi warunkami klimatu lokalnego. Pewne zróżnicowanie występuje w rynnach jeziornych, gdzie występuje większa wilgotność powietrza i zróżnicowanie termiczne, szczególnie między dnem obniżenia i zboczami o różnych ekspozycjach (Studium, s. 41).

Jakość powietrza

Jakość powietrza ma kluczowe znaczenie dla zdrowia ludzi, ekosystemów oraz ogólnego stanu środowiska. W wyniku działalności człowieka do atmosfery trafiają różnorodne zanieczyszczenia, które negatywnie wpływają na jakość powietrza. W związku z tym monitorowanie jakości powietrza oraz podejmowanie działań na rzecz jego ochrony jest istotnym elementem polityki ekologicznej na poziomie lokalnym, krajowym i globalnym.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi badania jakości powietrza dla terenu całej Polski. Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu publikuje raporty dotyczące rocznej oraz pięcioletniej oceny jakości powietrza na terenie województwa wielkopolskiego. W ramach przeprowadzonego badania region podzielony został na 3 strefy w oparciu o następujące kryteria:

- aglomeracje o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys.,
- miasta o liczbie mieszkańców powyżej lub zbliżonej do 100 tys.,
- pozostały obszar województwa niewchodzący w skład wyżej wspomnianych aglomeracji i miast.

Tym samym badanie na terenie województwa wielkopolskiego przeprowadza się z podziałem na strefy:

- aglomeracji poznańskiej,
- miasta Kalisza,
- strefy wielkopolskiej.

Gmina Kaczory przynależy do strefy wielkopolskiej. Jak wskazują dane przedstawione w poniższej tabeli, w latach 2020-2024 corocznie odnotowywano przekroczenia dopuszczalnego zanieczyszczenia powietrza substancjami szkodliwymi dla zdrowia człowieka. W tym okresie miejsce miało przekroczenie dopuszczalnego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. Ponadto, w latach 2020-2021 odnotowano przekroczenie dopuszczalnego zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM2,5, a w 2021 roku stwierdzono również przekroczenie dopuszczalnego zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM10.

Tab. 9. Klasyfikacja strefy wielkopolskiej pod względem zanieczyszczenia substancjami szkodliwymi dla zdrowia człowieka w latach 2020-2024

Zanieczyszczenia	Klasa strefy*				
	2020	2021	2022	2023	2024
Dwutlenek siarki SO ₂	A	A	A	A	A
Dwutlenek azotu NO ₂	A	A	A	A	A
Tlenek węgla CO	A	A	A	A	A
Benzen C ₆ H ₆	A	A	A	A	A
Ozon O ₃	A	A	A	A	A
Pył PM10	A	C	A	A	A
Pył PM2,5	C1	C1	A1	A1	A1
Benzo(a)piren	C	C	C	C	C

* A/A1 – nieprzekraczający poziomu dopuszczalnego, C/C1 – powyżej poziomu docelowego, D2 – powyżej poziomu celu długoterminowego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie wielkopolskim za lata 2020-2024.

Ze względu na kryteria ochrony roślin, strefę wielkopolską zaliczono do klasy A, z powodu braku przekroczeń wartości dopuszczalnych dla tlenków azotu, dwutlenku siarki i ozonu.

Tab. 10. Klasyfikacja strefy wielkopolskiej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin w latach 2020-2024

Zanieczyszczenia	Klasa strefy				
	2020	2021	2022	2023	2024
Dwutlenek siarki SO ₂	A	A	A	A	A

Tlenek azotu NO _x	A	A	A	A	A
Ozon O ₃	A	A	A	A	A

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie wielkopolskim za lata 2020-2024.

Ochrona przyrody

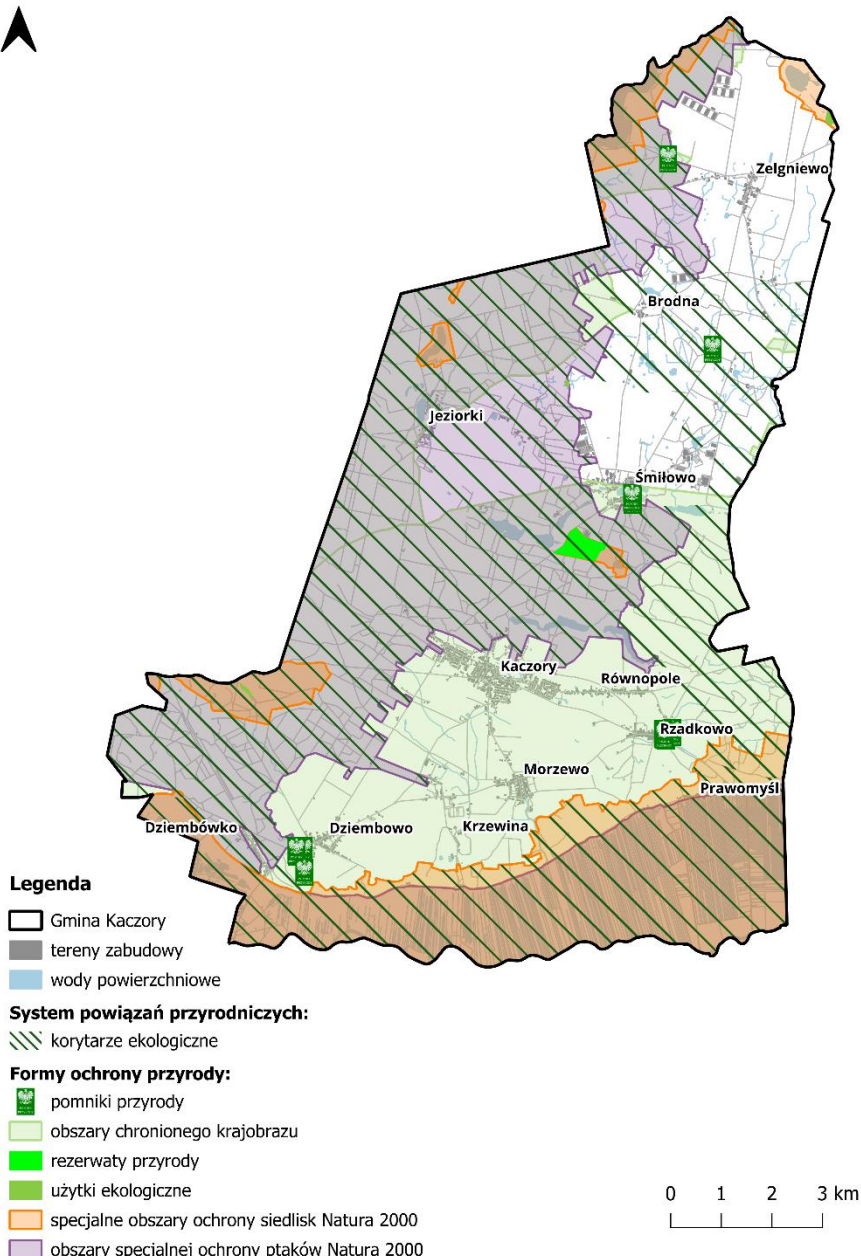
Ochrona przyrody na terenie Gminy Kaczory realizowana jest na podstawie zapisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Zgodnie z przytoczoną ustawą za ochronę przyrody uznaje się zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, co odbywa się w oparciu o formy ochrony przyrody.

Na terenie Gminy Kaczory występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar chronionego krajobrazu Pojezierze Wąteckie i Dolina Gwdy,
- Obszar chronionego krajobrazu Dolina Noteci,
- Rezerwat przyrody Torfowisko Kaczory,
- 4 obszary Natura 2000, w tym:
 - Dolina Noteci,
 - Ostoja Pilska,
 - Puszcza nad Gwdą,
 - Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego,
- 6 użytków ekologicznych,
- 7 pomników przyrody.

Przez teren Gminy Kaczory przebiegają również dwa korytarze ekologiczne: korytarz ekologiczny Lasy Krajeńskie (GKPn-24C) oraz korytarz ekologiczny Dolina Noteci (GKPnC-17).

Na poniższej rycinie przedstawiono zasięg przestrzenny występujących na obszarze Gminy Kaczory form ochrony przyrody wraz z przebiegiem korytarzy ekologicznych.

Ryc. 9. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Kaczory wraz z przebiegiem korytarzy ekologicznych
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody.

Obszar chronionego krajobrazu Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy obejmuje tereny o szczególnych walorach krajobrazowych, na które składają się takie elementy jak: urozmaicona rzeźba terenu, liczne kompleksy leśne, doliny rzeczne, moreny czołowe oraz jeziora rynnowe. Obszar ten pełni ważną funkcję przyrodniczą i krajobrazową, a jednocześnie wzmacnia potencjał rekreacyjny Gminy Kaczory. W granicach obszaru znajdują się m.in. siedliska istotne dla ptaków, ssaków oraz fauny wodno-błotnej, w tym bobra, żurawi, gęsi i kaczek.

Obszar chronionego krajobrazu Dolina Noteci obejmuje tereny dolinne o wyróżniającym się krajobrazie i zróżnicowanych ekosystemach. Jego znaczenie wynika przede wszystkim z funkcji korytarza ekologicznego, który umożliwia migrację

gatunków oraz zachowanie powiązań przyrodniczych w skali regionalnej. Obszar ten jest również ważny dla turystyki i wypoczynku, szczególnie w kontekście otwartych krajobrazów dolinnych, łąk, terenów podmokłych i systemu hydrologicznego Noteci.

Rezerwat przyrody Torfowisko Kaczory utworzony został w 1994 roku i położony jest na terenie Leśnictwa Radacznica. Jego powierzchnia wynosi 32,77 ha, a cały obszar objęty jest czynną ochroną. Celem ochrony jest utrzymanie procesów ekologicznych zapewniających zachowanie równowagi ekosystemów torfowisk przejściowych oraz odtworzenie różnorodności biologicznej właściwej ekosystemom leśnym. Rezerwat ma szczególne znaczenie dla ochrony siedlisk torfowiskowych, które są wrażliwe na zmiany stosunków wodnych i presję antropogeniczną.

Obszar Natura 2000 Dolina Noteci (PLH300004) obejmuje fragment doliny Noteci między Wieleniem a Bydgoszczą, w tym tereny położone w Gminie Kaczory. Obszar chroni mozaikę siedlisk związanych z doliną rzeczna, w tym torfowiska niskie, łąki zalewowe, trzcinowiska, zakrzewienia, zadrzewienia, starorzecza, doły potorfowe oraz fragmenty łągów. Występują tu także siedliska i gatunki wymienione w załącznikach dyrektywy siedliskowej, m.in. bóbr, wydra, kumak nizinny, wybrane gatunki ryb oraz starodub łąkowy.

Obszar Natura 2000 Ostoja Pilska (PLH300045) został wyznaczony w celu ochrony cennych siedlisk przyrodniczych północnej Wielkopolski, położonych w sąsiedztwie Pity. Ostoja składa się z szeregu powiązanych funkcjonalnie enklaw, w których dominują ekosystemy leśne, w tym przede wszystkim grądy, a także fragmenty kwaśnych dąbrów, buczyn, łągów i olsów. Występują tu również siedliska wilgotne, wodne i torfowiskowe, w tym eutroficzne zbiorniki wodne oraz zarastające zbiorniki astatyczne. Obszar ma istotne znaczenie dla zachowania różnorodności siedlisk leśnych i mokradłowych.

Obszar Natura 2000 Puszcza nad Gwdą (PLB300012) obejmuje rozległy kompleks leśny, w którym przeważają bory sosnowe, natomiast w dolinach i na zboczach występują lasy liściaste i mieszane. Obszar charakteryzuje się silnie urozmaiconą rzeźbą postglacjalną, obecnością jezior, torfowisk, terenów podmokłych oraz łąk kośnych. Ostoja ma szczególne znaczenie dla ptaków, ponieważ występuje tu wiele gatunków wymienionych w załączniku I dyrektywy ptasiej.

Obszar Natura 2000 Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego (PLB300001) obejmuje pradolinę rzeczna o zmiennej szerokości, związaną z doliną Noteci oraz Kanałem Bydgoskim. W krajobrazie obszaru dominują tereny łąkowe, podmokłe, zmeliorowane fragmenty pradoliny oraz kompleksy stawów rybnych. Obszar ma wysokie znaczenie ornitologiczne, ponieważ występuje tu co najmniej 18 gatunków ptaków z załącznika I dyrektywy ptasiej, a także gatunki ujęte w Polskiej Czerwonej Księdze. Szczególnie ważne są siedliska ptaków wodno-błotnych i łąkowych, w tym podróżniczka, bielika, kani czarnej, kani rudej, błotniaka stawowego oraz ptaków migrujących.

Występowanie tak licznych i zróżnicowanych form ochrony przyrody wskazuje, że Gmina Kaczory posiada istotne znaczenie w systemie przyrodniczym północnej

Wielkopolski. Szczególnie ważne są powiązania pomiędzy doliną Noteci, kompleksami leśnymi, jeziorami, torfowiskami i terenami podmokłymi. Uwarunkowania te powinny być uwzględniane w planowaniu przestrzennym, rozwoju infrastruktury, gospodarce wodnej oraz działaniach związanych z turystyką i rekreacją.

Flora i fauna

Na terenie Gminy Kaczory lokalna flora i fauna są silnie związane ze zróżnicowaną strukturą przestrzenną badanej jednostki, w której występują rozległe kompleksy leśne, tereny rolnicze, łąki, jeziora, zbiorniki potorfowe, rowy melioracyjne oraz fragment doliny Noteci. Tak ukształtowany układ siedlisk tworzy korzystne warunki dla występowania wielu gatunków roślin i zwierząt związanych zarówno ze środowiskiem leśnym, jak i wodno-błotnym oraz krajobrazem rolniczym.

Najważniejszym elementem szaty roślinnej Gminy Kaczory są lasy, których powierzchnia wynosi 6 660,43 ha, co odpowiada lesistości na poziomie 45,56%. Jest to wartość znacząco wyższa od średniej dla województwa wielkopolskiego i powiatu pilskiego. W strukturze gatunkowej lasów zdecydowanie dominuje sosna, zajmująca ok. 85,1% powierzchni leśnej. Ważny udział mają również dąb, brzoza i olcha, natomiast w mniejszym zakresie występują tu m.in. buk, świerk, jodła, grab, osika i topola. Taki skład gatunkowy wskazuje na przewagę siedlisk borowych i borowo-mieszanych, związanych głównie z piaszczystymi utworami sandrowymi, przy jednoczesnym występowaniu bardziej wilgotnych fragmentów z udziałem olszy i roślinności przywodnej. Uzupełnieniem roślinności leśnej są zbiorowiska łąkowe, szuwarowe i wodno-błotne, rozwijające się przede wszystkim w dolinie Noteci, przy jeziorach oraz w zagłębieniach bezodpływowych. W południowej części Gminy istotną rolę odgrywają tereny podmokłe i zatorfione, przekształcone częściowo przez system rowów melioracyjnych. W otoczeniu jezior i zbiorników potorfowych występuje roślinność przybrzeżna, w tym zbiorowiska trzcinowe, turzycowe i roślinność związana z płytkimi wodami oraz okresowo uwilgotnionymi obniżeniami terenu. Obszary te pełnią ważną funkcję retencyjną, krajobrazową i siedliskową, a jednocześnie są wrażliwe na przesuszenie, eutrofizację i zarastanie zbiorników wodnych.

Fauna w Gminie Kaczory ma charakter typowy dla mozaiki krajobrazu leśno-rolniczego i wodno-błotnego północnej Wielkopolski. Rozległe lasy sprzyjają występowaniu zwierząt związanych z drzewostanami sosnowymi i mieszanymi, w tym ssaków leśnych, ptaków dziuplastych, ptaków drapieżnych i sów. Z kolei dolina Noteci, jeziora oraz strefy przybrzeżne stanowią ważne siedliska dla ptaków wodnych i błotnych, płazów, ryb oraz ssaków wodnych, w tym bobrów. Na wskazanym obszarze występują liczne gatunki ptaków związanych ze środowiskiem leśnym i wodnym, m.in. puszczyk, włochatka, uszatka, sóweczka, krzyżówka, gągoła, czapla siwa oraz bocian czarny.

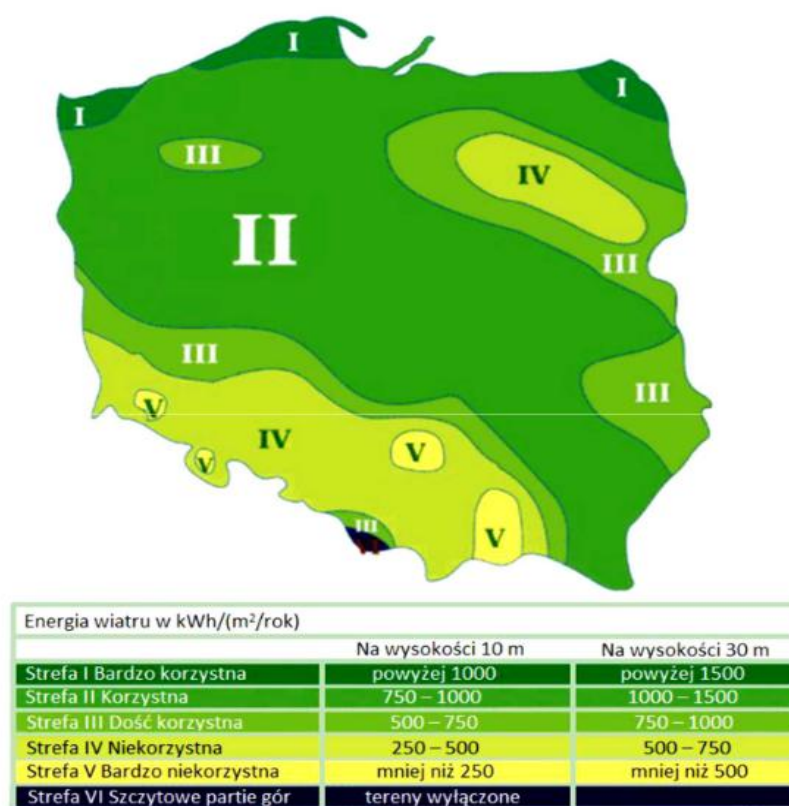
2.2. Zmiany klimatu i odnawialne źródła energii

Idea prowadzenia rozwoju w sposób zrównoważony oraz ekologicznej transformacji energetycznej stała się istotnym elementem debaty publicznej. Coraz większy nacisk jest zatem kładziony na sposób oraz termin, w jakim gospodarka osiągnąć ma

neutralność klimatyczną. Prowadzi to do wzrostu znaczenia odnawialnych źródeł energii (OZE), będących technologiami umożliwiającymi generowanie prądu elektrycznego bez trwałego zużywania zasobów oraz emitowania zanieczyszczeń do atmosfery. W związku z uwarunkowaniami geograficznymi Polski, najszybciej rozwijającymi się technologiami OZE są instalacje wykorzystujące energię wiatrową, słoneczną oraz geotermalną.

Energia wiatrowa

Energia wiatrowa jest zasobem w pełni odnawialnym, niewyczerpalnym. Ocenia się, że pod względem występowania odpowiedniej siły wiatru na 2/3 terytorium Polski występują korzystne warunki do rozwoju energetyki wiatrowej. Produkcja energii z wiatru jest opłacalna przy jego średniej rocznej prędkości na wysokości 30 m nad ziemią minimum 4 m/s.

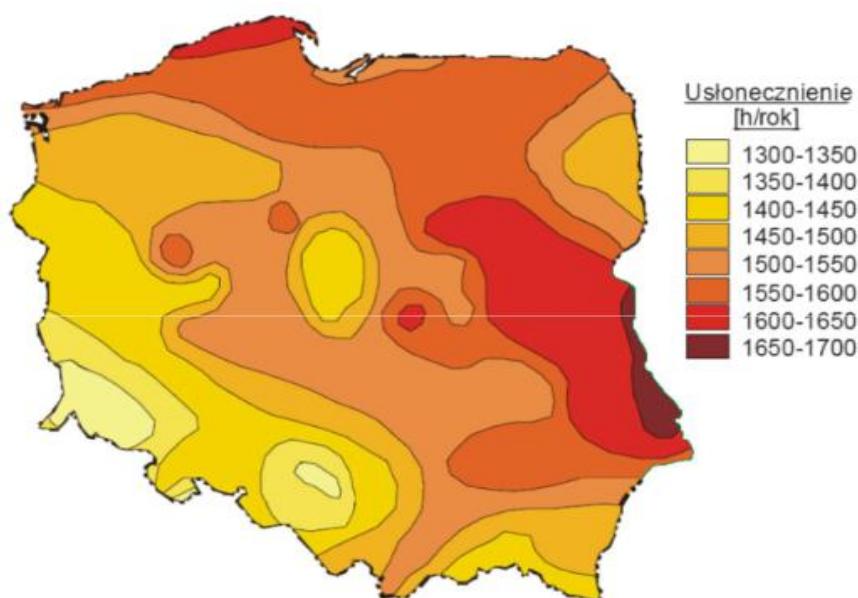
Ryc. 10. Energia wiatru w Polsce w kWh/(m²/rok) na wysokości 10 i 30 metrów

Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007, na podstawie danych prof. Haliny Lorenc, IMiGW.

Powyższa rycina prezentuje potencjał energii wiatrowej w Polsce na wysokości 10 i 30 metrów w podziale na 6 stref. Gmina Kaczory zlokalizowana jest na obszarze strefy II, która charakteryzuje się korzystnymi warunkami wietrznymi – potencjał energetyczny wskazanego obszaru mieści się w zakresie 750-1000 kWh (m²/rok) na wysokości 10 metrów oraz 1000-1500 kWh (m²/rok) na wysokości 30 metrów. Oznacza to, że Gmina Kaczory charakteryzuje się korzystnymi warunkami do lokalizowania na jej terenie elektrowni wiatrowych.

Energia słoneczna

Poniższa rycina przedstawia średnie roczne sumy nasłonecznienia w Polsce, które odzwierciedlają potencjał do rozwoju energetyki słonecznej w poszczególnych regionach kraju. Gmina Kaczory położona jest w północno-zachodniej części Polski, dla której średnie sumy uśłonecznienia w ciągu roku wahają się w przedziale 1450-1500 h/rok. Oznacza to, że Gmina Kaczory odznacza się dosyć korzystnymi warunkami do rozwoju instalacji fotowoltaicznych na jej terenie.

Ryc. 11. Średnie roczne sumy uśłonecznienia w Polsce

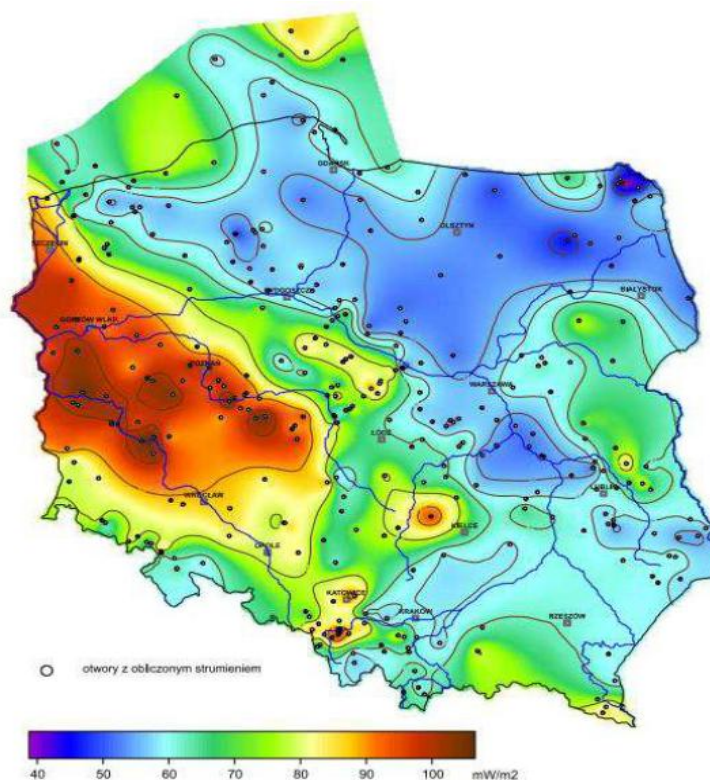
Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007, na podstawie danych prof. Haliny Lorenc, IMiGW.

Energia geotermalna

Energię geotermalną rozumieć należy jako energię cieplną wnętrza Ziemi. Energię tę dzieli się w zależności od głębokości, z której jest eksploatowana na dwa typy:

- geotermię płytką (energia pobierana jest z głębokości do 100 m za pomocą pomp ciepła),
- geotermię głęboką (energia pobierana jest z wnętrza Ziemi, na głębokości kilku kilometrów).

Mapa warunków geotermalnych w Polsce wskazuje, że Gmina Kaczory położona jest na obszarze, który charakteryzuje się niskim potencjałem do budowy instalacji geotermalnych.

Ryc. 12. Mapa rozkładu gęstości ziemskiego strumienia ciepłego na obszarze Polski

Źródło: <https://www.mos.gov.pl/> (Szewczyk & Gientka, 2009).

Przeprowadzona analiza pozwala zakładać, że Gmina Kaczory odznacza się korzystnymi uwarunkowaniami do rozwoju OZE. Dotyczy to szczególnie siłowni wiatrowych oraz instalacji fotowoltaicznych. Jednocześnie należy zaznaczyć, że na terenie Gminy Kaczory obowiązuje Plan Ogólny, w ramach którego określano obszary przeznaczone do rozwoju odnawialnych źródeł energii, w tym instalacji fotowoltaicznych oraz biogazowni. Realizacja przedsięwzięć polegających na budowie elektrowni wiatrowych będzie wymagała wprowadzenia odpowiednich zmian w przedmiotowym akcie, z zachowaniem ustawowo określonej procedury planistycznej oraz zapewnieniem pełnego udziału lokalnej społeczności w tym procesie.

Na terenie Gminy Kaczory funkcjonują prywatne farmy fotowoltaiczne zlokalizowane na pograniczu Kaczor i Krzewiny oraz w miejscowości Brodna. W rejonie Kaczor znajdują się trzy farmy fotowoltaiczne, z których każda posiada moc 8 MW. Natomiast w Brodnej zlokalizowane są dwie farmy fotowoltaiczne o mocy kolejno 2,5 MW oraz 3 MW.

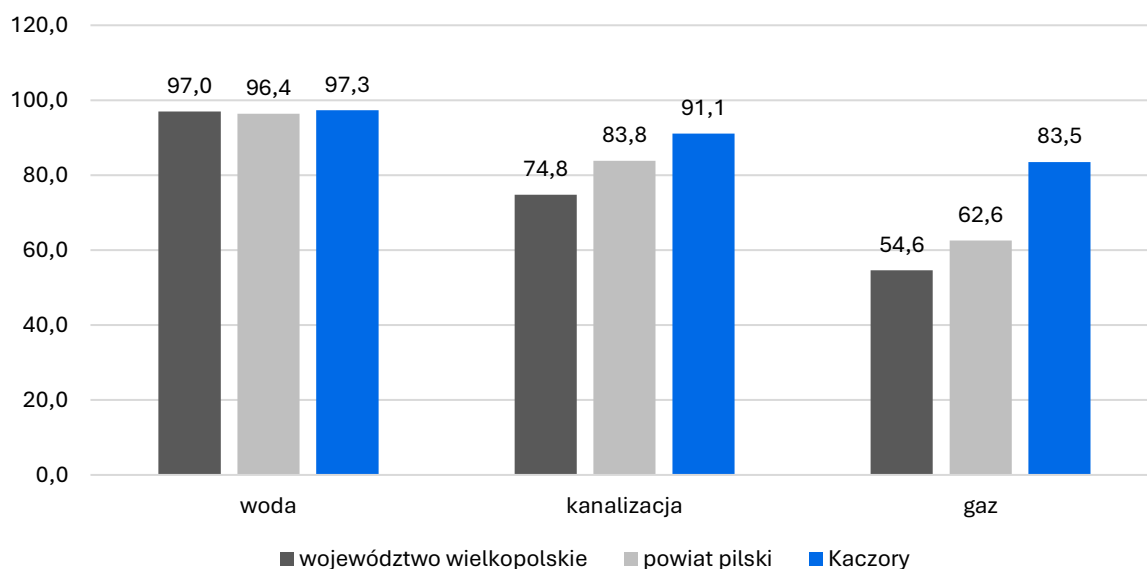
2.3. Infrastruktura techniczna i działalność w zakresie ochrony środowiska

Stan techniczny oraz poziom rozbudowania infrastruktury technicznej są czynnikami mogącymi w sposób znaczący oddziaływać na środowisko naturalne oraz komfort życia mieszkańców jednostki. Zły stan infrastruktury technicznej skutkować może przedostaniem się do środowiska zanieczyszczeń, a co za tym idzie doprowadzić do jego degradacji. Jej niska dostępność w połączeniu z niską świadomością ekologiczną motywować natomiast może część społeczności do utylizowania problematycznych

nieczystości ciekłych i stałych z pominięciem obowiązujących regulacji prawnych, w sposób prowadzący do degradacji środowiska.

Urządzenia sieciowe i energia ciepła

Dobrze rozwinięta infrastruktura sieciowa jest jednym z podstawowych czynników wpływających na atrakcyjność osiedleńczą, potencjał inwestycyjny danego terenu, a także na jakość środowiska przyrodniczego. Zgodnie z danymi GUS, w 2024 roku udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej w Gminie Kaczory kształtował się na poziomie 97,3%. Wynik ten nieznacznie przewyższał średnią dla gmin powiatu pilskiego oraz województwa wielkopolskiego. W tym samym roku udział mieszkańców posiadających przyłącze do sieci kanalizacyjnej na terenie badanej jednostki wyniósł 91,1% i pozostawał wyższy od wyników zebranych dla grupy porównawczej. Jest to sytuacja bardzo korzystna, ponieważ niski udział mieszkańców posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej może doprowadzić do pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego poprzez emisję zanieczyszczeń płynnych do wód gruntowych oraz gleb, co w rezultacie może doprowadzić do ich zakwaszenia i degradacji biosfery. W 2024 roku odsetek mieszkańców Gminy Kaczory korzystających z infrastruktury gazowej wyniósł 83,5%. Wysoki poziom dostępności do sieci gazowej stanowi istotny atut infrastrukturalny Gminy Kaczory i może sprzyjać ograniczaniu wykorzystania wysokoemisyjnych źródeł ciepła. Podsumowując, Gmina Kaczory charakteryzuje się bardzo dobrze rozwiniętą infrastrukturą sieciową, której dostępność pozytywnie wpływa na jakość życia jej mieszkańców oraz warunkuje wysoką atrakcyjność osiedleńczą tego terenu.

Ryc. 13. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Kaczory w 2024 roku na tle średniej dla gmin powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za dostarczanie wody na terenie Gminy Kaczory jest Zakład Usług Wodnych i Kanalizacyjnych w Kaczorach, który zlokalizowany jest przy ul. Pilskiej 1 w Kaczorach. Zakład obsługuje cały obszar badanej jednostki, a także

dostarcza wodę do miejscowości Miasteczko Huby na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie. Zauważalnym problemem w zakresie funkcjonowania sieci wodociągowej w Gminie jest przestarzała infrastruktura, a także występowanie rur azbestowo-cementowych. Część stacji uzdatniania wody również wymaga modernizacji. W najbliższych latach planowane są jednak działania ukierunkowane na poprawę stanu sieci wodociągowej w Gminie Kaczory poprzez jej kompleksową modernizację oraz rozbudowę, wymianę przestarzałej infrastruktury, a także modernizację istniejących i budowę nowych stacji uzdatniania wody.

Zakład Usług Wodnych i Kanalizacyjnych w Kaczorach jest również głównym podmiotem odpowiedzialnym za odprowadzanie ścieków na terenie Gminy Kaczory. Zebrane nieczystości odprowadzane są do 2 oczyszczalni ścieków – gminnej oczyszczalni ścieków w Kaczorach oraz do prywatnej oczyszczalni Farmutil HS S.A. w Śmitowie. Do oczyszczalni gminnej przyłączony jest obszar miasta Kaczory oraz miejscowości Byszewice, Dziembowo, Dziembówko, Morzewo, Krzewina, Równopole, Rzadkowo i Prawomyśl. Z kolei do oczyszczalni w Śmitowie trafiają ścieki zbierane z terenu miejscowości Brodna, Jezioraki, Śmitowo oraz Żelgniewo. Gminna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest przy ul. Chodziejskiej 14B w Kaczorach, a ścieki oczyszczane są w technologii mechaniczno-biologicznej. Maksymalna przepustowość oczyszczalni w Kaczorach wynosi 1 470 m³/d i pozostaje ona w pełni przepustowa przy obecnej liczbie mieszkańców. Prognozuje się, że wraz ze wzrostem liczby mieszkańców Gminy Kaczory, oczyszczalnia nie będzie wymagała rozbudowy. Na terenie badanej jednostki prowadzone jest wsparcie dla mieszkańców nieposiadających przyłącza do sieci kanalizacyjnej w postaci dotacji na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Ponadto, Gmina prowadzi regularne kontrole i inwentaryzacje zlokalizowanych na jej terenie zbiorników bezodpływowych (szamb) oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na terenie Gminy Kaczory wyznaczone zostały dwie aglomeracje wodno-ściekowe:

- Aglomeracja Kaczory o równoważnej liczbie mieszkańców 6 613 RLM, którą wyznaczono na mocy Uchwały Nr XVI/136/2020 Rady Gminy Kaczory z dnia 10 listopada 2020 r. Aglomeracja obejmuje miasto Kaczory oraz miejscowości Byszewice, Dziembowo, Dziembówko, Krzewina, Morzewo, Prawomyśl, Rzadkowo oraz Równopole.
- Aglomeracja Śmitowo o równoważnej liczbie mieszkańców 55 804 RLM, którą wyznaczono na mocy Uchwały Nr XVII/144/2020 Rady Gminy Kaczory z dnia 30 grudnia 2020 r. Aglomerację następnie zaktualizowano na mocy Uchwały Nr XXXVII/335/2023 Rady Miasta i Gminy Kaczory z dnia 28 czerwca 2023 r. Na terenie aglomeracji funkcjonuje przemysł spożywczy. Aglomeracja obejmuje miejscowości Brodna, Jezioraki, Śmitowo oraz Żelgniewo.

Obydwie aglomeracje ujęte zostały w ostatniej aktualizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK).

W poniższej tabeli przedstawiono strukturę indywidualnych źródeł ciepła na terenie Gminy Kaczory w 2025 roku. Wśród zidentyfikowanych źródeł największy odsetek

stanowił gaz ziemny (35,3% wszystkich źródeł ciepła), węgiel kamienny (27,2%) oraz biomasa, w tym drewno (26,2%). W tym samym roku odnotowano także stosunkowo wysoki udział energii elektrycznej jako nośnika energii cieplnej wśród wszystkich indywidualnych źródeł ciepła w Gminie Kaczory. Przedstawione dane wskazują, że badana jednostka zapewnia swoim mieszkańcom dobrą dostępność do sieci gazowej, co jest zjawiskiem pozytywnym. Należy jednak zaznaczyć, że ponad połowa wszystkich zidentyfikowanych źródeł ciepła wykorzystywała węgiel kamienny oraz biomasę, w tym drewno jako nośnik energii. Oznacza to, że w Gminie Kaczory może dochodzić do okresowych zanieczyszczeń powietrza na skutek emisji niskiej pochodzącej z gospodarstw domowych.

Tab. 11. Struktura indywidualnych źródeł ciepła na terenie Gminy Kaczory w 2025 roku

Nośnik energii	Liczba źródeł	Udział
gaz ziemny	1 404	35,3%
węgiel kamienny	1 083	27,2%
biomasa, w tym drewno	1 044	26,2%
energia elektryczna	356	8,9%
energia geotermalna (pompy ciepła)	61	1,5%
energia słoneczna (kolektory słoneczne)	28	0,7%
olej opałowy	3	0,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków.

Gospodarka odpadami

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór, wywóz i utylizację odpadów komunalnych z nieruchomości znajdujących się na terenie Gminy Kaczory jest Związek Międzygminny Piłski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi. Odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych prowadzony jest w oparciu o wyznaczony harmonogram, w podziale na 5 frakcji. Z kolei odbiór odpadów z nieruchomości niezamieszkałych realizowany jest na podstawie odrębnych umów.

Poniższa tabela przedstawia stan gospodarki odpadami w Gminie Kaczory w latach 2021-2025. W analizowanym okresie liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wzrosła z 6 322 osób w 2021 roku do 6 350 osób w 2025 roku. W poszczególnych latach liczba mieszkańców Gminy objętych systemem charakteryzowała się nieznacznymi zmianami względem roku poprzedniego, co może świadczyć o jego stabilności i zadowalającej efektywności odbioru odpadów. Na przestrzeni lat łączna ilość zebranych odpadów komunalnych na terenie badanej jednostki charakteryzowała się sukcesywnym wzrostem. W 2021 roku zebrano łącznie 2 661,63 Mg odpadów, a w 2025 roku – 2 885,52 Mg. Należy jednak zaznaczyć, że w tym samym czasie wzrósł udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów, co może świadczyć o zwiększającej się świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Kaczory. Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i recyklingu papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w 2021 roku wyniósł 39,14%. W kolejnym roku odnotowano spadek wartości tego wskaźnika, który kształtował się na poziomie

30,56%. W latach 2023-2024 odnotowano sukcesywny wzrost poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w Gminie Kaczory. W 2025 roku jego wartość jednak spadła i wyniosła 44,94%. W analizowanym okresie badana jednostka spełniła wymagany stan minimalny tego wskaźnika, z wyjątkiem 2025 roku. Oznacza to, że w najbliższych latach Gmina Kaczory powinna dążyć do poprawy i dodatkowego wzmocnienia systemu odbioru i recyklingu odpadów komunalnych, aby spełnić wymagane normy.

Tab. 12. Stan gospodarki odpadami w Gminie Kaczory w latach 2021-2025

		2021	2022	2023	2024	2025
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		6 322	6 392	6 373	6 356	6 350
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		2 661,63	2 681,38	2 774,66	2 845,20	2 885,52
	<i>zmieszane</i>	1 519,36	1 671,96	1 476,24	1 496,72	1 454,46
	<i>segregowane</i>	1 142,27	1 009,42	1 298,42	1 348,48	1 431,06
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		43%	38%	47%	47%	50%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		0,42	0,42	0,44	0,45	0,45
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (%)	Gmina	39,14	30,56	35,82	45,75	44,94
	wymagany	>20	>25	>35	>45	>55

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Kaczory.

Na terenie Gminy Kaczory zlokalizowany jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Kaczorach. Mieszkańcy mogą korzystać z Punktu w poniedziałki, środy i soboty w godzinach 9:00-17:00.

Pozostała działalność

Podstawowymi dokumentami w zakresie ochrony środowiska obowiązującymi na terenie Gminy Kaczory są:

- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Kaczory – aktualizacja do 2030 roku,
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Kaczory na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030,
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Miasta i Gminy Kaczory w 2026 roku,
- Program Usuwania Azbestu i Wyrobów zawierających Azbest dla Gminy Kaczory na lata 2016-2032.

Ochrona środowiska w Gminie Kaczory realizowana jest nie tylko poprzez duże inwestycje infrastrukturalne, ale także dzięki różnorodnym działaniom wspierającym zrównoważony rozwój i poprawę jakości życia mieszkańców. Corocznie Gmina uczestniczy w organizowanej przez Starostwo Powiatowe w Pile Olimpiadzie Ekologicznej Powiatu Pilskiego, w której biorą udział uczniowie szkół podstawowych.

Badana jednostka aktywnie promuje również różnorodne akcje proekologiczne na swojej stronie internetowej. Ponadto, w ostatnich latach zakupione zostały specjalne tablice informacyjne do segregacji odpadów komunalnych.

W latach 2021-2025 dla obszaru Gminy Kaczory wydano m.in. następujące decyzje o uwarunkowaniach środowiskowych:

- Budowa elektrowni fotowoltaicznej o mocy do 32 MW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na działkach o numerach ewidencyjnych 189/2, 277/2, 417/1, 464/3, 466/19, 338/2, 309, 312, 292, 310, 474/3 i 465/1 w obrębie Rządkowo.
- Budowa elektrowni fotowoltaicznej o mocy do 40 MW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na działkach o numerach ewidencyjnych: 504/3 w obrębie Dziembowo, 55 w obrębie Kaczory oraz 119/1, 152/1, 409, 122 i 128 w obrębie Krzewina.
- Budowa elektrowni fotowoltaicznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą, projekt Kaczory VII, Kaczory VIII i Kaczory IX - każda w rejonie granic obrębów Kaczory i Krzewina o mocy 9 MW każda.
- Budowa elektrowni słonecznej "Śmitowo" o mocy do 35 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą, na działkach ewidencyjnych o numerach 200/1, 201, 202, 203, 204, obręb Śmitowo.
- Budowa farmy fotowoltaicznej „Kaczory I” o mocy do 35 MW na terenie działek ewidencyjnych nr 434/1, 474/2, 474/3, 474/4, 565/1 i 565/2 w obrębie Dziembowo.
- Budowa farmy fotowoltaicznej „Kaczory II” o mocy do 25 MW na terenie działek nr 373, 374, 375/2, 376/1, 376/2, 378, 380, 381, 384, 386, 388, 389, 393, 394, 396, 400/5, 404/2 i 404/3 w obrębie Morzewo;
- Budowa instalacji do demontażu pojazdów na działce o numerze ewidencyjnym 34 w obrębie Krzewina.
- Budowa obory dla krów mlecznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie działki o numerze ewidencyjnym 51 w obrębie Morzewo.
- Rozbudowa Zakładu Rolniczo-Przemysłowego „FARMUTIL HS” S.A. w Śmitowie, ul. Przemysłowa 4, 64-810 Kaczory.

Na terenie Gminy Kaczory funkcjonuje również spółka wodna Powiatowy Związek Spółek Wodnych w Pile z siedzibą w Wyrzysku przy ul. Bydgoskiej 30a. Związek Spółek Wodnych w Pile prowadzi działalność na obszarze 5 gmin, która oparta jest na statucie, planie pracy oraz budżecie uchwalonym i zatwierdzonym na Walnym Zgromadzeniu.

CZĘŚĆ 3: SYTUACJA GOSPODARCZA GMINY KACZORY

3.1. Gospodarka lokalna

Przedsiębiorczość

Jednym z podstawowych uwarunkowań rozwojowych każdej jednostki samorządu terytorialnego jest jej lokalny rynek pracy oraz sytuacja gospodarcza. Dobrze rozwinięta sfera gospodarcza warunkuje m.in. powstawanie na danym obszarze nowych miejsc pracy, napływ inwestycji zagranicznych, a także umożliwia zwiększenie wpływów budżetowych z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych CIT. Jednym z elementów charakteryzujących lokalną gospodarkę jest liczba podmiotów gospodarczych działających na obszarze danej jednostki, ponieważ stanowi ona istotny wskaźnik poziomu przedsiębiorczości w jej granicach.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na obszarze gmin powiatu pilskiego w latach 2020-2024. Na przestrzeni lat liczba wszystkich przedsiębiorstw w powiecie zwiększyła się z 13 728 do 15 049 podmiotów. W 2024 roku najwyższy udział przedsiębiorstw odnotowano na terenie miasta Piły (62,0%), które stanowi główny ośrodek gospodarczy w powiecie pilskim. W tym samym roku znacznym udziałem podmiotów gospodarczych charakteryzowały się również gminy Szydłowo (8,6%) oraz Wyrzysk (7,7%). W 2024 roku na terenie Gminy Kaczory zarejestrowanych było 716 przedsiębiorstw, co stanowiło 4,8% wszystkich podmiotów w powiecie pilskim. W porównaniu z 2020 rokiem liczba firm zarejestrowanych na terenie badanej jednostki wzrosła o 86 podmiotów. Na tle pozostałych jednostek z powiatu pilskiego, Gmina Kaczory charakteryzuje się relatywnie niskim poziomem przedsiębiorczości wyrażanym w liczbie zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Tym samym zauważa się konieczność podjęcia działań ukierunkowanych na poprawę konkurencyjności Gminy Kaczory w zakresie przyciągania nowych inwestorów.

Tab. 13. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w gminach powiatu pilskiego w latach 2020-2024

JST	2020		2024		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2020-2024
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat pilski	13 728	100,0%	15 049	100,0%	1 321
Piła	8 750	63,7%	9 326	62,0%	576
Białośliwie	345	2,5%	426	2,8%	81
Kaczory	630	4,6%	716	4,8%	86
Łobżenica	560	4,1%	635	4,2%	75
Miasteczko Krajeńskie	244	1,8%	293	1,9%	49
Szydłowo	1 055	7,7%	1 295	8,6%	240
Ujście	678	4,9%	761	5,1%	83
Wyrzysk	1 073	7,8%	1 155	7,7%	82
Wysoka	393	2,9%	442	2,9%	49

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych na koniec 2024 roku wśród podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie Gminy Kaczory, na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), przeważały przedsiębiorstwa działające w Sekcji G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21,4%) oraz Sekcji F Budownictwo (20,4%). Przedsiębiorstwa działające w ramach wskazanych sekcji stanowiły łącznie 41,8% wszystkich firm w Gminie Kaczory, co wskazuje, że lokalny rynek pracy zdominowany jest przez branżę sklepową oraz budowlaną. W tym samym roku odnotowano również znaczny odsetek podmiotów zarejestrowanych w Sekcji C Przetwórstwo przemysłowe (9,4%), Sekcji S i T Pozostała działalność usługowa (8,7%) oraz Sekcji M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (5,9%). W pozostałych sekcjach udział przedsiębiorstw kształtował się na poziomie równym lub niższym niż 5% wszystkich podmiotów zarejestrowanych w Gminie Kaczory.

Tab. 14. Podmioty działające na terenie Gminy Kaczory na koniec 2024 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	153	21,4%
SEKCJA F Budownictwo	146	20,4%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	67	9,4%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	62	8,7%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	42	5,9%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	36	5,0%
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	34	4,8%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	34	4,8%
SEKCJA P Edukacja	28	3,9%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	24	3,4%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	21	2,9%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	14	2,0%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	14	2,0%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	13	1,8%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	13	1,8%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	7	1,0%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	0,6%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	0,4%

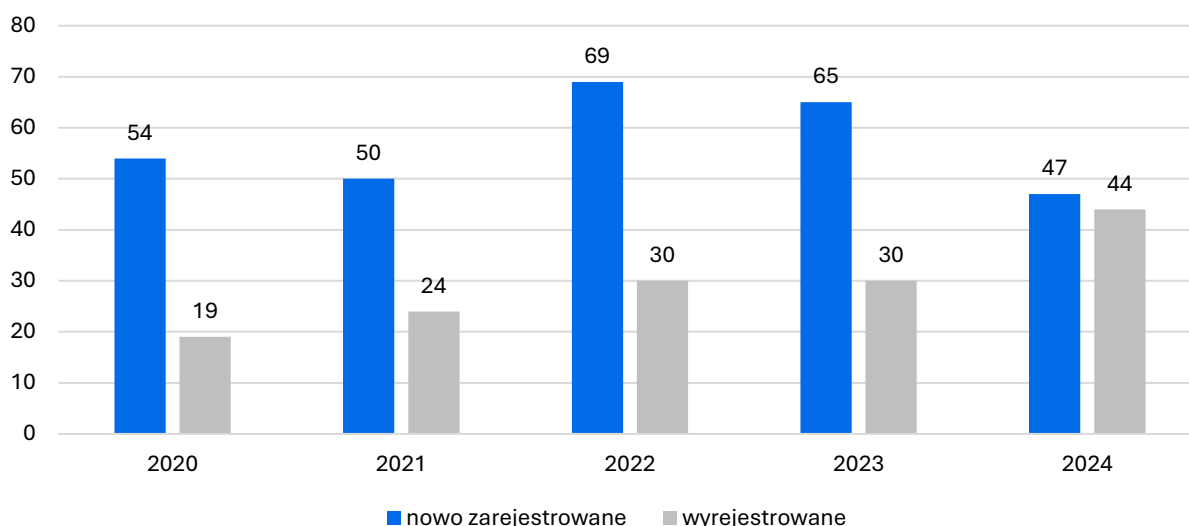
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Do największych przedsiębiorstw działających na terenie Gminy Kaczory zalicza się takie podmioty jak:

- ALMAR Polska sp. z o.o. – firma zajmuje się renowacją samochodów zabytkowych,
- Fabryka Papieru Kaczory sp. z o.o. – produkcja papieru,
- INSEFARM sp. z o.o. – działalność przedsiębiorstwa koncentruje się na pozyskiwaniu i obróbce nasienia zwierząt gospodarczych,

- Kaczory VENEER sp. z o.o. – działalność przedsiębiorstwa opiera się na produkcji oklein, obrzeży oraz formatek z surowców naturalnych,
- PPHU DARPOL sp. z o.o. – firma zajmująca się produkcją mieszanek i przypraw,
- SDN sp. z o.o. – producent owoców, soków tłoczonych oraz miodów,
- Zakład Rolniczo-Przemysłowy Farmutil HS S.A. – działalność zakładu opiera się na zbiorce, transporcie i utylizacji ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego oraz sztuk padłych zwierząt gospodarskich.

Poniższa rycina przedstawia liczbę podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2020-2024 na terenie Gminy Kaczory. Z analizy danych wynika, że w każdym roku liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Największą różnicę odnotowano w 2022 roku (39 podmiotów), a najmniejszą w 2024 roku (3 podmioty).

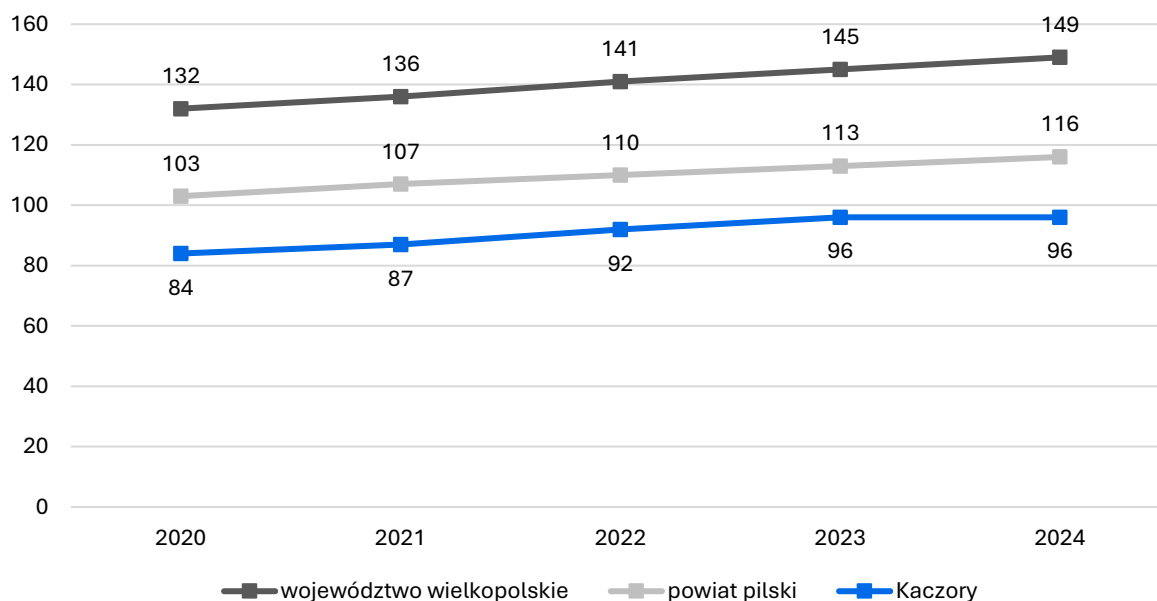

Ryc. 14. Porównanie liczby podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2020-2024 działających na terenie Gminy Kaczory

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dla osiągnięcia porównywalności poziomu rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego stosowane jest kryterium liczby przedsiębiorstw przypadających na 1 tys. mieszkańców. Gminę Kaczory zestawiono ze średnią dla gmin powiatu pilskiego oraz województwa wielkopolskiego, co prezentuje poniższa rycina. W analizowanym okresie odnotowano sukcesywny wzrost liczby przedsiębiorstw na terenie wszystkich jednostek. W latach 2020-2024 średnia liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców była najwyższa w gminach województwa wielkopolskiego i kształtowała się na poziomie 141 przedsiębiorstw. W tym samym okresie średnia wartość wskaźnika dla Gminy Kaczory kształtowała się na poziomie 91 podmiotów i pozostawała niższa od średniej dla gmin powiatu pilskiego. W latach 2020-2024 najwyższą dynamikę zmian odnotowano na terenie badanej jednostki, która wyniosła 114,3%. Oznacza to, że liczba nowych podmiotów gospodarczych rosta

najszybciej w Gminie Kaczory. Konieczne jest jednak podjęcie działań w celu stymulacji lokalnego rynku oraz poprawy poziomu przedsiębiorczości na terenie badanej jednostki.

Ryc. 15. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Kaczory na tle średniej dla gmin powiatu i województwa w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

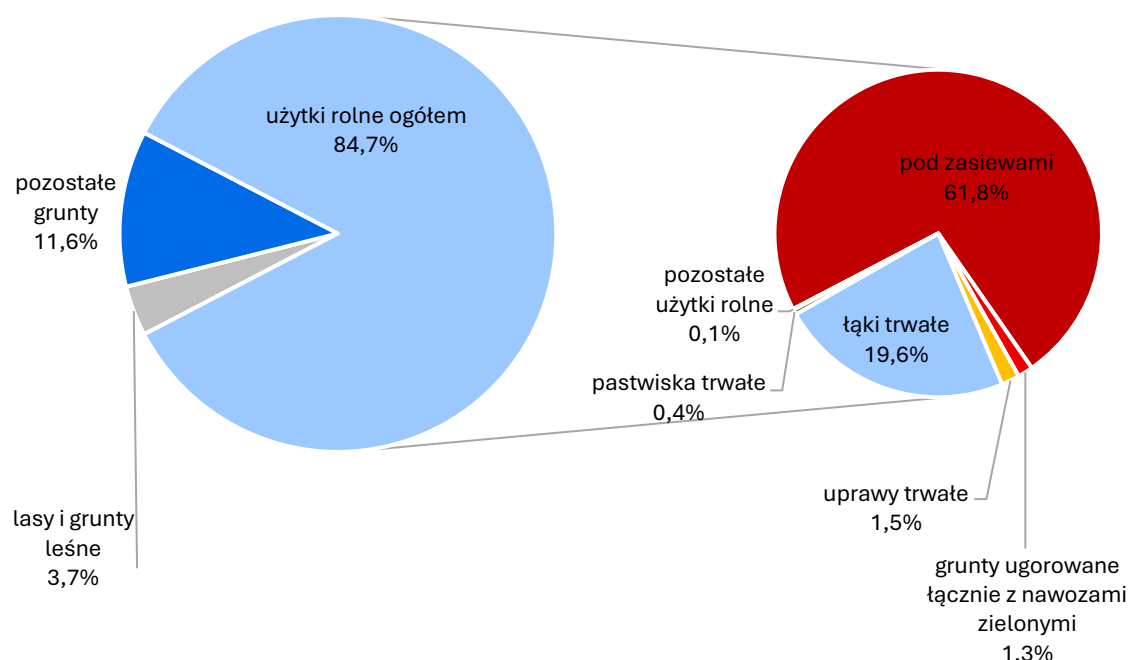
Rolnictwo

Znaczny udział powierzchni Gminy Kaczory zajmują użytki rolne (46,17% jej powierzchni całkowitej), dlatego analizując jej gospodarkę lokalną należy uwzględnić specyfikę znajdujących się na jej terenie gospodarstw rolnych. Najbardziej rzetelnym źródłem informacji odzwierciedlającym realny stan rolnictwa są przeprowadzone raz na 10 lat Powszechne Spisy Rolne. Obowiązek przeprowadzenia spisów wynika z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady, a uszczegółowionego na poziomie krajowym w drodze ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o Powszechnym Spisie Rolnym w 2020 r. Udział w spisie rolnym jest obowiązkowy, a odmowa przystąpienia skutkować może nałożeniem grzywny. Dzięki przyjętym rozwiązaniom w ostatnim Powszechnym Spisie Rolnym przeprowadzonym w 2020 r. według danych GUS wzięło udział 98% polskich gospodarstw rolnych. Tym samym, analiza stanu rolnictwa na terenie Gminy Kaczory przeprowadzona została głównie w oparciu o dane pozyskane na drodze PSR 2020.

Gmina Kaczory charakteryzuje się mało korzystnymi warunkami do produkcji rolnej. Wynika to przede wszystkim z niskiej jakości i ograniczonej przydatności rolniczej gleb, a także z niewielkiego wskaźnika rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Na terenie Gminy występuje stosunkowo niski udział gruntów o najwyższych klasach bonitacyjnych, tj. IIIa i IIIb, które stanowią najlepsze obszary dla prowadzenia produkcji rolnej. Podstawę gospodarki rolnej tworzą zwarte i duże kompleksy użytków rolnych IV klasy bonitacyjnej, które mimo niższej klasy cechują się stosunkowo wysoką produktywnością. Użytki zielone koncentrują się głównie w dolinie Noteci, a także w najniższej położonych partiach terenu oraz wzdłuż obrzeży cieków wodnych. W znacznej

części występują tam gleby łatwo i średnio dostępne dla sprzętu oraz pielęgnacji mechanicznej (Studium, s. 27).

Na poniższej rycinie przedstawiono strukturę użytkowania gruntów ornych w podziale na gospodarstwa rolne w Gminie Kaczory w 2020 roku. Z analizy danych wynika, że dominowały w niej użytki rolne ogółem, które stanowiły 84,7% gruntów ornych. Stwierdzono również znaczny udział pozostałych gruntów, który kształtował się na poziomie 11,6%. Z kolei lasy i grunty leśne stanowiły średnio 3,7% gruntów w gospodarstwach rolnych. Należy jednak zaznaczyć, że użytki rolne nie stanowią w całości pól uprawnych, a dzielą się na dalsze podgrupy użytkowe. Tym samym, pod zasiewami znajdowało się 61,8% gruntów gospodarstw rolnych w Gminie, a 19,6% zajmowały łąki trwałe.

Ryc. 16. Użytkowanie gospodarstw rolnych oraz użytków rolnych na terenie Gminy Kaczory w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSR 2020.

W 2020 roku na terenie Gminy Kaczory zarejestrowane były łącznie 282 gospodarstwa rolne, co stanowiło ok. 9,5% wszystkich gospodarstw w powiecie pilskim. Analizując powierzchnię poszczególnych gospodarstw na terenie badanej jednostki zaobserwowano, że większość z nich zawierała się w przedziale 15 ha i więcej (46% wszystkich gospodarstw). W tym samym roku odnotowano również znaczny udział gospodarstw o powierzchni 1-5 ha (24%). Jednocześnie średnia wielkość gospodarstwa na terenie badanej jednostki wyniosła ok. 28,85 ha, podczas gdy w całym powiecie średnia kształtowała się na poziomie 24,72 ha. Zauważa się zatem, że w Gminie Kaczory dominują wielkopowierzchniowe gospodarstwa rolne, które charakteryzują się wyższą opłacalnością produkcji oraz wykazują wyższą odporność na zmiany koniunktury na rynkach rolnych.

Tab. 15. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Kaczory na tle powiatu pilskiego w 2020 roku

Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych	Gmina Kaczory		powiat pilski	
	Liczba podmiotów	Udział	Liczba podmiotów	Udział
ogółem	282	100%	2 975	100%
do 1 ha włącznie	6	2%	61	2%
1 - 5 ha	68	24%	839	28%
5 - 10 ha	47	17%	476	16%
10 - 15 ha	30	11%	429	14%
15 ha i więcej	131	46%	1 170	39%
Średnia wielkość gospodarstwa rolnego dla użytków rolnych (ha)	28,85		24,72	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSR 2020.

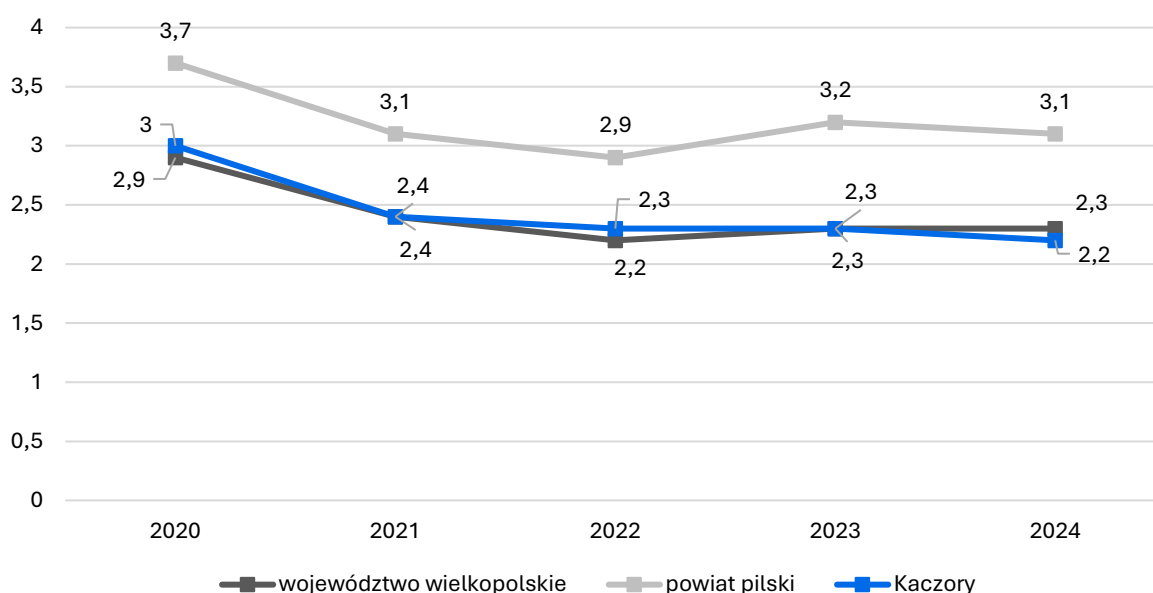
Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych jest szczególnie istotna w analizie ich dochodowości. Nadmierne rozdrobnienie determinuje brak możliwości utrzymania gospodarstwa domowego w oparciu o środki pozyskane z działalności rolniczej. Z kolei wielkopowierzchniowe gospodarstwa rolne wymagają wysokiego stopnia mechanizacji produkcji, co wiąże się z ich kapitałochłonnością. Zdecydowana większość gospodarstw rolnych w Gminie Kaczory wykazała dochód uzyskany z prowadzonej działalności rolniczej (278). Poddając jednak analizie również inne źródła dochodu, widoczne jest, że najczęściej gospodarstwa domowe nie są utrzymywane wyłącznie z prowadzonej działalności rolniczej, ale również z innych form zarobkowania. W 19% przypadków były to również dochody z pracy najemnej, w 13% - dochody z emerytury i renty, w 3% – dochody z innych niezarobkowych źródeł poza emeryturą i rentą, a w 8% dochody z pozarolniczej działalności gospodarczej. Relatywnie wysoki udział gospodarstw czerpiących dochody z tytułu renty lub emerytury może świadczyć o tym, że są to gospodarstwa osób w wieku poprodukcyjnym, zajmujących się prowadzeniem gospodarstw rolnych. Potencjalnie może to również świadczyć o tym, że kolejne pokolenia nie chcą przejmować rodzinnych gospodarstw i kontynuować prowadzenia działalności rolniczej.

Rynek pracy

Zjawiskiem ściśle związanym z dynamiką oraz kierunkiem rozwoju gospodarczego jednostki samorządowej jest sytuacja na rynku pracy. Dostępność stabilnego zatrudnienia w połączeniu z satysfakcją z wykonywanej pracy ma bezpośredni wpływ na ocenę jakości życia mieszkańców oraz atrakcyjność osiedleńczą jednostki. Wyrazem złej sytuacji na lokalnym rynku pracy jest wzrost bezrobocia. Osobę bezrobotną rozumieć należy jako osobę, która ukończyła 18 rok życia i nie osiągnęła jeszcze wieku emerytalnego, która pozostaje niezatrudniona i nie podejmuje działalności zarobkowej, ale może podjąć pracę i jest zarejestrowana w odpowiednim dla miejsca stałego bądź czasowego zameldowania powiatowym urzędzie pracy oraz poszukuje miejsca zatrudnienia lub pracy zarobkowej. Wysokie bądź długotrwałe bezrobocie wpływać

może także na nasilenie się innych problemów społecznych, takich jak: ubóstwo, alkoholizm czy przestępczość.

Poniższa rycina przedstawia zmiany udziału osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Kaczory na tle średniej dla gmin powiatu pilskiego oraz województwa wielkopolskiego w latach 2020-2024. W analizowanym okresie średnia wartość wskaźnika na terenie badanej jednostki kształtowała się na poziomie 2,4%, co stanowiło bardzo zbliżony wynik do średniej dla gmin województwa wielkopolskiego. Jednocześnie udział osób bezrobotnych w Gminie Kaczory pozostawał niższy od średniej dla gmin powiatu pilskiego. Udział osób pozostających bez pracy na terenie Gminy był najwyższy w 2020 roku, kiedy to kształtował się na poziomie 3%. Sytuacja ta mogła być związana z kryzysem gospodarczym wywołanym globalną pandemią SARS-CoV-2. Zaobserwowano jednak, że już w kolejnym roku udział ten uległ zmniejszeniu i kształtował się na poziomie 2,4% i stopniowo malał, aż w 2024 roku osiągnął wartość 2,2%.

Ryc. 17. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Kaczory na tle średniej dla gmin powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2024 roku na terenie powiatu pilskiego zarejestrowane były łącznie 2 333 osoby bezrobotne, z czego 53,6% stanowiły kobiety. Pod względem czasu pozostawania bez pracy w miesiącach, największą grupę w powiecie tworzyły osoby niepracujące do 3 miesięcy (1 018 osób, w tym 491 kobiet) oraz osoby pozostające bez pracy od 3 do 6 miesięcy (408 osób, w tym 210 kobiet). Stosunkowo niewielką grupę stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. Analizując strukturę wieku bezrobotnych zaobserwowano, że najwyższy odsetek osób pozostawających bez pracy stanowili bezrobotni w grupie wiekowej 25-34 lata (535 osób, w tym 355 kobiet), 45-54 lata (533 osoby, w tym 262 kobiety) oraz 35-44 lata (516 osób, w tym 302 kobiety). Pod względem poziomu wykształcenia najwyższy odsetek bezrobotnych zaobserwowano wśród osób, które uzyskały wykształcenie gimnazjalne

lub podstawowe (653 osoby, w tym 309 kobiet) oraz zasadnicze zawodowe/branżowe (622 osoby, w tym 282 kobiety).

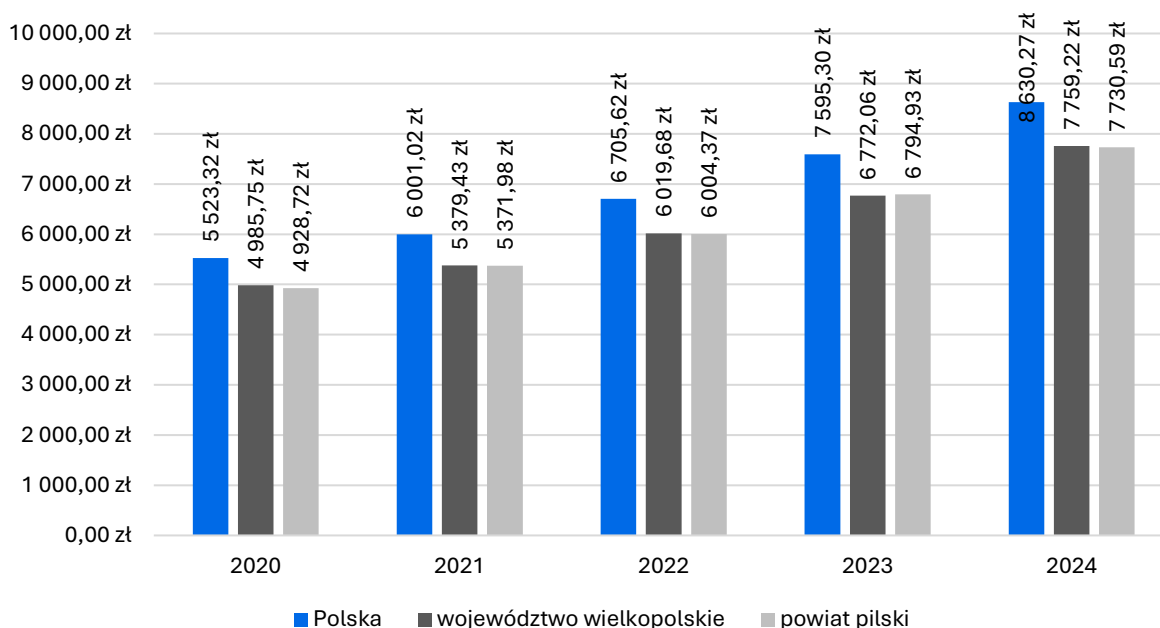
Tab. 16. Struktura bezrobotnych w powiecie pilskim w 2024 roku

		Ogółem	w tym kobiety
Bezrobotni zarejestrowani ogółem		2 333	1 251
Czas pozostawania bez pracy w m-c	do 3	1 018	491
	3-6	408	210
	6-12	338	201
	12-24	305	208
	powyżej 24	264	141
Wiek	24 lata i mniej	352	201
	25-34	535	355
	35-44	516	302
	45-54	533	262
	55 lat i więcej	397	131
Wykształcenie	wyższe	254	157
	policealne i średnie, zawodowe	563	332
	średnie ogólnokształcące	241	171
	zasad. zawodowe/branżowe	622	282
	gimnazjalne/ podstawowe/niepełne podstawowe	653	309

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych zawartych w Barometrze Zawodów, w powiecie pilskim w 2025 roku stwierdzono deficyt poszukujących pracy w 28 grupach zawodowych, w tym m.in. wśród takich zawodów jak: blacharze i lakiernicy samochodowi, elektrycy, fryzjerzy, kierowcy zawodowi, lekarze, magazynierzy, nauczyciele, pedagodzy, pielęgniarki i położne, pracownicy służb mundurowych, psycholodzy i psychoterapeuci, spawacze czy ślusarze.

W 2024 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie pilskim wyniosło 7 730,59 zł, co stanowiło 99,6% średniego wynagrodzenia w województwie wielkopolskim. W tym samym roku średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie stanowiło 89,6% średniego wynagrodzenia w skali kraju.

Ryc. 18. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie pilskim i województwie wielkopolskim na tle kraju w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Stan finansów samorządowych

Stan finansów samorządowych determinuje zdolność jednostki samorządu terytorialnego do zaspokajania bieżących potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz podejmowania działań inwestycyjnych, przez co w znaczący sposób wpływa na dynamikę i kierunek rozwoju lokalnego.

Wykonanie budżetu

Poniższa tabela przedstawia zestawienie głównych kategorii dochodów i wydatków budżetowych Gminy Kaczory w latach 2020-2024. Na przestrzeni lat dochody ogółem badanej jednostki charakteryzowały się tendencją wzrostową, z wyjątkiem 2023 roku. W 2020 roku kształtowały się one na poziomie ponad 41 mln zł, a w 2021 roku wyniosły już ponad 47,5 mln zł. Rok później dochody ogółem Gminy Kaczory osiągnęły wartość ponad 49,2 mln zł. W 2023 roku odnotowano jednorazowy spadek wartości dochodów ogółem Gminy względem roku poprzedniego. Wyniosły one wówczas ponad 47,3 mln zł. W 2024 roku dochody ogółem Gminy Kaczory znacząco wzrosły i osiągnęły swoją najwyższą wartość na przestrzeni analizowanego okresu – ponad 60,3 mln zł. W latach 2020-2024 dochody bieżące stanowiły średnio 87,2% dochodów ogółem badanej jednostki. Ich najwyższy udział odnotowano w 2020 (95,8%) i 2022 roku (93,1%). Z kolei najniższy udział dochodów bieżących stwierdzono w 2024 roku, kiedy to wyniósł on 77,9%. Wraz ze wzrostem dochodów ogółem zaobserwowano również wzrost wydatków ogółem. W 2020 roku wydatki ogółem Gminy Kaczory wyniosły ponad 37,9 mln zł, a rok później kształtowały się już na poziomie ponad 42,1 mln zł. W 2022 roku wydatki ogółem znacząco wzrosły i wyniosły ponad 56,5 mln zł. Podobnie jak w przypadku dochodów ogółem, w 2023 roku odnotowano jednorazowy spadek wartości wydatków ogółem Gminy Kaczory względem roku poprzedniego. Niemniej

jednak, w 2024 roku wydatki ogółem ponownie wzrosły i kształtowały się już na poziomie ponad 60,5 mln zł. Na przestrzeni lat wydatki bieżące stanowiły średnio 79,4% wydatków ogółem. Ich najwyższy udział odnotowano w 2020 (88,1%) i 2021 roku (86,8%). Z kolei ich najniższy udział stwierdzono w 2024 roku, kiedy to kształtował się on na poziomie 71,5%. W latach 2020-2024 wydatki ogółem Gminy Kaczory charakteryzowały się wyższą dynamiką wzrostu niż dochody ogółem, co oznacza, że rosły one szybciej. Ponadto, w latach 2022-2024 stwierdzono wystąpienie deficytu budżetowego. Należy jednak zaznaczyć, że we wskazanym okresie wartość deficytu sukcesywnie malała.

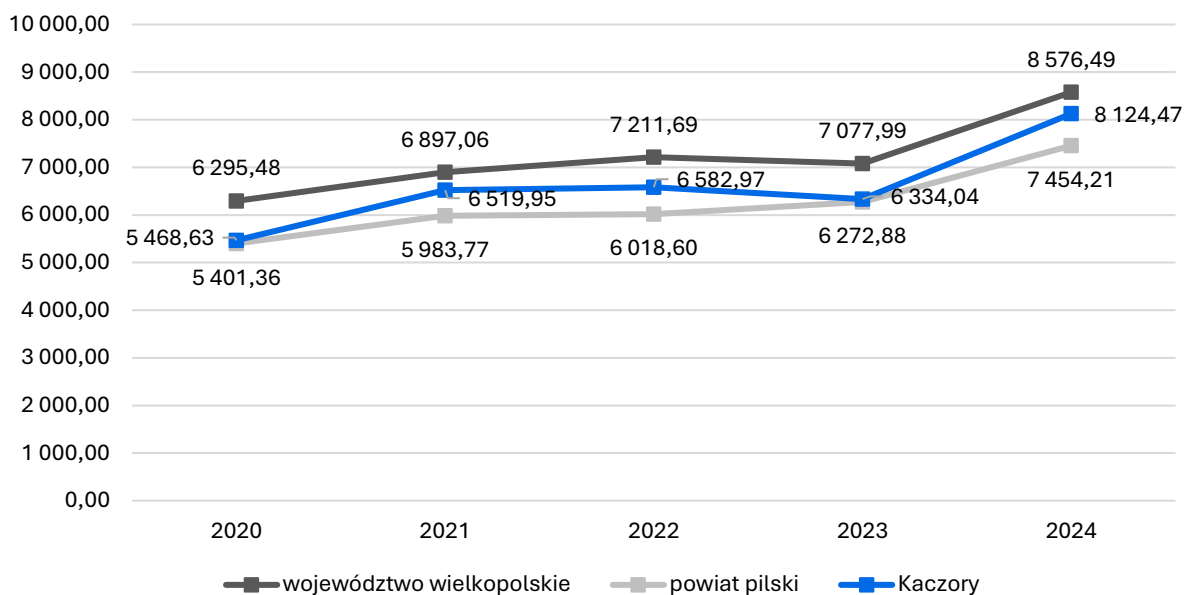
Tab. 17. Zestawienie głównych kategorii dochodów i wydatków Gminy Kaczory w latach 2020-2024 (zł)

	2020	2021	2022	2023	2024
Dochody ogółem, w tym:	41 014 755,11	47 535 985,75	49 207 685,24	47 372 255,05	60 356 709,92
<i>dochody bieżące</i>	39 296 306,73	41 516 870,17	45 815 898,43	38 689 737,91	47 044 560,23
<i>dochody majątkowe</i>	1 718 448,38	6 019 115,58	3 391 786,81	8 682 517,14	13 312 149,69
Wydatki ogółem, w tym:	37 995 839,70	42 186 285,28	56 542 457,45	48 752 045,02	60 582 896,44
<i>wydatki bieżące</i>	33 473 523,60	36 632 584,75	42 013 461,55	37 120 068,08	43 339 804,74
<i>wydatki majątkowe</i>	4 522 316,10	5 553 700,53	14 528 995,90	11 631 976,94	17 243 091,70
Wynik budżetu	3 018 915,41	5 349 700,47	-7 334 772,21	-1 379 789,97	-226 186,52

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

W 2025 roku dochody ogółem Gminy Kaczory wyniosły ponad 68,9 mln zł. Jednocześnie dochody bieżące stanowiły wówczas 77,3% dochodów ogółem badanej jednostki. W tym samym roku wydatki ogółem badanej jednostki kształtowały się na poziomie ponad 59,7 mln zł, a wydatki bieżące stanowiły 77,7% wydatków ogółem. Jednocześnie wynik budżetu wyniósł wówczas ponad 9,2 mln zł.

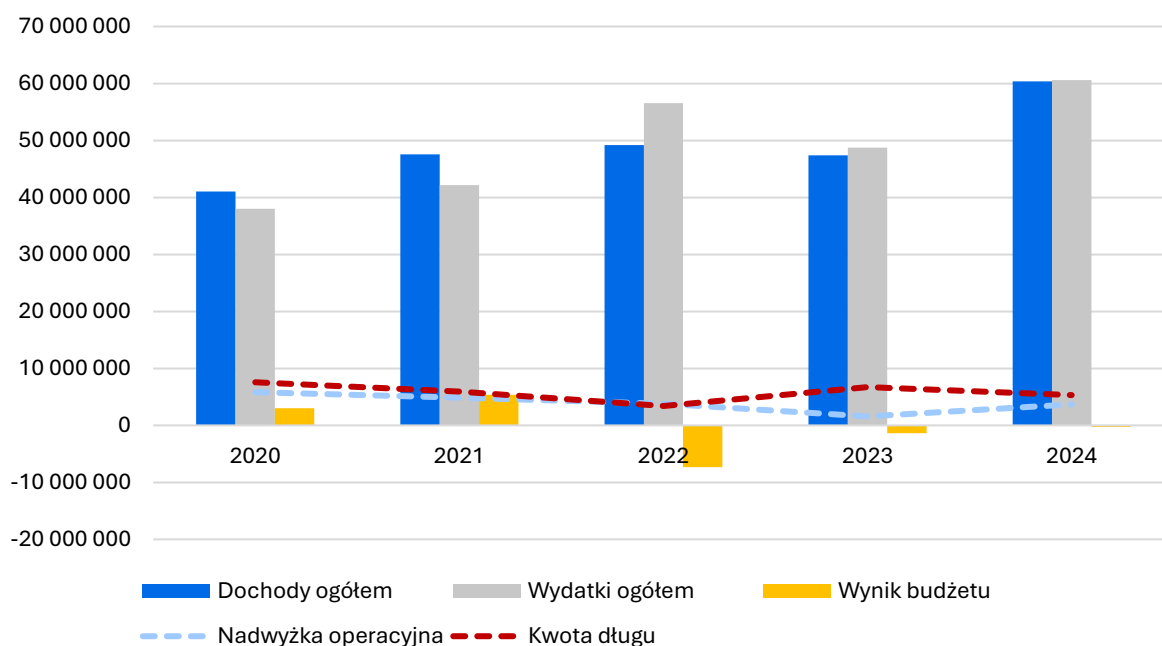
Przeliczając dochody ogółem na 1 mieszkańca Gminy Kaczory zaobserwowano, że w latach 2020-2024 kształtowały się one na średnim poziomie 6 606,01 zł, co stanowiło wynik wyższy od średniej dla gmin powiatu pilskiego (6 226,16 zł). Ponadto, w każdym roku wartość analizowanego wskaźnika w Gminie Kaczory była wyższa od średniej dla gmin powiatu, co może świadczyć o stosunkowo korzystnej sytuacji finansowej badanej jednostki na tle otoczenia lokalnego. Zauważa się jednak, że wartość dochodów ogółem na 1 mieszkańca Gminy Kaczory pozostawała niższa od średniej dla gmin województwa wielkopolskiego (7 211,74 zł). W latach 2020-2024 badana jednostka charakteryzowała się najwyższą dynamiką wzrostu dochodów ogółem na 1 mieszkańca, która wyniosła 148,6%, co może dodatkowo świadczyć o poprawiającej się sytuacji finansowej w Gminie Kaczory.

Ryc. 19. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Kaczory na tle średniej dla gmin powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na kolejnej rycinie przedstawiono wykonanie budżetu Gminy Kaczory w latach 2020-2024. Analizując przedstawione dane zaobserwowano, że w okresie od 2022 do 2024 roku wydatki ogółem badanej jednostki przewyższały jej dochody ogółem. Największą różnicę odnotowano w 2022 roku, kiedy to wynik budżetu wyniósł ponad -7,3 mln zł. W pozostałych latach dochody ogółem przewyższały wydatki ogółem. W analizowanym okresie kwota zadłużenia Gminy ulegała zmianom. W 2020 roku wyniosła ona ponad 7,5 mln zł, a rok później jej wartość spadła do poziomu ponad 5,9 mln zł. W 2022 roku odnotowano dalszy spadek wartości zadłużenia Gminy Kaczory do ponad 3,4 mln zł. Rok później zaobserwowano jednak wzrost kwoty długu, która wyniosła ponad 6,7 mln zł. W 2024 roku zadłużenie badanej jednostki ponownie spadło i kształtowało się na poziomie ponad 5,3 mln zł. W latach 2020-2023 wartość nadwyżki operacyjnej w Gminie Kaczory charakteryzowała się tendencją spadkową z poziomu ponad 5,8 mln zł do ponad 1,5 mln zł. W 2024 roku odnotowano jednak wzrost wartości nadwyżki operacyjnej względem roku poprzedniego, która wyniosła wówczas ponad 3,7 mln zł.

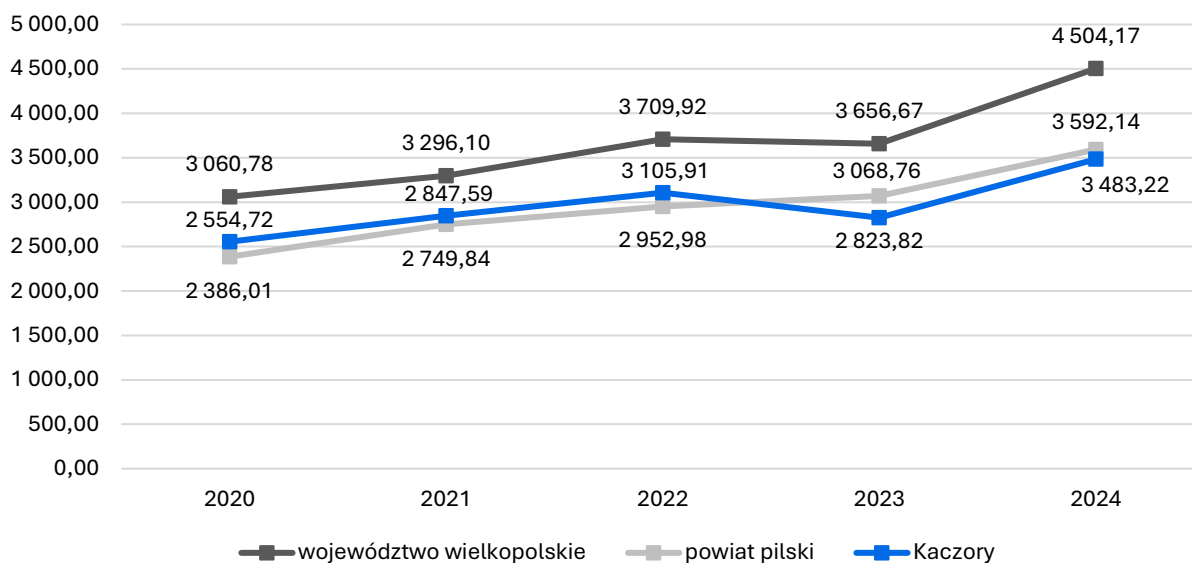

Ryc. 20. Wykonanie budżetu Gminy Kaczory w latach 2020-2024
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Struktura dochodów i wydatków

Wśród dochodów budżetowych najistotniejszą rolę odgrywają dochody własne, które są czynnikiem decydującym o samodzielności finansowej jednostki. Zaliczane są do nich przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Jest to szczególnie ważne, ponieważ w tej kategorii dochodów gmina posiada prerogatywy do kształtowania ich poziomu poprzez wydawanie uchwał, dzięki którym może decydować o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z nich wpływów. Dzięki znacznemu zakresowi swobody w kształtowaniu tych dochodów, jednostka może również oddziaływać na podmioty gospodarcze, które funkcjonują na danym terenie, a przez to stymulować rozwój lokalny.

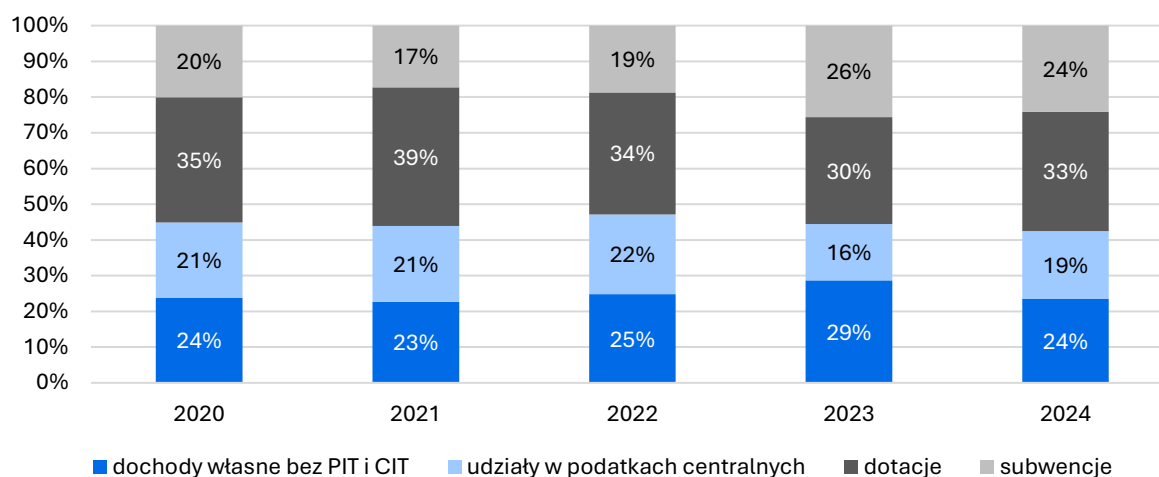
Na poniższej rycinie przedstawiono dochody własne na 1 mieszkańca Gminy Kaczory na tle średniej dla gmin powiatu pilskiego oraz województwa wielkopolskiego w latach 2020-2024. W analizowanym okresie średnia wartość wskaźnika dla badanej jednostki kształtowała się na poziomie 2 963,05 zł i była nieznacznie wyższa od średniej dla gmin powiatu pilskiego (2 949,95 zł). Należy jednak zaznaczyć, że średnia wartość dochodów własnych na 1 mieszkańca w gminach powiatu pilskiego charakteryzowała się na przestrzeni badanego okresu wyższą dynamiką wzrostu od Gminy Kaczory, co może wskazywać, że w kolejnych latach różnica pomiędzy średnią wartością tego wskaźnika ulegnie zatarciu. Jednocześnie we wszystkich latach najwyższą wartością dochodów własnych na 1 mieszkańca charakteryzowała się średnia dla gmin województwa wielkopolskiego.

Ryc. 21. Dochody własne na 1 mieszkańca w Gminie Kaczory na tle średniej dla gmin powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując strukturę dochodów budżetowych Gminy Kaczory w latach 2020-2024 zaobserwowano, że najwyższy udział w tych dochodach miały dotacje, które stanowiły średnio 34% wszystkich wpływów budżetowych. Drugą największą grupę dochodów badanej jednostki stanowiły dochody własne bez PIT i CIT, do których zalicza się m.in. podatek od nieruchomości, podatek od środków transportowych lub podatek od czynności cywilnoprawnych. W latach 2020-2024 ich średni udział kształtował się na poziomie 25%. Z kolei najniższy udział w strukturze dochodów budżetowych Gminy Kaczory stanowiły subwencje oraz udziały w podatkach centralnych, których średni udział wyniósł odpowiednio 21% i 20%.

Ryc. 22. Struktura dochodów Gminy Kaczory w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Poniższa tabela przedstawia strukturę bazy podatkowej Gminy Kaczory w latach 2020-2024. W analizowanym okresie głównym źródłem dochodu badanej jednostki był udział

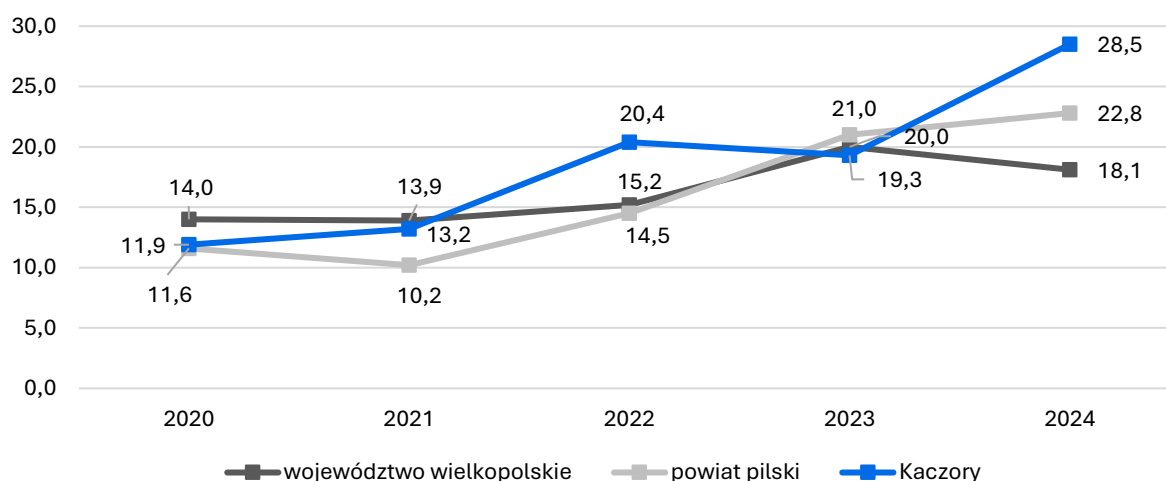
w podatku dochodowym od osób fizycznych PIT. W latach 2020-2024 kształtował się on na średnim poziomie ponad 9 mln zł, a swoją najwyższą wartość osiągnął w 2022 i 2024 roku – ponad 10,5 mln zł. W badanym okresie odnotowano również znaczne wpływy z tytułu podatku od nieruchomości, którego wartość kształtowała się na średnim poziomie ponad 7,5 mln zł. W latach 2020-2024 najszybciej rosta wartość udziałów w podatku CIT, co stanowi rezultat zmiany polityki fiskalnej państwa oraz może świadczyć o poprawiających się warunkach do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Gminy Kaczory.

Tab. 18. Dochody podatkowe Gminy Kaczory w latach 2020-2024 (zł)

	2020	2021	2022	2023	2024
PIT	8 283 522,00	9 076 019,00	10 588 996,57	6 978 516,00	10 525 138,00
CIT	393 446,04	996 444,01	381 988,41	473 697,00	881 533,00
podatek rolny	297 417,94	330 080,48	310 007,32	362 822,32	368 421,27
podatek od nieruchomości	6 732 443,42	7 195 624,45	7 282 550,90	8 260 273,50	8 333 560,80
podatek leśny	214 313,80	216 784,00	232 280,20	360 543,00	364 892,00
podatek od środków transportowych	576 166,00	602 156,60	608 821,29	723 703,08	717 111,00
podatek od czynności cywilnoprawnych	323 693,89	369 216,87	523 247,28	285 663,83	377 789,26
wpływy z opłaty skarbowej	25 253,00	40 463,00	22 359,00	33 900,00	32 254,00
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	2 676,61	4 244,14	1 000,80	950,40	3 314,55

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Wśród wydatków budżetowych Gminy Kaczory w latach 2020-2024, ich najwyższy udział dotyczył kolejno: Działu 801 – Oświata i wychowanie (średnio 35,3%), Działu 855 – Rodzina (15,6%), Działu 750 – Administracja publiczna (14,9%) oraz Działu 600 – Transport i łączność (7,6%). Z kolei średni udział wydatków inwestycyjnych Gminy Kaczory w latach 2020-2024 wyniósł 18,7%, a w 2024 roku osiągnął swoją najwyższą wartość (28,5%), przewyższając tym samym średnią dla gmin województwa wielkopolskiego oraz gmin powiatu pilskiego.

Ryc. 23. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Kaczory na tle średniej dla gmin powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Finansowanie ze źródeł zewnętrznych

Poniższa tabela prezentuje wykaz projektów, na które Gmina Kaczory pozyskała dofinansowanie z Funduszy Europejskich w perspektywie finansowej 2014-2020 oraz 2021-2027. Łączna wartość dofinansowania na realizację wszystkich projektów w Gminie we wskazanym czasie wyniosła ponad 8,9 mln zł.

Tab. 19. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich, dla których beneficjentem była Gmina Kaczory

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Wartość dofinansowania	Wartość projektu
Fundusze Europejskie na lata 2014-2020				
1.	Poprawa infrastruktury komunikacyjnej łączącej jednostki osadnicze Piłskiego OSI - budowa ścieżki rowerowej na odcinku Piła-Kaczory oraz budowa infrastruktury transportu publicznego - zatok autobusowych	Gmina Kaczory	1 629 765,43 zł	3 266 690,65 zł
2.	Poprawa infrastruktury komunikacyjnej łączącej jednostki osadnicze Piłskiego OSI - budowa ścieżek rowerowych na odcinkach Kaczory-Śmitowo, Kaczory-Morzewo oraz budowa infrastruktury transportu publicznego - zatok autobusowych	Gmina Kaczory	1 659 285,00 zł	2 533 422,59 zł
3.	Poprawa infrastruktury komunikacyjnej łączącej jednostki osadnicze Piłskiego OSI - budowa ścieżki rowerowej Kaczory-Krzewina-Dziembowo oraz budowa infrastruktury transportu publicznego - zatok autobusowych	Gmina Kaczory	1 612 884,89 zł	1 897 511,64 zł
4.	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej Szkoły Podstawowej i Publicznego Przedszkola w Śmitowie oraz Publicznego Przedszkola w Kaczorach	Gmina Kaczory	1 087 312,59 zł	1 852 636,89 zł
5.	Poprawa infrastruktury komunikacyjnej łączącej jednostki osadnicze Piłskiego OSI - budowa ścieżki rowerowej Kaczory-Rzadkowo etap I	Gmina Kaczory	120 958,11 zł	349 793,49 zł
Fundusze Europejskie na lata 2021-2027				
1.	Aglomeracyjny system dróg rowerowych na obszarze ZIT MOF Piły – Budowa ścieżki rowerowej Krzewina-Chodzież	Miasto i Gmina Kaczory	1 445 552,10 zł	2 832 749,57 zł
2.	Aglomeracyjny system dróg rowerowych na obszarze ZIT MOF Piły – Budowa ścieżki rowerowej łączącej miejscowości Rzadkowo i Byszewice	Miasto i Gmina Kaczory	1 357 165,88 zł	1 948 328,41 zł

Źródło: www.mapadotacji.gov.pl (dostęp: 13.07.2026 r.).

Gmina Kaczory pozyskała również środki z Rządowego Funduszu Polski Ład, będącego Programem Inwestycji Strategicznych mającego na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych poprzez bezzwrotne dofinansowanie działań inwestycyjnych realizowanych przez JST. Gmina Kaczory pozyskała w ten sposób dotacje na inwestycje na łączną kwotę ponad 22,2 mln zł.

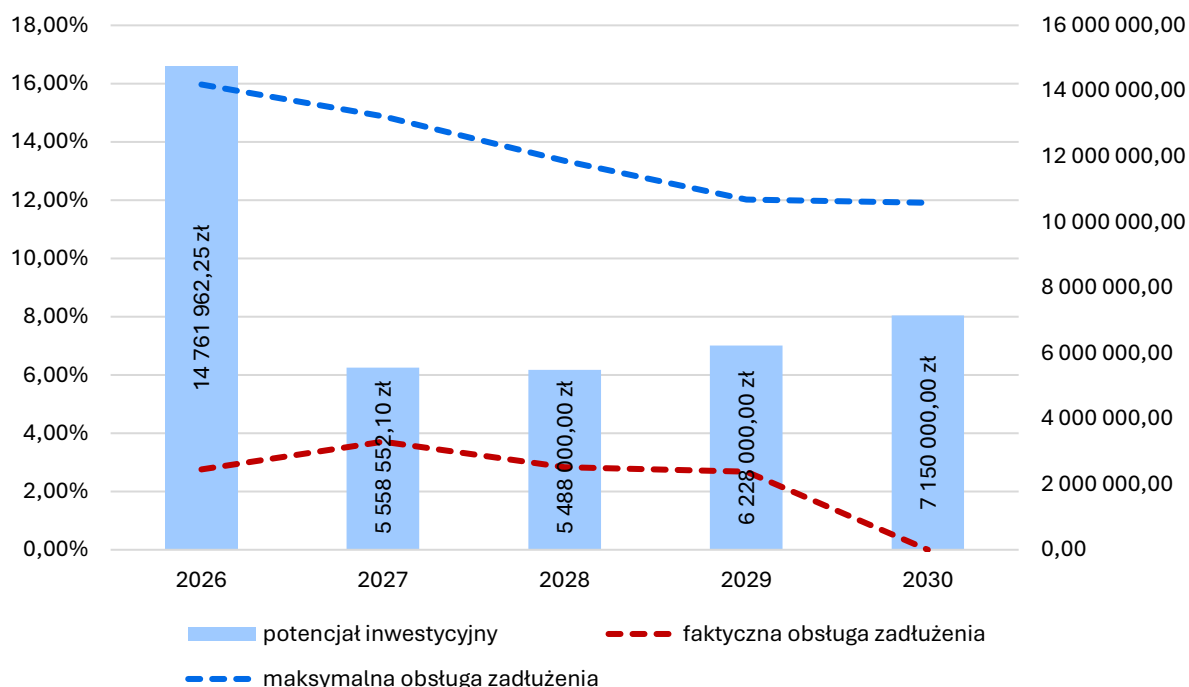
Tab. 20. Inwestycje w Gminie Kaczory zrealizowane przy dofinansowaniu z Rządowego Funduszu Polski Ład

Lp.	Inwestycja	Kwota przyznanego dofinansowania	Data ogłoszenia wyników
1.	Budowa i przebudowa sieci dróg gminnych w Gminie Kaczory	2 501 769,00 zł	25.10.2021
2.	Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej w miejscowościach Kaczory oraz Morzewo	2 015 662,50 zł	25.10.2021
3.	Budowa ścieżki rowerowej Kaczory – Rzadkowo Etap II	1 387 000,00 zł	25.10.2021
4.	Budowa przedszkola w Rzadkowie	2 550 000,00 zł	30.05.2022
5.	Rozbudowa i nadbudowa Publicznego Przedszkola w Kaczorach	5 525 000,00 zł	30.05.2022
6.	Modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie Miasta i Gminy Kaczory	3 705 000,00 zł	30.05.2022
7.	Budowa ścieżki rowerowej Krzewina-Dziembowo	1 470 000,00 zł	14.07.2022
8.	Prace konserwatorskie i restauratorskie elewacji i wieży kościoła pw. Św. Andrzeja Boboli w Kaczorach	354 760,00 zł	14.07.2023
9.	Poprawa infrastruktury drogowej na terenie Gminy Kaczory	2 499 000,00 zł	15.09.2023
10.	Prace konserwatorskie i malarskie w kościele parafialnym pw. Św. Małgorzaty Panny i Męczennicy i Matki Bożej Szkaplerznej w Śmitowie	196 000,00 zł	26.09.2023

Źródło: opracowanie własne.

Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Kaczory na lata 2026-2030 zgodnie z treścią Uchwały Nr XVI/108/2026 Rady Miasta i Gminy Kaczory z dnia 24 kwietnia 2026 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kaczory na lata 2026-2030. Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych gminy w przyszłości.

Ryc. 24. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Kaczory na lata 2026-2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr XVI/108/2026 Rady Miasta i Gminy Kaczory z dnia 24 kwietnia 2026 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kaczory na lata 2026-2030.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Kaczory pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

Dodatkowo na wykresie przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy Kaczory rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów). Wynika z niego, że skumulowany potencjał inwestycyjny na lata 2026-2030 wyniesie ponad 39,1 mln zł, z czego na 2026 rok zaplanowano wydatkowanie kwoty w wysokości ponad 14,7 mln zł.

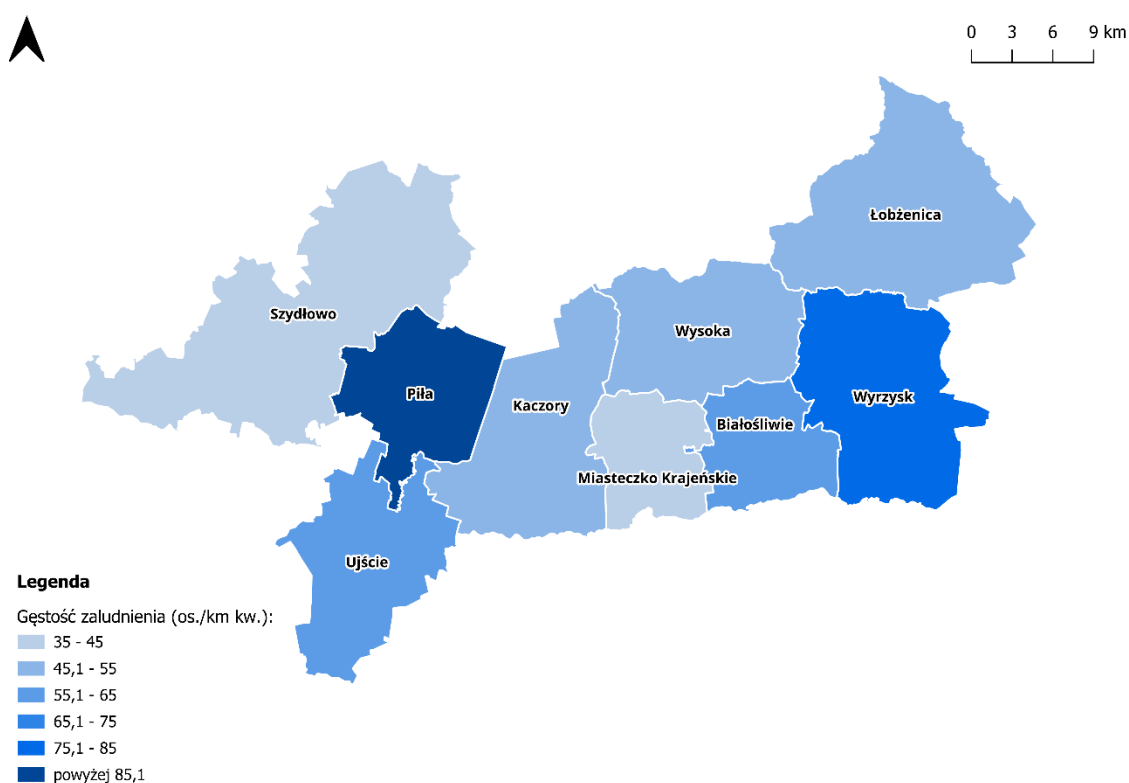
Należy mieć na względzie, że dane zawarte w WPF najbardziej precyzyjnie odnoszą się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny Gminy przedstawia również szacunkowe wartości.

CZĘŚĆ 4: SYTUACJA SPOŁECZNA GMINY KACZORY

4.1. Demografia

Sytuacja demograficzna stanowi podstawowy czynnik kształtujący dynamikę oraz kierunek rozwoju społeczno-gospodarczego. Wzrost demograficzny wpływa zarówno na zasobność kapitału ludzkiego, a co za tym idzie na potencjał danego rynku pracy, jak i na liczbę relacji międzyludzkich, które są szczególnie istotnym elementem pozwalającym budować silny kapitał społeczny. Sytuacja demograficzna oraz prognozy demograficzne stanowią podstawę do programowania działań przez lokalne samorządy w wieloletnich perspektywach. Są zatem kluczowym czynnikiem w kontekście rozwoju lokalnego oraz planowania strategicznego.

Zgodnie z danymi GUS, w 2024 roku Gminę Kaczory zamieszkiwało łącznie 7 429 osób, co w przeliczeniu na jej powierzchnię całkowitą dawało gęstość zaludnienia na poziomie 49,3 os./km². Wynik ten był niższy od średniej dla gmin powiatu pilskiego, która po wyłączeniu miasta Piły, kształtowała się na poziomie 53,2 os./km². W tym samym roku najwyższą gęstość zaludnienia w powiecie odnotowano w Pile, która wyniosła 675,7 os./km², a najniższą w gminie Szydłowo – 37 os./km².

Ryc. 25. Gęstość zaludnienia w gminach powiatu pilskiego w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

W poniższej tabeli zestawiono dane dotyczące liczby ludności w gminach powiatu pilskiego w latach 2020-2024 wraz ze średnią dynamiką zmian oraz udziałem mieszkańców gmin w stosunku do całkowitej liczby osób zamieszkujących powiat. W analizowanym okresie liczba mieszkańców powiatu pilskiego charakteryzowała się

ogólną tendencją spadkową. Wyjątek stanowiła jedynie gmina Szydłowo, w której na przestrzeni lat odnotowano wzrost liczby mieszkańców. Wśród pozostałych gmin powiatu pilskiego, najszybszym spadkiem liczby ludności charakteryzowało się miasto Piła, gmina Wyrzysk oraz gmina Wysoka. W 2020 roku Gminę Kaczory zamieszkiwały 7 543 osoby, a w 2024 roku – 7 429 osób. Tym samym średnia dynamika tego zjawiska wyniosła 99,6%. Oznacza to, że na terenie badanej jednostki widoczny jest powolny spadek liczby mieszkańców.

Tab. 21. Zmiany liczby ludności w gminach powiatu pilskiego w latach 2020-2024

JST	2020	2021	2022	2023	2024	udział w 2024 r.	średnia dynamika
powiat pilski	132 936	131 991	131 265	130 525	129 629	100,0%	99,4%
Piła	71 903	71 226	70 624	70 054	69 383	53,5%	99,1%
Białośliwie	4 585	4 557	4 566	4 504	4 532	3,5%	99,7%
Kaczory	7 543	7 496	7 465	7 466	7 429	5,7%	99,6%
Łobżenica	9 190	9 122	9 052	9 008	8 932	6,9%	99,3%
Miasteczko Krajeńskie	3 066	3 026	3 028	3 034	3 025	2,3%	99,7%
Szydłowo	9 279	9 418	9 580	9 748	9 885	7,6%	101,6%
Ujście	7 708	7 661	7 626	7 593	7 527	5,8%	99,4%
Wyrzysk	13 400	13 269	13 189	13 048	12 939	10,0%	99,1%
Wysoka	6 262	6 216	6 135	6 070	5 977	4,6%	98,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na liczbę ludności w jednostkach samorządu terytorialnego wpływ mają dwa czynniki: przyrost naturalny i saldo migracji. Przyrost naturalny stanowi różnicę pomiędzy urodzeniami żywymi a zgonami. Saldo migracji natomiast jest różnicą pomiędzy liczbą osób, które w danym okresie zameldowały się na danym obszarze, a liczbą osób wymeldowanych.

W celu osiągnięcia porównywalności pomiędzy różnymi jednostkami samorządu terytorialnego zdecydowano się na ujęcie przyrostu naturalnego i salda migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Analizując przedstawione w poniższej tabeli dane zaobserwowano, że w 2024 roku większość gmin powiatu pilskiego, w tym Gmina Kaczory, charakteryzowały się ujemnym przyrostem naturalnym. Wyjątek stanowiły jednak gminy Białośliwie oraz Szydłowo, na terenie których odnotowano dodatni przyrost naturalny. W 2024 roku najniższą wartością analizowanego wskaźnika charakteryzowały się gminy Ujście (-7,14), Wysoka (-5,64) oraz miasto Piła (-5,62). W tym samym roku w Gminie Kaczory przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców wyniósł -1,62.

W kolejnej kolumnie zaprezentowano również dane dotyczące wartości salda migracji na 1 000 mieszkańców. W 2024 roku najniższą wartość tego wskaźnika odnotowano w gminie Wysoka (-11). Z kolei najwyższą w gminach Szydłowo (13,4) oraz Białośliwie (4,40). W tym samym roku w Gminie Kaczory wartość salda migracji na 1 000 mieszkańców wyniosła -1,90, co stanowiło wynik nieznacznie wyższy od średniej dla gmin powiatu pilskiego. Należy jednak zaznaczyć, że średnia zmiana wskaźnika od 2020

roku wyniosła 0,10, co może wskazywać na ustabilizowanie się dotychczasowego trendu związanego z migracjami na terenie badanej jednostki, podobnie jak w przypadku przyrostu naturalnego. Przedstawione zatem dla Gminy Kaczory dane demograficzne wskazują, że w najbliższych latach może ona ulegać dalszej depopulacji. Należy zatem podejmować działania, które umożliwią wyhamowanie lub całkowite odwrócenie obserwowanych trendów.

Tab. 22. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Kaczory w latach 2020-2024 na tle gmin powiatu pilskiego oraz powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2024 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2020 r.	2024 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2020 r.
województwo wielkopolskie	-2,80	-0,41	0,60	0,03
powiat pilski	-4,28	-0,34	-2,00	-0,08
Piła	-5,62	-0,59	-2,80	0,08
Białośliwie	1,99	2,35	4,40	2,08
Kaczory	-1,62	0,16	-1,90	0,10
Łobżenica	-3,01	0,25	-6,90	-1,68
Miasteczko Krajeńskie	-0,33	0,81	-1,30	0,33
Szydłowo	0,10	0,49	13,40	-0,78
Ujście	-7,14	-1,66	-2,10	0,28
Wyrzysk	-3,62	-0,28	-4,40	0,23
Wysoka	-5,64	-1,45	-11,00	-2,28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Grupą istotnie wpływającą na rozwój demograficzny oraz gospodarczy danego obszaru są osoby w wieku kreatywnym (25-34 lat). Grupa ta jest szczególnie istotna ze względu na wysokie prawdopodobieństwo założenia rodziny przez jej przedstawicieli w relatywnie niedługim czasie oraz wyboru „miejsca do życia”, rozumianego jako kwestię zakupu mieszkania oraz podjęcie stałej pracy. W latach 2020-2024 udział ludności w wieku kreatywnym w Gminie Kaczory zmniejszył się, a dynamika tego zjawiska wyniosła 93%, co oznacza znaczący spadek udziału mieszkańców w tej grupie wiekowej w ogólnej liczbie ludności Gminy. Ostatecznie w 2024 roku wartość tego wskaźnika na terenie badanej jednostki przyjęła wartość równą 11,41%. Wynik ten był wówczas nieznacznie wyższy od średniej dla gmin powiatu pilskiego oraz niższy od średniej na poziomie województwa wielkopolskiego.

Obok osób w wieku kreatywnym równie istotną grupą, wpływającą na sytuację demograficzną i gospodarczą danego obszaru, są osoby w wieku poprodukcyjnym. Wysoki udział seniorów w danej społeczności wiąże się z koniecznością zwiększenia wydatków w takich obszarach jak zdrowie czy usługi społeczne oraz koniecznością dostosowania infrastruktury i sektora usług społecznych do ich potrzeb. W 2020 roku odsetek seniorów na terenie Gminy Kaczory kształtował się na poziomie 22,7%. Wynik ten był wówczas niższy od średniej dla gmin powiatu pilskiego (27,1%) oraz

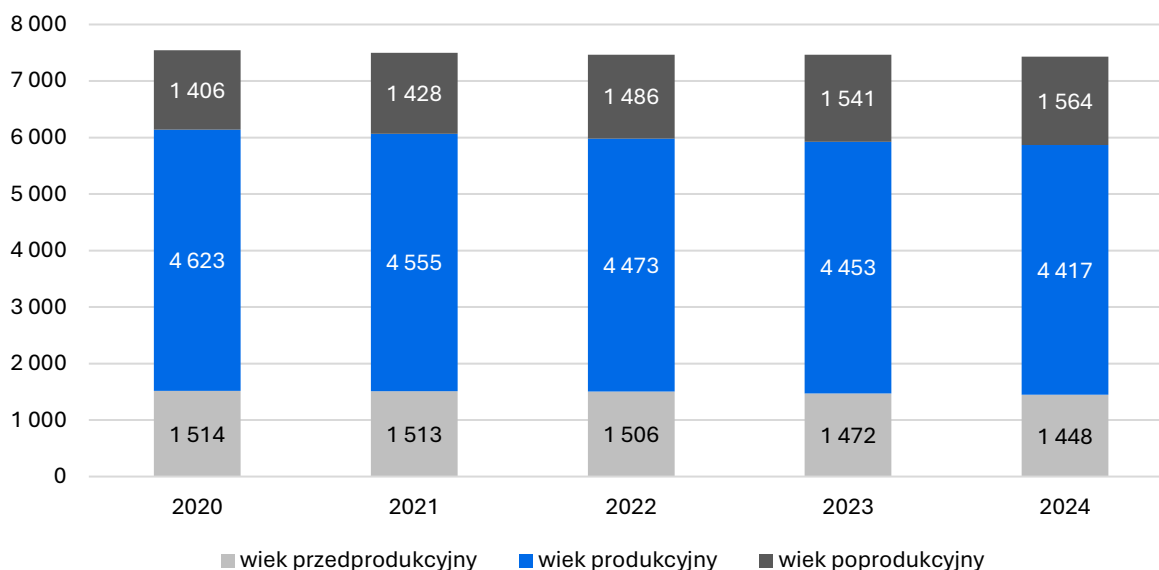
województwa wielkopolskiego (26,0%). W 2024 roku wartość tego wskaźnika na terenie badanej jednostki wzrosła do poziomu 26,7%, a dynamika zmian wyniosła 118%. Oznacza to, że na terenie Gminy obserwuje się sukcesywny spadek udziału młodych osób w społeczeństwie, przy jednoczesnym wzroście senioralnego obciążenia demograficznego.

Tab. 23. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Kaczory w 2020 i 2024 roku na tle powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego

JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem (%)			ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (%)		
	2020	2024	dynamika	2020	2024	dynamika
województwo wielkopolskie	13,91	12,25	88%	26,00	29,50	113%
powiat pilski	13,39	11,29	84%	27,10	32,10	118%
Gmina Kaczory	12,28	11,41	93%	22,70	26,70	118%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zawarte powyżej dane znajdują swoje odzwierciedlenie na poniższej rycinie, która przedstawia zmianę struktury ludności Gminy Kaczory w podziale na ekonomiczne grupy wieku w latach 2020-2024. Widoczny jest spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym – w analizowanym okresie liczba ta zmniejszyła się o 206 osób, a dynamika tego zjawiska wyniosła 95,5%. Jednocześnie zaobserwowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W 2020 roku Gminę Kaczory zamieszkiwało 1 406 seniorów, a w 2024 roku – 1 564. Tym samym dynamika zmian wyniosła 111,2%. W latach 2020-2024 zaobserwowano również spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym. Na przestrzeni lat ich liczba zmniejszyła się o 66 osób, a dynamika tego zjawiska kształtowała się na poziomie 95,6%. Należy zatem wnioskować, że w przyszłości Gmina Kaczory może doświadczyć problemów związanych z brakiem zastępowalności pokoleń na rynku pracy, ponieważ odsetek seniorów rośnie szybciej niż odsetek osób młodych. Oznacza to, że więcej osób schodzi z rynku pracy niż na niego wchodzi. Ponadto, może okazać się konieczne zwiększenie nakładów finansowych na świadczenia społeczne i usługi opiekuńcze. Dodatkowo udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle populacji przewyższył już w 2023 roku udział osób w wieku przedprodukcyjnym, a różnica ta w 2024 roku pogłębiła się, co w przyszłości stanowić będzie znaczne wyzwanie rozwojowe dla badanej jednostki.

Ryc. 26. Struktura ludności w Gminie Kaczory w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.2. Kapitał społeczny

Kapitał społeczny stanowi termin z pogranicza ekonomii i socjologii. Rozumieć go należy jako element procesu produkcji i życia w zorganizowanym społeczeństwie, którego wartość opiera się na wzajemnych relacjach i zaufaniu jednostek. Dzięki kapitałowi społecznemu, ludzie mogą osiągać większe korzyści ekonomiczne. Uważa się, że występuje silna korelacja pomiędzy poziomem kapitału społecznego, a produktywnością gospodarki.

Żłobki i przedszkola

Rola żłobków oraz przedszkoli w lokalnej społeczności polega na umożliwieniu rodzicom szybszego powrotu na rynek pracy, w związku ze zwolnieniem ich z konieczności sprawowania opieki nad dziećmi, a także na ich wzajemnej integracji, co korzystnie wpływa na budowanie kapitału społecznego. Na terenie Gminy Kaczory podmiotem odpowiedzialnym za opiekę nad dziećmi do lat 3 jest prywatny żłobek „Kreatywny domek”, który zlokalizowany jest przy ul. Chodzieskiej 6B w Kaczorach. Placówka prowadzona jest przez Przedsiębiorstwo Medyczne Salve-Med. Żłobek zapewnia miejsce dla 34 dzieci, a miesięczny koszt pobytu jednego dziecka wynosi 2 200 zł. Z kolei dzienna opłata za wyżywienie wynosi 16 zł. Żłobek funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach od 6:30 do 16:30.

Opieka przedszkolna w Gminie Kaczory prowadzona jest przez 7 placówek publicznych. W roku szkolnym 2024/2025 największą placówkę przedszkolną na terenie Gminy, pod względem liczby przyjętych dzieci, stanowiło Publiczne Przedszkole w Kaczorach, które zlokalizowane jest przy pl. Jana Pawła II 30 w Kaczorach. W analizowanym roku do placówki uczęszczało 175 dzieci, podzielonych na 7 grup. Tym samym średnia wielkość grupy wyniosła 25 podopiecznych. Przedszkole otwarte było od poniedziałku do piątku

w godzinach 6:30-16:00. W pozostałych przedszkolach liczba dzieci oscylowała w przedziale 14-30 osób i podzielona była na 1-2 grupy.

Tab. 24. Przedszkola na terenie Gminy Kaczory w roku szkolnym 2024/2025

Nazwa przedszkola	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
Publiczne Przedszkole w Kaczorach	175	7	25	6:30-16:00
Publiczne Przedszkole w Śmitowie	30	2	15	6:30-16:00
Publiczne Przedszkole w Rządowie	25	1	25	8:00-15:00
Publiczne Przedszkole w Morzewie	22	1	22	7:30-14:30
Publiczne Przedszkole w Dziembowie	20	1	20	8:00-15:00
Publiczne Przedszkole w Żelgniewie	20	1	20	8:00-15:00
Publiczne Przedszkole w Dziembówku	14	1	14	8:00-15:00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Kaczory.

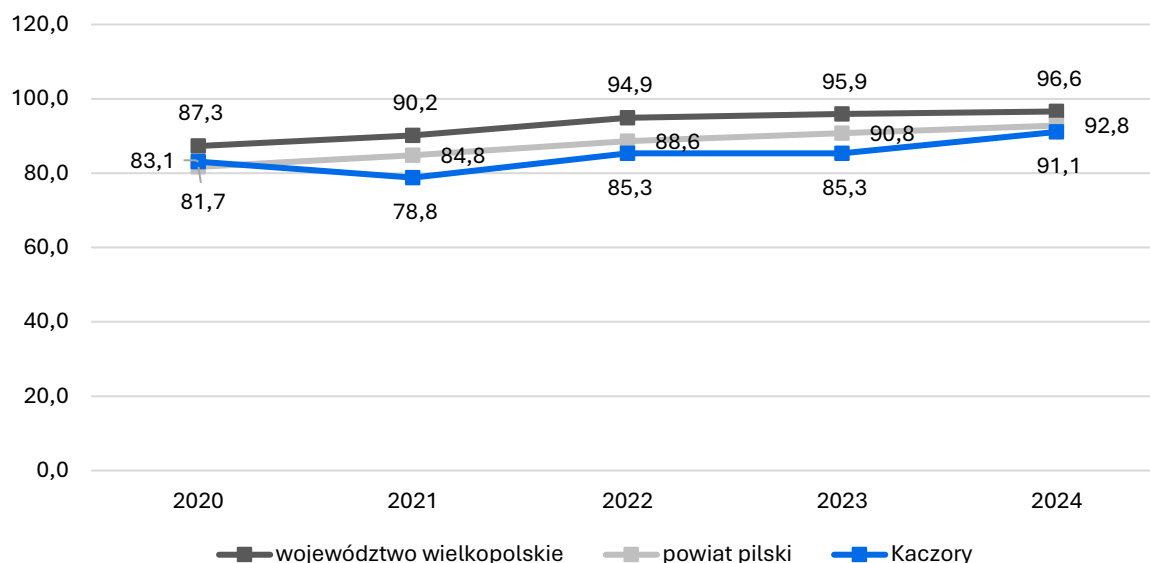
W roku szkolnym 2024/2025 liczba dzieci z terenu Gminy w przedszkolach na terenie innych gmin wyniosła 20 osób, a liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie badanej jednostki – 5. Oznacza to, że spośród wszystkich dzieci objętych opieką przedszkolną w Gminie Kaczory (łącznie 306 os.), ok. 98,4% stanowili podopieczni z jej terenu. W tym samym roku miesięczny koszt utrzymania jednego dziecka w przedszkolu publicznym na terenie Gminy Kaczory wyniósł 1 979,54 zł. W porównaniu z rokiem szkolnym 2020/2021, koszt utrzymania dziecka w przedszkolu gminnym wzrósł o ok. 158,2%.

Tab. 25. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Kaczory w latach 2020-2025

		2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Liczba dzieci z terenu gminy w przedszkolach na terenie innych gmin	os.	14	16	17	19	20
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie gminy	os.	2	3	3	6	5
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym	zł	1 251,29	1 265,30	1 391,98	1 797,16	1 979,54

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Kaczory.

Poniższa rycina przedstawia odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Kaczory na tle średniej dla gmin powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2020-2024. W analizowanym okresie średni udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie badanej jednostki kształtował się na poziomie 84,7%. Wynik ten był nieznacznie niższy od średniej dla gmin powiatu pilskiego oraz województwa wielkopolskiego. Świadczy to o dobrze rozwiniętym systemie opieki przedszkolnej na terenie Gminy Kaczory, który realizowany jest przez liczne placówki publiczne. Należy jednak zaznaczyć, że dane te pochodzą z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego i mogą różnić się od danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Kaczorach.

Ryc. 27. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogólne dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Kaczory na tle średniej dla gmin powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Szkoły

Dostęp do dobrej edukacji stanowi jeden z głównych filarów rozwoju społeczno-gospodarczego jednostki. Jest to również czynnik szczególnie istotny dla rozwoju dzieci, a co za tym idzie – lokalnej społeczności. Szkoły, oprócz funkcji edukacyjnej, odpowiedzialne są również za kształtowanie postaw moralnych podopiecznych poprzez monitorowanie ich zachowań, angażowanie do pracy w grupach oraz tworzenie warunków do wzajemnej integracji i socjalizacji.

W roku szkolnym 2024/2025 na terenie Gminy Kaczory funkcjonowały 3 szkoły podstawowe, dla których organem prowadzącym jest Gmina Kaczory. W analizowanym roku największą placówką oświatową, pod względem liczby przyjętych uczniów, była Szkoła Podstawowa im. św. Jana Pawła II w Kaczorach, do której uczęszczało 374 uczniów, podzielonych na 20 oddziałów klasowych. Średnia wielkość oddziału wyniosła zatem 19 uczniów, a liczba etatów nauczycieli – 39,94. Tym samym na 1 nauczyciela przypadało ok. 9 uczniów. Drugą co do wielkości placówką oświatową na terenie Gminy Kaczory była Szkoła Podstawowa im. Straży Granicznej II Rzeczypospolitej w Śmitowie. W roku szkolnym 2024/2025 uczęszczało do niej 122 uczniów, podzielonych na 8 oddziałów klasowych (średnia wielkość jednego oddziału wyniosła 15 uczniów), a na 1 nauczyciela również przypadało ok. 9 uczniów. Z kolei najmniejszą placówką oświatową na terenie badanej jednostki była Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Dziembowie, do której uczęszczało 86 uczniów.

Tab. 26. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Kaczory w roku szkolnym 2024/2025

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli
Szkoła Podstawowa im. św. Jana Pawła II w Kaczorach	374	20	19	39,94
Szkoła Podstawowa im. Straży Granicznej II	122	8	15	13,12

Rzeczpospolitej w Śmitowie				
Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Dziembowie	86	8	11	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Kaczory.

W poniższej tabeli przedstawiono stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych zlokalizowanych na terenie Gminy Kaczory w roku szkolnym 2024/2025. Czynnikiem istotnie wpływającym na stan i jakość bazy dydaktycznej jest m.in. możliwość korzystania z obiektów sportowych (boiska, hale sportowe, sale gimnastyczne) przez dzieci i młodzież. W analizowanym roku każda ze szkół na terenie Gminy Kaczory zapewniała swoim uczniom dostęp do tego typu obiektów. Należy jednak zaznaczyć, że Szkoła Podstawowa w Kaczorach posiadała najbardziej rozbudowaną infrastrukturę sportową, której stan wymaga jednak remontu. Uczniowie uczęszczający do szkół w Śmitowie i Dziembowie mogli korzystać wyłącznie z sal gimnastycznych, których stan pozostawał dobry lub bardzo dobry. W tym samym roku tylko Szkoła Podstawowa w Kaczorach dysponowała pracownikami językowymi. Żadna ze szkół nie prowadziła jednak klas dwujęzycznych, sportowych lub integracyjnych. Istotne znaczenie ma również zapewnienie uczniom dostępu do nowoczesnego sprzętu, który ułatwia naukę, rozwija kompetencje cyfrowe i czyni zajęcia bardziej interaktywnymi. Każda ze szkół w Gminie Kaczory zapewniała swoim podopiecznym dostęp do komputerów oraz projektorów multimedialnych. W roku szkolnym 2024/2025 najwięcej uczniów na 1 komputer przypadało w Szkole Podstawowej w Kaczorach (8,1 uczniów na 1 komputer). Analizując z kolei liczbę projektorów zaobserwowano, że najwięcej uczniów na 1 projektor przypadało w Szkole Podstawowej w Dziembowie (21,5 uczniów na 1 projektor). W tym samym roku żadna z placówek oświatowych znajdująca się na terenie Gminy Kaczory nie posiadała monitoringu wizyjnego. Niemniej jednak wszystkie szkoły zapewniały szafki dla swoich uczniów oraz prowadziły świetlice. W tym samym roku Szkoła Podstawowa w Kaczorach jako jedyna placówka w Gminie, nie posiadała parkingu dla kadry nauczycielskiej oraz rodziców. W roku szkolnym 2024/2025 wszystkie szkoły zapewniały swoim podopiecznym dostęp do gabinetu pielęgniarki, a także wsparcie psychologa.

Tab. 27. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Kaczory w roku szkolnym 2024/2025

Nazwa szkoły:	SP w Kaczorach	SP w Śmitowie	SP w Dziembowie
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	24	8	8
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych	Boisko do piłki nożnej, boisko do koszykówki, sala gimnastyczna, sala gimnastyczna mała (stan obiektów wymaga remontu)	Sala gimnastyczna (stan dobry)	Sala gimnastyczna (stan bardzo dobry)
Pracownie językowe	TAK	NIE	NIE
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	NIE	NIE	NIE
Komputery do użytku uczniów (szt.)	46	41	36
Projektory multimedialne (szt.)	23	7	4

Kamery - monitoring szkolny	NIE	NIE	NIE
Szafki dla każdego ucznia	TAK	TAK	TAK
Świetlice (godziny otwarcia)	TAK (7:00-8:00; 11:30-16:00)	TAK (6:30-8:00; 12:00-16:00)	TAK (11:40-14:40)
Parkingi dla kadry / rodziców	NIE	TAK	TAK
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny	TAK/NIE	TAK/NIE	TAK/TAK
Wsparcie psychologa	TAK	TAK	TAK

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Kaczory.

Analizując stan edukacji podstawowej w Gminie Kaczory zbadano również zmiany łącznej liczby uczniów uczęszczających do szkół na jej terenie wraz z klasami „0” na przestrzeni ostatnich 5 lat szkolnych. W analizowanym okresie łączna liczba uczniów na terenie Gminy Kaczory ulegała niewielkim zmianom rok do roku. Najwięcej dzieci pobierało naukę w szkołach gminnych w roku szkolnym 2024/2025 – ich liczba wyniosła wówczas 702 osoby. W pozostałych latach liczba uczniów w szkołach gminnych kształtowała się na średnim poziomie 688 osób. Należy również zaznaczyć, że w analizowanym okresie liczba uczniów z terenu Gminy Kaczory, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin zwiększyła się o 12 osób. Sytuacja ta wynika jednak z faktu, że część mieszkańców Gminy nadal zameldowana jest na jej terenie, pomimo zmiany miejsca zamieszkania. Tym samym ich dzieci, liczone są jako uczniowie z terenu Gminy, którzy uczęszczają do szkół na terenie innych gmin.

Tab. 28. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Kaczory uczęszczających do szkół na terenie Gminy w latach szkolnych 2020/2021-2024/2025

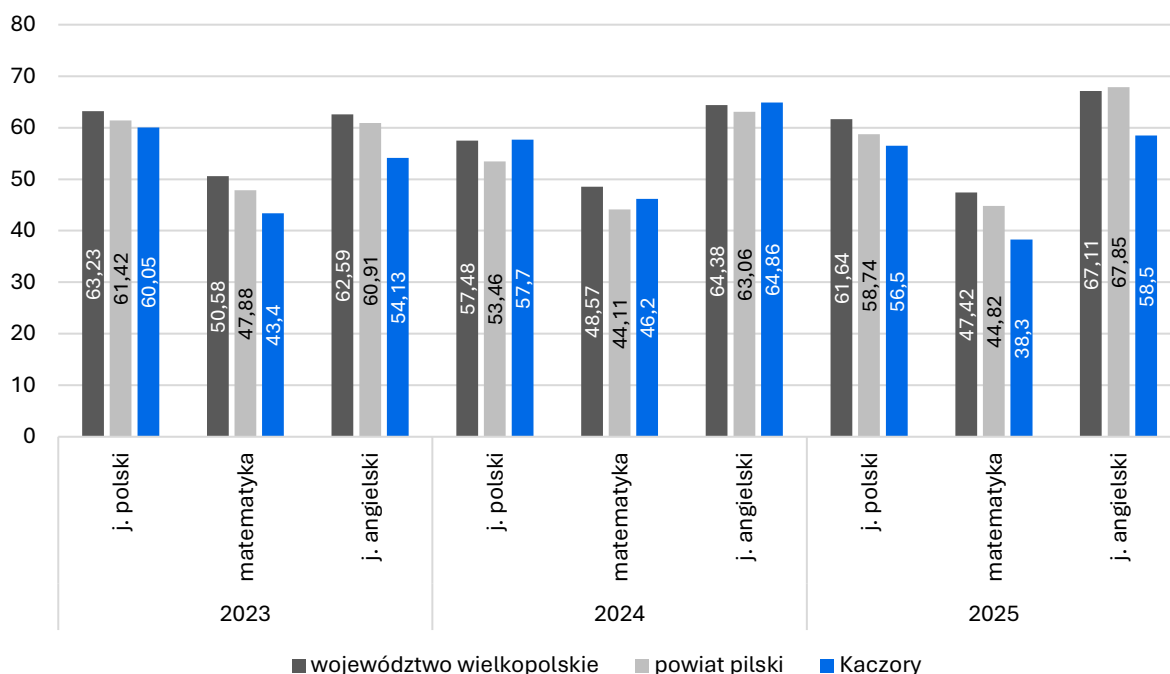
	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy wraz z klasami "0"	671	675	668	659	702
Liczba uczniów z terenu gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin	169	154	166	165	181

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Kaczory.

Podstawowym celem rozwoju edukacji oraz bazy edukacyjnej w danej jednostce jest zwiększenie jej skuteczności, rozumianej jako rozwój wiedzy i kompetencji uczniów. Najczęściej stosowaną formą weryfikacji ich postępów edukacyjnych są testy, egzaminy i sprawdziany wewnętrzne oraz zewnętrzne. Podstawowym testem jakiemu poddawani są uczniowie szkół podstawowych w całej Polsce jest test ósmoklasisty, przeprowadzany pod koniec edukacji podstawowej. W celu zdiagnozowania efektów nauczania w szkołach podstawowych w Gminie Kaczory zdecydowano się na porównanie średnich wyników z egzaminu ósmoklasisty w Gminie, powiecie pilskim oraz województwie wielkopolskim.

Analizując dane udostępnione przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Poznaniu zaobserwowano, że w 2023 i 2025 roku absolwenci szkół z terenu Gminy Kaczory osiągnęli najniższe wyniki ze wszystkich części egzaminu ósmoklasisty na tle grupy porównawczej. Różnica ta była szczególnie widoczna w 2025 roku, w części egzaminu

poświęconej matematyce oraz językowi angielskiemu. Niemniej jednak, w 2024 roku uczniowie z terenu Gminy Kaczory osiągnęli wyższe wyniki od średniej dla powiatu pilskiego ze wszystkich części egzaminu ósmoklasisty. Ponadto, w części z języka polskiego i angielskiego odnotowano wyniki nieznacznie wyższe od średniej dla województwa wielkopolskiego.

Ryc. 28. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Kaczory w latach 2023-2025 na tle powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE w Poznaniu.

Istotnym czynnikiem wpływającym na edukację uczniów są wszelkie projekty edukacyjne, konkursy oraz oferowane wsparcie dla uczniów ze specjalnymi potrzebami. W ostatnich latach w szkołach znajdujących się na terenie Gminy Kaczory realizowano/organizowano m.in. następujące:

- **projekty edukacyjne:** Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0, Laboratoria Przyszłości oraz Projekt grantowy „Cyfrowa Gmina”.
- **konkursy:** wojewódzkie konkursy przedmiotowe, Międzynarodowy Konkurs Matematyczny „Kangur”, ogólnopolski konkurs z języka angielskiego FOX, konkurs misyjny Archidiecezji Gnieźnieńskiej, Powiatowy Konkurs Pięknego Czytania, powiatowe konkursy plastyczne, Turniej wiedzy o Powstaniu Wielkopolskim, Powiatowy konkurs na lampy roratnie, Gminny Konkurs Języka Angielskiego „Master of English”, Miejsko-Gminny Konkurs Ortograficzny, Powiatowy Konkurs Matematyczny w Pile, Powiatowy Konkurs Literacki na przemówienie "Niech twoje marzenia będą większe niż obawy i lęki", Konkurs Ortograficzny Szkół Podstawowych Powiatu Pilskiego o Złote Pióro Prezydenta Miasta Piły, Ogólnopolski Konkurs "List do Taty", Międzygminny konkurs matematyczny dla uczniów klas trzecich w Wysokiej oraz Wojewódzki Konkurs Plastyczny "Łowiectwo w oczach dziecka".

- **formy wsparcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami:** zajęcia wynikające z prowadzonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zajęcia logopedyczne, trening umiejętności społecznych, zajęcia z psychologiem, zajęcia rewalidacyjne, korekcyjno-kompensacyjne, dydaktyczno-wyrównawcze, wyrównawcze oraz emocjonalno-społeczne.

Dodatkowo, uczniowie szkół podstawowych zlokalizowanych w Gminie Kaczory uczestniczyli w następujących **zawodach i turniejach sportowych:** Mistrzostwa Wielkopolski o Puchar Tymbarku w kat. U10 i U12, Piłkarski Turniej o Puchar Tymbarku, Turniej Socca Talent Cup, Mistrzostwa Powiatu LZS w Biegach Przetajowych w Dziembówku oraz Powiatowa Spartakiada LZS.

W ostatnich latach Szkoła Podstawowa im. Straży Granicznej II Rzeczypospolitej w Śmitowie jako jedyna placówka w Gminie, została wyróżniona:

- Medalem za zasługi w popularyzowaniu tradycji polskich formacji granicznych,
- Kombatanckim Krzyżem Pamięci "Semper Memores Erimus" w uznaniu zasług w krzewieniu pamięci o bohaterskich czynach w walce o niepodległość naszej ojczyzny,
- Certyfikatem Instytutu Pamięci Narodowej za czynny udział w XVIII akcji "Zapał znicz pamięci".

Ponadto, Szkolne Koło Wolontariatu w Śmitowie zostało laureatem konkursu „Barwy wolontariatu nad Gwdą i Notecią”.

Kolejna tabela przedstawia wydatkowanie środków przez Gminę Kaczory w Dziale 801 – oświata i wychowanie w latach 2020-2025. Na przestrzeni lat wydatki związane z edukacją na terenie Gminy znacząco wzrosły. W 2020 roku kształtowały się one na poziomie ponad 11,9 mln zł, a w 2025 roku wynosiły już ponad 28,1 mln zł (wzrost o ponad 16,2 mln zł). Sytuacja ta spowodowana była wzrostem środków finansowych przeznaczanych na wydatki bieżące, które stanowiły średnio 87,8% wydatków ogółem. Należy jednak zaznaczyć, że od 2023 roku odnotowano również wzrost wartości wydatków majątkowych. W latach 2023-2025 wydatki majątkowe w Dziale 801 Gminy Kaczory stanowiły średnio 20,9% wydatków ogółem. W analizowanym okresie zaobserwowano również znaczący wzrost różnicy między subwencją oświatową a wydatkami ogółem. Oznacza to, że w latach 2020-2025 wzrosły koszty związane z utrzymaniem szkół gminnych. Ponadto, zmianom uległ również stopień pokrycia wydatków z subwencji oświatowej. Najwyższy stopień pokrycia wydatków odnotowano w 2020 i 2025 roku, kiedy to kształtował się on kolejno na poziomie 56% i 55%. Z kolei najniższy w 2023 roku, kiedy to stopień pokrycia wydatków w Dziale 801 subwencją oświatową wyniósł 40%.

Tab. 29. Wydatki w Dziale 801 – oświata i wychowanie w Gminie Kaczory w latach 2020-2025 (zł)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
WYDATKI OGÓŁEM	11 943 552,37	13 368 792,29	13 903 984,80	21 159 342,17	26 394 990,00	28 195 210,34
Wydatki bieżące	11 479 816,08	12 697 854,64	13 733 284,80	16 644 271,67	20 850 653,48	22 414 232,14
Wydatki majątkowe	463 736,29	670 937,65	170 700,00	4 515 070,50	5 544 336,52	5 780 978,20
SUBWENCJA OŚWIATOWA	6 717 082,00	6 980 138,00	7 576 039,00	8 430 192,00	11 587 536,00	15 550 514,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w Dziale 801	5 226 470,37	6 388 654,29	6 327 945,80	12 729 150,17	14 807 454,00	12 644 696,34
Stopień pokrycia	56%	52%	54%	40%	44%	55%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Kaczory.

Absolwenci szkół podstawowych z terenu Gminy Kaczory najczęściej wybierali szkoły ponadpodstawowe w Pile oraz Chodzieży. Odnotowano również znaczną liczbę dojazdów wśród młodzieży do miejscowości Brzostowo (gmina Miasteczko-Krajeńskie).

Kultura i sport

Kultura w lokalnej społeczności pełni m.in. funkcje: integracyjną, edukacyjną, komunikacyjną, tożsamościową, rozrywkową, twórczą, ekonomiczną czy społeczną. Szczególnie istotne z punktu widzenia jednostki samorządu terytorialnego są funkcje społeczne, związane z regulacją norm, obyczajów i kodów kulturowych, a zatem wpływające na kształtowanie kapitału społecznego oraz funkcje integracyjne, przez które rozumieć należy zdolność kultury do tworzenia poczucia wspólnoty poprzez tworzenie wspólnych przeżyć i doświadczeń. Dodatkowo, kultura pełni ważną rolę poprzez dostarczanie lokalnym społecznościom możliwości spędzania wolnego czasu, wzbogaconego o elementy twórcze, innowacyjne lub edukacyjne.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za organizację wydarzeń kulturalnych w Gminie Kaczory jest **Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Kaczorach**, które zlokalizowane jest przy ul. Piłskiej 1A w Kaczorach. W ramach działalności Centrum organizowane są liczne wydarzenia kulturalne, w tym festiwale, przeglądy artystyczne, wystawy plastyczne, wieczorki poetyckie, a także obchody świąt narodowych. W ofercie Instytucji są również stałe zajęcia wokalne, plastyczne i muzyczne, akrobatyka i taniec, zumba, joga, zajęcia z robotyki i programowania. W ramach działalności Centrum prowadzona jest również sekcja brydża sportowego, a także próby amatorskich grup artystycznych.

Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Kaczorach jest co roku organizatorem "Lustracji Przyszłych Gwiazd Estrady". Jest to konkurs wokalny o charakterze regionalnym, w trakcie którego młodzi adepci sztuki wokalne mają okazję wysłuchać opinii i cennych wskazówek od doświadczonych specjalistów wokalnych, często znanych wokalistów, a także liderów zespołów wokalnych. Instytucja jest również inicjatorem corocznych

plenerów poetyckich, w trakcie których początkujący pisarze doskonalą swój warsztat pisarski i wymieniają się doświadczeniami.

Budynek Miejsko-Gminnego Centrum Kultury został zmodernizowany i rozbudowany w 2017 roku. Jest to dwukondygnacyjny obiekt o łącznej powierzchni 766 m², który wyposażono w 4 sale zajęciowe, salę widowiskową na 150 osób ze sceną i garderobą, salę galeryjną oraz zaplecze kuchenne-sanitarne. Budynek dostosowany jest do osób ze szczególnymi potrzebami.

Na terenie Gminy Kaczory funkcjonuje również **Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kaczorach**, która znajduje się przy ul. Chodziejskiej 6 w Kaczorach. W miejscowości Śmiłowo znajduje się także filia biblioteczna. W 2025 roku Biblioteka dysponowała księgozbiorem w wielkości 24 110 woluminów. Księgozbiór jest w pełni skatalogowany i dostępny na stronie internetowej Biblioteki. Czytelnicy mają możliwość rezerwowania oraz zamawiania książek, a także prolongowania wypożyczonych już pozycji zdalnie. Biblioteka uczestniczy w porozumieniu z Wojewódzką Biblioteką Publiczną i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, w wyniku którego ma prawo do użytkowania elektronicznych wersji publikacji udostępnionych przez platformę Legimi w formacie e-book, audiobook i synchrobook. W ramach działalności Biblioteki organizowane są spotkania, lekcje biblioteczne, akcje czytelnicze oraz konkursy cieszące się długoletnią tradycją i zainteresowaniem wśród mieszkańców Gminy.

W Gminie Kaczory znajduje się również **Pływalnia „Relaks” w Kaczorach**, która znajduje się przy ul. Dziembowskiej 22 w Kaczorach. Pływalnia jest własnością Gminy i pozostaje czynna od poniedziałku do niedzieli w godzinach 9:00-21:00. Pływalnia wyposażona jest w 6 torów o długości 25 metrów, basen rekreacyjny z dwoma torami do nauki pływania, zjeżdżalnię wodną, jacuzzi, sauny oraz grotę solną.

Do najważniejszych corocznych wydarzeń kulturalno-sportowych w Gminie Kaczory zalicza się:

- Bieg Przetajowy "Kaczorska 10" o Puchar Burmistrza Miasta i Gminy Kaczory,
- Dożynki Gminne,
- Festiwal Piosenki Szkolnej i Przedszkolnej,
- Lustracja Przyszłych Gwiazd Estrady,
- Otwarty Turniej Par Brydża Sportowego o Puchar Burmistrza Miasta i Gminy Kaczory,
- Przegląd Zespołów Wokalnych Seniorów "Wiosna z Piosenką",
- Święto Miasta i Gminy Kaczory,
- Wielka Gala Jeździecka w Dziembówku.

Wielka Gala Jeździecka w Dziembówku to cykliczne zawody w skokach przez przeszkody, połączone z Memoriałem im. Szymona Usowicza. Impreza odbywa się corocznie na stadionie w Dziembówku, a w jej trakcie rozgrywane są konkursy w kilku klasach oraz efektowne Grand Prix.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo stanowi fundament stabilności i rozwoju. Zapewnia mieszkańcom poczucie ochrony, wpływa na ich zdrowie i dobrostan, sprzyja współpracy, angażowaniu się w życie wspólnoty oraz pozytywnie wpływa na rozwój gospodarczy i społeczny jednostek samorządu terytorialnego w całym kraju. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należą do zadań własnych gminy.

Za bezpieczeństwo mieszkańców odpowiadają funkcjonariusze Posterunku Policji w Kaczorach, który znajduje się przy ul. Jana Pawła II 28 w Kaczorach. Posterunek stanowi komórkę organizacyjną Komendy Powiatowej Policji w Pile, a służbę pełni w nim dwóch dzielnicowych oraz kierownik Posterunku. Obszar Gminy Kaczory podzielony jest na 2 rejony operacyjne. Zgodnie z danymi Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa, na terenie Gminy zgłoszenia, które otrzymuje Policja dotyczą głównie przekroczeń dozwolonej prędkości w ruchu drogowym oraz nieprawidłowego parkowania.

Za bezpieczeństwo publiczne w Gminie Kaczory odpowiadają również strażacy ochotnicy z 5 jednostek ochotniczej straży pożarnej. Jednostka OSP w Kaczorach ujęta została w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym (KSRG), w związku z czym jej rejonem operacyjnym jest cały obszar powiatu pilskiego. Oprócz działań ratowniczych, strażacy ochotnicy z gminnych jednostek OSP organizowali również gminne zawody sportowo-pożarnicze, prowadzili pokazy sprzętu oraz rozmowy z mieszkańcami, w tym podczas zajęć w przedszkolach i szkołach, a także brali czynny udział w zabezpieczaniu imprez masowych na terenie Gminy Kaczory.

Tab. 30. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy Kaczory

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w KSRG
Ochotnicza Straż Pożarna w Kaczorach	Jana Pawła II 28, 64-810 Kaczory	TAK
Ochotnicza Straż Pożarna w Morzewie	Krótko 1, 64-810 Morzewo	NIE
Ochotnicza Straż Pożarna w Prawomyślu	Prawomyśl 30, 64-810 Kaczory	NIE
Ochotnicza Straż Pożarna w Zelgniewie	Wspólna 22, 64-810 Zelgniewo	NIE
Ochotnicza Straż Pożarna w Dziembowie	Główna 101, 64-810 Dziembowo	NIE

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Kaczory i danych Krajowego Rejestru Sądowego.

Na terenie Gminy Kaczory nie zlokalizowano punktów gminnego systemu monitoringu wizyjnego.

Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne

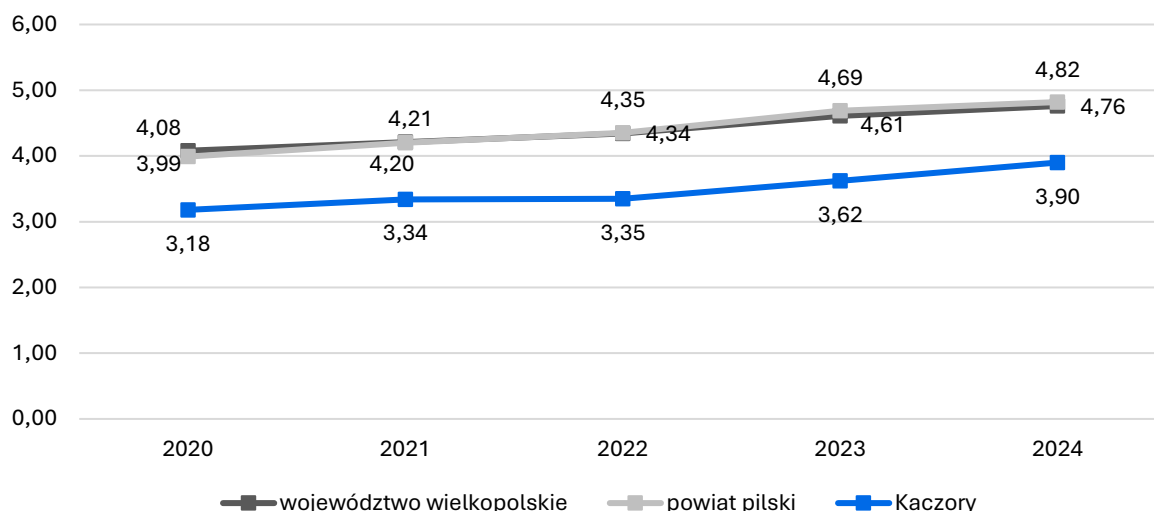
Otoczenie wewnętrzne

Jednym z elementów otoczenia wewnętrznego jednostek samorządu terytorialnego są organizacje pozarządowe działające na ich obszarze. Odgrywają one istotną rolę w życiu społecznym gminy, wspierając samorząd w realizacji zadań publicznych oraz odpowiadając na potrzeby lokalnej społeczności. Działają w obszarach takich jak pomoc społeczna, kultura, sport, edukacja, ochrona środowiska czy zdrowie. Organizacje pozarządowe wzmacniają aktywność obywatelską, integrują mieszkańców i wspierają rozwój kapitału społecznego. Ich obecność przyczynia się do budowania

partnerstw, innowacyjnych rozwiązań i większej efektywności działań publicznych. Współpraca gminy z sektorem pozarządowym stanowi fundament nowoczesnego, partycypacyjnego zarządzania lokalnego.

Instrumentem mającym na celu kształtowanie polityki współpracy z trzecim sektorem w Gminie Kaczory jest Roczny program współpracy Miasta i Gminy Kaczory z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Celem współpracy Gminy Kaczory z organizacjami pozarządowymi jest: poprawa jakości życia mieszkańców, objęcie współpracą możliwie najszerszych obszarów aktywności obywatelskiej w społeczności lokalnej, propagowanie i popieranie aktywności społecznej mieszkańców, wzmocnienie pozycji organizacji pozarządowych i zapewnienie im równych szans w realizacji zadań publicznych, kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym, a także określenie priorytetowych zadań publicznych. W 2026 roku przedmiotem współpracy były działania w zakresie: wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu, pomocy społecznej, działalności charytatywnej oraz działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, nauki, edukacji, oświaty oraz rozwoju społeczności lokalnej, porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania patologiom społecznym, kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji regionalnej, ochrony i promocji zdrowia dla profilaktyki, a także ekologii i ochrony środowiska naturalnego. Zgodnie z założeniami programu, przewidywane formy współpracy obejmują m.in.: zlecenie do realizacji zadań publicznych, współpracę przy realizacji zadań publicznych, zapewnianie udziału przedstawicielom organizacji w przygotowywaniu uchwał i innych działaniach dotyczących dziedzin i zadań podejmowanych przez te organizacje czy promocję działalności organizacji. Na 2026 rok wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację programu wyniosła 200 000 zł.

Zgodnie z danymi pochodzącymi ze sprawozdań Gminy Kaczory, na badanym obszarze swoją działalność prowadziło 14 organizacji pozarządowych, w tym m.in. jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, stowarzyszenia oraz fundacje. W celu analizy stanu sektora NGO-sów (ang. *Non-governmental organization*) w Gminie Kaczory zdecydowano się na przeliczenie liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców oraz porównanie sytuacji Gminy ze średnią dla gmin powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego. Na przestrzeni lat wartość analizowanego wskaźnika dla Gminy Kaczory wykazywała tendencję wzrostową. W 2020 roku liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców wyniosła 3,18, a w 2024 roku – 3,90. Należy jednak zaznaczyć, że odnotowane wartości kształtowały się poniżej średniej dla gmin powiatu pilskiego oraz województwa wielkopolskiego, co może świadczyć o relatywnie niskim poziomie aktywności społecznej mieszkańców Gminy Kaczory na tle lokalnym i regionalnym.

Ryc. 29. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców w Gminie Kaczory na tle średniej dla gmin powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Otoczenie zewnętrzne

Gmina Kaczory należy do takich stowarzyszeń jak:

- **Stowarzyszenie Droga Ekspresowa S10** – celem działalności Stowarzyszenia jest wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz ochrona wspólnych interesów jego członków, w szczególności poprzez inicjowanie i realizację wspólnych przedsięwzięć na rzecz budowy drogi ekspresowej S10, koordynowanie i wspieranie współpracy samorządów w tym zakresie, realizację zadań wynikających z zawieranych umów i porozumień oraz podejmowanie działań promujących budowę drogi ekspresowej S10.
- **Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Krajna nad Notecią”** – działa na obszarze powiatu pilskiego. LGD jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i osób prawnych, w tym jednostek samorządu terytorialnego, które stawia sobie następujące cele: 1. *Zielona Krajna* – poprawa jakości życia poprzez rozwój zielonej gospodarki, działania zmierzające do ograniczenia wykorzystywania zasobów naturalnych i zużycia energii oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu; 2. *Atrakcyjna Krajna* – rozwój usług lokalnych, wzmocnienie roli tradycji i dziedzictwa lokalnego oraz poprawa jakości życia mieszkańców obszaru poprzez rozwój oferty turystycznej i rekreacyjnej; 3. *Aktywna Krajna* – poprawa wiedzy, umiejętności i aktywizacja mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem osób w niekorzystnej sytuacji. Stowarzyszenie realizuje działania finansowane w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.
- **Stowarzyszenie Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych** – stowarzyszenie powstało w czerwcu 1990 roku i zrzesza 245 Gmin oraz 30 powiatów z terenu Wielkopolski. Jest ono największym regionalnym

stowarzyszeniem samorządowym w Polsce, którego głównym celem jest wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz pomoc w podnoszeniu efektywności jednostek samorządu terytorialnego w realizacji zadań publicznych. Współpraca Gminy ze Stowarzyszeniem ma charakter wsparcia w zakresie wdrażania nowoczesnych rozwiązań informatycznych i narzędzi zarządzania administracją samorządowej.

- **Unia Miasteczek Polskich** – stowarzyszenie powstało w 1992 roku w wyniku reformy samorządu terytorialnego. Jest to ogólnokrajowa organizacja zrzeszająca małe miasta, gminy miejsko-wiejskie oraz wiejskie. Jej głównym założeniem jest wspieranie samorządności, obrona interesów małych społeczności oraz działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju i rewitalizacji historycznych ośrodków lokalnych.
- **Wielkopolska Organizacja Turystyczna** – jest stowarzyszeniem zrzeszającym podmioty działające na rynku turystycznym, tj. samorządy, touroperatorów, hotele, muzea i instytucje kultury, obiekty konferencyjne oraz lokalne stowarzyszenia. Dzięki współpracy realizowany jest główny cel organizacji, jakim jest rozwój i promocja turystyki w Wielkopolsce i budowanie silnej marki regionu.
- **Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej** – to największa ogólnopolska organizacja skupiająca gminy wiejskie i miejsko-wiejskie. Związek jest bezpośrednim kontynuatorem tradycji przedwojennej organizacji o tej samej nazwie. Podstawowym celem Związku jest integracja samorządów wiejskich i rozwiązywanie typowych problemów tego środowiska. Wspólne działania za pośrednictwem Związku pomagają w sposób zorganizowany walczyć o interesy członków. Współpraca Gminy ma charakter partnerski i ma na celu wspieranie rozwoju obszarów wiejskich oraz wzmacnianie samorządności lokalnej.
- **Związek Międzygminny "Piłski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi"** – związek został powołany w celu wspólnej, jednolitej realizacji zadań gmin w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Główne założenia organizacji obejmują osiągnięcie efektu skali, obniżenie kosztów funkcjonowania systemu oraz usprawnienie selektywnej zbiórki i edukacji ekologicznej na terenie 12 gmin członkowskich.
- **Związek Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły** – jest to porozumienie 11 samorządów północnej Wielkopolski, w tym Gminy Kaczory, którego liderem jest miasto Piła. Związek zarządza środkami unijnymi (m.in. z programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski) na realizację projektów ponadlokalnych. Obszar Związku objęty został ponadlokalną Strategią ZIT.

Gmina Kaczory współpracuje również z niemiecką gminą partnerską Wabern (kraj związkowy Hesja, powiat Schwalm-Eder), a do głównych obszarów współpracy zalicza się rozwój kultury i turystyki, a także prowadzenie wymiany młodzieży.

4.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Opieka zdrowotna stanowi element istotnie wpływający na jakość życia oraz przewidywaną długość życia. Dostęp do dobrej opieki zdrowotnej wpływać może pozytywnie również na rozwój gospodarczy, poprzez ograniczenie negatywnych skutków chorób i kontuzji oraz związane z tym zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród lokalnej społeczności. Mając na uwadze występujące w Polsce zjawisko starzenia się społeczeństwa służba zdrowia odgrywa też znaczną rolę w związku ze szczególnym popytem na jej usługi wśród seniorów.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za świadczenie usług związanych z ochroną zdrowia na terenie Gminy Kaczory jest Przychodnia Lekarska w Kaczorach sp. z o.o., która zlokalizowana jest przy ul. Piłskiej 2 w Kaczorach. W ramach zakładu funkcjonuje poradnia lekarza rodzinnego, gabinet pielęgniarstwa oraz gabinet położnej. W Kaczorach, przy ul. Chodzieskiej 6A, znajduje się również podmiot leczniczy SALVE sp. j.

Najbliższym szpitalem, z którego mogą korzystać mieszkańcy Gminy Kaczory jest Szpital Specjalistyczny w Pile im. Stanisława Staszica, który znajduje się przy ul. Rydygiera 1 w Pile. Szpital oddalony jest od centrum Gminy o ok. 16 km, a czas dojazdu samochodem osobowym zajmuje 20 minut. W ramach struktur Szpitala funkcjonuje Stacja Pogotowia Ratunkowego.

W Gminie Kaczory nie są prowadzone działania profilaktyczne. Niemniej jednak, samorząd udostępnia bezpłatnie miejsca postoju dla mammobusów.

Obok opieki zdrowotnej kluczową rolę odgrywa pomoc społeczna. Pełni ona funkcje związane ze wsparciem osób potrzebujących, prowadzeniem prewencji poprzez działania profilaktyczne oraz reintegrację osób, które z różnych przyczyn zagrożone są wykluczeniem społecznym. Polityka społeczna stanowi także czynnik istotny w stabilizowaniu sytuacji społeczno-ekonomicznej, związanej z występowaniem takich niepożądanych zjawisk jak bezrobocie czy ubóstwo.

W Gminie Kaczory polityka społeczna prowadzona jest w oparciu o następujące dokumenty strategiczne:

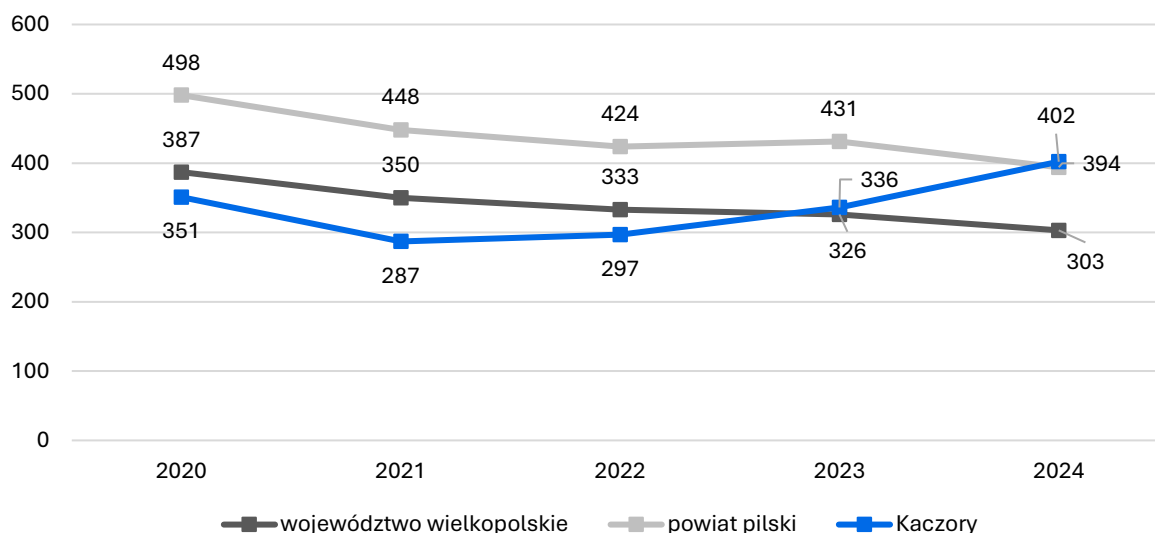
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027,
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2027,
- Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2026-2027.

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację usług społecznych na terenie Gminy Kaczory jest **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaczorach**, który zlokalizowany jest przy ul. Dworcowej 22 w Kaczorach. Działalność wskazanego podmiotu opiera się na przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Ośrodek wykonuje również zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej, ustaw i innych przepisów prawa mających na celu wsparcie osób i rodzin w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz ochronę ich poziomu życia, po zapewnieniu odpowiednich środków.

Główne cele podejmowanych działań to zapobieganie, łagodzenie skutków i przewyżnianie problemów społecznych takich jak: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, przemoc w rodzinie czy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W 2025 roku na działalność Ośrodka przeznaczono ponad 6,3 mln zł. W tym samym roku udzielone przez MGOPS świadczenia miały charakter pieniężny (zasitek stały, okresowy, celowy i specjalny zasitek celowy) i niepieniężny (praca socjalna, pomoc rzeczowa, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie czy posiłek). W 2025 roku pracownicy socjalni pracujący na terenie Gminy Kaczory przyjęli 454 wnioski o pomoc, a pod opieką pozostawało 161 rodzin. Jednocześnie asystent rodziny miał pod opieką 11 rodzin, które potrzebowały wsparcia. Łącznie w roku 2025 wypłacono z MGOPS:

- 5 917 świadczeń rodzinnych na kwotę 3 009 095,12 zł,
- 324 świadczenia z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę 197 334,21 zł,
- 14 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka na łączną kwotę 14 000 zł,
- 102 świadczenia rodzicielskie na kwotę 93 129,10 zł,
- 59 zasiłków rodzinnych dla obywateli Ukrainy na kwotę: 26 532,40 zł.

Na rycinie poniżej zaprezentowano liczbę beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Kaczory na tle średniej dla gmin powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2020-2024. Na początku analizowanego okresu z oferowanego przez Gminę wsparcia socjalnego korzystało 351 osób, co stanowiło wynik niższy od średniej dla gmin powiatu i województwa. Z kolei na końcu tego okresu liczba beneficjentów pomocy społecznej kształtowała się już na poziomie 402 osób. Liczba osób korzystających ze wsparcia socjalnego na terenie Gminy Kaczory zaczęła sukcesywnie rosnąć od 2023 roku, po spadku wartości tego wskaźnika w roku poprzednim. Trend ten wskazuje na wzrost zapotrzebowania na usługi społeczne, który może wynikać z trudnej sytuacji życiowej części mieszkańców badanej jednostki. Należy również podkreślić, że w analizowanym okresie średnia wartość wskaźnika dla gmin powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego charakteryzowała się spadkiem, co wskazuje na pogorszenie sytuacji społecznej przede wszystkim na terenie Gminy Kaczory.

Ryc. 30. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Kaczory na tle średniej dla gmin powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jedną z form wsparcia osób potrzebujących jest udostępnianie mieszkań komunalnych i socjalnych. Zasady gospodarowania mieniem komunalnym Gminy Kaczory określa Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta i Gminy Kaczory na lata 2026-2031, który przyjęto na mocy Uchwały Nr XVI/109/2026 Rady Miasta i Gminy Kaczory z dnia 24 kwietnia 2026 roku. W 2025 roku Gmina Kaczory posiadała w swoim zasobie 50 mieszkań komunalnych, zlokalizowanych w następujących miejscowościach: Kaczory (15 lokali), Brodna (1), Dziembowo (11), Dziembówko (13), Morzewo (6), Rzadkowo (3) oraz Zelgniewo (1). Należy jednak zaznaczyć, że względem 2020 roku, liczba mieszkań komunalnych na terenie badanej jednostki zmniejszyła się o 7 lokali.

Tab. 31. Liczba mieszkań komunalnych w zasobie Gminy Kaczory w latach 2020-2025

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba mieszkań komunalnych	57	55	54	54	49	50

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Kaczory.

Załącznik nr 2: Wzór ankiety

ANKIETA

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kaczory na lata 2027-2036

Szanowni Państwo,

w związku z podjęciem prac nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Kaczory, zwracamy się z prośbą o wypełnienie anonimowej ankiety.

Dziękujemy za udział w badaniu. Państwa opinie i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Oceń stopień rozwoju i/lub działalność Gminy i jej mieszkańców we wskazanych obszarach w skali od 1 do 5 poprzez wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli.

W przyjętej skali poszczególne liczby oznaczają następujące oceny: 1 – bardzo zła, 2 – zła, 3 – dostateczna, 4 – dobra, 5 – bardzo dobra. Możliwe jest także zaznaczenie odpowiedzi *Nie dotyczy/nie mam zdania*. Oceniane elementy zostały podzielone na sześć obszarów: społeczeństwo, gospodarka, środowisko i przestrzeń, infrastruktura techniczna, turystyka i rekreacja oraz edukacja i kultura.

OBSZAR: SPOŁECZEŃSTWO						
Oceniany element	Ocena					
	1	2	3	4	5	Nie dotyczy/ nie mam zdania
aktywność mieszkańców na rzecz Gminy (np. wolontariat, partycypacja społeczna, inicjatywy oddolne)						
skuteczność działania pomocy społecznej						
dostęp do podstawowej opieki medycznej						
dostęp do specjalistycznej opieki medycznej						
możliwości zapewnienia dojazdu do specjalistycznej opieki medycznej poza teren Gminy						
dostęp do żłobków/klubów dziecięcych						
jakość opieki w żłobkach/klubach dziecięcych						
wsparcie osób starszych (np. domy pomocy społecznej, kluby seniora)						
wsparcie osób niesamodzielnych (np. opieka wytchnieniowa, usługi opiekuńcze, asystent rodziny)						

zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Miasta i Gminy						
bezpieczeństwo publiczne						
dostępność architektoniczna budynków administracji publicznej						
OBSZAR: GOSPODARKA						
Oceniany element	Ocena					
	1	2	3	4	5	Nie dotyczy/ nie mam zdania
atrakcyjność inwestycyjna						
możliwość uzyskania zatrudnienia						
możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem						
warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej						
funkcjonowanie transportu zbiorowego						
połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami						
dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze)						
perspektywy rozwojowe działalności rolniczej						
konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym						
OBSZAR: ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ						
Oceniany element	Ocena					
	1	2	3	4	5	Nie dotyczy/ nie mam zdania
estetyka (czystość przestrzeni publicznych)						
jakość powietrza						
oferta działań wspierających ochronę środowiska (np. dofinansowania do wymiany źródeł ciepła)						
czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających						
dostępność terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)						
czystość terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)						
świadomość ekologiczna mieszkańców						
system odbioru odpadów						
efektywność zagospodarowania przestrzeni (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)						
walory środowiska przyrodniczego						
rozwój odnawialnych źródeł energii						

OBSZAR: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA						
Oceniany element	Ocena					
	1	2	3	4	5	Nie dotyczy/ nie mam zdania
stan dróg						
mała infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)						
bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem samochodów osobowych i ciężarowych						
dostępność sieci wodociągowej						
dostępność sieci kanalizacyjnej						
dostępność sieci gazowej						
dostępność szerokopasmowego Internetu						
OBSZAR: TURYSTYKA I REKREACJA						
Oceniany element	Ocena					
	1	2	3	4	5	Nie dotyczy/ nie mam zdania
atrakcyjność turystyczna						
poziom bazy sportowo-rekreacyjnej						
poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (m.in. szlaki turystyczne, miejsca noclegowe)						
poziom bazy gastronomicznej						
wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych						
system ścieżek rowerowych (połączenia, ciągłość, możliwości traktowania ich jako alternatywy dla transportu samochodowego)						
jakość istniejących ścieżek rowerowych						
jakość istniejących chodników						
oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci						
oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży						
oferta spędzania wolnego czasu dla dorosłych						
oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów						
działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów						
OBSZAR: EDUKACJA I KULTURA						
Oceniany element	Ocena					
	1	2	3	4	5	Nie dotyczy / nie mam zdania
dostęp do edukacji przedszkolnej						

jakość edukacji przedszkolnej						
jakość infrastruktury przedszkolnej						
dostęp do edukacji w szkołach podstawowych						
jakość edukacji w szkołach podstawowych						
jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, itp.)						
dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)						
wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach						
wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach						
dodatkowa oferta w szkołach (koła zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia, itp.)						
organizacja dowozu dzieci do szkół						
jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych						
dostęp do obiektów kulturalnych (godziny i dni otwarcia, itp.)						
działalność instytucji kultury (np. Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Kaczorach, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kaczorach)						
działalność świetlic wiejskich						

Część II

Proszę o zaznaczenie 5 punktów, które są najistotniejsze do poprawy w Gminie w ciągu najbliższych lat.

- ☐ poprawa stanu infrastruktury drogowej (w tym m.in. nawierzchni dróg, przejść dla pieszych)
- ☐ poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego
- ☐ rozbudowa ścieżek rowerowych
- ☐ rozbudowa ciągów pieszych
- ☐ rozbudowa oświetlenia ulicznego
- ☐ rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej
- ☐ rozwój infrastruktury kulturalnej
- ☐ rozwój terenów zieleni (parki, skwery, zieleńce, zadrzewienia uliczne)
- ☐ renowacja zabytków
- ☐ poprawa jakości obsługi mieszkańców i komunikacji z mieszkańcami
- ☐ budowa/modernizacja sieci wodociągowej
- ☐ budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- ☐ budowa/rozwój sieci gazowej

- ☐ budowa/modernizacja świetlic wiejskich
- ☐ rozwój przedsiębiorczości: ułatwianie zakładania/prowadzenia działalności gospodarczej (w tym ulgi)
- ☐ rozwój rolnictwa, w tym nowoczesnych gospodarstw rolnych i przemysłu przetwórczego
- ☐ poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- ☐ poprawa funkcjonowania systemu gospodarki odpadami
- ☐ zwiększenie dostępu do Internetu
- ☐ wsparcie budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- ☐ zwiększenie liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- ☐ stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- ☐ poprawa dostępu do usług medycznych
- ☐ zmniejszenie bezrobocia
- ☐ zwiększenie natężenia działań promocyjnych Gminy
- ☐ inwestycje w rozwój turystyki
- ☐ podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- ☐ zwiększenie dostępności przedszkoli
- ☐ organizacja/zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży
- ☐ poprawa bezpieczeństwa publicznego
- ☐ rozwój oferty kulturalnej i sportowej (impres, wydarzeń sportowych)
- ☐ aktywizacja osób starszych
- ☐ inny (jaki?)

Część III

Odpowiedz na pytanie, co mogłoby stać się wizytówką Gminy?

Metryczka

Płeć:

- ☐ kobieta
- ☐ mężczyzna
- ☐ osoba niebinarna/nie chcę podawać

Wiek:

- ☐ poniżej 18 lat
- ☐ 18-25 lat
- ☐ 26-35 lat
- ☐ 36-45 lat
- ☐ 46-55 lat
- ☐ 56-65 lat
- ☐ powyżej 65 lat

Status zawodowy/zatrudnienie:

- ☐ uczeń/uczenica lub student/ka
- ☐ rolnik/rolniczka
- ☐ przedsiębiorca/przedsiębiorczyni
- ☐ osoba pracująca (poza rolnictwem i prowadzeniem własnej działalności gospodarczej)
- ☐ osoba bezrobotna
- ☐ emeryt/ka lub rencista/tka
- ☐ inne (jakie?)

Zamieszkanie:

- ☐ jestem mieszkańcem miasta w Gminie
- ☐ jestem mieszkańcem wsi w Gminie
- ☐ nie jestem mieszkańcem Gminy

Załącznik nr 3: Tabela ewaluacyjna

Cel 1: Uporządkowana, funkcjonalna i dostępna przestrzeń w Gminie Kaczory					
Cel operacyjny	Kierunki działań	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)
1.1. Uporządkowana, bezpieczna i funkcjonalna przestrzeń Gminy Kaczory	Opracowanie nowych i aktualizacja istniejących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.				
	Wyznaczenie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, z uwzględnieniem realnych szacunków demograficznych oraz opłacalności ekonomicznej budowy i utrzymania niezbędnej infrastruktury technicznej.				
	Zwiększenie jakości, funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej poprzez odpowiednie jej zagospodarowanie, uwzględniające potrzeby mieszkańców Gminy Kaczory.				
	Utworzenie nowych przestrzeni publicznych w centrum Kaczor.				
	Poprawa dostępności architektonicznej budynków użyteczności publicznej – usunięcie barier architektonicznych (windy, podjazdy, likwidacja progów i krawężników).				
	Zahamowanie degradacji obiektów zabytkowych i dóbr kultury współczesnej, poprawa ich stanu i sposobu wykorzystania, m.in. zabytkowych kościołów na terenie Gminy Kaczory.				
	Budowa systemu monitoringu wizyjnego w strategicznych miejscach na terenie Gminy Kaczory.				
	Zakup i montaż w miejscach publicznych automatycznych defibrylatorów zewnętrznych AED.				
1.2. Dostępność transportowa i mobilność mieszkańców Gminy Kaczory	Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w celu budowy drogi ekspresowej S10 na terenie Gminy Kaczory.				
	Współpraca z zarządcami dróg wyższych kategorii w zakresie modernizacji, rozbudowy i podnoszenia standardu dróg będących w ich utrzymaniu, w tym drogi krajowej i dróg powiatowych.				

	Systematyczna poprawa stanu dróg gminnych oraz infrastruktury towarzyszącej poprzez jej modernizację, przebudowę i rozbudowę.				
	Poprawa bezpieczeństwa i komfortu ruchu poprzez budowę chodników wzdłuż dróg w miejscowościach, tworzenie bezpiecznych przejść dla pieszych oraz doświetlenie przejść i newralgicznych skrzyżowań.				
	Wspieranie alternatywnych środków transportu poprzez budowę spójnego systemu ścieżek pieszo-rowerowych na terenie Gminy Kaczory.				
	Przemodelowanie gminnego systemu autobusowego transportu zbiorowego w celu zwiększenia jego efektywności oraz optymalizacji przejazdów.				
	Utworzenie zintegrowanego węzła przesiadkowego w Kaczorach wraz z remontem dawnego budynku dworca.				
	Współpraca z PKP w celu bieżącej modernizacji przystanków kolejowych w Kaczorach i Dziembówku.				
	Kontynuacja działań mających na celu rozwój sieci Internetu szerokopasmowego na terenie Gminy Kaczory.				
Cel 2: Ochrona walorów przyrodniczych i adaptacja do zmian klimatu w Gminie Kaczory					
Cel operacyjny	Kierunki działań	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)
2.1. Aktywna ochrona środowiska przyrodniczego w Gminie Kaczory	Opracowanie nowych oraz aktualizacja istniejących dokumentów strategicznych i programowych w zakresie ochrony środowiska.				
	Utrzymanie i zachowanie właściwości istniejących form ochrony przyrody.				
	Ograniczanie antropopresji na cenne tereny przyrodnicze poprzez odpowiednie planowanie przestrzenne i działania informacyjne.				
	Ochrona lokalnej bioróżnorodności poprzez utrzymanie i wzmacnianie korytarzy ekologicznych oraz działania wspierające siedliska gatunków roślin i zwierząt występujących na terenie Gminy Kaczory.				

	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego na terenie Gminy Kaczory.				
	Ochrona Jeziora Kopcze przed utratą wody.				
	Poprawa efektywności segregacji i recyklingu odpadów komunalnych.				
	Kontynuacja działań edukacyjnych na rzecz zwiększania świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Kaczory.				
	Doposażenie jednostek OSP i zakup nowych wozów strażackich.				
2.2. Adaptacja do zmian klimatu na terenie Gminy Kaczory	Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury na terenie Gminy Kaczory.				
	Zwiększanie poziomu retencji wodnej poprzez zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych, w tym m.in. poprzez rozwój infrastruktury małej retencji.				
	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej poprzez ich termomodernizację, wymianę źródeł ciepła na ekologiczne oraz montaż instalacji OZE.				
	Wsparcie mieszkańców Gminy Kaczory w wymianie źródeł ciepła na energooszczędne poprzez lokalne programy.				
	Budowa biogazowni w północno-wschodniej części Gminy Kaczory.				
	Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Kaczory.				
	Zapewnienie wysokiej jakości wody pitnej mieszkańcom Gminy Kaczory poprzez modernizację istniejących stacji uzdatniania wody.				
	Rozwój nowoczesnej sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Kaczory.				
	Rozbudowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego LED na terenie Gminy Kaczory.				

Cel 3: Przedsiębiorczość, ekologiczne rolnictwo i unikatowa oferta turystyczna w Gminie Kaczory					
Cel operacyjny	Kierunki działań	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)
3.1. Wsparcie przedsiębiorczości w Gminie Kaczory	Rozwój terenów aktywności gospodarczej w Gminie Kaczory, w tym uzbrojenie terenów inwestycyjnych.				
	Stworzenie zachęt podatkowych i inwestycyjnych dla inwestorów m.in. poprzez wprowadzenie lokalnego pakietu ulg dla firm lokujących działalność w Gminie Kaczory.				
	Podejmowanie działań promocyjnych w celu wykreowania wizerunku Gminy Kaczory jako miejsca atrakcyjnego do założenia działalności gospodarczej.				
	Organizacja na terenie Gminy Kaczory regularnych szkoleń i kursów zawodowych dostosowanych do potrzeb rynku we współpracy z powiatowym urzędem pracy i szkołami branżowymi, w celu podnoszenia kwalifikacji mieszkańców oraz aktywizacji osób bezrobotnych i biernych zawodowo.				
	Stworzenie i realizacja programów edukacyjnych stymulujących postawy przedsiębiorcze w szkołach.				
	Rozwój współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a samorządem.				
3.2. Rozwój ekologicznego rolnictwa w Gminie Kaczory	Wspieranie działań środowiskowych w gospodarstwach rolnych m.in. w zakresie usuwania azbestu i odpadów z działalności rolniczej, folii rolniczych itp.				
	Ochrona gleb o wysokiej przydatności rolniczej.				
	Wspieranie działań z zakresu sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych, tzw. sprzedaż „u źródła” na terenie Gminy Kaczory.				
	Wsparcie dla mieszkańców chcących założyć gospodarstwo ekologiczne w Gminie Kaczory.				
	Promocja lokalnych produktów rolnych w regionie poprzez uczestnictwo w różnego rodzaju wydarzeniach odbywających się na terenie powiatu pilskiego oraz województwa wielkopolskiego.				
	Wsparcie dla gospodarstw rolnych w unowocześnianiu produkcji oraz dywersyfikacji źródeł dochodu, np. poprzez rozwój				

	agroturystyki.				
	Tworzenie warunków umożliwiających rolnikom z terenu Gminy Kaczory aplikację o fundusze strukturalne UE oraz inne zewnętrzne źródła finansowania.				
	Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w celu organizacji szkoleń dla rolników z Gminy Kaczory z zakresu nowoczesnego lub ekologicznego rolnictwa.				
	Realizacja szkoleń w zakresie zmian klimatycznych dla rolników, w szczególności związanych z przeciwdziałaniem skutkom suszy.				
3.3. Unikatowa oferta turystyczna w Gminie Kaczory	Kontynuacja współpracy w ramach partnerstw lokalnych, np. Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej, na rzecz rozwoju oferty turystycznej oraz promocji walorów Gminy Kaczory.				
	Wspieranie organizacji wydarzeń kulturalnych, sportowych oraz edukacyjnych, promujących dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe Gminy Kaczory w celu zwiększenia jej atrakcyjności turystycznej.				
	Zagospodarowanie terenów przy jeziorach gminnych w celu rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej.				
	Wyposażenie terenów przy ścieżkach rowerowych w elementy małej architektury (tablice informacyjne, miejsca postojowe, wiaty).				
	Promocja walorów turystycznych Gminy Kaczory poprzez opracowanie materiałów promocyjnych oraz aktywne prowadzenie profili w mediach społecznościowych.				
	Rozwój zaplecza turystycznego poprzez wzmocnienie infrastruktury wypoczynkowej oraz sektora gastronomicznego na terenie Gminy Kaczory.				

Cel strategiczny 4: Wysokiej jakości usługi publiczne i aktywne społeczeństwo w Gminie Kaczory					
Cel operacyjny	Kierunki działań	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)
4.1. Rozwinięta opieka zdrowotna i wysokiej jakości usługi społeczne w Gminie Kaczory	Utworzenie placówki świadczącej usługi medyczne dedykowane osobom przewlekle chorym oraz seniorom.				
	Ułatwienie dostępu do usług zdrowotnych i profilaktyki dla seniorów poprzez organizację mobilnych punktów we współpracy z lokalnymi placówkami medycznymi.				
	Wspieranie programów profilaktyki zdrowotnej, szczepień i badań przesiewowych, we współpracy z lokalnymi placówkami medycznymi.				
	Tworzenie warunków do rozwoju podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej na terenie Gminy Kaczory, w tym opieki psychologicznej i psychiatrycznej.				
	Rozwój nowych usług opiekuńczych i asystenckich dla mieszkańców poprzez m.in. uruchomienie asystentów osoby niepełnosprawnej czy wydłużenie godzin i zakresu usług świadczonych przez opiekunów środowiskowych.				
	Wsparcie działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaczorach oraz organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej, w tym przez zapewnienie stabilnego finansowania, rozwoju kadry oraz infrastruktury.				
	Podnoszenie kwalifikacji pracowników socjalnych poprzez szkolenia dla osób pracujących z osobami ze szczególnymi potrzebami (w tym seniorami, osobami z niepełnosprawnościami, rodzinami w kryzysie).				
	Utworzenie Klubu Seniora w Gminie Kaczory.				
	Rozwój usług wspierających codzienne funkcjonowanie seniorów, w tym mobilnych usług typu „taksówka dla seniora” czy „złota rączka dla seniora”.				
	Działania na rzecz integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz aktywizacja				

	społeczności na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.				
	Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu poprzez rozwój usług cyfrowych i zwiększenie dostępu do nich, w tym nauka korzystania z Internetu i nowoczesnych technologii.				
	Rozwój wolontariatu i samopomocy sąsiedzkiej na terenie Gminy Kaczory.				
4.2. Nowoczesna edukacja i wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży w Gminie Kaczory	Przedszkola, jako pierwszy etap edukacji i socjalizacji dzieci w wieku 3-5 lat. Dążenie do podniesienia poziomu upowszechnienia edukacji przedszkolnej poprzez dostosowanie oferty gminnych przedszkoli do potrzeb i oczekiwań mieszkańców Gminy Kaczory.				
	Modernizacja placówek szkolnych i przedszkolnych oraz doposażenie ich w nowoczesne pomoce dydaktyczne.				
	Organizacja zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania oraz pasje dzieci i młodzieży (sportowe, artystyczne, naukowe) wraz z możliwością dojazdu na zajęcia autobusem.				
	Wzmacnianie współpracy szkoły z rodzicami i lokalnym środowiskiem w celu wspólnego wspierania rozwoju dzieci i młodzieży.				
	Prowadzenie wsparcia dla uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi w nauce, w tym poprzez indywidualizację nauczania i dodatkowe zajęcia wyrównawcze.				
	Wspieranie rozwoju umiejętności i kompetencji kadry nauczycielskiej.				
4.3. Aktywizacja i integracja mieszkańców Gminy Kaczory	Modernizacja i rozwój bezpiecznej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenie Gminy Kaczory, w tym m.in. budowa skateparku w Kaczorach oraz budowa obiektu wielofunkcyjnego typu Orlik.				
	Utworzenie izby pamięci we współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi.				
	Tworzenie i wspieranie dostępnych miejsc integracji społecznej, w tym przestrzeni dedykowanych młodzieży, seniorom oraz rodzinom, sprzyjających budowaniu więzi sąsiedzkich i aktywizacji społecznej.				
	Kontynuacja współpracy z organizacjami pozarządowymi,				

	stowarzyszeniami, Kołami Gospodyń Wiejskich i OSP w zakresie wspólnej organizacji wydarzeń i inicjatyw społecznych oraz wspieranie ich aktywności jako ważnego elementu rozwoju lokalnej społeczności i realizacji inicjatyw odpowiadających realnym potrzebom mieszkańców.				
	Rozszerzenie oferty kulturalnej i sportowej dostosowanej do potrzeb różnych grup społecznych.				
	Organizacja wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych o charakterze lokalnym i międzypokoleniowym w celu wzmacniania tożsamości lokalnej.				
	Szkolenia z zakresu pierwszej pomocy, reagowania kryzysowego i obrony cywilnej dla mieszkańców Gminy Kaczory i lokalnych służb.				